SKY TRANSPORT SOLUTIONS
ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਕਾਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਾਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ
PHONE: 209-855-6938

ਹਫਤਾਵਾਰੀ

ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ

VOL -10 ISSUE - 35
December 8, 2021
Postal Address
Desh Doaba
5101 Doe Hollow Pl., Antelope, CA-95843
www.deshdoaba.com
www.ambedkartimes.com

Golden State Truck Sales Inc.
ਟਰੱਕ-ਟਰੇਲਰ
ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਿਲੋ
ਸਸਤੀਆਂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਤੇ ਟਰੱਕ
ਦਾ ਲੋਨ ਲੈਣ ਲਈ
ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਾਂਗੇ

Call : Dharminder Singh
Cell : 530-870-6600
Email: myfuturetruck@gmail.com

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਚੁੰਬਰ ਸੰਪਰਕ : 916-947-8920 ਫੈਕਸ : 916-238-1393 E-mail : deshdoaba@yahoo.com ਸੰਪਾਦਕ : ਤਰਸੇਮ ਜਲੰਧਰੀ

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜੰਗੀ ਜੀਵਨ
(ਅਪ੍ਰੈਲ 1986 - ਦਸੰਬਰ 1705) **(ਲੇਖ ਦੇਖੋ ਸਫਾ 35 'ਤੇ)**

ਡਾ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਬਰਸੀ ਮੌਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਮਨਾਥ ਕੋਵਿੰਦ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਬਿਊਰੋ)- ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਡਾ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ 66ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਗ਼ਰੀਬ, ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ, ਪਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਸੀ ਨੂੰ ਮਹਾਪਰਿਨਿਰਵਾਣ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਮ ਨਾਥ ਕੋਵਿੰਦ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸੰਸਦ ਭਵਨ ਵਿੱਚ ਡਾ। ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਡਾ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ 66ਵੀਂ ਬਰਸੀ 'ਤੇ ਟਵੀਟ ਜ਼ਰੀਏ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ, 'ਭਾਰਤ ਰਤਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ

ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਅਤੇ ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਵਾਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਏਕਤਾ ਦੇ ਧਾਗੇ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸਵਾਰ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲ ਬਣਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਗੇ।'ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਕੋਵਿੰਦ ਨੇ ਵੀ ਟਵੀਟ ਕਰ ਡਾ। ਬੀਆਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਵੀਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਮਹਾਪਰਿਨਿਰਵਾਨ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਨਮਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਨਵੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਉਘੇ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਬੁੱਧਿਸਟ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ, ਜੋ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲੱਗਭੱਗ 30 ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ, ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ 'ਤੇ ਅਦਾਰਾ ;ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ' ਦਿਲੀ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ।
(ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਦੇਖੋ ਸਫਾ 11 ਅਤੇ 12)

ਸਾਡਾ 'ਪੰਜਾਬ ਮਾਡਲ' ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ- ਚੰਨੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਬਿਊਰੋ)- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ 'ਪੰਜਾਬ ਮਾਡਲ' ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ।

ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਂਪਸ ਵਿਖੇ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕਿ ਜੀ, ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ (ਬਾਬਾ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ), ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ, ਉੱਘੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਡਾ: ਬੀਆਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਦੇ ਨਾਮ ਪੰਜ ਚੇਅਰਾਂ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਫਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਿਆਰੀ ਅਤੇ ਸਸਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਬੱਤ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਾਲਾ ਸੂਬਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਤੱਕ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਪਹੁੰਚ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਮੁਕਾਮ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਨੇ
(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 4 'ਤੇ)

SANDHU IMMIGRATION CONSULTANT
ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਆ ਰਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਲਈ, ਪਾਸਪੋਰਟ, ਵੀਜਾ, ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਆਦਿ ਲਈ ਮਿਲੋ
Passports, Visas, Green Cards, Sponsorship, Immigration Forms , Citizenship, Spouse/Family Petitions, Study Visas
MANDEEP SANDHU
All Kinds of Immigration Forms/Petitions/Visa
WE OPEN 7-DAYS A WEEK
ਵੀਜ਼ਾ
3222 PENELOPE DR. STOCKTON, CA- 95212
(NEAR HWY 99 ON MORADA LANE)
Note: I am not an Immigration Attorney.
(209-373-3562) msandhu2014@gmail.com

DR. TAKHAR'S FAMILY MEDICINE & URGENT CARE CLINIC
8191 Timberlake Way, Suite # 400, Sacramento, CA 95823, Phone: 916-688-8888 Fax: 916-688-8837
Clinic Hours: Monday to Friday 9:00 AM to 5:30 PM, Saturday 9:00 AM – 4:00 PM & Sunday closed

Dr. Paramjit S Takhar, MD
Goodie Takhar, PhD
We speak your language: Panjabi, Hindi, Urdu, Farsi, Arabic and Spanish
URGENT CARE CLINIC

BAGGA JEWELERS
916-912-8842, 916-329-8772
SINCE 1996
jewelers.Bagga@gmail.com
ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਵਿਚ 22 ਅਤੇ 24 ਕੈਰੇਟ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦਾ ਸਟੋਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸੋਨੇ, ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਆਰਡਰ 'ਤੇ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸੋਨਾ ਵੇਚਣ, ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਦਲੇ ਨਵਾਂ ਸੋਨੇ ਤੇ ਕੈਸ਼ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇੱਥੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਬਰਤਨ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਸਟੋਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

Sandeep Jony Bagga
6930 65TH STREET # 115 SACRAMENTO CA 95823

MAJESTIC HOMES
Office (925) 779-1234
Direct (925) 366-3618
Fax (905) 219-3918
DRE Licence- 00871752
RAMESH SUMAN
Broker Realtor
RCS-D TM
www.majestichomes.us ramesh@rameshsuman.com
P.O. Box 3434, Antioch, CA 94531-3434

SAROAY INVESTMENT REALTY

Ram Saroay
Broker/Realtor
Business License 031035
ramsaroay@hotmail.com
39039 Paseo Padre Parkway Suite # 205 Fremont, CA 94538
Office: (510) 742-8120, Cell; (510) 368-3983

Amrik Chand (CPA)
Phone : 510-490-8200
Fax : 510-490-8202
Email : achand@pacbell.net

Income Tax Preparation
(Individual, Corporation & LLC)
Payroll Services & Bookkeeping Services
* We are in this business since 1989.
Your satisfaction is our goal.
* Please call us for Professional & reliable services at reasonable rates.
959 Corporate Way, Fremont, CA. 94539

Raja
SWEETS & CATERING

AUTHORIZED CATERER FOR MAJOR 5-STAR HOTELS

ITEMS SERVING
All Kinds of Sweets | Snacks
Chaat Stall | North Indian Cuisine
Fluda Kulfi Stall | On Site Tandoor

CATERING SERVICE
Wedding Ceremonies | Receptions
Birthday Parties | Corporate Events
Religious Gatherings
Picnics/Bar-B-Que

ADDITIONAL SERVICE
Warmers | Chaffing Dishes
China & Silverware
Linen Rental | Waiters
Bartenders

CONTACT US:
RAJA SWEETS & CATERING
WORK (510) 489-9100
CELL (510) 715-1619

Email: msbains@rajasweets.com
www.rajasweets.com
Find us on: facebook. rajasweetsandcatering
Follow us on Twitter rajasweets

INDIA MARKET
SWEETS & SPICES

CHAAT PAPDI, SAMOSA, CHAAT, PANI PURI
DAHI VADA, BHEL PURI CHAAT

ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਮਨਭਾਉਂਦਾ ਸਟੋਰ

ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਗਰੋਸਰੀ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ

WE HAVE LARGEST COLLECTION FOR INDIAN FIJIAN & PAKISTANI GROCERY

MUSIC, FABRIC ARTIFICIAL JEWELRY, SWEETS, FRESH VEGETABLES & MORE..

ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ ਬਰਿੰਦਰ ਬੈਂਗੜ

Super Eyebrow Threading Now Open

Eyebrow Threading & Henna Tattoo

7 times, Get 8th one free!

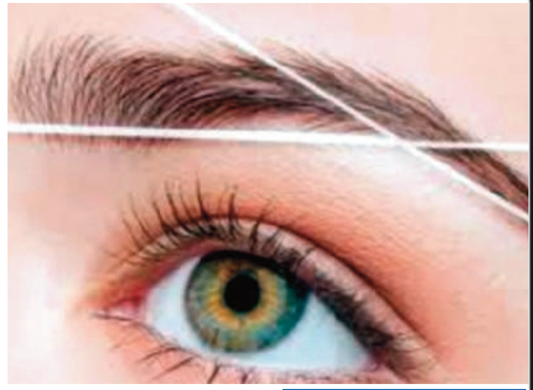

Inside India Market

SACRAMENTO
5203 EKLHORN BLVD
SACRAMENTO CA 95842
916- 338-5511

WALK INS WELCOME

ROSEVILLE
1265 PLEASANT GROVE BLVD.
100 ROSEVILLE, CA 95747
916- 786-7666

Cell : 916-798-8142

Email: IndiaMarketRoseville@gmail.com

HAPPY BAZAAR

HAPPY BAZAAR

INDIAN, PAKISTANI & FIJJIAN GROCERIES

WE ARE OPEN
7 DAYS A WEEK
9:00am to 8:30pm

RENT DVDS & BUY CLOTHES
ENJOY YOUR DAY WITH HOPES

CALL US
Ph: (209) 478-0285
Fax: (209) 477-3206

We sell Air Tickets ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਏਅਰਲਾਈਨ ਟਿਕਟਾਂ ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।

EVERY SATURDAY & SUNDAY SPECIAL DISCOUNT ON GROCERIES

1304 E Hammer Lane # 7 Stockton CA 95212
EMAIL: indiabazaar08@yahoo.com

Kash FABRICS

ਪੰਜਾਬੀ ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਨੰਬਰ ਵਨ ਸਟੋਰ

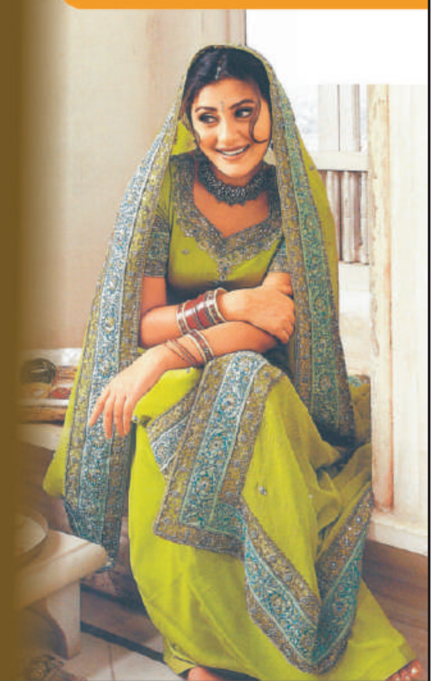

ਸਾਡੀ ਸਪੈਸ਼ਲਟੀ
ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ
ਲਹਿੰਗੇ ਤੇ ਸੂਟ ਅਤੇ ਨਾਲ
ਡਿਜ਼ਾਇਨਰ ਮੈਚਿੰਗ ਜਿਊਲਰੀ

ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕੱਪੜਾ ਵਧੀਆ ਤੋਂ
ਵਧੀਆ ਸਾੜੀਆਂ ਤੇ
ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਸੂਟ, ਦਰਜਨਾਂ ਰੰਗਾਂ
ਵਿਚ ਪੱਗੜੀਆਂ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਖਰੀਦੋ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਸੰਗੀਤ, ਡਰਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਡੀਆਂ-ਵੀਡੀਓ ਤੇ ਡੀਥ ਵੀਥ ਡੀਥ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ ਹੈ।

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਸਮਾਨ ਅਸੀਂ ਯੂਥ ਪੀਥ ਐਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

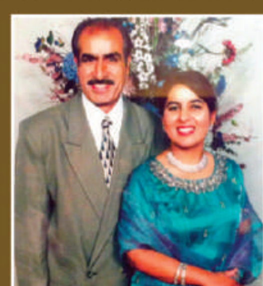

KASH FABRICS
ONE STOP SHOPPING CENTRE
29576 Mission Blvd Hayward. Ca 94544
www.kashfabrics.com
Tel: 510-538-1138

ਯੂਕਰੇਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਰੂਸ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਹਟਿਆ ਤਾਂ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਫੌਜਾਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ-ਬਾਈਡਨ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ 8 ਦਸੰਬਰ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)– ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਰੂਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਪੂਤਿਨ ਨੂੰ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਸਖਤ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰੂਸ ਯੁਕਰੇਨ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀਆਂ ਹਮਲਾਵਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਖਤ ਆਰਥਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਫੌਜਾਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਯੁਕਰੇਨ ਵਿਚਲੇ ਸੰਕਟ ਦਾ ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਯੁਕਰੇਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਰਖਿਆ ਸਾਜ਼ - ਸਮਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਿਫਾਜਤ ਲਈ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਧਨ ਵੀ ਦੇਵੇਗਾ ਤੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਨਾਟੋ ਦੁਆਰਾ ਕਿਲਾਬੰਦੀ ਲਈ ਹੋਰ ਫੌਜਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਜੇਕ ਸੁਲੀਵਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਨਾਂ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ। ਵੀਡੀਓ ਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਲੀਵਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ' ਇਹ ਕੁੱਛ ਛੱਡਣ ਤੇ ਕੁੱਝ ਲੈਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਯੁਕਰੇਨ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉਪਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ।'' ਰੂਸ ਵੱਲੋਂ ਯੁਕਰੇਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਉਪਰ

ਭਾਰੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਫੌਜਾਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਖੁਫੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਯੁਕਰੇਨ ਉਪਰ ਹਮਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਉਪਰੰਤ ਬਾਈਡਨ ਤੇ ਪੂਤਿਨ ਵਿਚਾਲੇ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਲੰਬੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੁਲੀਵਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਪੂਤਿਨ ਨੇ ਅਜੇ ਯੁਕਰੇਨ ਉਪਰ ਹਮਲੇ ਦਾ ਨਿਰਨਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਪਰੰਤੂ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਰੂਸ ਨੇ ਯੁਕਰੇਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਉਪਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਯੁੱਧ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਸਲੀਵਾਨ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਆਰਥਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਪਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰੂਸ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹੱਟਦਾ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ ਮਾਸਕੋ ਦੀ ਆਰਥਕ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਜ਼ੂਰਰ ਕਰਨਗੇ। ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਪੂਤਿਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੂਸ ਉਪਰ ਸਾਰੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੁੱਟਣੀ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾਟੋ ਹੈ ਜੋ ਯੁਕਰੇਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਥਿੱਤੀ ਮਜਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖਤਰਨਾਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਰੂਸ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੇੜੇ ਆਪਣੀ ਫੌਜੀ ਤਾਕਤ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ ਵਿਚ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਚੌਥਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਦਰਜਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ – ਲੋਵੀ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਏਸ਼ੀਆ ਪਾਵਰ ਇੰਡੈਕਸ 2021 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਚੌਥਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਸਲਾਨਾ ਏਸ਼ੀਆ ਪਾਵਰ ਇੰਡੈਕਸ ਲੋਵੀ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੁਆਰਾ 2018 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਸਾਪੇਖਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਮਾਪਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਵੰਡ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅੱਜ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਟਰੈਕ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਲੋਵੀ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦਾ 2018 ਏਸ਼ੀਆ ਪਾਵਰ ਇੰਡੈਕਸ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਪਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਵੰਡ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਟਰੈਕ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਮੱਧ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਭਾਰਤ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਚੌਥਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ 2021 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਲਈ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਵੇਗਾ। 2020 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਸਕੋਰ ਦੋ ਅੰਕ ਘੱਟ ਗਿਆ ਹੈ।ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਖੇਤਰ ਦੇ 18 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ 2021 ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਕੋਰ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇਖੇਗਾ।ਦੇਸ਼ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਰੋਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਅਤੇ ਯੂਐਸ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਪਿੱਛੇ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਲੋਵੀ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਤੀਜੀ-ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ 2030 ਲਈ ਘੱਟ ਆਰਥਿਕ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਚਾਰ ਹੋਰ ਉਪਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚੌਥੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਫੌਜੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਆਰਥਿਕ ਸਮਰੱਥਾ, ਲਚਕੀਲਾਪਣ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।ਇਹ ਆਪਣੇ ਰੱਖਿਆ ਨੈੱਟਵਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ 7ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਖੇਤਰੀ ਰੱਖਿਆ ਕੂਟਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੈ।

ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਤੁਰਭੁਜ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਵਾਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਜਾਪਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਲੋਵੀ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਆਰਥਿਕ ਸਬੰਧਾਂ ਲਈ 8ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖੇਤਰੀ ਵਪਾਰ ਏਕੀਕਰਣ ਯਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਪਛੜ ਰਿਹਾ ਹੈ।

--

NIRMAL SINGH BADHAN

NSB Insurance

HEALTH INSURANCE | RETIREMENT
LIFE INSURANCE | COLLEGE PLANNING
LONG TERM CARE INS | AUTO * HOME
FUNERAL EXPENSE | BUSINESS

for Insurance Call:
NIRMAL SINGH BADHAN
707-228-2020
Lic #0144676

Call: 707-228-2020, Fax: 707-260-2813

www.nsbinsures.com

1519 Gary CT., Rohnert Park, CA 94928

SKY TRANSPORT SOLUTIONS

STRIVE FOR MORE

ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਲਈ
ਸਕਾਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਾਲਿਊਸ਼ਨ
ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ

WE PROVIDE ALL TRUCKING RELATED PERMITS AND SERVICES

SPECIAL BIT INSPECTION AND DOT AUDIT COMPLIANCE:

ICC, DOT, IFTA, IRP Plates, PERMITS, NYP, KYU, OR, Canada Permit, CORPORATION AND LLC FILLING SERVICES, 2290, PTI, Trailer plates.

NOTORY PUBLIC SERVICES.
ON THE SPOT VIN VERIFICATION SERVICES.
DOT OUT OF SERVICES??
AUTHORIZED IRS E- FILE PROVIDER.
WE HAVE COMPLETE SOLUTIONS
FOR OUT OF SERVICE DOT.

SPECIAL DOT COMPLIANCE FOR SAFETY, AUDITS AND RECORD KEEPING.

PLEASE CONTACT US FOR MORE INFORMATION

PHONE: 209-855-6938, FAX: 209-762-6540

Email: skytransportsolution@gmail.com

Give us a chance to provide you best services

121 E 11th St. Tracy, CA 95376

Turkey trot walks or run Roseville (CA)

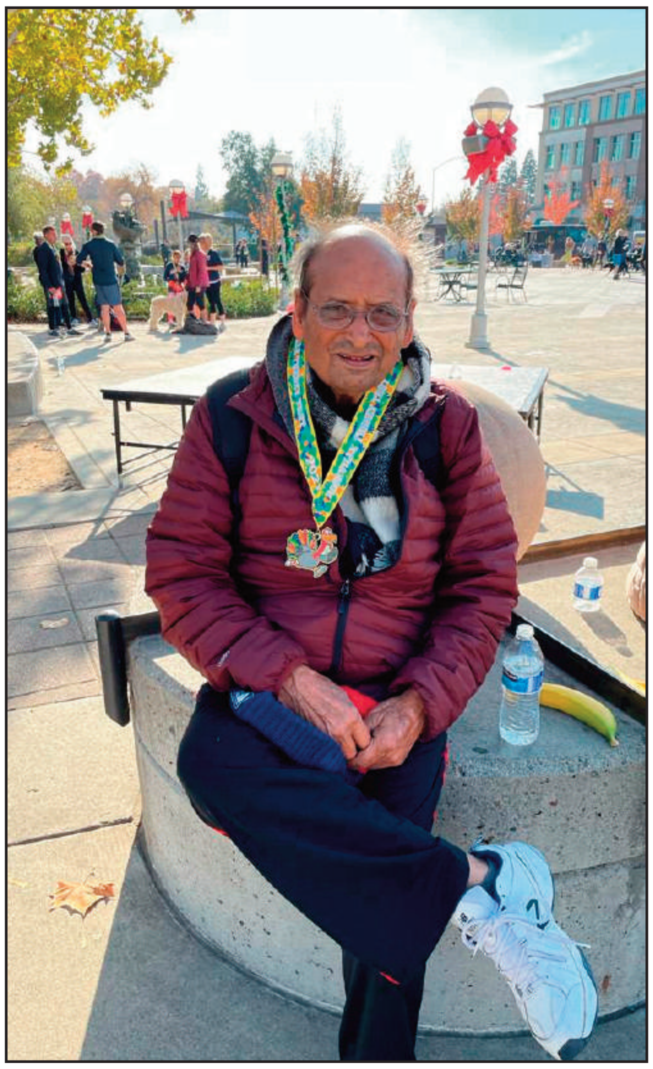

We planned this year Turkey trot to walk or run three miles for charity in Roseville CA. It was very good experience and enjoyable. We followed American way of enjoyment and to take care of needy. Around 2500 people participated. We appreciate the American spirit to help needy and desperate. Long live & God bless the United States of America.

- Sukhchain Singh

ਸਾਡਾ 'ਪੰਜਾਬ ਮਾਡਲ' ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ- ਚੰਨੀ

(ਸਫਾ 1 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਉਤੇ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ।

ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਢਾਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਟੀਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮੰਦਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਤੱਕ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਢੁਕਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਉਲੀਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕਿ ਜੀ, ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ (ਬਾਬਾ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ), ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ, ਡਾ: ਬੀ।ਆਰ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਚੇਅਰਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਫਲਸਫੇ ਦੇ ਪਾਸਾਰ ਲਈ ਸਹਾਈ ਸਿੱਧ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕਿ ਜੀ, ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ (ਬਾਬਾ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ), ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ, ਡਾ: ਬੀ ਆਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਬਾਰੇ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਸਾਡੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ-ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹ ਦਿਖਾਉਣਗੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਂਪਸ ਵਿੱਚ ਸੰਗੀਤ ਅਕੈਡਮੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚੇਅਰਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਮੀਦ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਚੇਅਰਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਹਾਨ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਚੇਅਰਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਮ ਦੀਆਂ ਚੇਅਰਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਆਲ੍ਹਾ ਕਮਾਨ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕਦਮ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ।ਬੀ ਆਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਬਾਰਤ ਲਿਖੇਗਾ।

ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਡਾ: ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਵੇਰਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਵੱਲੋਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਿੱਲ ਮੁਆਫ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ ਐਚਕੇ ਪੁਰੀ ਨੇ ਡਾ ਬੀਆਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਅਹਿਮ ਤਕਰੀਰੀ ਕੀਤੀ। ਡਾ: ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਸੰਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ । ਡਾ: ਸਰਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਫਲਸਫੇ ਬਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਡਾ: ਸੁਧਾ ਜਤਿੰਦਰ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕਿ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਜੀਤ ਔਜਲਾ ਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਵਿਧਾਇਕ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਇੰਦਰਬੀਰ ਬੁਲਾਰੀਆ, ਫਤਿਹਜੰਗ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਡੀ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਡਾ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

Golden State Truck Sales Inc.

ਟਰੱਕ-ਟਰੇਲਰ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਿਲੋ ਸਸਤੀਆਂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਤੇ ਟਰੱਕ ਦਾ ਲੋਨ ਲੈਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਾਂਗੇ

Call :
Dharminder Singh
Cell : 530-870-6600
Fax : (530) 870-1429
532, Houston St.
West Sacramento, CA 95691

Email: myfuturetruck@gmail.com

ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੇ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ) ਖਬਰਨਾਮਾ / ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੇ / ਕੁਲਵੰਤ ਧਾਲੀਆਂ

ਕੁਲਵੰਤ ਧਾਲੀਆਂ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਗਾਇਕ ਅਵਤਾਰ ਗਰੇਵਾਲ ਦਾ ਗੀਤ "ਕਿਰਪਾਨ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਰਿਲੀਜ਼"

ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਕੈਲੀ-ਫੋਰਨੀਆਂ (ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੇ / ਕੁਲ-ਵੰਤ ਧਾਲੀਆਂ): ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ ਦੇ ਗਾਇਕ ਕਲਾਕਾਰ ਅਵਤਾਰ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਵਾਂ ਗੀਤ "ਕਿਰਪਾਨ ਖਾਲਸੇ ਦੀ" ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਗੀਤ ਦੇ ਗੀਤਕਾਰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ ਤੋਂ ਕਵੀ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਹਨ, ਸੰਗੀਤ ਜੱਸੀ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੁਮਾਰ ਵਿਨੋਦ ਹਨ। ਇਸ ਗੀਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ "ਕੇ ਧਾਲੀਆਂ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਐਂਡ ਇੰਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਅਮਰੀਕਾ" ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਗੀਤ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਖਾਲਸੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾ ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਗੀਤ ਦੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸੰਗੀਤ ਦੁਨੀਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਗਾਇਕੀ ਲਈ ਅਵਤਾਰ ਗਰੇਵਾਲ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਜਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗਾਇਕ ਅਤੇ ਗੀਤਕਾਰ ਧਰਮਵੀਰ ਥਾਂਦੀ, ਗਾਇਕ ਗੌਗੀ ਸੰਧੂ, ਗਾਇਕ ਅਕਾਸਦੀਪ ਅਕਾਸ਼, ਗਾਇਕਾ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਹੋਸ਼ਟ ਬੀਬੀ ਜੋਤ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ, ਗਾਇਕ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਪੱਪੀ ਭਦੌੜ, ਗਾਇਕ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਬਾਈ ਸੁਰਜੀਤ, ਗੀਤਕਾਰ, ਗੈਰੀ ਢੇਸੀ, ਰਾਣੀ ਗਿੱਲ, ਗੀਤਕਾਰ ਸਤਵੀਰ ਹੀਰ, ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਾਕਾਰ ਮਾਸਟਰ ਅਮਨਜੋਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਜਦ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਟੇਜਾ ਦਾ ਮਾਣ ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤ ਦੇ ਰਚਾਇਤਾ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਨੇ ਵੀ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਚੰਗੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਸਮੁੱਚੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਭੇਜੀਆਂ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇਸ ਗੀਤ ਦੀ ਵੀਡਿਓ ਵੀ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਕਿਰਪਾਨ ਹਮੇਸਾ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਬੰਦਾ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੀਤ ਨੂੰ ਕੇ ਧਾਲੀਆਂ (K. Dhalian) ਯੂ। ਟਿਊਬ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ (ਕੁਲਵੰਤ ਧਾਲੀਆਂ / ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੇ): – ਇੰਡੋ ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ਼ ਫੋਰਮ ਫਰਿਜਨੋ ਵਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਅਤੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਸ਼ਹੀਦਾ; ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਸਰੈਣ ਸਿੰਘ ਵੱਡਾ, ਸਰੈਣ ਸਿੰਘ ਛੋਟਾ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣੇਸ਼ ਪਿੰਗਲੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਗਦਰੀ ਯੋਧਿਆਂ ਦੇ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾ ਨਿਸ਼ਾਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮੂੰਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ ਦੌਰਾਨ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਮੰਢਾਲੀ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦਾ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਜਲੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਸਬੰਧੀ ਬਿਲਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਚੱਲ ਰਹੇ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ ਸਵੈਮਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਸਥਾਨਿਕ ਆਗੂ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਵਲੋਂ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਫੇਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਰਹੇ ਭੰਡੀ ਪਰਚਾਰ ਦਾ

ਜਵਾਬ ਵੀ ਪੂਰੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਮੋਰਚੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਗੂ ਸ। ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਣਖੀ ਨੇ ਗਦਰੀ ਸ਼ਹੀਦਾ ਦੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਲਈ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿਖਾਏ ਸਿਰੜ, ਸਿਦਕ, ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਹੋਰ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਕਿੰਗਰਾ, ਪ੍ਰਿਸੀਪਲ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੁਟਰ, ਮਾਸਟਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ, ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਡਾ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ਨ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੋਗਾਵਾਂ, ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਢੇਸੀ, ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਅਤੇ ਹੈਰੀ ਮਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਗੀਤ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆ ਵਿਚ ਰਾਜ ਬਰਾੜ, ਹਰਜੀਤ ਸ਼ੇਰਗਿਲ, ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ ਅਤੇ ਸ਼ਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਡਾ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ 'ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਜਾਦੀ ਸੰਗਰਮ ਵਿਚ ਗਦਰੀ ਲਹਿਰਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ' ਵੀ ਲੋਕ ਅਰਪਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਟੇਜ਼ ਸੰਚਾਲਨ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਕਵੀ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਿਆੜ ਨੇ ਬਾਖੂਬੀ ਆਪਣੇ ਸ਼ੇਅਰਾ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਫਰਿਜਨੋ ਇਲਾਕੇ ਚੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਸ੍ਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਥਿੰਦ ਅਤੇ ਮਾਸਟਰ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਹੋਣਾ ਨੂੰ ਉਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅੰਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਪਾਉਂਦਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ।

ਪੰਜਾਬੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਫਿਲਮ "ਜਮਰੌਦ" ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨਵਤੇਜ ਸੰਧੂ ਨਾਲ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਵਿਖੇ ਰੂਬਰੂ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ (ਕੁਲਵੰਤ ਧਾਲੀਆਂ / ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੇ): – ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨਵਤੇਜ ਸੰਧੂ ਨਾਲ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਲਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਿੱਥੇ ਨਵਤੇਜ ਸੰਧੂ ਦੁਆਰਾ ਡਾਇਰੈਕਟ ਕੀਤੀ ਨਵੀਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਫਿਲਮ "ਜਮਰੌਦ" ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਟ੍ਰੇਲਰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਸੋਹੀ, ਅਸ਼ੋਕ ਟਾਗਰੀ, ਕੁਲਜਿੰਦਰ ਸਿੱਧੂ, ਆਸ਼ੀਸ਼ ਦੁੱਗਲ, ਜਤਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਮੱਕਣਾ, ਜੋਤ ਗਰੇਵਾਲ, ਜੋਤ ਅਰੋੜਾ ਆਦਿਕ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ ਹਨ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਮੋਹ, ਆਰਥਿਕਤਾ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਪੀੜੀ ਦੇ ਬੇਵੱਸ ਹੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਵਤੇਜ ਸੰਧੂ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਹੋਰ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਵੀ ਬਤੌਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਵਿੱਚਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਕਰਕੇ ਨਿ-ਰਦੇਸ਼ਕ ਨਵਤੇਜ ਸੰਧੂ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ ਦੇ ਸਥਾਨਿਕ ਅਦਾਕਾਰ ਅਸ਼ੋਕ ਟਾਗਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹੈਰੀ ਬਰਾੜ ਨੂੰ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਖਸੀਅਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਕ ਸਮੇਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਵਤੇਜ ਸੰਧੂ, ਅਦਾਕਾਰ ਅਸ਼ੋਕ ਟਾਗਰੀ, ਅਦਾਕਾਰ ਮੀਤ ਮਲਕੀਅਤ, ਅਦਾਕਾਰ ਬੱਲੂ ਸਿੰਘ, ਗਾਇਕਾ ਜੋਤ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ, ਧਰਮਵੀਰ ਥਾਂਦੀ, ਪਰਮਜੀਤ ਬੌਬੀ ਢਿੱਲੋਂ, ਹੈਰੀ ਬਰਾੜ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਦੇਖਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਇਕ ਸੰਗੀਤਕ ਮਹਿਫਲ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਰਮਵੀਰ ਥਾਂਦੀ, ਜੋਤ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ, ਰਾਜੇਸ਼ ਰਾਜੂ, ਰੀਆ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਅਵਤਾਰ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾ ਨਾਲ ਮਹੌਲ ਨੂੰ ਰੰਗੀਨ ਬਣਾਇਆ। ਅੰਤ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾ ਸਮੇਟਦੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਬਰੂ ਮਿਲਣੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੋ ਨਿਬੜੀ।

ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਕੂੰਨੂਰ 'ਚ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਕ੍ਰੈਸ਼, ਸੁਪਰੀਮ ਕਮਾਂਡਰ ਬਿਪਿਨ ਰਾਵਤ ਤੇ ਪਤਨੀ ਸਮੇਤ 14 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ– ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ 'ਚ ਫੌਜ ਦਾ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਵਿੱਚ ਸੀਡੀਐਸ ਬਿਪਿਨ ਰਾਵਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 14 ਲੋਕ ਸਵਾਰ ਸਨ। ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤਕ 13 ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹਵਾਈ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਸਦ 'ਚ ਭਲਕੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣਗੇ।

ਸਮਾਚਾਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਡੀਐਸ ਬਿਪਿਨ ਰਾਵਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਟਾਫ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਫੌਜ ਦੇ ਐਮਆਈ-ਸੀਰੀਜ਼ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ 'ਚ ਸਵਾਰ ਸਨ ਜੋ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਕੋਇੰਬਟੂਰ ਅਤੇ ਸੁਲੂਰ ਵਿਚਕਾਰ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਸਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅਪਡੇਟ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵੀ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਹਨ।

ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ

6 ਦਸੰਬਰ

ਭਾਰਤ ਰਤਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ

6 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰੀਨਿਰਵਾਣ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਵੱਸੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਸਕ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ, ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰਚੇਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਵਿੱਛੜ ਗਏ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਢਿਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਨਸਲਵਾਦ ਵਾਂਗ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਜਾਤ-ਪਾਤੀ, ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦੀ ਮਾੜੀ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਕ ਲੰਮਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ, ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਾਏ, ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੋਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਵੋਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਰੁਤਬੇ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਭ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਭ ਲਈ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਂਦੀ ਕਿ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਤੱਕ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਪੱਧਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਰਾਜਾ-ਰੰਕ ਇਕ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਖੁਦ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਰਾਜਾਸ਼ਾਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਬੀਜ ਨਾਸ਼ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬੇਸ਼ੱਕ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸੱਤਾ ਤੇ ਕਾਬਜ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਅੱਗੇ ਸੱਤਾ ਤੇ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਪਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੋਚ ਨੇ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਰੰਕ ਵਿਚਲਾ ਫਰਕ ਮਿਟਾਉਂਦਿਆਂ ਇਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਸੱਤਾ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਿੱਤਿਆਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵੀ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਲਤਾੜੇ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਗਲਿਆਰਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ।

ਅਣਵੰਡੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਪਿਤਾਮਾ ਗਦਰੀ ਬਾਬਾ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਮੁੱਗੋਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ, ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ। ਅੱਜ ਬੇਸ਼ੱਕ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਰਗ ਹਾਲੇ ਵੀ ਵਾਂਝੇ ਹਨ ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਈਏ, ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚਾਈਏ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੇ ਸ਼ਾਸ਼ਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਮਰਜੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਲਾਲਚਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਵੋਟ ਦਈਏ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਦਾਰਾ 'ਅੰਬੇਦਕਰ ਟਾਈਮਜ਼' ਅਤੇ 'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ' ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ 65ਵੇਂ ਪ੍ਰੀਨਿਰਵਾਨ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਨਿੱਘੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਂਟ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ। ਮੈਟਰ ਵਿਚ ਵਾਧਾ-ਘਾਟਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਦਾਰਾ 'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ' ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੇਪਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਹਰ ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਸਬੰਧੀ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਰੇ ਲੇਖਕ/ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਜਾਂ ਖਬਰ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਨਾਂ, ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਐਡਰੈਸ ਤੇ ਤਸਵੀਰ ਭੇਜਿਆ ਕਰਨ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਲੇਖ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਵਾਂਗੇ। ਸਾਰੇ ਲੇਖਕ/ ਪੱਤਰਕਾਰ ਆਨਰੇਰੀ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਬਦਲੇ ਕੋਈ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਲੜੀ ਨੰਬਰ-181

ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਚਾਨਣੁ॥

ਜਮ, ਜਮਦੂਤ, ਜਮਰਾਜ, ਜਮਕੰਕਰ ਅਤੇ ਜਮਜੰਦਾਰ ਬਾਰੇ

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ਨਰੀ
510-432-5827

ਜਮ (ਯਮ) ਮੌਤ ਦਾ ਦੇਵਤਾ ਕਾਲ। ਜਮਦੂਤ (ਯਮਦੂਤ) ਜਮ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ। ਜਮਰਾਜ (ਯਮਰਾਜ) ਧਰਮਰਾਜ। ਜਮਕੰਕਰ-ਜਮ ਦਾ ਦਾਸ, ਸੇਵਕ। ਜਮਜੰਦਾਰ-ਜਮਕੰਕਰ, ਜਮਦੂਤ। ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਅਰਥ ਇਕ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਸ ਸੁਆਮੀ ਦੀ ਚੰਗੀ ਮਾੜੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣ ਸਹਿਤ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜੀਵਨ ਲੀਲਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਐ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਣ ਕੱਢਣ ਲਈ ਜਮਰਾਜ ਆਪਣੇ ਜਮਕੰਕਰਾਂ (ਸੇਵਕਾਂ) ਨੂੰ ਭੇਜਦਾ ਹੈ। (ਡਾ। ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ-ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼)

ਇਸਲਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਰਾਈਲ, ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਾ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਮ, ਜਮਦੂਤ ਆਦਿ ਸ਼ਬਦ ਕਈ ਵਾਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਬਾਣੀ ਰਚੇਤਿਆਂ ਨੇ ਪੁਰਾਣ ਸਹਿਤ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਜਮਦੂਤਾਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੱਚ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅਨਮਤ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮਦੂਤ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਜਮਰਾਜ, ਚਿਤ੍ਰਗੁਪਤ ਤੋਂ ਭਾਵ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਜਮਰਾਜ ਅਤੇ ਚਿਤ੍ਰਗੁਪਤ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮਦੂਤ ਜਾਂ ਜਮਦੂਤਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਭਾਵ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਜਮਦੂਤਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਜਮਦੂਤ ਸ਼ਬਦ ਕਿਤੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਚਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਅਰਥਾਤ ਅਨਮਤ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੀ ਨਿਸ਼ਚਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਜੁਗਤ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਭਾਵ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਹੇਠਲੇ ਫ਼ਰਮਾਣਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਭਾਵ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਜਉ ਜਮੁ ਆਇ ਕੇਸ ਗਹਿ ਪਟਕੈ ਤਾ ਦਿਨ ਕਿਛੁ ਨ ਬਸਾਹਿਗਾ॥ ਸਿਮਰਨੁ ਭਜਨੁ ਦਇਆ ਨਹੀ ਕੀਨੀ ਤਉ ਮੁਖਿ ਚੋਟਾ ਖਾਹਿਗਾ॥ (੧੧੦੬) ਹੇ ਮਨ! ਜਦੋਂ ਜਮ ਨੇ ਆ ਕੇ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਭੁੰਞੇ ਪਟਕਾਇਆ, ਤਦੋਂ ਤੇਰੀ ਉਸ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਇਗੀ। ਤੂੰ ਹੁਣ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਭਜਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤੂੰ ਦਇਆ ਨਹੀਂ ਪਾਲਦਾ, ਮਰਨ ਵੇਲੇ ਦੁਖੀ ਹੋਵੇਂਗਾ। ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਤਬ ਹੀ ਨਰੁ ਜਾਗੈ॥ ਜਮ ਕਾ ਡੰਡੁ ਮੂੰਡ ਮਹਿ ਲਾਗੈ॥ (੮੭੦) ਹੇ ਕਬੀਰ! ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਮੂਰਖਤਾ ਵਲੋਂ ਤਦੋਂ ਹੀ ਜਾਗਦਾ ਹੈ ਤਦੋਂ ਹੀ ਪਛਤਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੌਤ ਦਾ ਡੰਡਾ ਇਸ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਆ ਵੱਜਦਾ ਹੈ। ਧਨੁ ਜੋਬਨੁ ਦੁਇ ਵੈਰੀ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹੀ ਰਖੇ ਰੰਗੁ ਲਾਇ॥ ਦੂਤਾ ਨੋ ਫੁਰਮਾਇਆ ਲੈ ਚਲੇ ਪਤਿ ਗਵਾਇ॥ (ਪੰਨਾ ੪੧੭) ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਨ ਤੇ ਜੋਬਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁੰਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅੱਜ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਾਬਰ ਨੇ ਜ਼ਾਲਮ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰੱਖਿਐ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਗਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਭਾਵਾਰਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਮ ਅਥਵਾ ਜਮਦੂਤ ਸ਼ਬਦ ਵਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਆਦਿ ਦੇ ਭਾਵਾਰਥ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਇਆ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਜਮਦੂਤਾਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਮਦੂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜੋ ਪ੍ਰਚਲਤ ਧਾਰਨਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰਨੀ ਢੁੱਕਵੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਨੋਟ-ਭਾਵੇਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸੱਚ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਾਲੇ ਜਮਦੂਤਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਪਰ ਚੂੰਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਮ ਜਨ-ਸਾਧਾਰਨ ਵਲੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਦਵਾਨ ਸੱਜਣਾ ਵਲੋਂ ਵੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚਲੇ ਜਮਦੂਤ ਦਾ ਭਾਵ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚਲੇ ਜਮਦੂਤਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਂਦੈ ਇਸ ਲਈ ਪੁਰਾਣਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਸੁਜਾਨ ਪਾਠਕ ਖ਼ੁਦ ਦੇਖ ਸਕਣ ਕਿ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਮਦੂਤ, ਜਮਕਿੰਕਰ/ਜਮਕੰਕਰ, ਜਮਗਣ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਜਮਰਾਜ ਦਾ ਸੇਵਕ, ਜਮ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸਰੀਰ ਤਿਆਗਦੈ ਤਾਂ ਜਮਦੂਤ ਉਸ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਪਾਤਾਲ ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਜਮ/ਯਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨੇਕ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਜਮਪੁਰੀ ਲਿਜਾਣ ਲਗਿਆਂ ਜਮਦੂਤ ਕਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੇ ਪਰ ਪਾਪੀ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਜਕੜ ਕੇ ਯਮ ਅਥਵਾ ਧਰਮਰਾਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। (ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਵਿਸ਼ਵ ਕੋਸ਼-ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ)

ਜਮਦੂਤਾਂ ਦੇ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਰਨਨ ਕਰਦਿਆਂ 'ਬ੍ਰਹਮ ਪੁਰਾਣ' ਦਾ ਕਰਤਾ ਲਿਖਦੈ-ਜਮਦੂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਡਰਾਵਨੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਭਿਆਨਕ, ਨਾਸਿਕਾ ਟੇਡੀ, ਤਿੰਨ ਅੱਖਾਂ, ਠੋਡੀ, ਕਪੋਲ/ਗਾਲ੍ਹ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹੋਠ ਲੰਬੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰਾਲ ਅਥਵਾ ਭਿਆਨਕ ਸ਼ਸਤਰ ਪਕੜ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਪਟਾਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਾਹੀ, ਸੰਗਲ ਅਤੇ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਡਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ, ਮਹਾਂਬਲੀ, ਮਹਾਂ ਭਿਅੰਕਰ ਜਮਕਿੰਕਰ ਜਮਰਾਜ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੀ ਆਯੂ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।(ਸੰਖੇਪ ਬ੍ਰਹਮ ਪੁਰਾਣ)

ਗਰੁੜ ਪੁਰਾਣ (ਪਹਿਲਾ ਅਧਿਆਏ) ਅਨੁਸਾਰ ਜਮਦੂਤਾਂ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਕਾਂ ਵਰਗਾ ਕਾਲਾ, ਮੂੰਹ ਟੇਢਾ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰ ਵਾਂਗ ਤਿੱਖੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਹੁੰ ਹਨ। ਜਮਦੂਤਾਂ ਵਲੋਂ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਧਰਮਰਾਜ ਦੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਾਵ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾੜਨਾ ਅਤੇ ਕਸ਼ਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੀਵ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਅੰਗੂਠੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਗੂਠੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸਰੀਰ ਚੇਤੰਨ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਢੱਕ ਕੇ ਇਸੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਯਾਤਨਾਰਥੀ ਸਮਝ ਕੇ ਜਮਦੂਤ ਉਸ ਜੀਵ ਦੇ ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਸੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (ਗਰੁੜ ਪੁਰਾਣ- ਪਹਿਲਾ ਅਧਿਆਏ)। ਇਹ "ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਜਮ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕਲੇਸ਼ ਭੋਗਨ, ਅੱਗ ਨਾਲ ਸੜਨ ਅਤੇ ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਨਾਲ ਕੱਟਣ ਨਾਲ ਵੀ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ" (ਸੰਖੇਪ ਸ੍ਰੀ ਬਰਾਹ ਪੁਰਾਣ) ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਮਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਰੂਪ ਅਤੇ ਭਿਆਨਕ ਸ਼ਕਲ ਵਾਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਰੂਰ ਅਤੇ ਨਿਰਦਈ ਵੀ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਜਮਦੂਤਾਂ ਦੀ ਨਿਰਦਇਤਾ ਦਾ ਵਰਨਨ ਕਰਦਿਆਂ ਗਰੁੜ ਪੁਰਾਣ ਦਾ ਕਰਤਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਅਤਿ ਦੀ ਗਰਮੀ ਕਾਰਨ ਪਿਆਸ ਨਾਲ ਵਿਆਕੁਲ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪਾਣੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ "ਤਦੋਂ ਜਮਦੂਤ ਉਸ ਨੂੰ ਪੀਣ ਲਈ ਗਰਮ ਤੇਲ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਆਦਰ ਨਾਲ ਪੀ ਲੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਜੀਵ ਅਸਮਰਥ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਗਰਮ ਤੇਲ ਨੂੰ ਪੀ ਲੈਂਦੈ ਤਦ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੰਤੜੀਆਂ ਸੜ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਹ ਮੂਰਛਤ ਹੋ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਜਮਦੂਤਾਂ ਦੀ ਇਸ ਕ੍ਰੂਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦਇਤਾ ਕਾਰਨ ਹੀ ਜ਼ਾਲਮ, ਕ੍ਰੂਰ ਅਤੇ ਨਿਰਦਈ ਮਨੁੱਖਾਂ ਲਈ ਜਮਦੂਤ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਬਾਬਰ ਅਥਵਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਵਲੋਂ ਮਚਾਈ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਵਰਨਨ ਕਰਦਿਆਂ ਬਾਬਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਮ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਹੈ-ਖੁਰਾਸਾਨ ਖਸਮਾਨਾ ਕੀਆ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੁ ਡਰਾਇਆ॥ ਆਪੈ ਦੋਸੁ ਨ ਦੇਈ ਕਰਤਾ ਜਮੁ ਕਰਿ ਮੁਗਲੁ ਚੜਾਇਆ॥(੩੬੦) ਖੁਰਾਸਾਨ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਕਰ ਬਾਬਰ ਮੁਗ਼ਲ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਆ ਸਹਮ ਪਾਇਆ। ਜੇਹੜੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਜ਼ ਭੁਲਾ ਕੇ ਰੰਗ ਰਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਹੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਰਤਾਰ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇਂਦਾ। ਸੋ ਫ਼ਰਜ਼ ਭੁਲਾ ਕੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਸਤ ਪਏ ਪਠਾਣ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਦੰਡ ਦੇਣ ਲਈ ਕਰਤਾਰ ਨੇ ਮੁਗ਼ਲ-ਬਾਬਰ ਨੂੰ ਜਮਰਾਜ ਬਣਾ ਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ 'ਤੇ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ।

ਜਮਦੂਤ ਜਮਰਾਜ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਧਰਮਰਾਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਸਗੋਂ ਧਰਮਰਾਜ ਨੂੰ ਉਸ ਜੀਵਾਤਮਾ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਵੀ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਵ! ਇਹ ਸਦਾ ਧਰਮ ਤੋਂ ਵੇਮੁਖ ਅਤੇ ਪਾਪ ਪਰਾਇਣ ਰਿਹੈ ਇਸ ਦੁਰਾਤਮਾ ਨੇ ਸਦਾ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚੂਰ ਹੋ ਕੇ ਧਰਮ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੇ ਦੇਵਸ਼ਵਰ! ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦੰਡ ਦੇਣੈ ਜਾਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਦਇਆ ਕਰਨੀ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਦੰਡ ਦੇਣ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਤੁਹਾਡੀ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਾਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਂ। (ਸੰਖੇਪ ਬ੍ਰਹਮ ਪੁਰਾਣ)

ਧਰਮਰਾਜ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਮਦੂਤਾਂ ਲਈ ਕੁੱਝ ਨਿਯਮ ਵੀ ਮੁਕਰੱਰ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਹਿਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਨਰ ਸਿੰਹ ਪੁਰਾਣ ਵਿੱਚ ਧਰਮਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਕਿੰਕਰ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਇਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, "ਦੂਤ! ਤੂੰ ਭਗਵਾਨ ਮਧੂਸੂਦਨ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ ਗਏ ਹੋਏ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਭੁਤਾ ਦੂਜਿਆਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਚੱਲਦੀਐ ਵੈਸ਼ਨਵਾਂ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਭੁਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੇਵ ਪੂਜਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ 'ਯਮ' ਕਹਿ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਨੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਸ ਝੁਕਾਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੈਂ ਖ਼ੁਦ ਵੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸ੍ਰੀ ਨਰ ਸਿੰਹ ਪੁਰਾਣ-ਨੌਵਾਂ ਅਧਿਆਏ)

ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਮਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਵਾਂਗ ਭੁਲਕੱੜ ਵੀ ਦਰਸਾਇਐ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੇ-ਅਣਜਾਣੇ ਭੁੱਲਾਂ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਸੁਆਮੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਲੈਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਮਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਭੁਲੇਖਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੋ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਧਰਮਰਾਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਨੇ ਤਦ ਧਰਮਰਾਜ ਵਲੋਂ ਜਮਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ਼ਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਕੜ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। "ਲੋਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਥਾ ਹੈ ਕਿ ਯਮਦੂਤ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਯਮਲੋਕ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਪਰ ਯਮ ਉਸ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿ ਅਜੇ ਇਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਵੇਲਾ ਨਹੀਂ, ਫੇਰ ਮੋੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਰ ਮੁਰਦੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਣ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼- ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ)

(ਪੁਰਾਣਾਂ ਦੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਸਟੇਜਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਕੁ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਇੱਕ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਥਾ ਦੌਰਾਨ ਸੁਣਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਹਰਨਾਮੀ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਮਾਈ ਨੂੰ ਜਿਉਂ ਹੀ ਜਮਦੂਤ ਧਰਮਰਾਜ ਪਾਸ ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਤਾਂ ਧਰਮਰਾਜ ਨੇ ਜਮਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਤਾੜਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਆਖਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਮਿਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਹਰਨਾਮੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਹਰਨਾਮੀ ਲੈ ਆਏ ਹੋ। ਧਰਮਰਾਜ ਤੋਂ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਜਮਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਹਰਨਾਮੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਆਏ ਅਤੇ ਮਿਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਹਰਨਾਮੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਏ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਧਰਮਰਾਜ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਤੱਕ ਜ਼ਾਤ-ਪਾਤ ਵੀ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ)

ਧਰਮਰਾਜ ਵਲੋਂ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਪਾਪਾਤਮਾ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਮਦੂਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦੈ ਜਦ ਪਾਪੀ ਉੱਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਤਦੋਂ ਜਮਰਾਜ ਆਪਣੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੰਡ ਦੇਣ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਜਮਦੂਤ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੇ ਬਲਕਿ ਧਰਮਰਾਜ ਵਲੋਂ ਜਿਹੋ-ਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਕਰੱਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈਐ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਦੰਡ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਸੰਖੇਪ ਸ੍ਰੀ ਬਰਾਹ ਪੁਰਾਣ ਦਾ ਕਰਤਾ ਲਿਖਦੈ "ਧਰਮਰਾਜ ਦਾ ਉੱਥੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਂਦਾ ਅਤੇ ਚੁਗ਼ਲੀਖ਼ੋਰੀ ਕਰਦੈ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਲਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕਿੱਲਾਂ ਠੋਕ ਦੇਵੋ। ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹੀ ਦੰਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਜੀਭ ਸਦਾ ਭੈੜੇ ਬੋਲ ਹੀ ਬੋਲਦੀਐ ਉਸ ਪਾਪੀ ਦੀ ਜੀਭ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕੱਟ ਦੇਵੋ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਣ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਕਈ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪੁਰਾਣ ਦੇ ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ "ਵਸ਼ਿਸ਼ਠ ਆਦਿ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਜੋ ਦੰਡ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਐ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਜਮਕੰਕਰ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਦੰਡ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖ ਵਧੇਰੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਕਾਰਨ ਥਕਾਵਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੈ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਦੌੜ-ਭੱਜ ਕਾਰਨ ਥਕਾਵਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਇਉਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ-

ਇਕ ਬਾਰ ਜਦ ਸਾਰੇ ਦੂਤ ਥਕ ਕੇ ਊਭ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਅਤੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਚੁਕੀਐ ਤੁਸੀਂ ਹੋਰ ਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਾ ਦੇਵੋ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤ ਦੀ ਭੌਂਹਾਂ ਚੜ੍ਹ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ "ਮੰਦੇਹ" ਰਾਖਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਰਾਖਸ਼ ਨੇ ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਪ੍ਰਭੂ! ਸਾਨੂੰ ਛੇਤੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ।

ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤ ਬੋਲੇ 'ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਫੜੋ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦੇਵੋ। ਅੰਤ ਨੂੰ ਦੂਤਾਂ ਅਤੇ ਰਾਖਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਭਿਅੰਕਰ ਯੁੱਧ ਹੋਣ ਲਗਾ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਧਰਮਰਾਜ ਉੱਥੇ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਤਾਂ ਅਤੇ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤ ਦੀ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਾ ਦਿੱਤੀ।

(ਸੰਖੇਪ ਸ੍ਰੀ ਬਰਾਹ ਪੁਰਾਣ-ਅਧਿਆਏ ੨੦੧)

ਜਮਦੂਤ ਕੇਵਲ ਪਾਪੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਹੀ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਪੁੰਨ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਭੁਲੇਖੇ ਨਾਲ ਕਿਧਰੇ ਜਮਦੂਤ ਕਿਸੇ ਪੁੰਨ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਆ ਜਾਣ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਰਬਾਰੀ "ਪਾਰਖਦਾਂ" ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪੁੰਨਾਤਮਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ "ਪਾਰਖਦ" ਜਮਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜੇ ਤੋਂ ਪੁੰਨਾਤਮਾ ਨੂੰ ਛੁਡਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪੁੰਨੀ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਬੈਕੁੰਠ ਤੋਂ ਸਪੈਸ਼ਲ ਵਿਮਾਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਪਰ ਬੈਠ ਕੇ ਪੁੰਨਾਤਮਾ ਬੈਕੁੰਠ ਨੂੰ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਪੁਰਾਣ ਲੇਖਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਧਰਮਰਾਜ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ, ਭਾਵ, ਪਾਪੀ ਅਤੇ ਪੁੰਨਾਤਮਾ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਪੁੰਨਾਤਮਾ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਜਮਦੂਤ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਵਾਰੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਆ ਪਾਪੀ ਅਤੇ ਪੁੰਨਾਤਮਾ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤਾਂ ਜਮਦੂਤ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਜਮਦੂਤ ਭਾਰੀ ਦੰਡ ਦੇਂਦੇ ਹੋਏ ਲਿਜਾਂਦੇ ਨੇ ਉੱਥੇ ਪੁੰਨਾਤਮਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਦੰਡ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਤਬ ਉਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿੰਕਨੀ ਜਾਲ ਦੀ ਮਾਲਾ ਨਾਲ ਜੁਕਤ/ਸਜੁੰਤ ਚਮਰ ਨਾਲ ਸੁਸ਼ੋਭਤ ਵਿਮਾਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਸ਼ਨੂ ਦੇ ਦੂਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਧਰਮ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਵਾਲੇ ਪੰਡਿਤ ਵਿਸ਼ਨੂ ਦੇ ਦੂਤ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਧਰਮਾਤਮਾ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਮਾਨ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਕੇ ਸੁਰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਦਿਵਯ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਵਸਤ੍ਰ ਆਭੂਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ ਰਤਨਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਨਾਲ ਅਲੰਕ੍ਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨਾਲ ਪੂਜਤ ਹੋ ਕੇ ਦਾਨ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

The opinions expressed in this newspaper do not necessarily represent the views or opinions of the staff or employees of "Desh Doaba". All disputes subjected to Sacramento (California) jurisdiction.
'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ' ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ, ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ/ਦਾਅਵਿਆਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ

ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਬੀਜਿੰਗ ਉਲੰਪਿਕਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਫਦ ਨਾ ਭੇਜਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ 7 ਦਸੰਬਰ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)–ਬਾਈਡਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਚੀਨ ਵਿਚ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਖਤ ਰੁਖ ਅਪਣਾਉਂਦਿਆਂ ਬੀਜਿੰਗ ਵਿਚ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ "2022 ਵਿੰਟਰ ਉਲੰਪਿਕਸ ਤੇ ਪੈਰਾਲਿੰਪਿਕਸ" ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਫਦ ਨਾ ਭੇਜਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਾਈਡਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇਹ 'ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਬਾਈਕਾਟ' ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੋਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਧੇ ਤਨਾਅ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਆਇਆ ਹੈ। ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਸਕੱਤਰ ਜੇਨ ਪਸਾਕੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਡਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਘਰ ਬੈਠ ਕੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੌਸਲਾ ਅਫਜਾਈ ਕਰਾਂਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਿਨਜਿਆਂਗ ਵਿਚ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਸਾਕੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਈਡਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਆਪਣੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਨਹੀਂ ਚਹੁੰਦਾ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਚੀਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਉਲੰਪਿਕਸ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਵਫਦ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਫਸਟ ਲੇਡੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ 4 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਬੀਜਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਉਲੰਪਿਕਸ ਤੇ ਪੈਰਾਲਿੰਪਿਕਸ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵਫਦ ਨਜਰ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਟੋਕੀਓ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਸਮਰ ਉਲੰਪਿਕਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਥਮ ਮਹਿਲਾ ਜਿਲ ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵਫਦ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਥੇ ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੇ ਬੀਜਿੰਗ ਵਿੰਟਰ ਉਲੰਪਿਕਸ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਉਪਰ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਯੂ ਐਸ ਉਲੰਪਿਕਸ ਤੇ ਪੈਰਾਲਿੰਪਿਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ ਘੋੜ ਸਵਾਰ ਮੈਡੀਨਾ ਸਪਿਰਟ ਦੀ ਮੌਤ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ 7 ਦਸੰਬਰ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)–ਦੱਖਣੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਸਾਂਟਾ ਐਨਿਟਾ ਰੇਸਟਰੈਕ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ ਕੈਨਟਕੀ ਡਰਬੀ ਦੌੜ ਦੀ ਜੇਤੂ ਘੋੜ ਸਵਾਰ ਮੈਡੀਨਾ ਸਪਿਰਟ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਹੌਰਸ ਰੇਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਡੀਨਾ ਸਪਿਰਟ ਆਖਰੀ ਰੇਖਾ ਨੇੜੇ ਢਹਿਢੇਰੀ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਬੋਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਡੀਨਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦਿੱਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮੌਤ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਦੀ ਪਤਾ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ।

ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਜਾਰਜੀਆ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ 8 ਦਸੰਬਰ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)–ਜਾਰਜੀਆ ਵਿਚ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੇ ਲੁੱਟਮਾਰ ਦੌਰਾਨ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। 45 ਸਾਲਾ ਅਮਿਤ ਪਟੇਲ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੋਲੰਬਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਥਿੱਤ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਵੀ ਹੈ। ਪਟੇਲ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਅੱਜ ਜਨਮ ਦਿਨ ਵੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਵੈਨੀ ਪਟੇਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੈਸੇ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਉਪੰਰਤ ਅਮਿਤ ਪਟੇਲ ਆਪਣੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੰਨਾਉਣਾ ਚਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਵੈਨੀ ਪਟੇਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੁੱਟੇਰੇ ਸਾਰੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਹਨ। ਕੋਲੰਬਸ ਦੇ ਮੇਅਰ ਸਕਿਪ ਹੈਂਡਰਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਫੜ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜਮ, ਜਮਦੂਤ, ਜਮਰਾਜ, ਜਮਕੰਕਰ ਅਤੇ ਜਮਜੰਦਾਰ ਬਾਰੇ

(ਸਫਾ 6 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸੁਰਗ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਗਰੁੜ ਪੁਰਾਣ-ਅਧਿਆਏ ਨੌਵਾਂ)

ਪੁੰਨਾਤਮਾ ਨੂੰ ਜਮਪੁਰੀ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਵਿਮਾਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪੁੰਨਾਤਮਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਪੁੰਨ ਕਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਸਵਾਰੀ ਨਸੀਬ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ "ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਇਸ ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਪਰਾਇਣ ਹੋ ਕੇ ਅਹਿੰਸਾ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ, ਗੁਰੂ ਜਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜੁਟੇ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਦੇਵਤਾ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਨੇ ਉਹ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ ਸਮੇਤ ਸਵਰਨਮਈ ਝੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਸੁਸ਼ੋਭਤ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਈ ਵਿਮਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਧਰਮਰਾਜ ਦੀ ਨਗਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਭਗਤੀ ਪੂਰਨ ਗੁੜ ਦਾ ਰਸ ਅਤੇ ਚਾਵਲ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਵਰਨਮਯ ਵਾਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਮਲੋਕ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰ ਅਤੇ ਪੈਰ 'ਤੇ ਮਲਣ ਲਈ ਤੇਲ ਤਥਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਅਤੇ ਪੀਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੇਂਦੇ ਨੇ ਉਹ ਘੋੜੇ ਉੱਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਜਮਲੋਕ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (ਸੰਖੇਪ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪੁਰਾਣ)

ਜਮਦੂਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਪੀ ਅਤੇ ਪੁੰਨਾਤਮਾ ਨੂੰ ਜਮ ਪੁਰੀ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਰਸਤਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਮ ਪੁਰੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਲਈ ਚਾਰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੋਂ ਜੀਵਾਤਮਾ ਨੂੰ ਜਮ ਪੁਰੀ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਂਦੈ "ਧਰਮਾਤਮਾ ਜੀਵ ਤਿੰਨ ਮਾਰਗਾਂ ਅਰਥਾਤ ਪੂਰਬ, ਪੱਛਮ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਜਮਰਾਜ ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਪਾਪੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੇਵਲ ਦੱਖਣ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਜਮਲੋਕ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(ਗਰੁੜ ਪੁਰਾਣ-ਅਧਿਆਏ ਚੌਥਾ)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਮਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਕਰਮ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੀ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਜਮ ਮਾਰਗ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋ ਕੇ ਰੋਂਦਾ ਕੁਰਲਾਉਂਦੈ ਤਾਂ ਜਮਦੂਤ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ "ਹੇ ਦੇਹੀ! ਤੂੰ ਕੁਛ ਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਨਾ ਹੀ ਤੂੰ ਅੱਗਨ ਹਵਨ ਕੀਤੈ ਨਾ ਤਪੱਸਿਆ ਕੀਤੀ, ਨਾ ਹੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਪੂਜਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤੂੰ ਤੀਰਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੇ ਜੀਵ! ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫ਼ਲ ਭੋਗ

(ਗਰੁੜ ਪੁਰਾਣ- ਪਹਿਲਾ ਅਧਿਆਏ)

ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਮਦੂਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਰਨਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤ ਸੰਬੰਧੀ ਵੀ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। (ਨੋਟ: ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਖੇ "ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਵਿਣਸਣਾ ਸਭ ਬਿਨਸਿ ਬਿਨਾਸੀ" ਦਾ ਭਾਵ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਹਰੇਕ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਸਨਹਾਰ ਦਰਸਾਉਂਦਿਆਂ ਜਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਨਸਨਹਾਰ ਦਰਸਾਇਐ-ਮੁਨਿ ਜੋਗੀ ਦਿਗੰਬਰਾ ਜਮੈ ਸਣੁ ਜਾਸੀ॥(੧੧੦੦) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਤਨੀ ਕੁ ਆਯੂ ਹੁੰਦੀ ਆ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੀ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਅਰਥਾਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਪਤਨੀ, ਭੈਣ, ਭਰਾਵਾਂ, ਧੀਆਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਵਰਨਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਧਿਆਨ ਰਹੇ ਕਿ ਜਮਦੂਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾਂ ਕੇਵਲ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੌਤ ਹੁੰਦੀ ਏ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੇਵਤਾ ਅਥਵਾ ਫ਼ਰੇਸ਼ਤਾ ਲੈਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਵਤਾ ਜਾਂ ਫ਼ਰੇਸ਼ਤਾ ਹਰੇਕ ਧਰਮ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਭਾਵ, ਈਸਾਈਅਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਹੋਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਹੋਰ ਹੈ। ਅਨ ਧਰਮਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰੀਸ ਕਰਦਿਆਂ ਕਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨਮੁਖਾਂ ਦੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਜਮਦੂਤ ਲੈਣ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਜਦ ਕਿ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਗੁਰਸਿੱਖ ਲੈਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

(ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੀ ਲਖਾਇਕ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਕਲਪਣਾ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਰੱਬ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਅਥਵਾ ਰੱਬੀ ਕਨੂੰਨ ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖਾਂ ਜਾਂ ਈਸਾਈਆਂ ਆਦਿ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਅਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹਰੇਕ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਧਾਨ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਈਸਾਈ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਆਦਿ। ਇਹ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ "ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ" ਵਿਖੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜ਼ਾਤ, ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਧਰਮ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੰਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਗੁਰਮੁਖ ਅਤੇ ਮਨਮੁਖ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵੰਡਿਆ ਹੈ) ਗੁਰਬਾਣੀ 'ਚ ਜੀਵਨ-ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਨੂੰ ਹੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਇਸ ਜੀਵਨ-ਜੁਗਤ ਦੀ ਨੀਂਹ ਡਰ ਅਤੇ ਲਾਲਚ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ। ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਬਾਣੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਡਰ ਅਤੇ ਲਾਲਚ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉਠਾ, ਕਰਤਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ (ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ) ਨੂੰ ਸਮਝ, ਹੁਕਮੀ ਬੰਦਾ ਬਣ ਕੇ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਰਜੀ ਜਮਦੂਤ ਜਮਕੰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਫੁਰਮਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ-ਜਿਤਿ ਘਟਿ ਵਸੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸੋਈ ਸੁਹਾਵਾ ਥਾਉ॥ ਜਮਕੰਕਰ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵਈ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ॥(218) ਸੋ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਰਜੀ ਤੇ ਗਪੌੜੀ ਜਮਦੂਤਾਂ ਤੋਂ ਡਰ ਪੁਜਾਰੀ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

RE/MAX Gold

Each Office Independently Owned and Operated

ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ਜੀ

Dil Nijjar REALTOR ®
CalBRE # 01418648

Honesty Starts From Here

SELL OR BUY Residential • Business • Commercial Lease • Investment Property and Land

Serving in Greater Sacramento area since 2004

Cell: 916-628-2210
Fax: 916-745-3424
Office: 916-285-1000
Email : Dil.Realtor@gmail.com

2081 Arena Blvd # 100 Sacramento, CA 95834

Chicago's Pizza with a Twist

Call: 1-209-398-2221

Parvinder Dhesi

Kulwant Sandhu

1471 B St., Unit B, Livingston, CA 95334

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਖਬਰਨਾਮਾ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)

ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਬੂ ਨਾਇਰ ਏਸ਼ੀਅਨ ਅਮਰੀਕਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਿਯੁਕਤ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ 3 ਦਸੰਬਰ– ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਕੈਥੀ ਹੋਚੁਲ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਬੂ ਨਾਇਰ ਨੂੰ ਏਸ਼ੀਅਨ ਅਮਰੀਕਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਿਬੂ ਨਾਇਰ ਰਾਜਸੀ ਕਾਰਕੁੰਨ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਜਾਣੀ ਪਛਾਣੀ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਹਨ। ਉਹ ਬੂਫਾਲੋ ਵਿਖੇ ਯੁਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਮੈਡੀਸੀਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕਲੀਨੀਕਲ ਟਰਾਇਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਾਇਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੇਰੇ, ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਦੋਸਤਾਂ ਮਿਤਰਾਂ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਵੱਡੇ ਸਨਮਾਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਏਸ਼ੀਅਨ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਸ਼ੁਭ ਇਛਾਵਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਗੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਭਰਾ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਭੈਣ ਦੀ ਮੌਤ

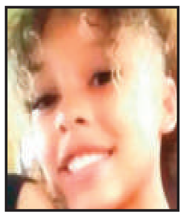

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ 3 ਦਸੰਬਰ– ਇਕ 13 ਸਾਲਾ ਲੜਕੇ ਜੋ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਗੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ 14 ਸਾਲਾ ਭੈਣ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਡੌਗਲਸ ਕਾਊਂਟੀ, ਜਾਰਜੀਆ, ਦੇ ਸ਼ੈਰਿਫ ਟਿਮ ਪਾਊਂਡਜ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਅਟਲਾਂਟਾ ਤੋਂ 20 ਮੀਲ ਦੂਰ ਡੌਗਲਸਵਿਲੇ ਦੇ ਇਕ ਘਰ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਲੜਕੇ ਕੋਲੋਂ ਗੰਨ ਖਰੀਦਣ ਆਏ ਸਨ ਪਰੰਤੂ ਉਹ ਗੰਨ ਖੋਹ ਕੇ ਭੱਜ ਗਏ ਜਿਸ 'ਤੇ ਲੜਕੇ ਨੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਨੇੜੇ ਖੜੀ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਕਿਰਾ ਸਕਾਟ ਦੇ ਵੱਜ ਗਈ। ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਕੇ ਉਪਰ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪਾਊਂਡਜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੜਕੇ ਤੇ ਗੰਨ ਖੋਹ ਕੇ ਭੱਜੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ 19 ਸਾਲਾ ਯੂਸਫ ਜਬਰਾਇਲ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਯੂਸਫ ਵਿਰੁੱਧ ਲੁੱਟ ਖੋਹ ਤੇ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਅਜੇ ਬੰਗਾ 'ਜਨਰਲ ਐਟਲਾਂਟਿਕ' ਦੇ ਉਪ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ 4 ਦਸੰਬਰ–ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਇਕੁਇਟੀ ਫਰਮ 'ਜਨਰਲ ਐਟਲਾਂਟਿਕ' ਨੇ ਮਾਸਟਰ ਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸੀ ਈ ਓ ਅਜੇ ਬੰਗਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉਪ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫਰਮ ਨੇ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬੰਗਾ ਉਪ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਫਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਬੰਗਾ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀਆਂ 165 ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਨੀਤੀਗੱਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣਗੇ। ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬੰਗਾ ਤਕਨੀਕ, ਡੈਟਾ ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਆਪੀ ਜਾਣੇ ਪਛਾਣੇ ਮਾਹਿਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਲੰਬਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਫਰਮ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪੁੱਜੇਗਾ। ਇਥੇ ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬੰਗਾ ਮਾਸਟਰ ਕਾਰਡ ਦੇ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵਧ ਸਮਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸੀ ਈ ਓ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਸਟਰ ਕਾਰਡ ਵਿਚ ਆਪਣੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਹਨ।

ਆਕਸਫੋਰਡ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਗੈਰ ਇਰਾਦਾ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ, ਹੋਏ ਭਗੌੜੇ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ 4 ਦਸੰਬਰ–ਇਸ ਹਫਤੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਓਕਲੈਂਡ ਕਾਊਂਟੀ,ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਆਕਸਫੋਰਡ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਕੇ 4 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰਨ ਤੇ 8 ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਐਥਨ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਲੱਭ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਗੈਰ ਇਰਾਦਾ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਥਨ ਦੀ ਮਾਂ ਤੇ ਪਿਤਾ ਜੈਨੀਫਰ ਅਤੇ ਜੇਮਜ ਕਰਮਬਲੇ ਘਰ ਤੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੈਨੀਫਰ ਤੇ ਜੇਮਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਤੋਹਫੇ ਵਜੋਂ ਗੰਨ ਖਰੀਦ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਗੰਨ ਨੂੰ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ।

ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਓਕਲੈਂਡ ਕਾਊਂਟੀ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁੱਖੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਐਥਨ ਦੇ ਮਾਪੇ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕਈ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਮੁੱਖੀ ਮਾਈਕਲ ਬੋਚਰਡ ਨੇ ਜਾਰੀ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰੋਂ ਦੌੜ ਜਾਣ ਤੋਂ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਜੈਨੀਫਰ ਤੇ ਜੇਮਜ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਏ ਦੋਸ਼ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿਚ ਨਿਭਾਈ ਭੂਮਿਕਾ ਤੋਂ ਉਹ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭੱਜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਥੋਹੜਾ ਸਮਾਂ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਗਏ ਸਨ ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 3 ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਓਮੀਕਰੋਨ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਹੋਈ ਪੁਸ਼ਟੀ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ 5 ਦਸੰਬਰ–ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 3 ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਨਿਊਜਰਸੀ , ਪੈਨਸਿਲਵਾਨੀਆ ਤੇ ਮਿਸੌਰੀ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਓਮੀਕਰੋਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 12 ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਓਮੀਕਰੋਨ ਵਾਇਰਸ ਦਸਤਕ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਕੋਲੋਰਾਡੋ, ਹਵਾਈ, ਲੋਇਸਆਨਾ, ਮੈਰੀਲੈਂਡ, ਮਿਨੀਸੋਟਾ, ਮਿਸੌਰੀ, ਨੇਬਰਾਸਕਾ, ਨਿਊਜਰਸੀ, ਨਿਊਯਾਰਕ, ਪੈਨਸਿਲਵਾਨੀਆ ਤੇ ਉਟਾਹ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਦੀ ਨੀਤੀ- ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਓਮੀਕਰੋਨ ਬਾਰੇ ਭੇਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸੰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਘਬਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਕੋਵਿਡ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਢੰਗ- ਤਰੀਕੇ ਬਾਰੇ ਭਲੀਭਾਂਤ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਓਮੀਕਰੋਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਦਾ ਢੰਗ- ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਨਿਊਜਰਸੀ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਫਿਲ ਮਰਫੀ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਓਮੀਕਰੋਨ ਆਉਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਸਕ ਪਾਉਣ, ਵੈਕਸੀਨ ਲਵਾਉਣ ਤੇ ਬੂਸਟਰ ਖੁਰਾਕ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਓਮੀਕਰੋਨ ਦੇ ਇਕ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਮਿਸੌਰੀ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ '' ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ' ਦੀ ਨੀਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕੋਵਿਡ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਕਾਰਗਰ ਹੈ।'' ਪੈਨਸਿਲਵਾਨੀਆ ਦੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦਾ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

'Unhain Parmeshvar Kay Raajha Ka Prachaar Karnay Aur Beemaron Ko Achaa Karnay Kay Leay Bheja' (Luke 9:2)

THE SAVIOR'S CHURCH

HINDI, PUNJABI, URDU

You are invited to be our guest

Sunday Service

12:00 PM

913 FLOYD AVE. MODESTO, CA 95350

FOR FURTHER INFORMATION CONTACT: +1 (209) 300-9483

ਇਥੇ ਬਿਮਾਰਾਂ ਲਈ ਖਾਸ ਤੋਰ ਤੇ ਦੁਆਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਆਉ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਚੰਗੀਆਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਸੇਵਾ ਮੁਫ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਪਾਸਟਰ ਐਰੀਕ ਰਾਏ ਜੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੋ, ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ।

209 687 6548, 209 300 9483

ਸਾਡੀ ਵੈਬ ਸਾਈਟ www.thesaviorschurch.net

A & S

Auto Repair & Services

Specializing in Brakes & Axles

Mon-Fri 9:00 AM to 6:00 PM Saturday 9:00 AM to 5:00 PM

Free Tire Rotation and Brake Inspection with purchase of Oil Service for most cars

Diagnose check Engine light pre-buyers inspection tune-ups and more

Dealer Recommended Service Shocks/Struts A/C Servics

Ph: 916-238-4431

649 W. Elkhorn Blvd. Suite B2

Rio Linda, CA 95673

Amarjit Sandhu

2022 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ: ਅਸ਼ਵਨੀ ਸ਼ਰਮਾ

ਬੀਜੇਪੀ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਬਸਪਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ, ਅਸ਼ਵਨੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਿੱਗਜ ਕਿਸਾਨ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਫੜਿਆ ਕਮਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ– ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਪੱਖੀ ਸੋਚ, ਲੋਕ ਹਿਤੈਸ਼ੀ, ਕਿਸਾਨ ਪੱਖੀ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸ਼ਿਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਸਮੇਤ ਕਈ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਦਿੱਗਜ ਨੇਤਾ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਖੁੱਦ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨੀ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੂਬਾਈ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਸ਼ਵਨੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਸੂਬਾ ਭਾਜਪਾ ਹੈਡਕੁਆਟਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜੀਵਨ ਗੁਪਤਾ, ਰਾਜੇਸ਼ ਬਾਗਾ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਆਦਿ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਜੀਵਨ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਿਆਸੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਬੰਦਕ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੰਜਾਬ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੀਡੀਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ (ਲੁਧਿਆਣਾ), ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਡਾ: ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ (ਸੰਗਰੂਰ), ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਮਦਾਸੀਆ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਤੇ ਏ।ਬੀ।ਵੀ।ਪੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਇੰਚਾਰਜ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੰਗਰੂਰ), ਭਾਰਤੀ ਵਾਲਮੀਕਿ ਸਮਾਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਿਨੇਸ਼ ਪਰੋਚਾ (ਸੰਗਰੂਰ), ਵਾਲਮੀਕਿ ਸਮਾਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਲਵਾ ਜ਼ੋਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਰਾਹੀ (ਪਟਿਆਲਾ), ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ (ਸੰਗਰੂਰ), ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਰਕਰ ਜਗਨ ਰਾਣਾ (ਸੰਗਰੂਰ), ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫ਼ਸਰ ਅਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਰਕਰ ਡਾ: ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ (ਸੰਗਰੂਰ), ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਐਸ।ਡੀ।ਓ। ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਬਸਪਾ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਵਿੰਗ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਬਸਪਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇੰਚਾਰਜ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਸੰਗਰੂਰ), ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਤੇ ਬਸਪਾ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਡਾਕ ਸੇਵਕ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੰਗ ਮੰਡਲ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਗਰੂਰ), ਐਸਓਆਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਨਰਾਇਣ ਕੁਮਾਰ (ਸੰਗਰੂਰ) ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਲ ਸੈਨਾ (ਨੇਵੀ) ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕਮਾਂਡਰ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਮੁਹਾਲੀ) ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ।

ਅਸ਼ਵਨੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ-ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਸ਼ਕਤੀ ਬਣਨ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਹੱਥ ਸੌਂਪ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਾਂਗ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ 2022 ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਏਗੀ। ਜੀਵਨ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਬਣਦਾ ਪੂਰਾ ਮਾਨ-ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਭ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ 'ਤੋਂ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜਬੂਤ ਕਰਣਗੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਾਰੇ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਜਤਾਏ ਭਰੋਸੇ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜਬੂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ।

ਅਸ਼ਵਨੀ ਸ਼ਰਮਾ ਵੱਲੋਂ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਵਧਵਾ ਨੂੰ ਸੂਬਾਈ ਇੰਡਸਟਰੀ ਸੈੱਲ ਦਾ ਕਨਵੀਨਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਯੁਕਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ– ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਸ਼ਵਨੀ ਸ਼ਰਮਾ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਉਦਯੋਗ ਸੈੱਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਸੂਬਾ ਕਨਵੀਨਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਜੀਵਨ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਸ਼ਵਨੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਉਦਯੋਗ ਸੈੱਲ ਦਾ ਕਨਵੀਨਰ ਦੇ ਔਹਦੇ 'ਤੇ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਵਧਵਾ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਿਤ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਸੂਬਾਈ ਕਨਵੀਨਰ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਵਧਵਾ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਵਧਵਾ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ

ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ 'ਸਬਕਾ ਸਾਥ, ਸਬਕਾ ਵਿਕਾਸ' ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੋਂ ਸਭ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ।

ਜੀਵਨ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਰਕਰ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਇੱਕ ਚਾਹ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮੂਹ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜਥੇਬੰਦੀ ਲਈ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਜੇਤੂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ।

ਫਗਵਾੜਾ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰਕ ਵੰਡੀਆਂ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰ - ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹੀ

ਬਸਪਾ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੱਲੋਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ 65ਵਾਂ ਪ੍ਰੀਨਿਰਵਾਣ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ

ਫਗਵਾੜਾ– ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਫਗਵਾੜਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਰਤਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਦਾ 65ਵਾਂ ਪ੍ਰੀਨਿਰਵਾਣ ਦਿਵਸ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਸਪਾ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ। ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਸਪਾ ਸ਼ਿਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਮੂਹ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੱਲੋਂ ਹਦੀਆਬਾਦ ਤੇ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਨਗਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਂਟ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਥਾਗਤ ਬੁੱਧ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਗੁਰੂਆਂ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤਿ ਸਬੈ ਏਕੈ ਪਹਿਚਾਨਬੋ, ਕੁਦਰਤ ਕੇ ਸਭ ਬੰਦੇ, ਆਦਿ ਸੰਕਲਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਅਗਲੀ ਕੜੀ ਵਿੱਚ ਫੂਲੇ ਸਾਹੂ ਅੰਦੋਲਨ ਤਹਿਤ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬਡਕਰ ਜੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਦੱਬੇ ਕੁੱਚਲੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿਵਾਇਆ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀ, ਨਸਲ, ਧਰਮ, ਲਿੰਗ ਤੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਰਾਹੀਂ ਮਿਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਭਾਜਪਾ

ਆਦਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਹਿੱਤਾਂ ਖਾਤਿਰ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਫਗਵਾੜਾ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਵੀ ਅਸੀਂ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰੀਨਿਰਵਾਣ ਮੌਕੇ ਫਗਵਾੜਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬਸਪਾ-ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫਲੈਕਸ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਨਾ ਮਿਲਣਾ ਇਹ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਟੇਜਾਂ 'ਤੇ ਤਾਂ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਪਿੱਛੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਸਵਾਰਥ ਲੁਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਸਾਜਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਬਣਾਏ ਪੁੱਲਾ ਉਪਰ ਜਤਿਵਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਯੁੱਧ ਕਾਂਗਰਸ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਵਿੱਚ ਹੋਏ। ਸ। ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਫਗਵਾੜਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਲੈਕੇ ਆਏ ਹਾਂ।

ਆਓ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਸੰਕਲਪ ਕਰੀਏ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਜਾਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਵਰਗੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਂਟ ਕਰੀਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ਿਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਜਥੇਦਾਰ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬ੍ਲਾਲੋਂ, ਲੇਖ ਰਾਜ ਜਮਾਲਪੁਰੀ, ਚਿਰੰਜੀ ਲਾਲ ਕਾਲਾ, ਮਨੋਹਰ ਜਾਖੁ, ਪਰਮਜੀਤ ਖਲਵਾੜਾ, ਅਸ਼ੋਕ ਸੰਧੂ, ਅਮਰਜੀਤ ਖੁਤਣ, ਪਰਦੀਪ ਮੱਲ, ਸੀਮਾ ਰਾਣੀ, ਭਾਵਨਾ ਮਲਕਪੁਰ, ਹਰਭਜਨ ਖਲਵਾੜਾ, ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਠੋਲੀ, ਹੈਪੀ ਕੌਲ, ਗੁਰਮੀਤ ਸੁਨਰਾ, ਅਸ਼ੋਕ ਰਾਮਪੁਰਾ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਬੰਟੀ ਮੋਰਾਂਵਾਲੀ, ਸੰਦੀਪ ਕੋਲਸਾਰ, ਸਰਪੰਚ ਮੇਜਰ ਰਾਮਪੁਰ, ਚਰਨਜੀਤ ਚੱਕ ਹਕੀਮ, ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਬੰਗੜ, ਕੌਂਸਲਰ ਤੇਜ਼ ਪਾਲ ਬਸਰਾ, ਗੁਰਮੀਤ ਸੁਨਰਾ, ਕਮਲ ਲੱਖਪੁਰ, ਅਰੁਣ ਸੁਮਨ, ਸੁਰਜੀਤ ਰਿਹਾਨਾ ਜੱਟਾਂ, ਸੁਰਜੀਤ ਭੁੱਲਾਰਾਈ, ਮੱਖਣ ਟਿੱਬੀ, ਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਕਾਂਸ਼ੀਨਗਰ, ਡਾ ਪਰਮਜੀਤ ਗੰਡਵਾ, ਰਾਮਮੂਰਤੀ ਖੇੜਾ, ਆਦਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਹਾਜ਼ਿਰ ਸਨ।

ਫਗਵਾੜੇ ਦੀਆਂ ਦਲਿਤ ਬਸਤੀਆਂ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਭੇਜ ਰਹੀ ਹੈ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ - ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹੀ

ਸੰਤੋਖਪੁਰਾ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ

ਫਗਵਾੜਾ– ਕਾਂਗਰਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਫਗਵਾੜੇ ਦੇ ਸੰਤੋਖਪੁਰਾ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਪੀਣ ਲਈ ਸੀਵਰੇਜ ਮਿਲਿਆ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਹਾਮਾਰੀ ਫੈਲਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਫਗਵਾੜਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਰੋਸ ਵੱਜੋਂ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਬਸਪਾ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ। ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪ ਸੰਤੋਖਪੁਰਾ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਧਰਨੇ 'ਤੇ ਬੈਠੇ। ਪੌਣੇ ਘੰਟੇ ਦੀ ਨਾਹਰੇਬਾਜੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਿਗਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਨਿਗਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ , ਐਕਸੀਅਨ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਐਮ। ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਖੁਰਾਣਾ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੋਮਵਾਰ ਤੱਕ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪਾਣੀ ਦਾ ਟੈਂਕਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੱਲ ਜਦੋਂ ਨਿਗਮ ਨੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਟੈਂਕਰ ਭੇਜਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਵੀ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਬਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਦਲਿਤ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸ਼ਿਵਪੁਰੀ, ਪੀਪਾਰੰਗੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨਗਰ ਵਿਚ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ 8 ਫਗਵਾੜਾ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਲਾਜ ਲਈ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਬਕ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। 8 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਵਿਆਂ'ਤੇ ਬੈਠੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਫਗਵਾੜੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਸ। ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਲੋਕ ਨਰਕ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੇ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ। ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਦਬੂ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੀਵਰੇਜ ਦੇ ਢੱਕਣ ਖੋਲ੍ਹਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰੱਸੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੋਜ਼ ਸੀਵਰੇਜ ਬਲਾਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪ ਢੱਕਣ ਚੁੱਕ ਕੇ ਇਕ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ ਤੱਕ ਰੱਸੀਆਂ ਫੜਕੇ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸੀਵਰੇਜ ਦੀ ਬਲਾਕੇਜ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਵੇ। ਸ। ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਇੰਝ ਲੱਗ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਗੁਰੂਆਂ ਪੀਰਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ। ਸ। ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਤੱਕ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ ਹਰਭਜਨ ਬੱਲਾਲੋਂ, ਚਰੰਜੀ ਲਾਲ ਕਾਲਾ, ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਜੱਖੂ, ਲੇਖਰਾਜ ਜਮਾਲਪੁਰ, ਇੰਜ। ਪ੍ਰਦੀਪ ਮੱਲ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਬੋਧ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਸੋਨੂੰ ਕੁਮਾਰੀ, ਦਾਣੀ ਸੰਤੋਖਪੁਰਾ, ਦੀਪਾ ਸੰਤੋਖਪੁਰਾ, ਹੈਪੀ ਸੰਤੋਖਪੁਰਾ, ਮਿੰਦਰ, ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ, ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਰੇਸ਼ਮ ਕੁਮਾਰ, ਰਣਜੀਤ ਸੰਤੋਖਪੁਰਾ, ਮਨੀ ਅੰਬੇਡਕਰੀ, ਸੰਦੀਪ ਕੋਲ੍ਸਰ, ਅਮਰਜੀਤ ਖੁੱਤਨ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ, ਪਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ, ਸਾਗਰ, ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਇਸ਼ਤਿਹਾਰੀ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 72 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਸਿਆਸਤ ਖੇਡਕੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ

ਜਲੰਧਰ/ਫਗਵਾੜਾ– ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਦਾਰ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੂੰ ਐਲਾਨਾਂ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖਮੰਤਰੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਨਕਾਬ ਪਹਿਨਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਕੋਲ ਐਲਾਨਾਂ ਦਾ ਪਿਟਾਰਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਆਪਣਾ ਪਿਟਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਕੇ ਐਲਾਨਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਐਲਾਨ ਸਿਰਫ ਸਟੇਜਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸ। ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਦੇ 72 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ 60 ਐਲਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 55 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ 4846 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ। ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਚੰਨੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ 72 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ 55 ਪਿੰਡ ਹੀ ਕਵਰ ਕਰ ਸਕੇ? ਬਾਕੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ। ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 5-5 ਮਰਲੇ ਦੇ ਪਲਾਟ ਦਿੱਤੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ ਤੇ ਤੁਸੀਂ 72 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਵਰ ਕੀਤਾ। ਛੱਤੀ ਲੱਖ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਲੱਗਣੇ ਹਨ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸੋ।

ਸ। ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ 'ਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਸਿਆਸਤ ਖੇਡ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਡਾ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਅੰਬੇਡਕਰ ਭਵਨ ਬਣਾਵਾਂਗੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੰਬੇਡਕਰ ਭਵਨ ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਚੇਅਰਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਚਹੁੰ ਮਾਰਗੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਬੇਡਕਰ ਭਵਨ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਟੈਂਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ, ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਚੇਅਰਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਲਗਾਏ। ਤੁਸੀਂ ਬੰਗਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਡਾ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ ਬਣਾਵਾਂਗੇ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਅਤੇ ਚਹੁੰ ਮਾਰਗੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਅਖਬਾਰੀ ਪਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਸ। ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਦਾ ਨਕਲੀ ਆਗੂ ਹੈ। ਅਸਲੀ ਨੇਤਾ ਤਾਂ ਭੈਣ ਮਾਇਆਵਤੀ ਹੈ ਬਹੁਜਨ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕਾਲਜ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਪਾਰਕ, ਸਮਾਰਕ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਸੜਕਾਂ ਆਦਿ ਅਨੇਕਾਂ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਏ।

ਸ। ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ। ਚੰਨੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ 36 ਹਜ਼ਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨਗੇ ਪਰ ਮੁੱਖਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਜੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਕਿ ਦਸੰਬਰ 2016 ਵਿਚ ਪਿਛਲੀ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਠੇਕੇ ਅਤੇ ਆਊਟਸੋਰਸ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜੋ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 5 ਸਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਤੁਸੀਂ ਸਟੇਜਾਂ 'ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋ ਕਿ ਮੈਂ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਟੈਂਟ ਲਗਾਉਂਦ ਸੀ, ਪਟਾਕੇ ਵੇਚਦਾ ਸੀ ਆਦਿ ਆਦਿ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਇਹ ਭਾਸ਼ਣ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜੋ ਟੈਂਕੀਆਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨਗੇ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਖਲਲ ਪਾਉਣਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹਕੂਮਤ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਹੋਣਗੇ? ਤੁਸੀਂ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ 1 ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਵਾਂਗੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੋ 72 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਸ। ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸਜੀਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅੱਜ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਇਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਜੀਤ ਨਹੀਂ ਐਲਾਨਜੀਤ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ 100 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਕੇਬਲ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਕਰਾਂਗੇ ਪਰ ਇਸ ਅਖਬਾਰੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸ। ਗੜ੍ਹੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ 72 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਐਲਾਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਸੀ ਉਦੋਂ ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਚੀਖ-ਚੀਖ ਕੇ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸੋਂ ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਕੀ 85ਵੀਂ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਈ, ਕੀ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਤਰਸ ਰਹੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਈ, ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਲਈ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਲਾਗੂ ਹੋਈ? ਤੁਸੀਂ ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ?

ਤੁਸੀਂ 72 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਸ। ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲੀ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਸੱਤਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਕੇ ਖੁਦ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਲਈ ਫੈਸਲੇ ਕਰੇਗੀ। ਗਰੀਬਾਂ, ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਵਰਗ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਇਕ ਨਵਾਂ ਪੰਜਾਬ ਬਣਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੁਕਤਸਰ ਨੂੰ ਭਾਵ- ਭਿੰਨੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਉਘੇ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਬੁੱਧਿਸਟ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ, ਜੋ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲੱਗਭੱਗ 30 ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ **'ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਨੀਚ ਕਿਵੇਂ ਬਣੇ'**, ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ 'ਤੇ ਅਦਾਰਾ 'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ' ਦਿਲੀ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋ. ਮੁਕਤਸਰ ਦਾ ਇੰਨੀ ਜਲਦੀ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਛਪਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਦਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ ਇਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਇਕ ਅਹਿਮ ਪੱਤਰ ਜੋ ਕਦੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ 'ਚ ਛਪਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਅਖਬਾਰ 'ਬਹੁਜਨ ਸੰਦੇਸ਼' ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਸੀ, ਵਿਚੋਂ, ਸ. ਫਤਿਹਜੰਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

- ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਚੁੰਬਰ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ

ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਮੁੱਗੋਵਾਲੀਆ ਸੋਵੀਨਰ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਸ੍ਰੀ ਸੀ. ਐਲ਼. ਚੁੰਬਰ ਦਾ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਹੇਠ ਭੇਜਿਆ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਮੁੱਗੋਵਾਲੀਆ ਸੋਵੀਨਰ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਉਪਰੰਤ ਇਹੋ ਕਹਿਣਾ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਲਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਕਦੀ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਂਦੀ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਸਹੀ ਅਰਥਾ ਵਿਚ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ। ਇਸ ਸੋਵੀਨਰ ਸਬੰਧੀ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਸੀ. ਐਲ਼ ਚੁੰਬਰ. ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਯਤਨਾਂ ਲਈ ਰਿਣੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਰਹਿਬਰ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਪੰਨਿਆਂ ਤੋਂ ਉਭਾਰ ਕੇ ਵਰਤਮਾਨ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਮਸੇਫ ਅਤੇ ਡੀ. ਐਸ 4 ਲਹਿਰ ਲਈ ਇਹ ਸੋਵੀਨਰ ਇਕ ਪੰਧ ਦਿਖਾਓ, ਤਾਰੇ ਵਾਂਗ ਸਹਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ।

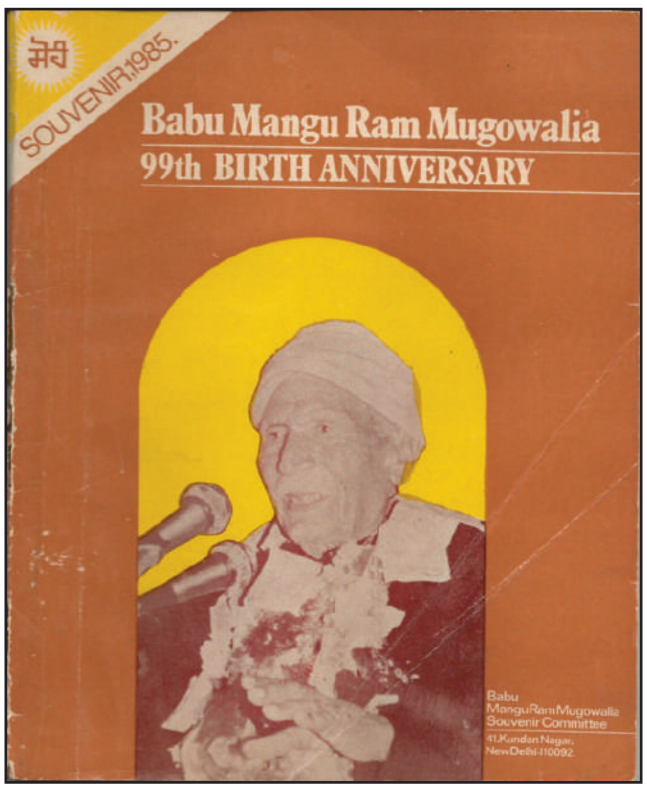

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਆਦਿ ਧਰਮ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਮਹਾਨ ਲਹਿਰ ਦਾ ਬਾਨੀ ਕੌਣ ਸੀ ਇਹ ਲਹਿਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਜੁੜ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਤੇ ਇਹ ਲਹਿਰ ਕਿਸ ਸੱਚ ਨੂੰ ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਤੁਰੀ।

ਇਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸੋਵੀਨਰ ਵਿਚੋਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਸੀਮ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੋਵੀਨਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਸੋਵੀਨਰ ਦਾ ਦਲਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਬਦਨਸੀਬੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਹਾਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਸਿਆਂ ਤੋ ਸੱਖਣੇ ਹਾਂ। ਕਾਂਗਰਸ ਰਾਜ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੱਟਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਤਿ ਘਟੀਆ ਮਨੁੱਖੀ ਕਿਰਦਾਰ ਦੇ ਮਨੂੰਵਾਦੀ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ, ਅਵਤਾਰਾਂ, ਮਹਾਤਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਕਹਿਣ ਤੇ ਪੂਜਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਾਂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮਹਾਨ ਯੋਧਿਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ, ਜੋ ਇਕ ਅਦੁੱਤੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਇਕ ਸਾਥੀ ਨੇ ਜਿਸਨੂੰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਬਾਰੇ ਸੱਜਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਹਾ "ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਸਾਥੀ ਕਿ ਅੱਜ ਇਹ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਸਾਡਾ ਦਾਤਾ ਅੰਬੇਡਕਰ ਹੈ, ਜੋ ਅਸੀ ਉਪਰ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਾਤਾ ਕਹੀਏ ਜਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਦਾਤਾ ਉਦੋਂ ਕਿੱਥੇ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਅੰਬੇਡਕਰ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਦੇ ਦਿੱਤੇ?" ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਆਮ ਦਲਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਮਹਾਤਮਾ ਜੋਤੀ ਰਾਓ ਫੂਲੇ, ਪੈਰੀਅਰ ਰਾਮਾ ਸੁਆਮੀ, ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਮੁੱਗੋਵਾਲੀਆ ਵਰਗੀਆਂ ਮਹਾਨ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਹਨ੍ਹੇਰੇ ਦੀਆਂ ਕੰਧਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮਨੂੰਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਲੁਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਅੱਜ ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਸੁਚੇਤ ਵਰਗ ਇਸ ਪਾਸੇ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। 1985 ਦਾ ਇਹ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਮੁੱਗੋਵਾਲੀਆ ਸੋਵੀਨਰ ਅਗਲੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਇਕ ਅਟੁੱਟ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਬਣ ਖਲੋਤਾ ਹੈ।

ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਮੁੱਗੋਵਾਲੀਆ ਜੀ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਿਰਲੱਥ ਯੋਧੇ ਰਹੇ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ, ਬਨਵਾਸ ਕੱਟਣਾ ਪਿਆ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੌਮ ਲਈ ਜੀਵਤ ਰਹੇ। ਆਦਿ ਧਰਮ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਥੀ ਬਣੇ। ਅੱਜ ਮਾਣੀਂਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਲੜਦੇ ਰਹੇ। ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ, ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਮਰਨ ਵਰਤ ਰੱਖਿਆ। ਰੀਜ਼ਰਵ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਲੈ ਕੇ ਅੱਠਾਂ 'ਚੋਂ ਸੱਤ ਐਮ. ਐਲ਼. ਏ. ਚੁਣੇ, ਅਛੂਤਾਂ

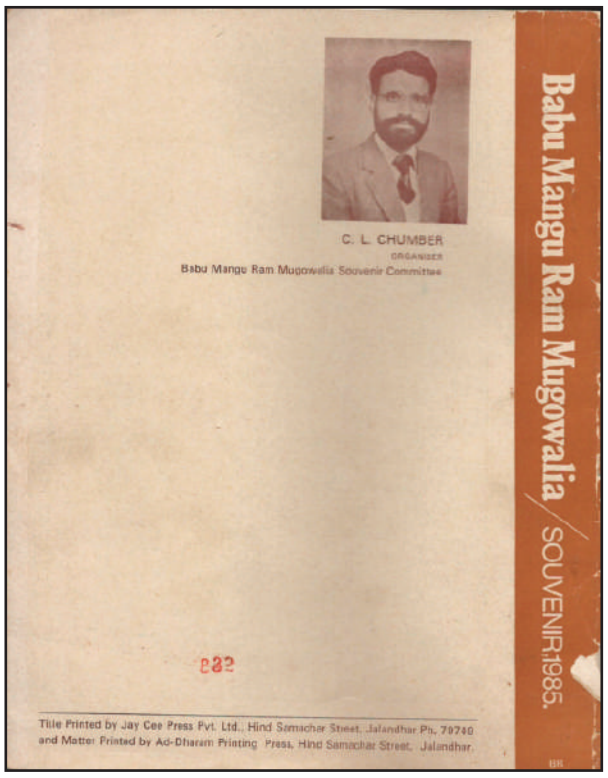

ਵੱਲੋਂ ਘਰ-ਬਾਰ ਖਰੀਦ ਸਕਣ ਲਈ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਕੀਤੀ। ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ, ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਛੂਤਾਂ ਦਾ ਨੇਤਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਲੋਥੀਅਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਜਿਤਾਇਆ। ਅਛੂਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਇਸਾਈ ਲਿਖਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ 'ਆਦਿ ਧਰਮੀ' ਲਿਖਾਉਣ ਲਈ ਮਹਾਨਤਮ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਤੇ ਗੁਲਾਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋਹਰੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਸਮਾਜਿਕ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਰਸਤੇ ਪਾਇਆ। ਰਾਇਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗਵਰਨਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਮੁਆਫ ਕਰਵਾਈਆਂ, ਅਛੂਤ ਵਿਰੋਧੀ, ਅਛੂਤ ਵਿਕਾਊ ਟੁੱਕੜਬੋਚਾਂ ਦਾ ਪਰਦਾ ਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ। ਆਦਿ ਡੰਕਾ ਅਖਬਾਰ ਚਲਾਈ। ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਦੇ ਅਹਿਮ ਸਾਥੀ ਰਹੇ। ਗਦਰੀ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ ਕਾਮਾ ਗਾਟਾਮਾਰੂ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ, ਬਾਬਾ ਵਾਲਮੀਕ, ਬਾਬਾ ਨਾਮਦੇਵ, ਬਾਬਾ ਕਬੀਰ ਜੀ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਸਲੀ ਵਾਸ਼ਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਮਨੂੰਵਾਦੀ, ਆਰੀਅਨ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੋਟਰ ਬਣਨ ਲਈ, ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਖਤਮ ਕਰਾ ਕੇ ਸਧਾਰਨ ਕਰਵਾਈਆਂ।

ਤਾਂ ਇਹ ਉਹ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਲਿਤ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਜਾਂ ਹਰੀਜਨ ਕਹਾਉਣ ਵਿਚ ਮਸ਼ਰੂਫ ਹਨ। ਕੁਝ ਇਕ ਟੁੱਕੜਬੋਚਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਘੱਟੇ ਪਾ ਕੇ 85 ਫੀਸਦੀ ਦਲਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਗਦਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦਲਿਤ ਲੋਕ ਇਸ ਗਦਾਰੀ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਣਗੇ।

ਪ੍ਰੰਤੂ ਅੱਜ ਦਲਿਤ ਸ਼ੋਸ਼ਿਤ ਸਮਾਜ ਜਾਗਿਆ ਹੈ। ਦਲਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਮੁੜ ਚੌਰਾਹੇ 'ਤੇ ਹੈ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਅਤੇ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਮੁੱਗੋਵਾਲੀਆ ਦੇ ਵਾਰਸ ਅੱਜ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਕੇ ਤੁਰੇ ਹਨ, ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਸਾਡਾ ਮਾਨਵੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲਾ ਇਤਿਹਾਸ ਕੂੜ ਪਸਾਰੇ ਵਾਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਲੁਕਾ ਸਕੇਗਾ।

ਅੰਤ ਮੈਂ ਸਮੂਹ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਸੋਵੀਨਰ ਜ਼ਰੂਰ ਮੰਗਾਉਣ ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਲੱਖਣ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹੀਰੋਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ। ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 'ਬਹੁਜਨ ਸੰਦੇਸ਼' ਨੇ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਮੁੱਗੋਵਾਲੀਆ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਕੱਢ ਕੇ ਜਿੱਥੋਂ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਰੁਲ ਰਹੇ ਹੀਰੋ ਨੂੰ, ਵਿਸਰੇ ਜਾਂਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਦਲਿਤਾਂ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀ ਆਪਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅੱਗੋਂ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਲਈ 'ਬਹੁਜਨ ਸੰਦੇਸ਼' ਵਧਾਈ ਦਾ ਪਾਤਰ ਹੈ।

- ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਮੁਕਤਸਰ
ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ ਸ. ਫਤਿਹਜੰਗ ਸਿੰਘ
ਬਹੁਜਨ ਸੰਦੇਸ਼ 14 ਜੁਲਾਈ 1985

ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੁਕਤਸਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ!

ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ
91-70876-19800

ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਰ ਪਾਠਕ ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੁਕਤਸਰ ਜੀ ਦਾ ਜਾਣੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਧੁਰ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਨੀਚ ਕਿਵੇਂ ਬਣੇ ? ਕਿਤਾਬ/ਗ੍ਰੰਥ ਨਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਵੇ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਗੋਲਡਨ ਅਡੀਸ਼ਨ ਵੀ ਛਪ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਸਰਲ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਸਲ ਵਸਨੀਕ ਨੀਚ ਕਿਵੇਂ ਬਣੇ ? ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇ ਪਹਿਲਾ ਅਡੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਲਿਤ-ਬਹੁਜਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਆਇਆ। ਇਹ ਹੱਥੋ-ਹੱਥੀਂ, ਮਣੋ-ਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਗਿਆਨਵਰਧਕ ਸਾਬਿਤ ਹੋਏ। ਵਿਹੜੇ 'ਚ ਗਿਆਨ ਦਾ ਨਵਾਂ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਦਾ ਦੇਖਿਆ, ਇਹ ਗਿਆਨ ਦਾ ਮੁਜੱਸਮਾ ਹੈ, ਪੁਰਾਤਨ ਗਿਆਨ ਦਾ ਖੋਜੀ ਮੌਜੂਦਾ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਰਾਹ ਦਸੇਰਾ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੇ ਬਹੁਜਨਾਂ ਲਈ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਲਾਵਾ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ। ਉੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਕਲਾ ਤੇ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾ ਕੇ ਖੋਜ਼ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਚਰਚਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸਗੋਂ ਖੋਜ਼ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਸਰਾਹਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਰੋਤ ਖੋਜ਼ ਭਰਪੂਰ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਨਾਮਣਾ ਵੀ ਖੱਟਿਆ।

ਕਮਿਊਨਿਸਟ, ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ, ਆਖਿਰ 'ਮੁਕਤਸਰ' ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਖੋਜੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਣੇ ਤੇ ਆਖਿਰ ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦ ਦੇ ਰੰਗ 'ਚ ਰੰਗੇ ਗਏ। ਕਰੀਬ-ਕਰੀਬ 1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਆਏ। ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਮੁੜ ਪੈਰ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਧਰਿਆ। ਜਜ਼ਬਾ, ਜਨੂੰਨ, ਸਬਰ ਤੇ ਸਿਦਕ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਇਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ 30 ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਬਹੁਜਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਸਲੀ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਹਜਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਾਲਿਮਾਨਾਂ ਵਤੀਰਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ। ਉੱਥੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਮੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੁਕਤਸਰ ਜੀ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਕੁੱਝ ਹੀ ਪਲਾਂ ਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਮੈਨੂੰ 'ਵੀਰ ਜੀ' ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾ ਗਏ। ਅਕਸਰ ਦੋਆਬੇ ਦੇ ਲੋਕ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ 'ਭਾਅਜੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਮਾਲਵੇ ਵਿੱਚ ਵੀਰ ਜੀ ਕਹਿ ਕੇ ਵਡਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕਰੀਬ 30-35 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕੈਂਥ ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਸਨ ਦੇ ਘਰ ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਧੰਨਭਾਗ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਇਹ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੌਮ ਦੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਵਿਦਵਾਨ, ਖੋਜਕਾਰ, ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲੇਖਕ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਜਿਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਲੋਹਾ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਮੰਨਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੁਕਤਸਰ ਨੇ ਰੱਝ ਕੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪਿੜ ਦੇ ਸਿਆੜ ਕੱਢੇ। ਕਦੇ ਉਹਨਾਂ ਲੇਖ ਲਿਖੇ, ਕਦੇ ਕਹਾਣੀ, ਕਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਵਿਤਾ, ਉਹਨਾਂ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਕਈ ਪੜਾਵਾਂ 'ਚੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਪੇਪਰਾਂ 'ਚ ਨਿਰੰਤਰ ਲਿਖਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਖੁਦ ਬੇਗ਼ਮਪੁਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸੰਪਾਦਕ ਬਣੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮਹਾਨ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖ, ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਿਰਤਾਂਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੇਰੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਲਹਿਰ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਹੇਠ ਰੱਝ ਕੇ ਲਿਖਿਆ। ਇਸ ਲੇਖਣੀ ਨੇ ਹੀ ਸ਼ਾਇਦ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਨੀਚ ਕਿਵੇਂ ਬਣੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ? ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਭੇਟ-ਵਾਰਤਾ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਦਰਦ ਲਈ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਤਨ, ਮਨ ਤੇ ਧਨ ਨਾਲ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੁਕਤਸਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਇਆਵਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਹੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਨੁੱਖ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਨਾਲ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਫਰ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਚ ਗਿਆਨ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਡੁੱਲ੍ਹ-ਡੁੱਲ੍ਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਹਰ ਪਾਸੇ ਮੁਕਤਸਰ-ਮੁਕਤਸਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਵਕਤ ਦਾ ਪਹੀਆ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੇ ਉਦੈ ਹੋਏ ਸੂਰਜ ਵੇਲੇ ਮੁਕਤਸਰ ਦੀ ਟੋਨ ਬਦਲ ਗਈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਦੋ ਧੜ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਹਰ ਕੋਈ ਇਸ ਪੈਂਤੜੇ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਸੀ। ਇੱਕ ਵੇਲਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਗੱਡੀਆਂ, ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਟਰੱਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੱਦੀਆਂ ਵਿਕਦੀਆਂ ਵੇਖੀਆਂ। ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੁੱਧ ਧੰਮ ਦੀ ਦੀਕਸ਼ਾ ਵੀ ਲਈ ਸੀ।

ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਇਤਿਹਾਸ ਬਹੁਤ ਮਹਾਨ ਹੈ, ਪਰ ਖੁਰਦ-ਬੁਰਦ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਖੁਰਚਣਾ ਲੈ ਕੇ ਮੁੜ ਇਤਿਹਾਸ ਖੋਜਣ 'ਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਾਂ।

ਪੰਜਾਬ, ਭਾਰਤ ਬਹੁਤਾਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਡਰ ਕੈਂਪ ਵੀ ਲਾਏ, ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਛਲਕਦੀਆਂ ਗੱਲ੍ਹਾਂ, ਤੱਥ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ। ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਸੁਣਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮੁਰੀਦ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਤੇ ਬੁੱਧ ਧੰਮ ਵਾਰੇ ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਪਕੜ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਾਰੇ ਅੱਖਰ-ਅੱਖਰ ਅਰਥਾਂ ਸਮੇਤ ਜਾਣੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਆਮ ਜਨ ਸਧਾਰਣ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਲਈ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਰਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਵੀ ਸਨ।

ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਸਾਹਿਬ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅਕਸਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਸਾਥੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੰਗੂਵਾਲ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਦਵਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਾਰੇ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਸਾਹਿਬ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਸਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਾਮਸੇਫ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਮੁੱਠ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਯਤਨ ਕੀਤੇ। ਪਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ ਵਾਂਗ ਅਖੌਤੀ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਆਪਸੀ ਧੜ੍ਹੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕੋਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਾਮਸੇਫ ਅੱਜ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਧੜ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਗੱਲ ਬੜੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਨੀਚ ਕਿਵੇਂ ਬਣੇ ? ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਨਹਿਰੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਥੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਅਸਲ ਪਿਛੋਕੜ ਤੇ ਅਖੌਤੀ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੇਵਾਕੀ ਨਾਲ ਚੀਰ-ਫਾੜ੍ਹ ਕੀਤੀ ਤੇ ਆਮ ਜਨਸਾਧਾਰਣ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਖੋਜ਼ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਆਖਿਰ 5 ਦਸੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖ ਗਏ। ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕਦੇ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ, ਉੱਥੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਬਕ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧੜ੍ਹਿਆਂ, ਗਰੁੱਪਾਂ, ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਡੱਫਲੀ ਵਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਚਿੰਤਕ ਲੋਕ ਹੁਣ ਵੀ ਨਾ ਸਮਝੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਵੇਲਾ, ਕਿਹੜਾ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼, ਕਿਹੜਾ ਵਿਦਵਾਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਂਗਲੀ ਫੜ੍ਹ ਕੇ ਤੁਰਨਾ ਸਿਖਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਮੰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ੍ਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਹੁਕਮਰਾਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੇ? ਆਓ, ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਪੂਰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ, ਆਪਸੀ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਮਾਲ਼ਾ ਦੇ ਮਣਕੇ ਬਣ ਕੇ ਇੱਕ ਸਾਰ, ਇੱਕ ਸੁਰਤਾਲ ਹੋ ਕੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜ੍ਹੀਏ।

ਜੇ ਅਸੀਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਚੁੱਕਾਂਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਭਾਗਾਂ ਭਰਿਆਂ ਦਿਨ ਆਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੁਫ਼ਨਿਆਂ ਵਾਲਾ ਰਾਜਭਾਗ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਸਕੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਲੋੜ੍ਹ ਹੈ।

ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ ਤੇ ਡਾ.ਸੰਤੋਖ ਲਾਲ ਵਿਰਦੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ

ਅਸੀਂ ਚਰਚਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ, ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਉੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ
ਸਹਿਜਲ ਨਾ ਲੱਗ ਜੰਗਾਲ ਜਾਵੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ॥

ਕਦੇ ਮਿਥਿਹਾਸ 'ਚ ਲਿਖਿਆ, ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੂਦਰਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਭਾਵ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਵਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਧੰਨ ਹਨ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਆਪਣੀ ਉਲਾਦ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ, ਲਿਖਾਉਣ ਲਈ ਪਿਤਾ-ਪੁਰਖੀ ਕਿੱਤਾ (ਗੁਲਾਮੀ ਵਰਗਾ) ਛੱਡ ਕੇ ਨਵੇਂ ਰਾਹਾਂ ਦੇ ਪਾਂਧੀ ਬਣਾ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਦਲਿਤ, ਐੱਸ.ਸੀ., ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹਰ ਇੱਕ ਭਾਈਚਾਰਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਵਾਰੇ ਜਾਣੂੰ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਣੂੰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਜਦੋਂ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨੂੰ ਸਿਰ ਸੱਜਦੇ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੁਕਤਸਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਬਾਲੀ, ਡਾ. ਸੰਤੋਖ ਲਾਲ ਵਿਰਦੀ, ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਅਜਨਾਤ, ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ, ਰੱਤੂ ਰੰਧਾਵਾ, ਗੁਰਦਾਸ ਰਾਮ ਆਲਮ, ਚੰਨ ਗੁਰਾਇਆ ਵਾਲਾ, ਕਵੀ ਚੰਨਣ ਰਾਮ ਮਾਣਕ, ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਲੇਖਕ ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ, ਸੱਤਪਾਲ ਸਾਹਲੋਂ, ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਗਾਇਕ ਮੋਹਣ ਬੰਗੜ, ਕੇਵਲ ਸਾਂਵਰਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਿੱਟੂ, ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਆਜ਼ਾਦ, ਵਿੱਕੀ ਬਹਾਦੁਰਕੇ, ਰੂਪ ਲਾਲ ਧੀਰ, ਪੰਮਾ ਸੁੰਨੜ, ਜੀਵਨ ਮਹਿਮੀ, ਜਗਦੀਸ਼ ਜਾਡਲਾ, ਮਨਦੀਪ ਮਨੀ, ਰਾਜ ਦਦਰਾਲ, ਮਲਕੀਤ ਬਬੇਲੀ, ਕਮਲ ਤੱਲ੍ਹਣ, ਰਜਨੀ ਠੱਕਰਵਾਲ, ਪ੍ਰੀਆ ਬੰਗਾ, ਮਨਦੀਪ ਮਾਲਵਾ, ਗਿੰਨੀ ਮਾਹੀ ਆਦਿ ਦਾ ਨਾਮ ਬੜੇ ਅਦਬ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਲੇਖਕ ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ ਜੀ ਵਾਰੇ ਅਤੇ ਡਾ. ਸੰਤੋਖ ਲਾਲ ਵਿਰਦੀ ਵਾਰੇ। ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ ਕਰੀਬ 20 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਰਚਇਤਾ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਹਿਜਲ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਵੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ 70 ਵਰ੍ਹੇ ਪੂਰੇ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ, ਤਥਾਗਤ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਵਾਰੇ ਲਿਖਣਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਤਰਜੀਹਾਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਹੇ, ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦਾ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ 1986 'ਚ ਜਨਤਕ ਲਹਿਰ ਲਈ-ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਨਾ। ਅਸਟਰੇਲੀਆ ਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਵਿੱਚ ਦਮ ਹੈ। ਉਹ ਆਪ ਸਧਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਵਾਂਗ ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਘਾਲਣਾ ਨੂੰ ਜੇ ਉਂਗਲਾਂ 'ਤੇ ਗਿਣਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਗਵਾੜਾ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਰਾਹੁਲ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਤਮਾਮ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉੱਚ ਪਾਏ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਿਸ਼ਨ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾਉਣਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਪੁੰਗਰ ਰਹੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਪ੍ਰਬੁੱਧ ਭਾਰਤ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਲੱਖਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਾਰੇ ਪੜ੍ਹਨ, ਸੁਣਨ, ਸਮਝਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਦੇਣੇ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਨਵੀ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਸਲਾਮ ਕਹਿਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਵਾਰੀ ਵੀ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਉਹ ਨਾ ਕਦੇ ਥੱਕੇ ਅਤੇ ਨਾ ਕਦੇ ਅੱਕੇ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਏ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਵਿਦਵਤਾ ਅਤੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਲਿਖਣ ਵਾਰੇ ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਹਿਜਲ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਭਰੇ ਇੱਕ ਸਾਗਰ ਵਾਂਗ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਕਵੀ, ਲੇਖਕ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਬੰਧ, ਗੀਤ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹ ਗਿਆ, ਗਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੇਤਿਆਂ 'ਚ ਵੱਸ ਗਿਆ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ 'ਮੇਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ' ਲੇਖਕ ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਨੂੰ ਭੇਂਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਹਿਜਲ ਮਿਥਿਹਾਸ ਤੇ ਅਖੌਤੀ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹਨ। ਉਹ ਤਰਕਵਾਦੀ, ਬੁੱਧਵਾਦੀ ਤੇ ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ। ਉਹ ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦੀ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਉਹ ਸਮੱਸਿਆ ਜਾਂ ਦੁਵਿਧਾ 'ਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀਆਂ ਲਾਇਨਾਂ ਨਾਲ ਮੁੜ ਮਜਬੂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ 'ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੇਰੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਸਹਿਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਦੋ ਦੇ ਮਰ-ਮੁੱਕ ਗਏ ਹੁੰਦੇ।' ਜਦੋਂ ਸਾਲ 1994 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਦਲਿਤ ਸੰਮੇਲਨ ਫਗਵਾੜਾ ਵਿਖੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ, ਕਾਰਜਸ਼ੈੱਲੀ, ਵਿਉਂਤਬੰਧੀ, ਆਉ-ਭਗਤ ਦੇਖਣ ਹੀ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਚੋਖਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਨਾਮਵਰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਾਰੇ ਲਿਖਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਪੱਕੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੂਦਰਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਬਲਕਿ ਸ਼ੂਦਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮਾਰਗ-ਦਰਸ਼ਕ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗਿਆਨ ਡੁੱਲ੍ਹ-ਡੁੱਲ੍ਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਮਾਰਗ-ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ ਜੀ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਕੁਲਥਮ, ਤਹਿਸੀਲ ਬੰਗਾ ਜਿੱਥੋਂ ਦੇ ਸੋਹਣ ਲਾਲ, ਕਵੀ ਰਾਮ ਲਾਲ ਦੀਪਕ, ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਲ, ਮੈਡਮ ਨੀਲਮ ਸਹਿਜਲ, ਲੇਖ ਰਾਜ ਕੁਲਥਮ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਚਿੰਤਕ ਕਵੀ, ਲੇਖਕ ਤੇ ਆਗੂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਕਾਰੀ 'ਚ ਰਣਜੀਤ ਰਾਣਾ, ਜਤਿੰਦਰ ਜਤਿਨ, ਕੇ. ਐੱਸ. ਰਾਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਗਤ 'ਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਨਾਮ ਏ. ਐੱਸ. ਕੰਗ ਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਦਵਾਨ ਨੇ ਸੱਚ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਵੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਧਾਇਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਸੱਚ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨਣ ਵਾਲੇ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਕਵੀ ਹਨ।

ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ ਤੇ ਡਾ. ਸੰਤੋਖ ਲਾਲ ਵਿਰਦੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ
ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ
ਅਸੀਂ ਚਰਚਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ, ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਉੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ
ਸਹਿਜਲ ਨਾ ਲੱਗ ਜੰਗਾਲ ਜਾਵੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ॥
ਕਦੇ ਮਿਥਿਹਾਸ 'ਚ ਲਿਖਿਆ, ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੂਦਰਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਭਾਵ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਵਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਧੰਨ ਹਨ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਆਪਣੀ ਉਲਾਦ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ, ਲਿਖਾਉਣ ਲਈ ਪਿਤਾ-ਪੁਰਖੀ ਕਿੱਤਾ (ਗੁਲਾਮੀ ਵਰਗਾ) ਛੱਡ ਕੇ ਨਵੇਂ ਰਾਹਾਂ ਦੇ ਪਾਂਧੀ ਬਣਾ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਦਲਿਤ, ਐੱਸ.ਸੀ., ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹਰ ਇੱਕ ਭਾਈਚਾਰਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਵਾਰੇ ਜਾਣੂੰ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਣੂੰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਜਦੋਂ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨੂੰ ਸਿਰ ਸੱਜਦੇ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਜ਼ੀਰੋ ਤੋਂ ਹੀਰੋ ਬਨਾਮ ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਵਿਰਦੀ

ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ
91-70876-19800

ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਤੋਖ ਲਾਲ ਵਿਰਦੀ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਅਕਸਰ ਐੱਸ.ਐੱਲ. ਵਿਰਦੀ ਲਿਖਿਆ ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਰਦੀ ਹੁਣ ਗਿਆਨ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਵਿਰਦੀ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। 50 ਵੱਡੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੇ 60 ਛੋਟੀਆਂ ਬੁੱਕਲਿੱਟਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਰਦੀ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਜ਼ੀਰੋ ਤੋਂ ਹੀਰੋ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਦੋ ਬੇਟੇ 'ਮਾਨਵ' ਤੇ 'ਇਨਸਾਨ' ਅੱਜ ਜੱਜ ਹਨ। ਅੱਗੋਂ ਧੀਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਵੀ ਜੱਜ ਹਨ। ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਖੁਦ ਡੀ.ਲਿੱਟ, ਐੱਲ.ਐੱਲ.ਬੀ. ਹਨ। ਪਤਨੀ ਬੰਸੋ ਦੇਵੀ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਲੈਕਚਰਾਰ ਹਨ। ਵਿਰਦੀ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਨਾਮ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਖਬਾਰਾਂ 'ਚ ਖੋਜ਼ ਭਰਪੂਰ ਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਜਾਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਤੇ ਕਈ ਖੋਜ਼ਰਥੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੀ.ਐੱਚ.ਡੀ. ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੋਆਬਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ 'ਚ ਐੱਸ.ਐੱਲ. ਵਿਰਦੀ ਦਾ ਨਾਮ ਇੱਕ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਖੋਜੀ ਵਿਦਵਾਨ, ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੰਞ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰੀ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਚਾਰੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਚਰਚਾ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਰਦੀ ਫਗਵਾੜਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਲਾਈਂਟ ਜਿਆਦਾਤਰ ਗਰੀਬ ਜਿਹੜੇ ਅਕਸਰ ਸਤਾਏ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜੁਲਮ ਸਹਿ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਵਿਰਦੀ ਸਾਹਿਬ ਇੱਕ ਆਸ ਦੀ ਕਿਰਨ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਅਨੇਕਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ-ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਵਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਭਾਸ਼ਣ, ਵਿਚਾਰ, ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ 'ਚ ਭਾਗ ਲੈ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੈਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਵਿਰਦੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਪਿੰਡ ਵਿਰਕਾਂ ਜੋ ਕਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਬੰਗਾ 'ਚ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਹੁਜਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਨੇ ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਚੌਥੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਦੁਸ਼ਮਣ 100 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵੀ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਢਾਅ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਵੱਡੀ ਸਟੇਜ਼ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭੈਣ ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਲਾਨਿਆਂ ਸੀ।

ਵਿਰਦੀ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਖੇਤਰ ਇੰਨਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਘਰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਕਰੀਬ 20 ਲੱਖ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਿਉਂਕ ਦੀ ਭੇਂਟ ਚੜ੍ਹ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਕਦੀ-ਕਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰਦੀ ਸਾਹਿਬ ਇੱਕ ਚੱਲਦੀ-ਫਿਰਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਕਮਰਾ ਦੇਖ ਕੇ ਇੱਕ ਪਲ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਖੋਜ਼ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬੰਸੋ ਦੇਵੀ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਕਾਫੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ, ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਅਤੇ ਵਿਰਦੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਦਮ ਨਾਲ ਕਦਮ ਚੱਲ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਉਹ ਵੀ ਦਿਨ ਯਾਦ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਉਹ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਮੰਜਿਆਂ ਅਤੇ ਮੇਜਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਵੇ-ਚੀਆਂ ਸਨ।

68 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਰਦੀ ਸਾਹਿਬ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿੱਟ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਾਲ਼ਾਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਲਈ ਉਹ ਸਮਰਪਿਤ ਹਨ। ਲਿਖਣਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਰਮ ਹੈ, ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ, ਸੁਕਰਾਤ, ਪਲੈਟੋ, ਅਰਸਤੂ, ਓਸ਼ੋ ਦੀ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਰਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਕਰਦਿਆਂ ਕਦੇ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ 4 ਮੈਂਬਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਰੀ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੈਂਕੜੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕੁੱਝ ਨਵਾਂ ਲਿਖਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਯਤਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਰਗੇ ਮਹਾਨ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਦੇ ਮੌਕੇ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਦੁਬੰਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣਾਂਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਚੁਣਾਂਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹਨ ਵਿਰਦੀ ਸਾਹਿਬ।

ਜ਼ੀਰੋ ਤੋਂ ਹੀਰੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਹੈ। ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਸੱਭ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਅਫ਼ਸਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਆਪਣੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ, ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਸਮੇਂ ਅੰਬੀਆਂ ਵਾਂਗ ਚਿੱਥ ਕੇ ਖਾ ਜਾਣ। 15 ਪੈਸੇ ਘਾਹ ਖੋਤ ਕੇ ਪੰਡ ਬਣਾ ਕੇ ਸੁਨਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਵੇਚ ਕੇ ਇੱਕ ਨਾਮਵਰ ਵਕੀਲ ਬਣਨਾ, ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਜੱਜਾਂ ਵਾਲਾਂ ਕਹਾਉਣਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਿਸੇ ਮਹਾਨ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਥੁੜ੍ਹਾਂ, ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ, ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿਰ ਫੜ੍ਹ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕਾਸ਼ ਉਹ ਮਹਾਨ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਰਦੀ ਹੁਰਾਂ ਭੇਂਟਵਾਰਤਾ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਵੀ ਹਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹਜਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਅਸੀਂ ਕੁੱਝ ਕਰ ਗੁਜ਼ਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਕੁੱਝ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਹੈ, ਉਹ ਸਭ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਤੱਕ ਸਮਾਜ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਹਨ।

ਵਿਰਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜਿੱਥੇ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ, ਉੱਥੇ 'ਜੈ ਭੀਮ' ਨਾਮ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਜਲਦ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਹਨ।

ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ ਤੇ ਡਾ.ਸੰਤੋਖ ਲਾਲ ਵਿਰਦੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ

(ਸਫਾ 12 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈੱਸਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੁਕਤਸਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਬਾਲੀ, ਡਾ. ਸੰਤੋਖ ਲਾਲ ਵਿਰਦੀ, ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਅਜਨਾਤ, ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ, ਰੱਤੂ ਰੰਧਾਵਾ, ਗੁਰਦਾਸ ਰਾਮ ਆਲਮ, ਚੰਨ ਗੁਰਾਇਆ ਵਾਲਾ, ਕਵੀ ਚੰਨਣ ਰਾਮ ਮਾਣਕ, ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਲੇਖਕ ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ, ਸੱਤਪਾਲ ਸਾਹਲੋਂ, ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਗਾਇਕ ਮੋਹਣ ਬੰਗੜ, ਕੇਵਲ ਸਾਂਵਰਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਿੱਟੂ, ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਆਜ਼ਾਦ, ਵਿੱਕੀ ਬਹਾਦੁਰਕੇ, ਰੂਪ ਲਾਲ ਧੀਰ, ਪੰਮਾ ਸੁੰਨੜ, ਜੀਵਨ ਮਹਿਮੀ, ਜਗਦੀਸ਼ ਜਾਡਲਾ, ਮਨਦੀਪ ਮਨੀ, ਰਾਜ ਦਦਰਾਲ, ਮਲਕੀਤ ਬਬੇਲੀ, ਕਮਲ ਤੱਲ੍ਹਣ, ਰਜਨੀ ਠੱਕਰਵਾਲ, ਪ੍ਰੀਆ ਬੰਗਾ, ਮਨਦੀਪ ਮਾਲਵਾ, ਗਿੰਨੀ ਮਾਹੀ ਆਦਿ ਦਾ ਨਾਮ ਬੜੇ ਅਦਬ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਲੇਖਕ ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ ਜੀ ਵਾਰੇ ਅਤੇ ਡਾ. ਸੰਤੋਖ ਲਾਲ ਵਿਰਦੀ ਵਾਰੇ। ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ ਕਰੀਬ 20 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਰਚਇਤਾ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਹਿਜਲ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਵੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ 70 ਵਰ੍ਹੇ ਪੂਰੇ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ, ਤਥਾਗਤ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਵਾਰੇ ਲਿਖਣਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਤਰਜੀਹਾਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਹੇ, ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦਾ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ 1986 'ਚ ਜਨਤਕ ਲਹਿਰ ਲਈ-ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਨਾ। ਅਸਟਰੇਲੀਆ ਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਵਿੱਚ ਦਮ ਹੈ। ਉਹ ਆਪ ਸਧਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਵਾਂਗ ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਘਾਲਣਾ ਨੂੰ ਜੇ ਉਂਗਲਾਂ 'ਤੇ ਗਿਣਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਗਵਾੜਾ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਰਾਹੁਲ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਤਮਾਮ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉੱਚ ਪਾਏ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਿਸ਼ਨ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾਉਣਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਪੁੰਗਰ ਰਹੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਪ੍ਰਬੁੱਧ ਭਾਰਤ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਲੱਖਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਹਾਂ-ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਾਰੇ ਪੜ੍ਹਨ, ਸੁਣਨ, ਸਮਝਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਦੇਣੇ।

ਅਜਿਹੇ ਮਾਨਵੀ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਸਲਾਮ ਕਹਿਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਵਾਰੀ ਵੀ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਉਹ ਨਾ ਕਦੇ ਥੱਕੇ ਅਤੇ ਨਾ ਕਦੇ ਅੱਕੇ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਏ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਵਿਦਵਤਾ ਅਤੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਲਿਖਣ ਵਾਰੇ ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਹਿਜਲ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਭਰੇ ਇੱਕ ਸਾਗਰ ਵਾਂਗ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਕਵੀ, ਲੇਖਕ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਬੰਧ, ਗੀਤ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹ ਗਿਆ, ਗਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੇਤਿਆਂ 'ਚ ਵੱਸ ਗਿਆ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਹਿਜਲ ਮਿਥਿਹਾਸ ਤੇ ਅਖੌਤੀ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹਨ। ਉਹ ਤਰਕਵਾਦੀ, ਬੁੱਧਵਾਦੀ ਤੇ ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ। ਉਹ ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦੀ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਉਹ ਸਮੱਸਿਆ ਜਾਂ ਦੁਵਿਧਾ 'ਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀਆਂ ਲਾਇਨਾਂ ਨਾਲ ਮੁੜ ਮਜਬੂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ 'ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੇਰੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਸਹਿਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਦੋ ਦੇ ਮਰ-ਮੁੱਕ ਗਏ ਹੁੰਦੇ।'

ਜਦੋਂ ਸਾਲ 1994 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਦਲਿਤ ਸੰਮੇਲਨ ਫਗਵਾੜਾ ਵਿਖੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ, ਕਾਰਜਸ਼ੈੱਲੀ, ਵਿਉਂਤਬੰਧੀ, ਆਉ-ਭਗਤ ਦੇਖਣ ਹੀ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਚੋਖਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਨਾਮਵਰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਾਰੇ ਲਿਖਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਪੱਕੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੂਦਰਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਬਲਕਿ ਸ਼ੂਦਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮਾਰਗ-ਦਰਸ਼ਕ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗਿਆਨ ਡੁੱਲ੍ਹ-ਡੁੱਲ੍ਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਮਾਰਗ-ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ ਜੀ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਕੁਲਥਮ, ਤਹਿਸੀਲ ਬੰਗਾ ਜਿੱਥੋਂ ਦੇ ਸੋਹਣ ਲਾਲ, ਕਵੀ ਰਾਮ ਲਾਲ ਦੀਪਕ, ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਲ, ਮੈਡਮ ਨੀਲਮ ਸਹਿਜਲ, ਲੇਖ ਰਾਜ ਕੁਲਥਮ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਚਿੰਤਕ ਕਵੀ, ਲੇਖਕ ਤੇ ਆਗੂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਕਾਰੀ 'ਚ ਰਣਜੀਤ ਰਾਣਾ, ਜਤਿੰਦਰ ਜਤਿਨ, ਕੇ. ਐੱਸ. ਰਾਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਗਤ 'ਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਨਾਮ ਏ. ਐੱਸ. ਕੰਗ ਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਦਵਾਨ ਨੇ ਸੱਚ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਵੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਧਾਇਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਸੱਚ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨਣ ਵਾਲੇ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਕਵੀ ਹਨ।

ਦਿੱਗਜ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਭਾਜਪਾ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸੰਗਠਨ ਹੋਇਆ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ: ਸ਼ੇਖਾਵਤ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ, ਪੰਜ ਵੱਡੇ ਆਗੂਆਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਵੱਡੇ ਆਗੂ ਭਾਜਪਾ 'ਚ ਹੋਏ ਸ਼ਾਮਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਧੇ ਜਨਾਧਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਦੇਸ਼-ਪੱਖੀ, ਕਿਸਾਨ-ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਕਈ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਆਪਣੀਆਂ-ਆਪਣੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਚੋਣ ਇੰਚਾਰਜ ਗਜੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਦਿੱਲੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜ ਦਿੱਗਜ ਆਗੂਆਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਕਮਲ ਫੜਿਆ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਚੋਣ ਇੰਚਾਰਜ ਗਜੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦਿਵਾਈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਿਰੋਪਾਓ ਦੇ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੀਡੀਆ ਮੁਖੀ ਅਨਿਲ ਬਲੂਨੀ, ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜੀਵਨ ਗੁਪਤਾ ਆਦਿ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਜੀਵਨ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ ਐਵਾਰਡੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਡੀ।ਜੀ।ਪੀ।ਐਸ। ਵਿਰਕ, ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕਰੀਬੀ, ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸੀ।ਪੀ।ਐਸ। ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ (ਜਲੰਧਰ), ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਚਾਰ ਵਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਮਰਹੂਮ ਜਥੇਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀਰਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਦੋ ਵਾਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ (ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ), ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿੱਚ 18 ਸਾਲ ਤੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਬੇਹੱਦ ਕਰੀਬੀ ਰਹੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ (ਖੰਨਾ), ਕੀਨੀਆ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਪਰਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਟੀਲ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਰਣੌਤਾ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੱਖਣੀ ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਓਸਾਹਨ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ), ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

(ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ), ਉੱਘੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਮੇਡੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਦੇ ਉੱਘੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿਰਦੀ, ਉੱਘੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੰਬਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਨਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਲੁਧਿਆਣਾ), ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਘਨਸ਼ਿਆਮ ਜੀ, ਸਨਅਤਕਾਰ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਹਲ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਮਲੋਟ ਵਿਖੇ ਕਰੀਬ 36 ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਹਲਕਾ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਆਰ।ਟੀ।ਓ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਸੋਲਰ ਪੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਿਜਲੀ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੌਜਵਾਨ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਰੇਣੂ (ਦਿੱਲੀ), ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਨਿ-ਰਯਾਤਕ ਵਜ਼ੀਰ ਸਿੰਘ (ਦਿੱਲੀ), ਕੂਲਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ (ਦਿੱਲੀ), ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਵਪਾਰੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਚੋਪੜਾ (ਦਿੱਲੀ), ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਵਪਾਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਚੋਪੜਾ (ਦਿੱਲੀ), ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਮਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ (ਦਿੱਲੀ), 2011 ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਪੀਪੀਪੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਦੇ ਔਹਦੇ 'ਤੇ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਬਿਲਡਰ ਅਤੇ ਡਿਵੈਲਪਰ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਦਿੱਲੀ) ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਭਾਜਪਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੀ-ਆਈਆਂ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨੀ ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਬਣਦਾ ਪੂਰਾ ਮਾਨ-ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਭ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੋਂ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਕੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਗੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਾਰੇ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਸੰਗਠਨ ਵੱਲੋਂ ਜਤਾਏ ਗਏ ਭਰੋਸੇ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜਬੂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ।

ਫਗਵਾੜਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਲਵੀਰ ਰਾਣੀ ਸੋਢੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਫਗਵਾੜਾ (ਬੀ ਕੇ ਰੱਤੂ) ਮਹਿਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਬਲਵੀਰ ਰਾਣੀ ਸੋਢੀ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਫਗਵਾੜਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮੰਦਰ ਚੱਕ ਹਕੀਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਫਾਈਲ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੰਦਰ ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਮੈਡਮ ਸੋਢੀ ਨੇ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਗਵਾੜਾ-ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਾਈਵੇ ਉੱਪਰ ਡਾ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਟਰੱਸਟ ਫਾਰ ਐਜੁਕੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਲਰਨਿੰਗ ਫਗਵਾੜਾ ਰਜਿ ਵਲੋਂ ਡਾ। ਬੀ।ਆਰ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕੂਲ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੋ ਏਕੜ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਕੂਲ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਫਗਵਾੜਾ ਆਉਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣਗੇ।

ਭਾਰਟਾ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਿਮਰਨ ਭਾਸ਼ਣ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਚੌਂ ਅੱਵਲ ਰਹੀ

ਮਾਹਿਲਪੁਰ– ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਭਾਰਟਾ ਗਣੇਸ਼ਪੁਰ ਦੀ ਸਿਮਰਨ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਭਾਸ਼ਣ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਸ। ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਮੋਮੈਂਟੋ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ।ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਕੂਲ ਮੁਖੀ ਨੇ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਵਧਾਇਆ।ਸਕੂਲ ਮੁਖੀ ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬੱਚੀ ਨੇ ਗਾਈਡ ਟੀਚਰ ਮੈਡਮ ਸਤਵੀਰ ਕੌਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਕੇ ਸਭ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਟਾਫ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਅਣਥੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜੁਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਦੇਣ ਮੌਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਵੀ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਕੂਲ ਸਟਾਫ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਬੱਚੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵੀ ਸਹਿ ਵਿੱਦਿਅਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਜ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਸਮੇਤ ਬੱਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਭੋਗਪੁਰ– ਭੋਗਪੁਰ ਵਿਖੇ 6 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਨਾਰੀ ਮੁਕਤੀ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਭਾਰਤ ਰਤਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾਕਟਰ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੀ ਦਾ ਮਹਾ ਪ੍ਰੀਨਿਰਵਾਣ ਦਿਵਸ ਡਾ ਅੰਬੇਡਕਰ ਚੇਤਨਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਭੋਗਪੁਰ ਵਲੋ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੁੱਧੀਜਵੀਆਂ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕੈਂਡਲ ਜੱਗਾ ਕੇ ਸ਼ਰਧਾ ਫੁੱਲ ਭੇਂਟ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਦਾਰਾ 'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ' ਅਤੇ ਅੰਬੇਦਕਰ ਟਾਈਮਜ਼ (ਯੂਐਸਏ) ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਬਾਬੂ ਕਾਂਸੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਕਿਤਾਬਚਾ ਬਾਮਸੇਫ ਇਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਚੰਨੀ ਤੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਛੱਡਿਆ ਪਿੱਛੇ, ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 2000 ਰੁਪਏ

ਤਪਾ ਮੰਡੀ – ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਤਪਾ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਰਿਜ਼ਰਵ ਭਦੌੜ ਦੀ ਚੋਣ ਰੈਲੀ 'ਚ ਸਵਾ ਕੁ ਇਕ ਵਜੇ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਭਦੌੜ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਝੂੰਦਾਂ, ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲੂਕਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਧਨੌਲਾ ਵੀ ਪੁੱਜੇ।ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਬਸਪਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਵੀਰ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇ।ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਹੱਥੀਂ ਲਿਆ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਵਿੰਨ੍ਹਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਲਕਾ ਭਦੌੜ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੰਨੀ ਦਾ ਪੱਚੀ ਕਰੋੜ ਫੰਡ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਘਰ ਨਹੀਂ ਵੜਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ, ਨੀਲੇ ਕਾਰਡ ਦੀ ਸਹੂਲਤ, ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ, ਸ਼ਗਨ, ਪੈਨਸ਼ਨ, ਐੱਸਸੀ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 415 ਲੱਖ ਬੱਚੇ ਐੱਸਸੀ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਰਾਹੀਂ ਮੁਫ਼ਤ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਚੰਨੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਂ ਖੇਡ ਕਬੱਡੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਈ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਬੰਦ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਨੀ ਨੇ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ, ਧਰ-ਮਸ਼ਾਲਾ ਹਸਪਤਾਲ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹੇ। ਇਕੱਲੇ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਡੈਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਬਣੇ। ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਐੱਮਐੱਸਪੀ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਟਰੈਕਟਰ 'ਤੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁਕਤੀ ਦਿਵਾਈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ 'ਚ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਅਫ਼ਸਰ ਦਾ ਰੋਲ ਹੋਇਆ ਉਹ ਅੰਦਰ ਜਾਵੇਗਾ। ਝੂਠੇ ਕੀਤੇ ਦਰਜ ਮਾਮਲੇ ਪਹਿਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਚ ਹੀ ਰੱਦ ਹੋਣਗੇ। 14 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮਨਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਹੱਥੀਆਂ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅਮਨ ਸ਼ਾਤੀ ਤੇ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੀ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕਿਹਾ ਉਹ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 1996 'ਚ ਬਸਪਾ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਦੌਰਾਨ ਨਤੀਜੇ ਚੰਗੇ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਵਕੀਲ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮਾੜਾ ਕੇਸ ਵੀ ਉਹ ਜਿੱਤ ਜਾਂਦੇ।

ਚੰਨੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਪੱਚੀ ਕਰੋੜ ਦਾ ਪਰ ਲੋਕ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਇੱਕ ਕਰੋੜ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਠੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਿੰਡ ਘੱਗਾ ਦੇ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 7 ਤੇ 8 ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੇ ਸੱਚੇ ਤਨੋਂ ਮਨੋਂ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ

ਸ਼ੁਤਰਾਣਾ– ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਲਕਾ ਸ਼ੁਤਰਾਣਾ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਿਟਾਇਰਡ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੱਗਾ ਜੋ ਪੜੇ ਲਿਖੇ, ਸੂਝਵਾਨ ਤੇ ਜੁਝਾਰੂ ਸੋਚ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਹਨ, ਜੋ ਹਲਕਾ ਸ਼ੁਤਰਾਣਾ ਤੋਂ ਇਸ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪਛੜੇ ਹੋਏ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਪੱਖੋਂ ਮਜਬੂਤ ਕਰਕੇ ਮੂਹਰਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਆਪਣੇ ਇਸੇ ਮੁਕਾਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਖੁਦ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 7ਤੇ 8ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਘਰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸੁਣੀਆਂ, ਵਾਰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਅਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਬਾਲਿਆ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਨੌਜਵਾਨ ਬੇਰੋਜਗਾਰ ਹਨ ਤੇ ਦਿਸ਼ਾਹੀਣ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਇੰਨੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਕੰਮ ਲਈ ਵੀ ਪੈਸੇ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਵੇਲੇ ਹੀ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਇਹ ਲੀਡਰ ਲੋਕ

ਗਧੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਪ ਆਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਵੋਟਾਂ ਤੋਂ ਬਾਦ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੀ ਬਿਲ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਛੁਪ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਬਸ ਦੋ ਚਾਰ ਚਮਚਾਗਿਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੱਗਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੱਲ ਕਰਵਾਉਣਗੇ, ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਂਪ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜਗਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੜਾਉਣ ਸਿਰਫ ਆਟਾ ਦਾਲ ਸਕੀਮ ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਨਾ ਰਹਿਣ, ਬੱਚੇ ਪੜ ਲਿਖ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਆਪੇ ਹੀ ਵਧੀਆ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੇ ਲੱਗ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਦੂਜਾ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੇ ਚੰਦ ਰੁਪਈਆ ਤੇ ਦਾਰੂ ਦੀ ਬੋਤਲ ਪਿੱਛੇ ਵੋਟ ਨਾ ਵੇਚਣ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਹੋ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਵਾਰਡਾ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਨਤਾ ਨੇ ਸੱਚੇ ਤਨੋਂ ਮਨੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਜੇਤੂ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਯਕੀਨ ਦੁਆਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਮਹਿੰਗਾ ਰਾਮ ਮੈਂਬਰ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ, ਪਾਲਾ ਪਹਿਲਵਾਨ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੇਮ ਫੌਜੀ, ਵਧਾਵਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਾਰਡ ਵਾਸੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। **– ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ**

ਟਿਕਰੀ ਅਤੇ ਸਿੰਘੂ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਡਾ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ।

ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ’ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸ਼ਾਟ ਫਿਲਮ ‘ਕਰਜਾ’ ਰਿਲੀਜ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪ੍ਰੀਤਮ ਲੁਧਿਆਣਵੀ)– ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ’ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸ਼ਾਟ ਫਿਲਮ, 'ਕਰਜਾ’ ਰਿਲੀਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਿੱਟੂ ਮਾਨ ਫਿਲਮਜ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਇਕ ਐਸੇ ਆਮ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ’ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਆਪਣੀ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਦੋਂ ਕਰਜੇ ਦੇ ਬੋਝ ਥੱਲੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫੇਰ ਉਸ ਆਮ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਐਕਟਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਠ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਅਮਰੀਕ ਜੱਸਲ, ਬਾਵਾ ਬਰਾੜ, ਹੰਨੀ ਪ੍ਰਿੰਸ, ਰਾਮ ਖੂੰਡੇ ਵਾਲਾ, ਦੀਪਾ ਚੱਕ ਵਾਲਾ, ਜਸਲੀਨ ਕੌਰ, ਅੰਬਿਕਾ ਡੋਗਰਾ, ਗੁਰਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਗਦੀਪ ਥਾਰਾ ਤੇ ਮਨੋਹਰ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਰਾਇਟਰ ਪਰਿਤਪਾਲ ਮਹਾਰਾਣਾ ਤੇ ਰਾਮ ਖੂੰਡੇ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਗੀਤਕਾਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਹੈ, ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਤੇ ਬੈਗ੍ਰਾਉਂਡ ਮਿਊਜਿਕ ਅਮਨ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਪਲੇਅਬੈਕ ਸਿੰਗਰ ਅਮਰੀਕ ਜੱਸਲ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਜੇ ਜੇ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਹੈ, ਫਿਲਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਐਚ ਆਰ ਪੀ ਇੰਟਰਪ੍ਰਾਈਜ ਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਜੀਤਾ ਕਨੇਡਾ ਵਾਲੇ ਦੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾਇਲੌਗ ਰਾਇਟਰ ਬਿੱਟੂ ਮਾਨ ਫਿਲਮਜ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਰੈਸਲਰ 'ਦਾ ਗ੍ਰੇਟ ਖਲੀ’, ਪੌਪ ਗਾਇਕ ਮੀਕਾ ਸਿੰਘ, ਜਿੰਦ ਗਿੱਲ ਅਮਰੀਕਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਲਤਾਨੀ ਕੁਵੈਤ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਪੀਂਦਾ ਦੀਪ ਨਗਰ ਵਾਲਾ ਆਦਿ ਦਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿੱਟੂ ਮਾਨ ਫਿਲਮਜ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਆਸਾਂ ਉਮੀਦਾਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਉਤੇ ਖੂਬ ਖਰਾ ਉਤਰੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨਜ਼ਰੀ ਆਂਉਂਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਲਮ ਨਵੀਸ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮੰਚ ਦੇ ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਮਿਲ ਕੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਕੀਤੀ ਮੰਗ

ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਾਂਗਰ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ’ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ- ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ

ਫਗਵਾੜਾ (ਬੀ ਕੇ ਰੱਤੂ)– ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਐਕਰੀਡੇਟਿਡ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਕੇ ਵੈਟਰਨ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਲਮ ਨਵੀਸ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮੰਚ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਾਹੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਨਾਲ ਗਏ ਵਫ਼ਦ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵਫ਼ਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਪ੍ਰੋ: ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੰਡਮ, ਡਾ: ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਰਵਿੰਦਰ ਚੋਟ ਅਤੇ ਪਰਵਿੰਦਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਯਾਦ ਪੱਤਰ ਮੰਮੋਰੰਡਮ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾਮਨਵਿਸ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਰੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਪ੍ਰੋ: ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਭੋਗਲ, ਡਾ: ਸਵਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਡਾ: ਐਸ।ਐਸ। ਛੀਨਾ, ਡਾ: ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਦੀਪਤੀ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ, ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ: ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਡਾ: ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁੰਮਟਾਲਾ ਵਰਗੇ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਸਿਆਸੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਆਰਟੀਕਲ ਲਿਖਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹਨਾ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਚੁਨਣ ਵੇਲੇ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਹਨਾ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦਾ ਦਰਜ਼ਾ ਦੇਕੇ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ, ਵੈਟਰਨ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਨੂੰ ਵੈਟਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ, ਵਾਂਗਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ।

ਮਾਸਕੋ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਰੀਬੀ ਰੱਖਿਆ ਭਾਈਵਾਲ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੁਤਿਨ ਦੀ ਫੇਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 5,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਏਕੇ 203 ਰਾਈਫਲਾਂ ਦੇ ਸੌਦੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਅੰਤਿਮ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਰੂਸੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਪੁਤਿਨ ਦੇ ਦੌਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਸਕੋ ਉਸਦਾ ਕਰੀਬੀ ਰੱਖਿਆ ਭਾਈਵਾਲ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਤਿਨ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਵਪਾਰ, ਊਰਜਾ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਰੱਖਿਆ, ਪੁਲਾੜ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕਈ ਅਹਿਮ ਸਮਝੌਤਿਆਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਏਕੇ-203 ਰਾਈਫਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਾਂਗ ਰੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ।

ਰਿਸੀਪ੍ਰੋਕਲ ਐਕਸਚੇਂਜ ਆਫ ਲੌਜਿਸਟਿਕਸ ਐਗਰੀਮੈਂਟ (ਉ) 'ਤੇ ਵੀ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਫੌਜੀਆਂ ਲਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਪਸੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਬਾਲਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਤੋਂ ਹੋਰ ਰੱਖਿਆ ਖਰੀਦਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ, ਅਤੇ ਰੂਸ ਤੋਂ -400 ਹਵਾਈ ਰੱਖਿਆ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਾਰਨ ਛਓਓਠਓਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ। ਰੱਖਿਆ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਰਣਨੀਤਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ। -400 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ 2+2 ਵਾਰਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ। ਰੂਸ ਚੌਥਾ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਇਹ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੇਗਾ, ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਕਵਾਡ ਪਾਰਟਨਰ ਅਮਰੀਕਾ, ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਹੋਣਗੇ।

ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਰੂਸ ਨਾਲ 2+2 ਵਾਰਤਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਸੰਤੁਲਨ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਸਕੋ ਨੇ ਕੁਆਡ ਅਤੇ ਇੰਡੋ-ਪੈਸੀਫਿਕ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲਬਾਤ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਰੂਸ 2+2 ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ "ਕੁ-ਦਰਤੀ ਭਾਈਵਾਲ" ਹੈ, ਜੋ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੁਤਿਨ ਦੀ ਫੇਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 5,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਏਕੇ 203 ਰਾਈਫਲਾਂ ਦੇ ਸੌਦੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਅੰਤਿਮ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਕਵਾਡ 'ਤੇ ਰੂਸ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਲਈ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਮਾਸਕੋ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਵਾਡ ਚਾਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ-ਅਧਾਰਤ ਸਹਿਯੋਗ ਹੈ।ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰੂਸੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਨੇ ਪਹਿਲੀ 2+2 ਵਾਰਤਾ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਸ਼ੀਆ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੰਡੋ-ਪੈਸੀਫਿਕ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ 'ਏਸ਼ੀਆ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ' ਸ਼ਬਦ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵਿਆਪਕ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਇੰਡੋ-ਪੈਸੀਫਿਕ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇੰਡੋ-ਪੈਸੀਫਿਕ ਨੂੰ ਰੂਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਕਲਪ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਤਭੇਦ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੇਨਈ-ਵਲਾਦੀਵੋਸਤੋਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਰਗ ਹਿੰਦ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ-ਰੂਸ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। 2019 ਵਿੱਚ ਵਲਾਦੀਵੋਸਤੋਕ ਦੀ ਆਪਣੀ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਇਸ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਰਗ ਵਿੱਚ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਲਈ ਇੱਕ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜੋ ਲਗਭਗ 10,300 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ 40 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਲਗਭਗ 24 ਦਿਨ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਰੂਸ ਦੇ ਦੂਰ ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇੰਡੋ-ਪੈਸੀਫਿਕ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਵਾਈਬ੍ਰੈਂਟ ਗੁਜਰਾਤ ਸਮਿਟ ਲਈ ਰੂਸ ਦੇ ਦੂਰ ਪੂਰਬ ਦੇ 11 ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਰੂਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦੂਰ ਪੂਰਬੀ ਖੇਤਰਾਂ ਨੇ ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ।

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ
+91-94636-01616

ਸਾਲ 2025 ਤੱਕ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ $30 ਬਿ-ਲੀਅਨ ਦੇ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਸਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ $50 ਬਿਲੀਅਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਵੱਡੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪੁਤਿਨ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਛੋਟੀ ਫੇਰੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਸੋਮਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਉਤਰੇਗਾ ਅਤੇ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਪੀਐਮ ਮੋਦੀ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਵਾਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਸੂਤਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿਆਦ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੋਵਿਡ -19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੂਸੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਭਾਰਤ ਸਿਰਫ ਦੂਜੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਹੈ। ਰੂਸ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸਰਗੇਈ ਲਾਵਰੋਵ ਐਤਵਾਰ ਦੇਰ ਰਾਤ ਉਤਰਨਗੇ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਮਰੁਤਬਾ ਡਾਕਟਰ ਐਸ ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਨਾਲ ਦੁਵੱਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ 2+2 ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣਗੇ। ਰੂਸ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਜਨਰਲ ਸ਼ੋਇਗੂ ਰਕਸ਼ਾ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ 2+2 ਵਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੇ। ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪੁਤਿਨ ਦੇ ਸੋਮਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਨਾਗਾਲੈਂਡ 14 ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਲਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਜਵਾਨ ਸਮੇਤ 15 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਦੇ ਮੋਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਨਤਕ ਇਕੱਠ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ (ਸੀਆਰਪੀਸੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ 144 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਪਾਰਕ ਵਾਹਨਾਂ ਸਮੇਤ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 14 ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਲਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਜਵਾਨ ਸਮੇਤ 15 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕਤਲ ਦਾ ਕੇਸ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ (ਐਸਆਈਟੀ) ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਾਮਲਾ ਕ੍ਰਾਈਮ ਬ੍ਰਾਂਚ ਥਾਣੇ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰਿਤ ਹੌਰਨਬਿਲ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸੋਮਵਾਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਲ ਮਿਆਂਮਾਰ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਮੋਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਵਿ-ਦਰੋਹੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਸੂਹ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਓਟਿੰਗ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੀਰੂ-ਓਟਿੰਗ ਰੋਡ 'ਤੇ ਇਕ ਟਰੱਕ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਛੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਦੋ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਨਾਰਾਜ਼ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ" ਵਿੱਚ ਬਲਾਂ ਨੇ ਭੀੜ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਛੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਗੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ, ਮੋਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਹੋ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਸਮ ਰਾਈਫਲਜ਼ ਕੈਂਪ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡੇਰੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਹਿੰਸਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਅਸਾਮ ਰਾਈਫਲਜ਼ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ "ਸਾਡੇ ਨਾਗਾ ਭਰਾਵਾਂ" ਦੇ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ 'ਤੇ "ਡੂੰਘੇ ਅਫਸੋਸ" ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਫੌਜ ਨੇ ਕਿਹਾ: "ਵਿਦਰੋਹੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਦੇ ਤਿਰੂ, ਮੋਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਅਫਸੋਸ ਹੈ"।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੀਫਿਊ ਰੀਓ, ਜੋ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਆਉਣਗੇ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨਗੇ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਲਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ। ਅਫਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੋਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਮੋਬਾਈਲ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਐਸਐਮਐਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ: "ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਦੇ ਓਟਿੰਗ, ਸੋਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗੁਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਡੂੰਘੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਐਸਆਈਟੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ। ਦੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ।"

"ਓਟਿੰਗ, ਸੋਮ ਵਿਖੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ। ਦੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੇ ਜਲਦੀ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੀ। ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਐਸਆਈਟੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਤੋਂ", ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰੀਓ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ।

ਮੋਨ ਖੇਤਰ ਨਾਗਾ ਸਮੂਹ ਐਨਐਸਸੀਐਨ(ਕੇ) ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਲਫਾ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਘਟਨਾ ਰਾਜ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰਤ "ਹੌਰਨਬਿਲ ਫੈਸਟੀਵਲ" ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੋਨਯਕ ਸਮੁਦਾਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਸਬੰਧਤ ਸਨ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹੌਰਨਬਿਲ ਫੈਸਟੀਵਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਛੇ ਹੋਰ ਕਬਾਇਲੀ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਗੇ।

ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਪੈਰਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਕੁਲੀਨ ਯੂਨਿਟ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਭਿਆਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ 14 ਨਿਰਦੋਸ਼ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੱਤਵਾਦੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਥਿਤੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਾਬੂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਫੌਜ ਦੇ ਇਕ ਜਵਾਨ ਦੀ ਵੀ ਜਾਨ ਚਲੀ ਗਈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਲਾਸੀਫਾਈਡ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਅਸਾਮ ਰਾਈਫਲਜ਼ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪੈਰਾ-ਮਿਲਟਰੀ ਫੋਰਸ ਜਿਸ ਦੀ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬਗਾਵਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ।ਮੋਨ ਖੇਤਰ ਨਾਗਾ ਸਮੂਹ ਛਿੰ(ਖ) ਅਤੇ ਅਸਾਮ ਦੇ ਉਲਫਾ (ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਫਰੰਟ ਆਫ ਅਸਮ) ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈ ਜੋ ਮਿਆਂਮਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਸਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖੇਤਰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਲਗਭਗ 4 ਵਜੇ, ਇੱਕ ਮੇਜਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਫੌਜ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਤੀਰੂ-ਓਟਿੰਗ ਰੋਡ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਿਕ-ਅੱਪ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ।

ਟਰੱਕ 'ਚ ਅੱਠ ਲੋਕ ਸਵਾਰ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਛੇ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਦੋ ਦੀ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਕ 'ਚ ਸਵਾਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸਥਾਨਕ ਕੋਲਾ ਮਾਈਨਰ ਸਨ।ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ, ਸੈਂਕੜੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ - ਪੱਥਰਾਂ ਅਤੇ ਚਾਕੂਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ - ਨੇ ਫੌਜ ਦੀ ਟੀਮ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫੌਜ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 55 ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਇੱਟਾਂ-ਰੋੜੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਮਾਂਡੋ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੱਤ ਜਵਾਨ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇਫਿਊ ਰੀਓ, ਜੋ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਰਾਜ ਪਰਤ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਤਕ ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਰਦ-ਹੌਰਨਬਿਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ: ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 6 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ ਸੋਮ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਗੀਆਂ।ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸਾਮਾ ਵਿਖੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਰ ਦਿਨ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੋਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਹਰ ਦਿਨ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 2-ਮਿੰਟ ਦਾ ਮੌਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਦੀ ਸਭਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਾਮਾ ਹੈਰੀਟੇਜ ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਦੋ ਮਿੰਟ ਦਾ ਮੌਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

ਇੰਟਰਨੈਟ ਬੰਦ ਕੀਤਾ: ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੋਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੋਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਤਣਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਮੋਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਮੋਬਾਈਲ ਇੰਟਰਨੈਟ, ਡੇਟਾ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਲਕ ਐਸ ਐਮ ਐਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ। ਗ੍ਰਹਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਭਿਜੀਤ ਸਿਨਹਾ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਸਐਮਐਸ, ਵਟਸਐਪ, ਫੇਸਬੁੱਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਫਵਾਹਾਂ, ਜਾਅਲੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਫੈਲਾਉਣ ਅਤੇ ਭੜਕਾਊ ਟੈਕਸਟ, ਤਸਵੀਰਾਂ, ਵੀਡੀਓ ਆਦਿ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਜਨੂੰਨ ਨੂੰ ਭੜਕਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦਾ ਹੈ।

SIT ਦਾ ਗਠਨ:- ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੀਰੂ ਅਤੇ ਓਟਿੰਗ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 4 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ (ਿਠ) ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਐਸਆਈਟੀ ਟੀਮ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ (ਗ੍ਰਹਿ) ਐਸਆਰ ਸਰਵਾਨਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਸਆਈਟੀ ਏਡੀਜੀ (ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ) ਸੰਦੀਪ ਤਾਮਗਾਡਗੇ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ, ਆਈਜੀਪੀ (ਆਰ) ਲਿਮਾਸੁਨੇਪ ਜਮੀਰ ਮੁੱਖ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਚਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਰਵਨਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੋਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ (ਛਫ) ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੀਓਆਈ: ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਫੌਜ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਮੋਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ, ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ।ਫੌਜ ਨੇ ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ: ਫੌਜ ਨੇ ਪੀਆਰਓ (ਰੱਖਿਆ) ਕੋਹਿਮਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ 4 ਦਸੰਬਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਲਈ ਡੂੰਘਾ ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਫੌਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਦਭਾਗੇ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ: "ਵਿਦਰੋਹੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਤਿਰੂ, ਮੋਨ ਜ਼ਿਲੇ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਖਾਸ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।"ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਸਿਪਾਹੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੀ ਤਾਬ ਨਾ ਝੱਲਦਿਆਂ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ।ਖਬਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕੇਂਦਰੀ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਥਲ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਐਮਐਮ ਨਰਵਾਣੇ ਨੂੰ ਵੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

- ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ

ਸੋਹੰ

ਹਰਿ

SHRI GURU RAVIDASS SABHA (CA)

2150 Crestview Drive, Pittsburg CA 94565
Tel : (925) 439-2355

Sri Guru Ravidass Temple Pittsburg (CA)
Gurughar's coming programs

12-12-2021 Barsi of Bibi Kartar Kaur Banga

Bibi Kartar Kaur Banga, wife of Late Bhai Charan Dass Banga, left on heavenly abode last year on December 31, 2020. In her sweet memory, devoted Banga family will be hosting Sukhmani Sahib Path and Langar Sewa. Well known Jatha of Bhai Lakhan Singh from San Jose will do the Gurbani Kirtan along with Giani Gurnam Singh and Giani Ompal Singh. Family is asking Sangat to join them in the Ardass. May Waheguru keep the Banga family in CHARDI KALA

12-19-2021

Akhand Path by S. Jasvir Singh & Bibi Darshan Kaur Jaswal

S. Jasvir Singh Jaswal and Bibi Darshan Kaur Jaswal will be hosting Akhand Path and Langar Sewa to thank Guru Sahib for His blessings. Akhand Path will start on Friday December 17 at 10:00 AM and will conclude with Bhog ceremony on Sunday December 19, 2021. May Waheguru bless Jaswal family and keep them in CHARDI KALA.

12-31-2021

Rain Sabai New Year's celebrations

We will be celebrating New Year's Eve at Gurughar; welcoming the New Year 2022. Let us start the New Year with Guru Sahib's blessings. Famous RaggiJathas will do the Shabad Kirtan after Sukhmani Sahib Path. Langer Sewa for this event is available. Please contact one of the Gurughar Sewadars for more information.

"NANAK NAM CHARDI KALA TERE BHANE SARBAT DA BHALA"

www.sriguru就ravidasstemple.com

Sangat Sewadars

Chairperson	President	General Secretary	Treasurer
Kulwant Kaur Banga	Jagtar Singh Bhatia	Abhishek Pal Narabut	Sunita Singh

ਡਾ ਭੀਮ ਰਾਉ ਅੰਬੇਡਕਰ ਮਹਾਪਰਿਨਿਰਵਾਨ ਦਿਵਸ

6 ਦਸੰਬਰ ਦੀ ਦਿਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਸ ਰਹਿਬਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਤੋ ਬਾਹਰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਣਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਸਗੋ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 14 ਅਪਰੈਲ 1891 ਵਿੱਚ ਜਨਮੇਂ ਉਹ ਰਹਿਬਰ 6 ਦਸੰਬਰ 1956 ਤੋਂ ਉਹ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇ, ਲੇਕਿਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰ ਕਣ ਕਣ ਉਤੇ ਉਹਨਾ ਦੀਆਂ ਰਹਿਨਮਾਈਆਂ ਦੀ ਝਲਕ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰ-ਪਤੀ ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮਨੁੱਖ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸੂਰਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੰਦੇ। ਡਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ "ਵੀਜ਼ੇ ਦੀ ਉਡੀਕ" ਕੋਲੰਬੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਹੈ, ਕੋਲੰਬੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ 100 ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਕੋਲੰਬੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਹੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਸਿੰਬਲ ਐਫ ਨੌਲਿਜ਼", ਗਿਆਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ। 2004 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਨਾਮ ਡਾ। ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਸੀ।"ਗਲੋਬਲ ਮੇਕਰਸ" ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਗਲੋਬਲ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਚੋਟੀ ਦੇ 100 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਲੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖਤਾਵਾਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ,ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਡਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ।ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਹੀ ਸਬਦ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਨ ਜਰੂਰੀ ਹੈ,

ਜਨਨੀ ਜਨੈ ਤੋ ਭਗਤ ਜਨ, ਕੈ ਦਾਤਾ, ਕੈ ਸੂਰ॥
ਨਾਹਿ ਤ ਜਨਨੀ ਬਾਂਝ ਰਹੇ, ਕਾਹੇ ਗਵਾਵੈ ਨੂਰ॥

ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਬਦ ਜੇ ਕਰ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਢੁੱਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ ਬੀਆਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕ ਢੁੱਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮਾਨ-ਵਤਾ ਦੇ ਭਗਤ ਸਨ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ, ਔਰਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੇ ਅਛੂਤ ਲੋਕ ਜੋ ਹਜਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੁੱਢਲੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਸਨ, ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇ ਜੋ ਸੂਰਮਤਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਉਹਨਾ ਨੇ ਕੀਤਾ ਉਹ ਮੌਰੀਆ ਕਾਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿਤੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਵੀ ਦਿਖਾਇਆ।

ਬੀਆਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਮਹਾਪਰਿਨਿਰਵਾਣ

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ 1948 ਤੋਂ, ਅੰਬੇਡਕਰ ਸ਼ੂਗਰ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸਨ। ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਜ਼ਰ ਕਾਰਨ ਉਹ 1954 ਵਿੱਚ ਜੂਨ ਤੋਂ ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਪੈਣਾ ਪਿਆ। 1955 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਹੋਰ ਵਿਗੜ ਗਈ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਅੰਤਿਮ ਖਰੜੇ 'ਦਿ ਬੁੱਧਾ ਐਂਡ ਹਿਜ਼ ਧੰਮਾ' ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬਾਅਦ, ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ 6 ਦਸੰਬਰ 1956 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸਦਾ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੌਂ ਗਏ।

7 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਦਾਦਰ ਚੌਪਾਟੀ ਬੀਚ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਬੋਧੀ ਸਸਕਾਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਲੱਖ ਸੋਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। 14 ਅਕਤੂਬਰ 1956 ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਿਵਾਰ ਸੰਤ ਕਬੀਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਕਬੀਰ ਜੀ ਦਾ ਸਲੋਕ ਹੈ,

ਕਬੀਰਾ ਮਰਤਾ ਮਰਤਾ ਜਗੁ ਮੁਆ ਮਰਿ ਭਿ ਨ ਜਾਨੈ ਕੋਇ ॥
ਐਸੀ ਮਰਨੀ ਜੋ ਮਰੈ ਬਹੁਰਿ ਨ ਮਰਨਾ ਹੋਇ ॥੧॥

ਸੰਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਕਥਨ ਹਨ ਕਿ ਮਰਨਾ ਤਾਂ ਸਭ ਨੇ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਮਰਨਾ, ਕਿ ਮਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਿੰਦਾ ਰਹਿਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਮਰਨਾ ਜੰਮਣਾ ਖਤਮ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੱਖ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਅਮਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਹ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹਨ ਕਿ ਮਰ ਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਰੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਅਮਰ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਅੰਬੇਡਕਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਸਵਿਤਾ ਅੰਬੇਡਕਰ (ਜੋ ਮਾਈ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ), ਜਿਸਦੀ 2003 ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਯਸ਼ਵੰਤ ਅੰਬੇਡਕਰ (ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ), ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ 1977 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਵਿਤਾ ਅਤੇ ਯਸ਼ਵੰਤ ਨੇ ਬੀ।ਆਰ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਧਾਰਮਿਕ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ। ਯਸ਼ਵੰਤ ਨੇ ਬੋਧੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1957-1977) ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ (1960-1966) ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ।ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੋਤੇ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਯਸ਼ਵੰਤ ਅੰਬੇਡਕਰ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਬੋਧੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ-ਸਲਾਹਕਾਰ ਹਨ, ਵੰਚਿਤ ਬਹੁਜਨ ਅਗਾੜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਛੋਟੇ ਪੋਤੇ, ਆਨੰਦਰਾਜ ਅੰਬੇਡਕਰ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਸੈਨਾ (ਟਰਾਨ: "ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਆਰਮੀ") ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਨੋਟਸ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਅਧੂਰੀਆਂ ਟਾਈਪਸਕ੍ਰਿਪਟਾਂ ਅਤੇ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਡਰਾਫਟ ਮਿਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀਜ਼ਾ ਦੀ ਉਡੀਕ ਸੀ, ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ 1935 ਤੋਂ 1936 ਤੱਕ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਰਚਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਛੂਤ, ਜਾਂ ਚਿਲਡਰਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆਜ਼ ਘੈਟੋ, ਜੋ 1951 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਅੰਬੇਡਕਰ ਲਈ ਇੱਕ ਯਾਦਗਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਘਰ 26 ਅਲੀਪੁਰ ਰੋਡ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜਯੰਤੀ ਜਾਂ ਭੀਮ ਜਯੰਤੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਜਨਤਕ ਛੁੱਟੀ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ 1990 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਰਵਉੱਚ ਨਾਗਰਿਕ ਸਨਮਾਨ, ਭਾਰਤ ਰਤਨ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਉਸ ਦੇ ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਨਾਗਪੁਰ ਵਿਖੇ ਧੰਮ ਚੱਕਰ ਪ੍ਰਵਰਤਨ ਦਿਨ (14 ਅਕਤੂਬਰ) 'ਤੇ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਲੱਖ ਲੋਕ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਲਈ ਉਸਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਸੀ "ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰੋ, ਅੰਦੋਲਨ ਕਰੋ, ਸੰਗਠਿਤ ਕਰੋ!"। ਇਹਨਾ ਕਥਨਾ ਉੱਤੇ ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਚੱਲੇ ਅਤੇ ਅਧੁਨਿਕ ਬਾਰਤ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰਖੀ।

ਆਪਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਭਾਰਤੀ

ਅੰਬੇਡਕਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰੇਟ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਰਤੀ ਹਨ, ਉਹ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਪੀਐਚ।ਡੀ ਅਤੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਡਬਲ ਡਾਕਟਰੇਟ ਧਾਰਕ ਵੀ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਸੀ।ਕੋਲੰਬੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ 29 ਕੋਰਸ ਕੀਤੇ, ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਗਿਆਰਾਂ, ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਛੇ, ਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜ, ਮਾਨਵ-ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਫ੍ਰੈਂਚ ਅਤੇ ਜਰਮਨ ਵਿੱਚ!

ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾਂ

ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੁਆਰਾ ਹਿਲਟਨ ਯੰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਇਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕਰੰਸੀ ਐਂਡ ਫਾਈਨਾਂਸ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਕਿਤਾਬ, ਦਿ ਪ੍ਰੋਬਲਮ ਆਫ਼ ਦਿ ਰੁਪੀ - ਇਟਸ ਓਰਿਜਿਨ ਐਂਡ ਇਟਸ ਸੋਲਿਊਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਆਖਿਰਕਾਰ ਘਰੇਲੂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਥੀਸਿਸ ਦੇ ਕਿਤਾਬੀ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਮੁਖਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ: "।।।ਕੁਝ ਵੀ ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇਸਦੀ ਆਮ ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ"।

ਅਛੂਤਾਂ ਲਈ ਸਾਫ ਪਾਣੀ ਵੀਣ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲਿਆ

1927 ਦਾ ਮਹਾਦ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਸਬੇ ਮਹਾਡ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ, ਇਹ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਡਾਂਡੀ ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੂਣ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਤਾਂ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਸੀ।

ਮਹਾਡ ਵਿੱਚ ਚਾਵਦਾਰ ਝੀਲ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਲਈ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ, ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਜਨਤਕ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਉਸਨੇ ਦਲਿਤ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਬੀਜ ਬੀਜੇ। ਆਪਣੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ,"ਅਸੀਂ ਚਾਵਦਾਰ ਟੈਂਕ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸਰੋਵਰ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਦੂਜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਇਨਸਾਨ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟੇ 12 ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ 8 ਘੰਟੇ ਕਰਨਾ

1942 ਤੋਂ 1946 ਤੱਕ ਵਾਇਸਰਾਏ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਰਤ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਡਾ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਕਈ ਕਿਰਤ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਸਨੇ ਨਵੰਬਰ 1942 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ 7ਵੇਂ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟੇ 12 ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ 8 ਘੰਟੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਉਸਨੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤਾ, ਛੁੱਟੀ ਲਾਭ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਬੀਮਾ, ਮੈਡੀਕਲ ਛੁੱਟੀ, ਬਰਾਬਰ ਕੰਮ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਤਨਖਾਹ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਜਰਤਾਂ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸਕੇਲ ਦੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧ ਵਰਗੇ ਕਈ ਉਪਾਅ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਉਸਨੇ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਦਾਰੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ।

ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ

ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਪਕ ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸਨ- ਪਹਿਲਾ, ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਣਦੇ ਹੱਕ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ।

ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸਨ:ਔਰਤਾਂ ਹੁਣ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਲਾਕ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ

* ਕੋਡ ਨੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਿਆਹ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ।
* ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
* ਬਹੁ-ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
* ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ।
* ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੱਟੜ ਸਮਰਥਕ, ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ,

"ਮੈਂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਪਦਾ ਹਾਂ। ਹਰ ਕੁੜੀ ਜੋ ਵਿਆਹ ਕਰਦੀ ਹੈ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜੀ ਹੋਵੇ, ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਦੋਸਤ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਗੁਲਾਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇ। ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸਲਾਹ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾ ਲਿਆਓਗੇ।"

ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਯਤਨ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਸਨ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਮੰਤਵੀ ਨਦੀ ਘਾਟੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਮੋਢੀ, ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਦਾਮੋਦਰ ਵੈਲੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, ਭਾਖੜਾ ਨੰਗਲ ਡੈਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, ਸੋਨ ਰਿਵਰ ਵੈਲੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਤੇ ਹੀਰਾਕੁੜ ਡੈਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਸਿੰਚਾਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਜਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਾਵਰ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਹਾਈਡਲ ਅਤੇ ਥਰਮਲ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਤਕਨੀਕੀ ਪਾਵਰ ਬੋਰਡ (ਸੀਟੀਪੀਬੀ) ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਬਿਜਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਰਿੱਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਅਜੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ
+91-94636-01616

ਸ ਮੁ ੱ ੱ ਚੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਕਥਨ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਾਕੇ ਕੀਤਾ। ਹਜਾਰਾਂ ਸਾਲਾ ਦੇ ਲਤਾੜੇ ਦੁਰਕਾਰੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਉੱਤੇ ਲਿਆਉਂਣ ਲਈ ਉਹਨਾ ਲਈ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਢੋਲ, ਗਵਾਰ, ਸ਼ੂਦਰ, ਪਸ਼ੂ, ਨਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਥਨ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿਤਾ। ਮੁਢਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋ ਬੇਦਖਲ ਭਾਰਤੀ ਔਰਤ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ ਬਿਲ ਲੈਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਵਿਖ ਵਿੱਤ ਔਰਤ ਦੇ ਲਈ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਰਾਹ ਖੁਲਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉੱਚ ਔਹਦਿਆਂ ਜਿਵੇ ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਪਤੀ ਦੇ ਔਹਿਦਿਆਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਈਆਂ।

ਪਹਿਲੀ ਮੂਰਤੀ ਸਾਲ 1950 ਕੋਲਹਾਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ

ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਲਾਉ ਨੂੰ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਵੱਲ ਲਿਜਾਣਾ, ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਖੂਨ ਖਰਾਬੇ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦਰਜਾ ਦਵਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜਿਹਾ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਜੰਗਾਂ, ਯੁੱਧਾਂ, ਕਤਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹਨਾ ਤਰਕ ਸੰਗਤ ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਲਗਨ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਮੰਨਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਵੀ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਰਹਿਬਰ ਤਰਕ ਸੰਗਤ ਗਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਚਾਪਲੂਸੀ ਨਹੀ ਕਰਦੇ। ਦੁਨੀਆਂਭਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਾਂ ਨੂੰ ਖੋਜਕੇ ਉਹਨਾ ਦੇ ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗੇ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਪੱਖ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਰਬਸੰਤੀ ਨਾਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕਰਵਾਇਆ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਥਾਂ ਬੁੱਧ ਦੀਆਂ ਬੰਦ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰ ਹਨ,ਪਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਵੀ ਸਨ, ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਪੇਂਟਿੰਗ ਬਣਾਈ ਸੀਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੁੱਲ ਗਈਆਂ ਸਨ।ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਬੁੱਤ ਸਾਲ 1950 ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਿਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੂਰਤੀ ਕੋਲਹਾਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ।

ਇੱਕ ਸਮਾਜਕ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੁਧਾਰਕ ਵਜੋਂ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤ ਉੱਤੇ ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਨੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੁਆਰਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ, ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਵਜੋਂ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।ਉਸਦੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬੋਧੀ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ।

ਕਈ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਉਸਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾਗਪੁਰ ਵਿੱਚ ਡਾ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੋਨੇਗਾਂਵ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਾ ਬੀਆਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ, ਜਲੰਧਰ, ਅੰਬੇਡਕਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਰ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅੰਬੇਡਕਰ 1920 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਘਰ ਨੂੰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰ-ਕਮ-ਸਮਾਰਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਕੰਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਹੜਿਆਂ ਦਾ ਮਘਦਾ ਸੂਰਜ--ਸਾਹਿਬ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੁਲਹਾਣੀ
91-98721-55120

ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਬਰਸ ਨਰਗਿਸ ਅਪਨੀ ਬੇਨੂਰੀ ਨੇ ਰੋਤੀ ਹੈ,
ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੇ ਪੈਦਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਚਮਨ ਮੇਂ ਦੀਦਾਵਰ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦਲਿਤ ਸ਼ੋਸ਼ਿਤ ਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲੋਕ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਸੀਹਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ । ਮਹਾਤਮਾ ਜੋਤੀ ਬਾ ਫੂਲੇ, ਛਤਰਪਤੀ ਸ਼ਾਹੂ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ, ਪੈਰੀਅਰ ਰਾਮਾਸੁਆਮੀ ਨਾਇਕਰ, ਨਰਾਇਣਾ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਵਰਗੇ ਯੁਗ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਕੜੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਿੰਢ ਪੁਗਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦੇ ਤੇ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਇਕ ਜਿੰਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਸਨ। ਉਹ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਭਾਗ ਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮਾਜਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਬਦਲਾਓ ਦੇ ਅਮਿਟ ਹਸਤਾਖਰ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰੇ। ਉਹ ਵਿਲੱਖਣ ਤੇ ਮੌਲਿਕ ਰਾਜਸੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਸਵੈ ਅਭਿਮਾਨੀ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਣਹੋਇਆਂ ਤੇ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਛਾਣ ਦਿਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੁੱਲੀਆਂ ਅਤੇ ਢਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਅਣਖ ਤੇ ਸਵੈਮਾਣ ਦੀ ਐਸੀ ਚਿਣਗ ਬਾਲੀ ਜੋ ਲੱਟ ਲੱਟ ਬਲਦੀ ਮਸਾਲ ਬਣ ਗਈ। ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਜਿਸ ਸਮਾਜਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਬੀਜ਼ ਮਹਾਤਮਾ ਫੂਲੇ ਤੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਬੀਜਿਆ ਸੀ ਉਸਨੂੰ ਸਿੰਜ ਕੇ, ਪਾਲਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਨੇ ਮਹਾਨ ਰੁੱਖ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ । ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਤੇ ਧੱਕੇ ਗਏ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਗ ਤਕ ਪੁਚਾਉਣ ਦਾ ਮਹਾਨ ਚਮਤਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰੋਪੜ ਨੰਗਲ ਸੜਕ ਤੇ ਰੋਪੜ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰੀ ਤੇ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਲੰਘ ਕੇ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਐ, ਖੁਆਸਪੁਰ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਤੇ ਮਾਣਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਾਜਨੀਤਕ ਧਿਰ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਮਦਾਤਾ ਤੇ ਮੋਢੀ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਿਤਰੀ ਪਿੰਡ ਹੈ ਇਹੋ ਖੁਆਸਪੁਰ ਜਿਹੜਾ ਅੱਜ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਆਦਰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਲਈ ਇਕ ਤੀਰਥ ਵਾਂਗ ਹੈ ਇਹ ਪਿੰਡ ਖੁਆਸਪੁਰ। ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬਚਪਨ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ, ਉਮੀਦਾਂ ਉਮੰਗਾਂ ਭਰਿਆ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਇਆ। ਇਥੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਰੋਪੜ ਤੋਂ ਭੌਤਿਕ ਤੇ ਰਸਾਇਣ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਬੀਐੱਸ ਸੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ। ਸਾਹਿਬ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਖੁਆਸਪੁਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾਣਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਹਿਬ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਰੋਸਾਏ ਨਗਰ, ਕੀਰਤ ਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲਾਗੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਨਕੇ ਪਿੰਡ "ਬੂੰਗਾ ਸਾਹਿਬ" ਵਿਖੇ 15 ਮਾਰਚ 1934 ਦਿਨ ਬੁਧਵਾਰ ਸਵੇਰੇ 7-00 ਵਜੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਪਰਵਾਰ ਚ ਹੋਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਬੀਬੀ ਬਿਸ਼ਨ ਕੌਰ ਤੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸਰਦਾਰ ਤੇਲੂ ਸਿੰਘ ਸੀ । ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਨਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸਾਹਿਬ ਦੇਵ ਤੇ ਨਾਨੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ ਬੀਬੀ ਪ੍ਰਸਿੰਨੀ । ਜਦੋਂ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦਾ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਰਚਿਤ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸੱਭ ਲੋਕ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ, ਘਰ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਤੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਲੈਕੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਜਾਣਦਾ ਹੋਵੇ। ਬੀਬੀ ਪ੍ਰਸਿੰਨੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਦੋਹਤੇ ਦਾ ਨਾਮ ਇਸ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਉਸ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਕਰਕੇ "ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ" ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਵੱਡਾ ਹੋਕੇ ਚਰਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਖ਼ੂਬ ਵੱਡਾ ਨਾਮ ਕਮਾਵੇਗਾ। ਕੌਣ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਨਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਸੱਚ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਬੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹੁੰਦੜਹੇਲ, ਸਾਹਸੀ, ਹੱਸਮੁਖ, ਮਿਲਣਸਾਰ,ਮਨਮੌਜੀ, ਜ਼ਿੱਦੀ, ਮਿਹਨਤੀ ਤੇ ਧੁਨ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸਨ। ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਚੌਥੀ ਤਕ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਮਲਕਪੁਰ (ਖੁਆਸਪੁਰ ਤੋਂ ਦੋ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰੀ) ਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚੋਂ ਅੱਵਲ ਨੰਬਰ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਹ ਵਜ਼ੀਫੇ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਕੂਲ ਚੋਂ ਜੋ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਉਹ ਘਰ ਆਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਂਦੇ। ਪੰਜਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤਕ ਉਹ ਸਰਦਾਰ ਸਨ ਭਾਵ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਕੇਸ (ਵਾਲ਼) ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹ ਜ਼ਿਦ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਕਿ "ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਸਰਦਾਰਾਂ ਵਾਲਾ ਰੱਖੋ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਕੇਸ (ਵਾਲ਼) ਕਟਵਾਉ।" ਸਚਮੁੱਚ ਇਕ ਵਾਰ ਛੁੱਟੀਆਂ ਚ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਾਨਕੇ ਘਰ ਗਏ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਾਲ਼ ਕੱਟਵਾ ਦਿੱਤੇ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਵੀਂ ਤੋਂ ਅੱਠਵੀਂ ਤੱਕ ਇਸਲਾਮੀਆ ਸਕੂਲ ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਨੌਂਵੀਂ ਤੇ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਡੀ। ਏ। ਵੀ। ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਰੋਪੜ ਤੋਂ ਕੀਤੀ । ਬੀਐਸ ਸੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਰੋਪੜ ਤੋਂ ਕੀਤੀ।ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਚੋਂ ਸਾਇੰਸ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਹ ਇਲਾਕੇ ਭਰ ਵਿਚ ਇਕਲੌਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਨ।

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹ ਵਾਅਦੇ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਬੜਾ ਦ੍ਰਿੜ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਸਦਾ ਘੁਲਮਿਲ ਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਵੰਡ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਸਨ ਉਹ ਝੂਠ ਤੇ ਫਰੇਬ ਤੇ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਦੇ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ। ਪਰ ਇੱਟ ਦਾ ਜੁਆਬ ਪੱਥਰ ਨਾਲ ਦੇਣਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਸੀ। ਸਾਹਿਬ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਬੜੇ ਸਾਊ ਮਿਹਨਤੀ ਤੇ ਸੰਤ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ, ਉਹ ਬੜੇ ਨੇਕ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਉਹ ਆਤਮ ਸਨਮਾਨ ਤੇ ਸਵੈ ਅਭਿਮਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਸੱਭ ਗੁਣ ਸਾਹਿਬ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ । ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਭਰਾ ਸਰਦਾਰ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਰਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਭੈਣ ਬੀਬੀ ਹਰ ਕੌਰ ਸਨ। ਇਕ ਹੋਰ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੇਠੇ ਪੁੱਤਰ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਚਾਰ ਧੀਆਂ ਬੀਬੀ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ, ਬੀਬੀ ਸਵਰਨ ਕੌਰ, ਬੀਬੀ ਗੁਰਚਰਨ ਕੌਰ , ਬੀਬੀ ਕੁਲਵੰਤ ਕੌਰ, ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਦਲਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਹੋਏ ।

ਸਾਹਿਬ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਤਕ ਜਿਹੜੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਦੋਸਤ ਰਹੇ । ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਤਕ ਉਹ ਹੱਸੇ ਖੇਡੇ,ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹਨ ਨਾਮ ਹਨ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਸਰਦਾਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਰਦਾਰ ਊਧਮ ਸਿੰਘ (ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਭਰਾ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਮਲਕਪੁਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਰਿਹਾ), ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੜਕਾ ਦੋ ਭਾਰਤ ਪਾਕ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਜੋ ਵਾਯੂ ਸੈਨਾ ਚ ਫਲਾਇੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਕਬੱਡੀ, ਫੁੱਟਬਾਲ, ਤੇ ਕੁਸ਼ਤੀ ਖੇਡਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਅੱਧ ਵਾਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹਰਾਇਆ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਤੈਰਾਕੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕੀਨ ਸਨ। ਉਹ ਕਿਸ਼ਤੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਦੇ ਸਨ।

ਸਾਹਿਬ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਕਈ ਵਾਰ ਦੱਸਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ, ਜੋ 1960 ਤੋਂ 1970 ਤਕ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨੰਬਰ ਇਕ ਸਾਈਕਲਿਸਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸਨੇ 1960 ਚ ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਹ (ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ) ਅਕਸਰ ਹੀ ਉਹਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਇਕ ਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਰੋਪੜ ਲਾਗੇ ਬੰਬਈ ਦੀ ਕਿਸੇ ਫ਼ਿਲਮ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਇਕ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਉਸਦਾ ਹੀਰੋ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਦਾ ਲੜਕਾ ਸੀ ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣ ਸਦਕਾ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਫਿਲਮ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਤੇ ਜਿਸਮਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਰਿਸ਼ਟ ਪੁਸ਼ਟ ਲੜਕੇ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਆਏ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਹੀਰੋ ਦਾ ਰੋਲ ਦਿਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਾਰੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਚੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਚੁਣ ਲਿਆ, ਪੈਸੇ ਤੇ ਸ਼ੋਹਰਤ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦਿਤਾ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਆਖਕੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਉਹ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਨਿਸ਼ਚੇ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸਨ, ਜੋ ਸੋਚ ਲਿਆ, ਸੋ ਸੋਚ ਲਿਆ । ਉਹ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤੀ ਤੇ ਜ਼ਿੱਦੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਸਨ। ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿਚੋਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਠੇਕੇ ਤੇ ਲਏ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਬਾਗ ਚੋਂ ਫਲਾਂ ਦੀਆਂ15-15 ਟੋਕਰੀਆਂ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਲੱਦ ਕੇ ਰੋਪੜ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਪਰੋਂ ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਵਪਾਰੀ ਸ਼ਤੀਰੀਆਂ ਲਿਆਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਪੜ ਲਾਗੇ ਦਰਿਆ ਚੋਂ 25 ਪੈਸੇ ਇਕ ਸ਼ਤੀਰੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕਢਵਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀ ਗੱਭਰੂਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵਧ ਸ਼ਤੀਰੀਆਂ ਕੱਢ ਲਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਘਰ ਦੇ ਤੇ ਖੇਤੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਨ।

ਸਾਹਿਬ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ੁਕੀਨ ਸਨ। ਮਾਤਾ ਬਿਸ਼ਨ ਕੌਰ ਜੀ ਹੱਸਦਿਆਂ ਹੱਸਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ "ਇਕ ਵਾਰ ਉਹ ਅੱਧੀ ਬਾਲਟੀ ਦੁੱਧ ਡੀਕ ਲਾਕੇ ਪੀ ਗਿਆ। ਇਕੇਰਾਂ ਸ਼ਰਤ ਲਾਕੇ ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਲਈ ਬਣਾਈ ਖੀਰ ਖਾ ਗਿਆ । ਸ਼ੱਕਰ ਰਲਾਕੇ ਕਿਲੋ ਦੇਸੀ ਘਿਉ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਹੀ ਖਾ ਜਾਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਇਹ ਬੰਦਾ।"

ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਬੇਸ਼ਕ ਬਹੁਤ ਹਸਮੁੱਖ ਤੇ ਮਿਲਾਪੜੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠ, ਫਰੇਬ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਚਿੜ੍ਹ ਸੀ। ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੇਮਤਲਵ ਅਪਮਾਨ ਕਰੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਕਰੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁੱਲ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਾਚਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਕਈ ਵਾਰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਲੁਧਿਆਣਾ ਲਿਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੱਕ ਮਾਲ ਛੱਡਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਇਕ ਵਾਰ ਟਿਕਟ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਮਾਲ ਬੁਕਿੰਗ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ ਕਿਸੇ ਗਲ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਉਲਝ ਪਿਆ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੀ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਨੌਕਰ ਹਾਂ? ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ "ਹੋਰ ਕੀ ਐਂ? ਤੂੰ ਨੌਕਰ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈਂ, ਸਾਡੇ ਕਰਕੇ ਤੈਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਏਥੇ ਬੈਠਾ ਹੈਂ,, ਤੂੰ ਨੌਕਰ ਹੈਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ" ਆਖਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗ ਕੇ ਹਾਰ ਮੰਨ ਲਈ।

ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਚਾਚਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ "ਜਦੋਂ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਅਜੇ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਮੁਕੋਪੁਰ ਦੇ ਕੁੱਝ ਰਵਿਦਾਸੀਆ (ਚੁਮਾਰ) ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਠੇਕੇ ਤੇ ਲੈਕੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀ । ਪਿੰਡ ਦੇ ਧਨਾਢ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਨਾ ਲੱਗੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਜੇ ਚੁਮਾਰ ਇਉਂ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਚ ਕੰਮ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ? ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਡੇਗਣ ਲਈ ਚਾਰ ਰਵਿਦਾਸੀਏ (ਚੁਮਾਰਾਂ) ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਰੋਪੜ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹੋਟਲ 'ਚ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦਿਆਂ ਹੱਸ ਹੱਸ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਦੱਸ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਚੁਮਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਾਰਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਚੁਮਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਬਕ ਸਿਖਾਇਆ? ਸੰਜੋਗ ਵੱਸ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਵੀ ਉਥੇ ਈ ਚਾਹ ਪੀ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਕੇ ਉਹਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਕੁਰਸੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪੂਰੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਰੀ । ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਸਮਾਨ ਖਿਲਰ ਗਿਆ ਤੇ ਪਲੇਟਾਂ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਬਾਬੂ ਜੀ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਆਪਨੂੰ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਆਪ ਕਿਉਂ ਗੁੱਸੇ ਹੋ ਗਏ ? ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਬੁਰਾ ਲੱਗਾ? ਤਾਂ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਰਵਿਦਾਸੀਆਂ ਨੇ ਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਚ ਖੇਤੀ ਕਰ ਲਈ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ?

ਇਕ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਦੂਜਾ ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾ ਰਹੇ ਓ। ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਡੀਲ ਡੌਲ ਤੇ ਰੰਗ ਰੂਪ ਦੇਖ ਕੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਲੜਕਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਉਲਝਣਾਂ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਉਹ ਡਰ ਕੇ ਉਥੋਂ ਚਲੇ ਗਏ।"

ਕਾਲਜ ਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੀ ਮੰਗਣੀ ਬਲਾਚੌਰ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸਰਦਾਰ ਮੂਲਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਬੀਬੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ 1956 ਚ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਨੇ ਡੇਹਰਾਦੂਨ ਦੇ ਸਟਾਫ ਕਾਲਜ 'ਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਜਿੱਥੇ 'ਸੰਘ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਆਯੋਗ' (ਨਿੰਨ ਪੁਬਲਿਚ ਸਏਰਵਿਚਏ ਚੋਮਮਿਸਸਿੋਨ) ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਡੇਹਰਾਦੂਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਭੂ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਵੀ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ । ਇਸ ਸਾਲ ਛੇ ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਪ੍ਰੀਨਿਰਵਾਣ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦਾ ਇਕ ਸਹਿਯੋਗੀ ਮਿੱਤਰ 'ਸ੍ਰੀ ਗੈਨੀ' ਇਸ ਸਦਮੇ ਸਦਕਾ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਗਹਿਰੇ ਸੋਗ 'ਚ ਡੁੱਬਿਆ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਸਦਕਾ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਾਮ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਿਆਂ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਬਾਰੇ ਉਹ 22 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਜਾਣੂ ਹੋਏ।

ਡੇਹਰਾਦੂਨ ਚ ਆਪਣੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਕਿਸੇ ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਪੂਨਾ 'ਚ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਭੇਜੇ ਹੋਏ ਸਨ। 1958 ਚ ਉਹ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਦੋਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਚੁਣ ਲਏ ਗਏ ਪਰ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਪੂਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਸਥਿਤ "ਸੈਂਟਰਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਮਿਲਟਰੀ ਐਕਸਪਲੋਸਿਵ" ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਆ ਗਿਆ । ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਖਾਹਸ਼ ਬੰਬਈ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ ਤਾਂਕਿ ਉਹ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੱਥ ਅਜ਼ਮਾ ਸਕਣ।

ਪਰ ਪੂਨਾ ਤੋਂ ਯਾਦ ਪੱਤਰ ਆ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਇਸਇਅਰਚਹੋਾਾਚਿਏਰ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਹ ਪੂਨਾ ਚਲੇ ਗਏ। ਜਿਹੜਾ ਪੂਨਾ 24 ਸਤੰਬਰ 1932 ਵਿਚ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਡੇਢ ਵਰ੍ਹਾ ਪਹਿਲਾਂ ਗਾਂਧੀ ਅੰਬੇਡਕਰ ਸਮਝੌਤੇ (ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ) ਦੀ ਸ਼ਾਹਦੀ ਭਰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਪੂਨੇ ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ ਸੋਸ਼ਿਤਾਂ ਦੇ ਮਸੀਹਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨਾਲ ਮਕਾਰ ਮੋਹਨ ਦਾਸ ਕਰਮਚੰਦ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਛ਼ਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਹੀ ਪੂਨਾ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਭਾਗ ਵਿਚ ਉਚਿੱਤ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੇ ਅਵਸਰ ਖੋਹੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੇ ਹੀ ਸਬਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਜਿੱਥੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਭਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਪਾਸੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਫਲ ਦਾ ਜੂਸ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਉਹਦਾ ਸਮਾਜ ਪੀ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦਾ ਛਿੱਲੜ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਵਗਾਹ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਉਸੇ ਪੂਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਚ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਇਕ ਸਾਇੰਸਦਾਨ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਪਧਾਰੇ। ਮਾਨੋ ਜਿਵੇਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋਣ" ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਆ ਗਿਆ ਹਾਂ ਤੇਰੇ ਹੋਏ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ।" ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਹੱਤਵ ਪੂਰਨ ਕਾਰਜ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਹੀ ਏਥੇ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। 1958 ਈਸਵੀ ਤੋਂ ਲੈਕੇ 1963 ਈਸਵੀ ਤਕ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਚ ਉਹ ਇਕ ਵਾਰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਰੀ ਪਿੰਡ ਖੁਆਸਪੁਰ ਆਏ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਪਰਵਾਰ ਲਈ ਤੋਹਫ਼ੇ ਲੈਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਉਹ 15-20 ਦਿਨ ਘਰ ਰਹੇ, ਸੱਭ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਮਿਤਰਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਨ ਕਾਫੀ ਉਚਾਟ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ , ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਕਿਸੇ ਡੂੰਘੀ ਸੋਚ ਵਿਚ ਡੁੱਬੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ , ਫਿਰ ਉਹ ਵਾਪਸ ਪੂਨੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਫ਼ੇਰ ਮੁੜ ਕੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਆਏ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀ ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਹੀ ਦਿੱਤਾ। 1964-65 ਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚ ਵਾਪਰੀ ਇਕ ਘਟਨਾ ਸਦਕਾ ਆਈ ਇਨਕਲਾਬੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ, ਸਭ ਸੁੱਖ ਤੇ ਘਰ ਬਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਿਖੜੇ ਰਾਹਾਂ ਦਾ ਪਾਂਧੀ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਰਹਿਬਰਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਕਲਟੀ ਭਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ, ਆਈਆਈਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ 23 ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ (ਆਈਆਈਟੀ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਖੋਜ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲੇ ਅਤੇ ਫੈਕਲਟੀ ਦੀ ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਐਲ। ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ, ਬੀ।ਆਰ। ਗਵਈ ਅਤੇ ਬੀਵੀ ਨਾਗਰਥਨਾ ਅਕਾਦਮਿਕ-ਕਮ-ਖੋਜਕਾਰ, ਸਚਿਦਾ ਨੰਦ ਪਾਂਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਸਚਿਦਾ ਨੰਦ ਪਾਂਡੇ, ਜਿਸਨੇ 2018 ਵਿੱਚ ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ (ੀਠ) ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪੋਸਟ-ਡਾਕਟੋਰਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ, ਨੇ ੀਠਸ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਾਂਡੇ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਈਆਈਟੀ ਦੇ ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਾਂਡੇ ਪਹਿਲੇ ਗਰੁੱਪ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਦੂਜੇ ਗਰੁੱਪ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਆਈਆਈਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਆਈਆਈਟੀ ਮਦਰਾਸ ਵਿੱਚ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੀਐਚਡੀ ਵਿਦਵਾਨ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਈਆਈਟੀ ਬੰਬੇ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ-ਡਾਕਟੋਰਲ ਫੈਲੋ ਵਜੋਂ। ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ 23 ਆਈਆਈਟੀ ਖੋਜ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲੇ ਅਤੇ ਫੈਕਲਟੀ ਦੀ ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੀਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਐਡਵੋਕੇਟ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਦੂਬੇ ਰਾਹੀਂ ਦਾਇਰ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਮਾਂਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਕਲਟੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਭਰਤੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਈਆਈਟੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਬੈਂਚ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ 'ਤੇ ਹੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ, ਯਾਨੀ ਆਈਆਈਟੀ 'ਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ।

ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਖੋਜ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਆਈਆਈਟੀ ਵਿੱਚ ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਬਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ,

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ (ਛਸ), ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ (ੰਠ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ (ੌਭਛ) ਨੂੰ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਜਨਤਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 15%, 7।5% ਅਤੇ 27% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। । ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਈਆਈਟੀ ਨੇ ਸਿਰਫ 2।1%, 9।1%, ਅਤੇ 23।2% ਐਸਟੀ, ਐਸਸੀ ਅਤੇ ਓਬੀਸੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

"2015 ਤੋਂ 2019 ਤੱਕ, ੀਠਬੰਬੇ ਨੇ ਇੱਕ ਵੀ ਪੀਐਚ।ਡੀ। 26 ਵਿੱਚੋਂ 11 ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸਟੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ," ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪੁਖਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਤਤਕਾਲੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜਾਵੇਦਕਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਈਆਈਟੀਜ਼ ਵਿੱਚ 6,043 ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, 21 ਐਸਟੀ ਅਤੇ 149 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ 0।3% ੰਠ ਅਤੇ 2।3% ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹਨ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਓਬੀਸੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਰਾਜਾਂ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਈਆਈਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਖ਼ਬਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ, ਆਈਆਈਟੀ ਵਿਚ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗੁਆ ਚੁੱਕੇਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਈ।ਆਈ।ਟੀ। ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਮੁੱਦੇ, ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਉਦਾਸੀ ਸਮੇਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਘਟੀਆ ਗੁਣਵੱਤਾ, ਨਿਗਰਾਨੀ, ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਨਸਲੀ ਉਤਪੀੜਨ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ। 2019 ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਐਸਟੀਐਸ, ਸਮ-ਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ f ਵ f ਦ ਅ ਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਅਧਿਆਪਕ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ) ਐਕਟ (ਸੀਈਆਈ ਐਕਟ) ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੁਝ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਕਾਡਰ ਲਈ। ਇਹ ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਉੱਤਮਤਾ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ੀਠਸਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਈਆਈਟੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਿਆਂ ਅਤੇ ਫੈਕਲਟੀ ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਾਅ ਸੁਝਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਅੱਠ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ 23 ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸੀਈਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 2019, ਅਤੇ ਖਾਸ ਕੋਟੇ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਊਟਰੀਚ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਅਤੇ ਫੈਕਲਟੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਭਰਤੀ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ
+91-94636-01616

ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸੈੱਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਇੱਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਈਆਈਟੀ ਨੂੰ ਸੀਈਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ "ਉੱਤਮ ਸੰਸਥਾਵਾਂ" ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ "ਉੱਤਮਤਾ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ" ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਆਈਆਈਟੀ ਬੰਬੇ ਦੇ ਅੰਬੇਡਕਰ ਪੇਰੀਆਰ ਫੂਲੇ ਸਟੱਡੀ ਸਰਕਲ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ:"ਮੌਜੂਦਾ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੀ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਖਵੇਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ 'ਤੇ 'ਕਾਫ਼ੀ ਯੋਗਤਾ' ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਛੱਡਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਅੰਕੜੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਕਿ ਰਾਖਵੇਂ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਦੇ ਵੀ ਆਈਆਈਟੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੀਐਚਡੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਹ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ IITs ਵਰਗੇ ਕੈਂਪਸਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗ SC/ST/OBC ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।" ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਇਕ ਦੇਵਤੇ ਵਰਗਾ ਮਨੁੱਖ ਹੈ

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ

ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਇਕ ਦੇਵਤੇ ਵਰਗਾ ਮਨੁੱਖ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਕੋਈ ਉਸਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਮਾਤਾ ਸਾਵਿੱਤ੍ਰੀਬਾਈ ਫੂੱਲੇ।

ਕ੍ਰਾਂਤੀਜੋਤੀਮਾਤਾ ਸਵਿੱਤ੍ਰੀਬਾਈ ਫੂੱਲੇ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ3 ਜਨਵਰੀ, 1831, ਓਬੀਸੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮਾਲੀ ਵਜੋ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਜਾਤੀ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ।ਅੱਜ ਅਸੀ 2021 ਵਿਚ ਉੁਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 190ਵੇਂ ਜਨਮ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਨੂੰ ਮਨਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਵਿੱਤ੍ਰੀਬਾਈ ਫੂਲੇ ਦਾ ਜਨਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਾਇਗਾਓਂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ । ਉਹ ਮਾਂ ਲਕਸ਼ਮੀ ਅਤੇ ਖੰਡੋਜੀ ਨੇਵੇਸ਼ ਪਾਟਿਲ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਧੀ ਸੀ। 9 ਸਾਲ ਦੀ ਉੁਮਰ ਵਿਚ 1840 ਵਿਚ, ਉੁਸ ਦਾ ਵਿਆਹ 13 ਸਾਲਾ ਜੋਤੀਰਾਏ ਫੂੱਲੇ ਜੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਜੋਤੀਬਾ ਫੂੱਲੇ ਨੇ ਉੁਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਅਤੇ ਉੁਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕ ਬਣਨ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਔਰਤ ਦਾ ਸਿਖਿਅਤ ਹੋਣਾ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ਼ ਵਿਚ ਪਾਪ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਉਣਾ ਜੋਤੀਬਾ ਨੂੰ ਉੁਸ ਸਮੇ ਬਹੁਤ ਔਖੇ ਸਮੇ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪਿਆ। ਸਮਾਜ਼ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧ ਹੋਇਆ। ਘਰ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧ ਹੋਈਆ, ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਕਢ ਦਿਤਾ। ਜੋੜਾ ਘਰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਨਾਲ ਇਕ ਛੱਪਰੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਲਗਾ। ਸਵਿੱਤ੍ਰੀਬਾਈ ਫੂੱਲੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਸਤਿਕ-ਾਰਤ ਸਥਾਨ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਿਖਸ਼ਤ ਨਾਰੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕਾ :

ਉਸ ਨੇ 17 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਸੀ । ਸਵਿੱਤ੍ਰੀਬਾਈ ਫੂੱਲੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਫਾਤਿਮਾ ਸ਼ੇਖ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੇ ਜੋਤੀਬਾ ਫੂੱਲੇ ਨਾਲ ਪੂਣੇ ਦੇ ਭਿੱੜੇ ਵਾਡਾ ਵਿਚ 1848 ਵਿਚ ਪੂਣੇ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਸਕੂਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ । ਅਤੇ ਸਿਰਫ 9 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਹੀ ਇਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ।ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੱਖ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਆਪਕ ਹੋਣਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਕ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਵੀ, ਉਸਨੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਲਈ 18 ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹੇ । ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਪੂਣੇ ਵਿਚ 18 ਸਕੂਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਸੁਰੂ ਹੋਏ।

ਸਵਿੱਤ੍ਰੀਬਾਈ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਜੋਤੀਬਾ ਫੂੱਲੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਹਾਂਨਾਇਕ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਹਰ ਕੌਮ ਅਤੇ ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਸਵਿੱਤ੍ਰੀਬਾਈ ਨੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਆਦਤ ਦੀ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਈ ਸੀ।ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੋਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੰਦਗੀ, ਚਿੱਕੜ, ਗੋਬਰ ਆਦਿ ਛੁੱਟਦੇਅਤੇ ਗਾਲੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਤੇ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸੀ।ਮਾਤਾ ਸਵਿੱਤ੍ਰੀਬਾਈ ਆਪਣੀ ਬੋਰੀ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾੜੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਪਹੁੰਚਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੰਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਾੜੀ ਨੂੰ ਬਦਲਦੇ।ਉਹ ਸਾਡੇ ਲਈਸਹੀ ਮਾਰਗ ਤੇ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤੁਰਦੇ ਰਹਿਣ ਆਪਣੇ ਸੰਕਲਪ ਉਤੇ ਦਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਚਲਦੇ ਰਹਿਣ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਰੋਤ ਹਨ। 190 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂਜਨਮੀ ਲੜਕੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ਲੜਕੀਆਂ ਲਈ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਇੱਕ ਪਾਪ ਦਾ ਕੰਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੇਕ ਰੂਹ, ਇੱਕ ਇੱਕਲੀ ਔਰਤਨੇਮੋਢੀ ਕੇ ਬਣ ਸਕੂਲ ਚਲਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਰਾਹ ਖੋਲਿਆ। ਜਦੋ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੂਰ ਦਰਾਡੇ ਕੰਮ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਘਰ ਅਤੇ ਸਾਮਜਿਕ ਮਸਲੇ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੇ।

ਮਾਤਾ ਸਵਿੱਰੀਬਾਈ ਫੂੱਲੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਮਹਾਤਮਾ ਜੋਤੀਬਾਫੂੱਲੇ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਇਹ ਸਾਧਾਰਨ ਪਿਆਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹਨ ਕਿ ਮਹਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮਰਪਣ ਹੋਣ ਤੇ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸਿਖਰ ਕਿਨਾਂ ਉੱਚਾ ਸੁੱਚਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਵਿੱਤ੍ਰੀਬਾਈ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਸੁੱਚਤਾ, ਉੱਚਤਾ, ਉਸ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ, ਪ੍ਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝ, ਉਸ ਦੀ ਦੂਰਅੰਦੇਸੀ, ਸਮਰਪਣ, ਦਰਿੜ ਇਰਾਦੇ, ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਪਤੀ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਦੇਂਦੇ, ਮਾਤਾ ਸਵਿੱਤ੍ਰੀਬਾਈ ਸੂਖਮ ਮਨ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਹਾਇਕ ਹਨ ।

ਤਿੰਨ ਅਹਿਮ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਰਾਠੀ ਵਿਚ ਛਾਪਿਆ ਇਸ ਨੂੰ ਐਮ।ਜੀ। ਮੱਲੀ ਦੇ ਇਕੱਤਰ ਕਰ ਐਡੀਟਿਗ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਪੱਤਰ ਸਵਿੱਤ੍ਰੀਬਾਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਜੋਤੀਬਾ ਨੂੰ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਸਨ, ਸਾਵਿਤਿਬਾਈ ਫੂੱਲੇ ਸਮਗ੍ਰਾ ਵਾਂਗਮਿਆਏ ਦੇ ਸੰਸਕਰਨ ਵਿਚ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ।ਸੁਨੀਲ ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੂਲ ਮਰਾਠੀ ਤੋਂ ਇਹ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਕੇ ਅਸੀ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

1856ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਪਹਿਲਾ ਪੱਤਰ, ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ: ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵਿੱਦਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਉਤੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੇ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ, ਜ਼ੁਲਮ ਨਿਰਾਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਾਤਾ-ਸਵਿੱਤ੍ਰੀਬਾਈ ਨੇ ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਦਾਂ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਕੱਟੜਵਾਦ ਨੇ ਇਸ ਨੇਕ ਸਮਾਜ਼ ਸੇਵੀ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰਕਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਕੰਮ ਬਦਲੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਦੋਵੇਂ ਆਪਣੇ ਅਰੰਭੇ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਡਟੇ ਰਹੇ।

ਮਾਤਾ ਸਵਿੱਰੀਬਾਈ ਫੂੱਲੇ ਦਾ ਪਤੀ ਮਹਾਤਮਾ ਜੋਤੀਬਾਫੂੱਲੇ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਪੱਤਰ

ਅਕਤੂਬਰ 1856
ਸੱਚ ਦੇ ਸਰੂਪ,
ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਜੋਤੀਬਾ,
(ਸਵਿੱਤ੍ਰੀ ਵਲੋਂ) ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ !

ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੁਣ ਮੇਰੀ ਸਿਹਤ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨੇ ਮੇਰੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੰਨੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇੰਨੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦਿ-

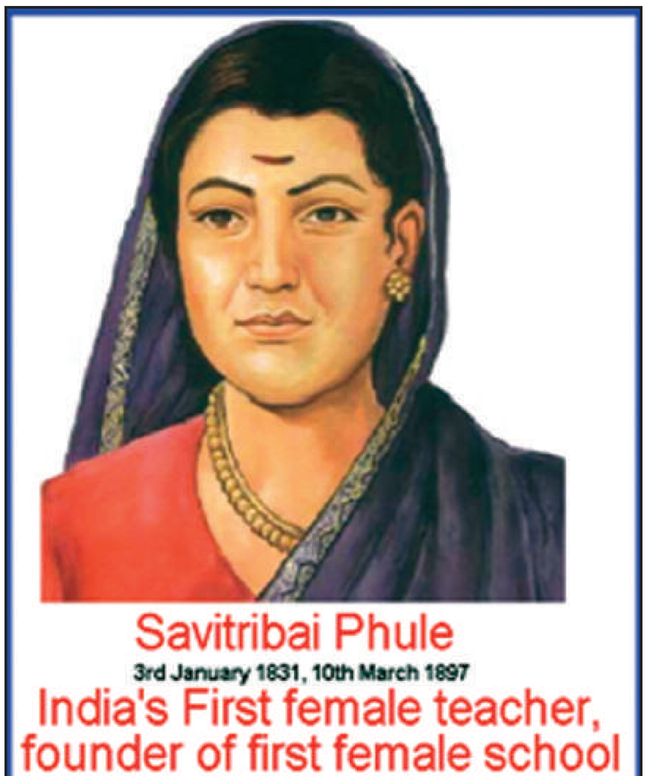

ਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ! ਮੈਂ ਪੁਣੇ ਆਵਾਂਗੀ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ ਮੈਂ ਜਾਣਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਗ਼ੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਫਾਤਿਮਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਘਿਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਜਬੂਰੀ ਸਮਝੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਡੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਛੂਤ (ਮਹਾਰ ਅਤੇ ਮਾਂਗਾਂ) ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਅਛੂਤ ਲੋਕ ਆਪ ਡਿੱਗੇ ਪਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰਾਂ ਗਿਰਾ ਰਹੇ ਹੋ । ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

6 ਦਸੰਬਰ, 2021 ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਭੀਮ ਰਾਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਪ੍ਰੀਨਿਰਵਾਣ ਦਿਵਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰੀਨਿਰਵਾਣ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਕੁਲਦੀਪ ਚੰਦ
91-9417563054

ਅੱਜ 06 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਡਾਕਟਰ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਪ੍ਰੀਨਿਰਵਾਣ ਦਿਵਸ ਮਨਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਡਾਕਟਰ ਭੀਮ ਰਾਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਜਨਮ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ 1891 ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਾਂਤ (ਹੁਣ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ) ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਨਗਰ ਅਤੇ ਸੈਨਿਕ ਛਾਉਣੀ ਮਊ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਰਾਮਜੀ ਮਾਲੋਜੀ ਸਕਪਾਲ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਭੀਮਾ ਬਾਈ ਮੁਰਬਾਦਕਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅਪਣੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੀ 14ਵੀਂ ਔਲਾਦ ਸਨ। ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਰ ਜਾਤਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਛੂਤ ਕਹੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਈਸਟ ਇੰਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਾ ਦੀ ਮਊ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਕੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਅੰਬੇਡਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਛੂਤ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਤਿ ਅਧਾਰਤ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਆਪ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਮੁੰਬਈ ਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਅੰਬੇਡਕਰ ਐਲਫਿੰਸਟੋਲ ਰੋਡ ਸਥਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਛੂਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਣੇ। ਇੱਥੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਕਸਰ ਹੀ ਜਾਤਿ ਅਧਾਰਿਤ ਗੈਰ ਮਨੁੱਖੀ ਭੇਦਭਾਵ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਇੱਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਧਿਆਪਕ ਮਹਾਂਦੇਵ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਅਪਣੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਅੰਬੇਡਕਰ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਿਆ। ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਲਫਿਨਸਟਨ ਕਾਲਜ਼ ਬੰਬਈ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਲ 1912 ਵਿੱਚੋਂ ਬੀ ਏ ਪਾਸ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਬੜੋਦਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਵਿਦਿਆ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚੇ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪ ਨੇ ਪੰਜ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਏ., ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ., ਡੀ.ਐਸ.ਸੀ. ਐਲ.ਐਲ.ਡੀ., ਡੀ.ਲਿੱਟ, ਬਾਰ.ਐਟ ਲਾਅ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਆਪ ਦਾ ਵਿਆਹ ਲੱਗਭੱਗ 17 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਰਾਮਾ ਬਾਈ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਆਪ ਦੇ ਘਰ ਪੰਜ ਬੱਚਿਆਂ ਜਸ਼ਵੰਤ ਰਾਓ, ਗੰਗਾਧਰ, ਰਮੇਸ਼, ਇੰਦੂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਰਤਨ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਪਰ ਜਸਵੰਤ ਰਾਓ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਰ ਗਏ। ਮਈ 1935 ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਰਮਾ ਬਾਈ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਈ। 15 ਅਪ੍ਰੈਲ 1948 ਨੂੰ ਆਪ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਸ਼ਾਰਦਾ ਕਬੀਰ ਜਿਸਨੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਦ ਅਪਣਾ ਨਾਮ ਸਵਿਤਾ ਅੰਬੇਡਕਰ ਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ। ਪੜਾਈ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਮਹਾਰਾਜਾ ਬੜੌਦਾ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਸਕੱਤਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਇੱਥੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰਾ ਹੀ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਬੰਬਈ ਦੇ ਕਾਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਥੇ ਵੀ ਅਛੂਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫ ਅੰਗਰੇਜਾ ਲਈ ਹੀ ਰਾਖਵੇਂ ਸਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਅੰਦੋਲਨ ਬਾਦ ਸਾਊਥ ਬੋਰੋਹ ਸਮਿਤੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਈ ਸੀ ਐਸ ਦੀਆਂ 11 ਪੋਸਟਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਰੱਖੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 4 ਹਿੰਦੂਆਂ ਲਈ, 4 ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਈ, 2 ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਅਤੇ 01 ਐਂਗਲੋ ਇੰਡੀਅਨ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਅਗਸਤ 1917 ਵਿੱਚ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਈ ਮੋਨਟੇਗੂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। 27 ਜਨਵਰੀ 1919 ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਵੋਟ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਗਠਿਤ ਸਾਉਥ ਬੋਰੋਹ ਕਮੇਟੀ ਸਾਹਮਣੇ ਅਛੂਤਾਂ ਲਈ ਆਬਾਦੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖਰੇ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੁੱਝ ਕੱਟੜ ਆਗੂਆ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਾਂ ਮਿਲਿਆ। ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਅਛੂਤ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1919 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ) ਸਰ ਜੌਹਨ ਸਾਇਮਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਜਿਸਨੂੰ ਸਾਇਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਇਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ 3 ਫਰਵਰੀ, 1928 ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਆਇਆ ਜਿਸਦਾ ਕਈ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਾਲੇ ਝੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕੀਤੇ। ਦੋਆਬੇ ਦੇ ਕਈ ਅਛੂਤ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਦਿ ਧਰਮ ਮੰਡਲ ਦੇ ਆਗੂ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਮੂਗੋਵਾਲੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਅਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਲੱਗਭੱਗ 18 ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਅਲੱਗ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਸਾਇਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਗੋਲਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਹੋਈਆਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੋਹਨ ਦਾਸ ਕਰਮ ਚੰਦ ਗਾਂਧੀ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ ਅਤੇ ਅਛੂਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਅਪਣੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖੀ। ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। 17 ਅਗਸੱਤ 1932 ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਮਿਊਨਲ ਐਵਾਰਡ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਦਿਤਾ ਜਿਸਦਾ ਕਈ ਕੱਟੜ ਹਿੰਦੂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਮੋਹਨ ਦਾਸ ਕਰਮ ਚੰਦ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮਰਨ ਵਰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਲਬਲੀ ਮਚ ਗਈ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਦਬਾਓ ਵੱਧ ਗਿਆ। ਅੰਤ 24 ਸਤੰਬਰ 1932 ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਅਤੇ ਗਾਂਧੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੋਤਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸਨੂੰ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਦੋ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਮਿਓਨਲ ਐਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ 78 ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਕੇ 148 ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ, ਵਿੱਦਿਆ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਮੋਜੂਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਣ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਈ ਅਛੂਤ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਸਮਝੋਤੇ ਨੂੰ ਕਰੋੜ੍ਹਾਂ ਅਛੂਤਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਵੀ ਅਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਸਟੇਟ ਆਫ ਮਾਇਨਾਰਿਟੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਗੱਲਤ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਗੱਲਤ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਖਿਲਾਫ ਜੋਰਦਾਰ ਅਵਾਜ਼ ਚੁੱਕੀ ਅਤੇ ਕਈ ਅੰਦੋਲਨ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 25 ਦਸੰਬਰ, 1927 ਨੂੰ ਮਨੂੰ ਸਮ੍ਰਤਿ ਨੂੰ ਜਲਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 13 ਅਕਤੂਬਰ, 1935 ਨੂੰ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਮਰਨਗੇ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਰਹਿਵਰ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋਕਿ ਸਭਨੂੰ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਕੁੱਝ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਲੀਡਰਾਂ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਂ ਅਪਣਾ ਸਕੇ। ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ 1936 ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 1937 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ 15 ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਅਛੂਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰੇ ਬਾਰੇ ਖੁੱਲਕੇ ਲਿਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੂਕ ਨਾਇਕ-ਗੂੰਗਿਆਂ ਦਾ ਆਗੂ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਅਖਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹਿਸ਼ਕ੍ਰਿਤ ਹਿਤਕਾਰਨੀ ਸਭਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸਮਿਤੀ ਅਤੇ ਵਾਇਸਰਾਇ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਲਈ ਲੇਬਰ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਤੋਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਅੰਤ 15 ਅਗਸਤ 1947 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ। 29 ਅਗਸਤ 1947 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਡਰਾਫਟਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜਿਸਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾਕਟਰ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਡਰਾਫਟਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਡਰਾਫਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ 04 ਨਵੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਸਭਾ ਨੂੰ ਪੇਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 26 ਨਵੰਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਮੰਨਜੂਰ ਕਰ ਲਿਆ। 1951 ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ ਬਿੱਲ ਜੋਕਿ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਵੋਟ ਪਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿਤਾ। 1952 ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਅਜਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜੀ ਪਰ ਇਹ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਏ। ਮਾਰਚ 1952 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਉਹ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਰਹੇ। 1955 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੋਧ ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। 14 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਸਾਥੀਆ ਸਮੇਤ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਅਪਣਾਇਆ। ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ 6 ਦਸੰਬਰ 1956 ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਸਾਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ। ਭਾਰਤੀ ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਡਾਕ ਟਿਕਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ 1990 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਰਤਨ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1991 ਦਾ ਸਾਲ ਅੰਬੇਡਕਰ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਏ ਵਰ੍ਹਾ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ। 14 ਅਪ੍ਰੈਲ 2015 ਨੂੰ ਗੂਗਲ ਨੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਫੋਟੋ ਲਗਾਈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਵੀ 125ਵੀਂ ਜਯੰਤੀ ਦੇ ਤੋਰ ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 125 ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਲੋਂ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਅੱਜ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰੀਨਿਰਵਾਣ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਇਕ ਦੇਵਤੇ ਵਰਗਾ ਮਨੁੱਖ ਹੈ

(ਸਫਾ 20 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਦੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤਾਓ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। "ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਦੇ ਇਸ ਬੌਖਲਾਹਟ/ਭੜਕਾਹਟ ਨੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਇਕ ਚੰਗ ਇਨਸਾਨ ਹੈ , ਪਰ ਉਹ ਤੰਗ-ਨਜ਼ਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਾਡੀ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀ ਝਿਜਕਦਾ। ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕੇਵਲ ਫਟਕਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਹੋਸ਼ ਵਿਚ ਆਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ, "ਰੱਬ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਜੀਭ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦਾ ਦੁਰਉਪਯੋਗ ਕਰਨਾਂ ਠੀਕ ਨਹੀ!" ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਭਰਾ, ਤੁਹਾਡਾ ਮਨ ਸੰਕੀਰਣ (ਤੰਗ) ਹੈ, ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਬਦਤਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਬੱਕਰੀਆਂ ਅਤੇ ਗਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਜਾਨਵਰ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਅਛੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤੁਸੀਂ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹੰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਪਲ਼ੋਸਦੇ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਸੱਪ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਦਿਨ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਸੱਪ ਫੜੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਪਿਆਵੋ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਮਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਂਗਾਂ ਨੂੰ ਅਛੂਤ ਮੰਨਦੇ ਹੋ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਮਨੁੱਖ ਹਨ।ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹੋ?ਜਦੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਪਣੇ ਸਾਫ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਅਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਅਛੂਤ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਡਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਸੰਪਰਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੰਦਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਮਹਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ।"

ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨੇ ਇਹ ਸੁਣਿਆ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਮੂੰਹ ਲਾਲ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋ? ਲੋਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗਾਲ਼ੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁੱਸੀਮਾਹਰਾਂ ਅਤੇ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹੋ । ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗਾਲ਼ਾਂ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਦਿੱਕਤਾਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਅਪਮਾਨ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ"। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, "ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਕਮੀ ਕੇਵਲ ਹੋਰ ਕੁੱਝ ਨਹੀ, ਕੇਵਲ ਪਸ਼ੂਪਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਗਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹੈ (ਉਹ) ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਨਿਕਲ਼ ਕੇ, ਉੱਚਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਇਕ ਦੇਵਤੇ ਵਰਗਾ ਮਨੁੱਖ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਕੋਈ ਉਸਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਝਗੜੇ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ (ਅਛੂਤ) ਵੀ ਦੂਜਿਆਂ ਵਰਗੇ ਮਨੁੱਖ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਹੀ ਰਹਿਣ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ (ਅਛੂਤਾਂ) ਨੂੰ ਉਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਵੀ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੀ ਹਾਂ, ਉਸ ਵਿਚ ਕੀ ਗਲਤ ਹੈ? ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਕੁੜੀਆਂ (ਫਾਤਿਮਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸਵਿਤਰੀ ਬਾਈ) ਔਰਤਾਂ ਨੂੰਮੰਗਾਂ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਾਡੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੰਤਰ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰ ਉਧਾਰਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਡੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀਕਰਦੇ ਹਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਵਿਰੁਧ ਭੜਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ (ਭਰਾ) ਵਰਗੇ ਚੰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।"

"ਤੁਹਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਯਾਦ ਰਖਣਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕੰਮ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਹ ਨੀਚ ਲੋਕ (ਬ੍ਰਾਹਮਣ) ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨੇ ਤੁਹਾਡ ਵਾਂਗ ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਤਰਾਂ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਰੱਬ ਦਾ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹੇ ਹਨਅਤੇ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਵੀ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀਸੇਵਾ ਲਈ ਉੱਚੀ ਅਤੇ ਸੁੱਚੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ।"

ਮਾਂ ਅਤੇ ਭਰਾ ਮੈਨੂੰ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਨ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ, ਉਸ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹੇਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਤੋਬਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗੀ। ਮਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਵਿੱਤਰੀ, "ਰੱਬ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦ ਤੁਹਾਡੀ ਜੁਬਾਨ ਉੱਤੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਜੇ ਤੁਸੀ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੋ। ਤੇਰੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। "ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਭਰਾ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਦਰ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਬਹੁਤ ਖੁਸੀ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਥੇ ਪੁਣੇ ਵਰਗੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਹਿਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੇਵਕੂਫ ਹਨ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਭਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਡਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਅਸੀਂ ਸੁਰੂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ?ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜੇ ਰਹੀਏ।ਅਸੀਂ ਨਜਿਠ ਲਵਾਂਗੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕਾਮਜਾਬ ਹੋਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾ ਸਾਡੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਵਿੱਖ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਹੋਰ ਕੀ ਲਿਖ ਸਕਦੀ ਹਾਂ?

ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ,
ਤੁਹਾਡੀ, ਸਾਵਿੱਤ੍ਰੀ

ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਸ਼ੂਰਾਬ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਸੱਚ

ਪੇਸ਼ਕਸ਼- ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਰ
91-94176-00014

ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਵਿਕਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।ਦੀਵਾਲੀ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਾਰਨ 40 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੌਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਥੋਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਸ਼ਰਾਬਬੰਦੀ ਦੇ ਨਾਕਾਮ ਹੋਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਮਿਲਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਹੋਮ ਡਲਿਵਰੀ ਸ਼ੂਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ,ਹੁਣ ਤਾਂ ਘਰ ਹੀ ਸੱਭ ਕੁਝ ਮਿਲਣਾ ਸ਼ੂਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਤਾਂ ਸੰਨ 2015 ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਸੂਬੇ 'ਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸ਼ਰਾਬੀ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਸਹੀ ਰਸਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਹ ਗਲਤ ਰਸਤੇ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ੂਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕੀ ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹਨ, ਇਹ ਸੱਭ ਦੱਸਣ ਲਈ ਇਕ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਰਾਬ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

ਪੁਰਾਣੇ ਬਜੁਰਗ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੀਨ ਦੇ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਅਫੀਮ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਚੀਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਫੀਮਚੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਫੀਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਨੂੰਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਪਰ ਉਸ ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀ ਕੀਤਾ। ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾ ਕੇ ਕਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫੀਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਆਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਰਾਹੇ ਵਿੱਚ ਲਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਲੱਗਭਗ ਇੱਕ ਦਰਜਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਫਾਂਸ਼ੀ ਵੀ ਨਹੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਸੰਨ 2015 ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਲਾਂਇੰਸ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਹੋ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀਆ ਜਨਤਾ ਦਲ ਨਾਲ ਮਹਾਨ ਗਠਜੋੜ ਬਣਾ ਕੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਰਦਾ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਲਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਲੇਸ਼, ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ, ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਬੰਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੇ। ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਵੋਟਿੰਗ 59,92 ਫੀਸਦੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਈ ਸੀ।ਕਈਆਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ 70 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ। ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਦੇ ਹੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬਬੰਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਇਸ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਕਰੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ।

ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਵਪਾਰ ਸੁੰਗੜ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਛੋਟੇ ਪੈਮਾਨੇ ਤੇ ਫੈਕਟਰੀ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਵਾਇਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਗਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਲਤ ਵਾਲੇ ਮਰਨੇ ਸ਼ੂਰੂ ਹੋ ਗਏ,ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਆਸਪਾਸ 40 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇੱਕ ਸਰਵੈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ 29 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ 3,5 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ 40 ਲੱਖ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਆਦੀ ਹਨ।ਨੈਸ਼ਨਲ ਫੈਮਿਲੀ ਹੈਲਥ ਦੇ ਸਰਵੈ 2020 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸ਼ਰਾਬ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ,ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਰਹੇ ਹਨ।ਅੰਕੜੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ 15,5 ਫੀਸਦੀ ਮਰਦ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦੇ ਹਨ।ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਸ਼ਰਾਬ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿਰਫ 13,9 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਸੌਖਿਆ ਹੀ ਉਪਲੱਬਦ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਸੰਨ 1960 ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸੰਨ 1990 ਦੇ ਆਸਪਾਸ ਗੁਜਰਾਤ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਚਾਹ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਜਾਂ ਪਾਨ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹਰ ਬ੍ਰਾਂਡ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਉਥੇ ਦੇ ਲੋਕ ਲੁੱਕ ਛੁੱਪ ਕੇ 20-30 ਰੁਪਏ ਵੱਧ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਰਹੇ ਹਨ।ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨੇਪਾਲ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ ਅਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਵੀ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਹੈ,ਇੱਥੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਬਿਹਾਰ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸਖਤ ਸਜਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਿੱਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬਬੰਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਾਰ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।ਇਸ ਸੱਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੰਦ ਨਹੀ ਹੋਈ। ਜੇਕਰ ਉਥੇ ਸਿੱਧੇ ਰਸਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਨਹੀ ਵਿੱਕ ਰਹੀ ਤਾਂ ਚੋਰ ਰਸਤੇ ਰਾਹੀ ਵੇਚੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਾਸਾਰਾਮ ਰੋਹਤਾਸ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਤਿਲੋਥੂ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਇਰਲ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਰੋਂਦਾ ਹੋਇਆ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਬਾਪ ਸਾਰੇ ਪੈਸੇ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿੱਚ ਹੀ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਿਤਾਬ ਖਰੀਦਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮੱਰਥ ਹੈ। ਵਾਇਰਲ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀ ਪਿੱਛਲੇ ਪੰਜ਼ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਤਾਬ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਖਰੀਦੀ? ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦਾ ਬਾਪ ਵੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਨੇ ਬਾਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸੱਭ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਬਾਪ ਕਿਤਾਬ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸ਼ਰਾਬ 'ਤੇ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਖਿੱਲਰੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ।

ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾ ਪੀਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਸ਼ੂਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।ਪਰ ਹੁਣ ਸ਼ਰਾਬ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਛੇ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮਹੌਲ ਬਣਾਉਣ, ਜਨ ਜਾਗਰੁਕਤਾ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸ਼ੂਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ,ਹੁਣ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਸਿੰਨੀ ਦੇਵੀ ਜੀ ਦੀ ਅੰਤਮ ਅਰਦਾਸ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਅੱਜ

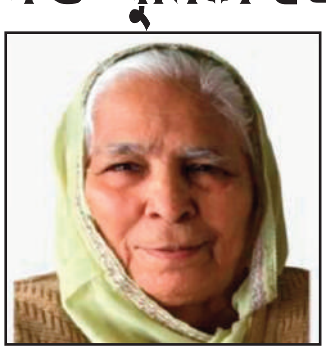

ਵੈਨਕੂਵਰ ਕੈਨੇਡਾ (ਕੁਲਦੀਪ ਚੁੰਬਰ)- ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਸਿੰਨੀ ਦੇਵੀ ਜੀ ਜੋ ਕਿ 29 ਨਵੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ, ਅੰਤਮ ਅਰਦਾਸ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਅੱਜ 7 ਦਸੰਬਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ । ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਤੇ ਸਮੁੱਚਾ ਪਰਿਵਾਰ , ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਾਕ ਸਬੰਧੀ ਗਹਿਰੇ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਸ਼ੋਕ ਗ੍ਰਸਤ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗਹਿਰੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਸਿੰਨੀ ਦੇਵੀ ਜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਫੁੱਲਵਾੜੀ ਸ੍ਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਕੈਂਥ, ਸ੍ਰੀ ਮਦਨ ਕੈਂਥ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਵਰਿੰਦਰ ਬੰਗੜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਸਿੰਨੀ ਦੇਵੀ ਛੱਬੀ 26 ਦਸੰਬਰ 1938 ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਜੋ ਆਪਣੀ ਸਵਾਸਾਂ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਭੋਗਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ 29 ਨਵੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ । ਅੱਜ 7 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਰਿਵਰਸਾਈਡ ਡੈਲਟਾ ਵਿਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਮ ਸਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਜਿਸ ਉਪਰੰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਵੈਨਕੂਵਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਬਰਨਬੀ ਵਿਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਮਿਤ ਅੰਤਮ ਅਰਦਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ'
'ਅੰਬੇਦਕਰ ਟਾਈਮਜ਼'
ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ:
www.deshdoaba.com
www.ambedkartimes.com

ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਅਜਾਦੀ ਲਈ ਲੜੇ ਸਨ ਟੀ ਕੇ ਮਾਧਵਨ

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ
+91-94636-01616

ਅੰਗਰੇਜ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਅਛੂੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਪਾਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਛੂੱਤ ਸ਼ਾਇਦ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸੇ ਹੀ 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਜਕੜੇ ਹੁੰਦੇ ਜੇ ਕਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਸ਼ਨ ਨਾ ਆਇਆ ਹੁੰਦਾ। ਅੰਗਰੇਜ ਸ਼ਾਸ਼ਨ ਦੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਨਾ ਲਗਦੇ ਅਗਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਛੂੱਤ ਸਾਥ ਨਾਂ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਭਾਈ ਬੰਧੂ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਗਦਾਰੀ ਨਾਂ ਕਰਦੇ। ਅੰਗਰੇਜ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਾਂ ਆਉਂਦੇ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਅੱਜ ਦੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲੋਂ ਦੋ ਸੌ ਸਾਲ ਪਿੱਛੇ ਹੁੰਦਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਵ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਸੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ।

ਕੇਰਲਾ ਅਤੇ ਦਖਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਰਾਜਵੰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋ ਸੀਰਾ ਰਾਜਵੰਸ਼, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੀਰਾ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂਇੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕੇਰਲਾਪੁੱਤਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ, ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰਾਜ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਹਨ। ਕੇਰਲ ਸ਼ਬਦ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਰੀਆ ਸਮਰਾਟ ਅਸ਼ੋਕ ਦੁਆਰਾ ਸਦੀ ਪੂਰਵ ਤੀਜੀ ਬੀ।ਸੀ। (274-237 ਬੀ।ਸੀ।) ਚੱਟਾਨ ਦੇ ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਕੇਰਲਪੁੱਤਰ ਦਾ ਰਾਜ ਅਸ਼ੋਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਜਾਂ (ਕੇਰਲਪੁੱਤਰ, ਚੋਲਾ, ਪਾਂਡਿਆ, ਤਮੀਰਾਪਾਰਨੀ ਅਤੇ

ਸੱਤਿਆਪੁੱਤਰ) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਕੇਰਲਾ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀਵਾਦ ਅਧਾਰਤ ਅਮੀਰ ਗਰੀਬ ਦਾ ਭੇਦਭਾਵ ਅੱਠਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੈਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤਰ ਤੇ ਇਹਨਾ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹਨਾ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਟੀਪੂ ਸੁਲਤਾਨ ਦੇ ਰਾਜ ਤਕ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਔਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਤਨ ਢੱਕਣ ਤਕ ਦੀ ਇਜਾਜਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਜਬਰ ਜੁਲਮ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਦਿਲ ਦਿਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਜਾਤਿ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਉਲੇਖ ਨਹੀ ਮਿਲਦਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਵਾਸ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੀ,ਇਸ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸੰਪਰਕ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਵਿਚ ਬੈਬੀਲੋਨੀਆ (ਮੌਜੂਦਾ ਇਰਾਕ), ਅਰਬ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੂਰਪੀਅਨ, ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ, ਬੁੱਧ ਭਿਕਸ਼ੂ, ਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।ਉਨੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤਕ, ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬਣ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ,ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਰੇਨਡਸ ਇਸ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਨੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਸ਼ਾਸ਼ਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋ ਰਹੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤਕ ਠੱਲ ਪਾਈ ਜਦੋਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਫ਼ੌਜਾਂ ਨੇ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਲੁੱਟ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਝੌਂਪੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕੇਰਲਾ ਵਿੱਚ ਅਛੂਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਸੁਰੂ ਹੋਣੇ ਸਖ਼ਤ ਸਨ ਅਤੇ ਸਤਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਡੱਚ ਈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਰੌਬਿਨ ਜੈਫਰੀ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ ਹਨ, ਇੱਕ ਈਸਾਈ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੇ 1860 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ:

(ਇੱਕ ਨਾਇਰ ਨੇੜੇ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਨੰਬਰਾਦਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੂਹ ਸਕਦਾ: ਇੱਕ ਚੋਵਣ ਇਜ਼ਹਾਵ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 36 ਕਦਮ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਆਨ ਗੁਲਾਮ ਨੂੰ 96 ਕਦਮ ਦੂਰ। ਇੱਕ ਚੋਵਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਾਇਰ ਤੋਂ 12 ਕਦਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੁਲਯਾਨ 66 ਕਦਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਰਾਯਾਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਾਇੰਸ ਅਤੇ ਪਰਾਯਰ,ਜਿਹੜੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੀਵੇਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਛੂਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਉਹ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਖਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।)

ਅੱਠਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ,ਆਦਿ ਸ਼ੰਕਰਾ ਦਾ ਜਨਮ ਮੱਧ ਕੇਰਲ ਦੇ ਕਲੈਡੀ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅਦਵੈਤ ਵੇਦਾਂਤ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਉਪਮਹਾਦੀਪ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ। ਤਕਰੀਬਨ 8 ਵੀਂ ਸਦੀ ਤਕ,ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬਸਤੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਲੜੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਕੇਰਲਾ ਵਿਚ ਵਸ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕੇਰਲਾ ਵਿਚ ਸਨ। ਮੰਦਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਨੰਬੂਰਦੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ। 8ਵੀਂ ਸਦੀ ਈ। ਪੂਰਾ ਕੇਰਲਾ ਹਿੰਦੂ ਮੰਦਰਾਂ ਉਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਰਿਹਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ,ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਸਤੀਆਂ ਕੋਲ ਕਾਫੀ ਵੱਡੇ ਪਧੱਰ ਉਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਕਬਜੇ ਹੋਏ। ਸਥਾਨਿਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਜਾਹਰੇ ਆਦਿ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜੋਰ ਕੀਤੇ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਗੀਰੂ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਉਭਾਰੀ ਅਤੇ ਉੱਚ ਵਰਗ,ਦਰਮਿਆਨਾ ਵਰਗ ਅਤੇ ਨੀਵਾਂ ਵਰਗ ਆਦਿ ਅਨੇਕਾਂ ਵਰਗ ਬਣੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਵਧਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਵਿਵਾਹ ਆਮ ਸਨ, ਜੋ ਇਸ ਸਮੇ ਲਗਭਗ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਨੀਵੀਂਆ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣ ਲਗੀਆਂ,ਗਲਾਮੀ ਦੀ ਜ਼ਕੜ ਵਧੀ। ਵਿਤਕਰੇਵਾਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਤਕਰੀਬਨ ਹਜਾਰ ਸਾਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਾਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ

ਮਹਾਨ ਈਵੀ ਰਾਮਸਵਾਮੀ ਨਾਈਕਰ ਪੇਰੀਅਰ, ਜੋ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਤੋਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਤੁਰੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਢਿੱਲਾ ਹੋਣਾ ਸੁਰੂ ਹੋਇਆ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜਾ ਬਹੁਤ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣ ਲਗਾ। ਬੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲੈਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣ ਲਗਾ। ਮੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਦੇ ਖਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਉੱਠਣ ਲਗੀ।ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕੋਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਮਲਿਕਾ, ਦੇਸ਼ਭਿਮਾਨੀ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਟੀ। ਕੇ। ਮਾਧਵਨ ਵਾਈਕੋਮ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਪਿੱਛੇ ਅਸਲ ਆਰਕੀਟੈਕਟ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਮੁਲਮ ਪ੍ਰਜਾ ਸਭਾ, ਸੰਨ 1918 ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਉਸਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੂਜਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚਲਦੇ ਆ ਰਹੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਾਸ਼ਨ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬਦਲਾਉ ਕੀਤੇ। 1865 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਤ੍ਰਾਂਵਣਕੋਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਜਨਤਕ ਸੜਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਇਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਨ। ਜੁਲਾਈ 1884 ਵਿਚ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਨਵੇਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਰਖਦਿਆਂ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨਾਂ ਸਖਤ ਮਨ੍ਹਾ ਹੈ।

ਜੱਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਬਣਦੀ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਗਲ ਕਰਨਾਂ ਜ਼ਾਇਜ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰਤਮੰਦ ਕੌਮ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨਜ਼ਾਮ ਦੇ ਵਾਲੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਸੰਤਾਪ ਝੱਲਣ ਵਾਲੀ ਕੌਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰੀੜੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਅਤਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਭੁਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਵੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਗਿਲੇ ਸ਼ਿਕਵਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਇਕ ਕੌਮ ਬਣਕੇ ਅਗੇ ਵਧਣ ਵਿਚ ਅਤੇ ਭਵਿਖ ਵਿੱਚ ਮਜਬੂਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਚੰਗਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀਆਂ ਉਤੇ ਹਜਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਭੁਲਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਵੀ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਸੋਚ ਬਣੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਦਰਦ ਅਤੇ ਜਖਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਢਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਉਤੇ ਮਲਮ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਦਾ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸਖਸ਼ਮ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾ ਕੋਲ ਅੱਜ ਤਰ ਹੌਸਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜੁਟਾ ਪਾਏ ਕਿ ਉਹ ਜੱਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੀ ਤਰਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਹਜਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਹੁੰਦੇ ਆਏ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤਾਉ ਲਈ ਬਣਦੀ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਗਲ ਕਰ ਸਕਣ, ਗੁਨਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਰ ਇਸ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਅੱਜ ਵੀ ਇਹ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਮਾਜਿਕ ਨਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਮਜੋਰ, ਬਿਮਾਰ, ਗੁਲਾਮ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸਮਾਜਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਤੋ ਬਗੈਰ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਵ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। 1940 ਈ। ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਕੋਈ 230 ਕਰੋੜ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸੀ, ਇਸ ਦੀ ਅੱਧੀ ਅਬਾਦੀ (115 ਕਰੋੜ) ਉਤੇ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ 4।6 ਕਰੋੜ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਾਲਾ ਇਕ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਇਕ ਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕੌਮ ਸੀ।

ਨਵੀਂ ਜ਼ਨਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਸਮਝ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਬੀਜ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਕਦੀ ਕਦਾਈਂ ਜਰੂਰ ਖਬਰਾਂ ਸੁਣਨ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਕਤ ਕੇਰਲਾ ਵਿਚ ਇਹ ਇਕ ਭਿਆਨਕ ਹਕੀਕਤ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਆਮ ਚੱਲਣ ਫਿਰਨ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਵੀ ਸਭ ਲਈ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਦਾ ਆਪਣੀ ਸਮਰਥਾ

ਮਹਾਨ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਵੈਕੋਮ ਵਿਖੇ ਡੇਰੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਲਈ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ, ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਕਾਇਮ ਸਨ।

ਨਾਲ ਕਮਾਉਂਣ, ਤਰੱਕੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ, ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਵਿੱਧਾ ਅਨਿਸਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਹ ਖੋਲਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਫੈਸ਼ਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਸਤ੍ਹਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਪਰ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਨੀਵੀਂਆਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਤੀਆਂ ਜਿੰਨਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਮ ਸੜਕਾਂ, ਗਲੀਆਂ, ਚੌਕਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸੀ ਉਸ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਅਜ਼ਾਦੀ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਸੀ।

ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ 1803-4 ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 200 ਅਜ਼ਵਾ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਵੀਟੋਟਮ ਤਿਰੂਨਾਲ ਬਲਾਰਾਮ ਵਰਮਾ ਤ੍ਰਾਵਨਕੋਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵੇਲੂ ਥੰਪੀ ਦਾਲਵਾ (ਦਾਲਵਾ ਦਾ ਭਾਵ, ਦੀਵਾਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ) ਸੀ। ਇੱਕ ਤਾਰੀਖ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਮੰਦਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਖਬਰ ਪਹੁੰਚਾਈ ਅਤੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੀ ਸੈਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਖੁਫੀਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੈਕੋਮ ਆਇਆ ਅਤੇ ਮੰਦਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਕਹਿਰੇ ਆਦਮੀ 200 ਨੌਜਵਾਨ ਤਕੜੇ ਸਰੀਰ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਰੋਕਣਗੇ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਕੋਟਯਾਮ ਰੋਡ 'ਤੇ ਤਿਰੂਵਿਲਿਕੁੰਨੂ ਤੋਂ ਜਲੂਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਪੂਰਬੀ ਪਾਸਿਓਂ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਮੰਦਰ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 150 ਮੀਟਰ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਇੱਕ ਤਲਾਅ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਦਰ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤਲਾਅ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਟਿਕਾਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 1750 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਦਾ ਨਾਮ "ਦਲਾਵਾ ਕੁਲਮ" ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੋਇਆ ਕੁਟੀ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਇਕ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਨਾਇਰ ਯੋਧੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਇਆ ਕੁਟੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਪੈਰ ਦੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ' ਤੇ ਨਾਇਰਜ਼ ਨੇ ਈਜ਼ਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉ ਹੋਇਆ। ਟਕਰਾਅ ਵਿਚ ਕੁਝ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ 2-3 ਵਿਅਕਤੀ ਛੱਪੜ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਕੇ ਮਰ ਗਏ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ " ਦਲਾਵਾ ਕੁਲਮ ਘਟਨਾ " ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਤਲਾਬ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸ ਅੱਡਾ ਉਥੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੋਟਾਯਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬੈਕਵਾਟਰ ਕਸਬੇ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ 1924-25 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਾਇਕੋਮ ਸਮਾਜਿਕ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਲੜਾਈ ਸੁਰੂ ਹੋਈ। ਇਹ ਅਮਾਨਵੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਕ੍ਰਿਆਵਾਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਭਿਆਸਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅੰਦੋਲਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਇੱਕ ਉੱਤਮ ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਸਤੀਵਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ। ਤ੍ਰਾਵਣਕੌਰ ਰਿਆਸਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਵਾਈਕੋਮ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ 'ਅਛੂਤ' ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲ ਹੋਏ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਸਯੁੰਕਤ ਸੰਗਠਿਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਸੀ।

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕੋਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਮਲਿਕਾ, ਦੇਸ਼ਭਿਮਾਨੀ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਟੀ। ਕੇ। ਮਾਧਵਨ ਵਾਈਕੋਮ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਪਿੱਛੇ ਅਸਲ ਆਰਕੀਟੈਕਟ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਾਰੇ ਜਾਤ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੂਜਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਸ੍ਰੀ ਮੁਲਮ ਪ੍ਰਜਾ ਸਭਾ, ਸੰਨ 1918 ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ।

ਮਾਧਵਨ ਦਾ ਜਨਮ 2 ਸਤੰਬਰ 1885 ਨੂੰ ਕਾਰਥਿਕੱਪੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਲੂਮੂਟਿਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕੇਸਾਵਨ ਚਨਾਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਕੋਮੇਲੇਜ਼ਥੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਉਮਿਨੀ ਅੰਮਾ। ਐਲੂਮੂਟਿਲ ਪਰਿਵਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਟ੍ਰਾਵਨਕੋਰ ਰਾਜ ਦਾ ਅਮੀਰ ਪਰਿਵਾਰ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਮਾਮੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਮੂਲਮ ਪ੍ਰਜਾ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕੋਮੇਲੇਜ਼ਥੂ ਕੁੰਜੁਪਿੱਲਾਇ ਚੈਕਾਵਰ ਸਨ। 1917 ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰ ਦੇਸਾਭਿਮਾਨੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਮੰਦਰ ਦਾਖਲਾ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਸਨੇ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਅਤੇ ਨੀਚ-ਜਾਤੀ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਅਤੇ ਆਮ ਸੜਕਾਂ ਉਤੇ ਸਭ ਲਈ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਸੀ। 1918 ਵਿਚ ਮਾਧਵਨ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਲਮ ਪ੍ਰਜਾ ਸਭਾ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਤ੍ਰਾਵਣਕੌਰ ਦੀ ਇਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀ। ਉਸੇ ਸਾਲ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਚੇ ਕੋਮੇਲੇਜ਼ਥੁ ਕੁੰਜੁਪਿੱਲਾਇ ਚੈਕਾਵਰ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸ੍ਰੀ ਮੂਲਮ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੂਜਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਅਛੂਤ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੂਵਮੈਂਟ ਵੀ ਮਜਬੂਤ ਹੋਈ, ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਪਰਭਾਵ ਦੇਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋਈ। 1923 ਵਿੱਚ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੱਕੀਨਾਡਾ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਛੂਤਤਾ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਮਤੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ। ਮਾਧਵਨ ਨੇ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਤਿਰੂਨੇਲਵੇਲੀ ਵਿਖੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵੈਕੋਮ ਮਿਲਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ। ਗਾਂਧੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋਈ ਬਲਕਿ ਕੇਰਲ ਵਿਚ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਗਰਮ ਵਿਰੋਧ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 25 ‘ਤੇ)

ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਗੈਰ-ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਵਰਤਾਰਾ

ਗੁਰਮੀਤ ਪਲਾਹੀ
91-98158-02070

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਸ ਗੈਰ-ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਘੀ ਘੁੱਟਕੇ ਤਿੰਨ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਆਰਡੀਨੈਸ ਕੋਵਿਡ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ, ਫਿਰ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਬਿੱਲ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਬਹਿਸ ਪਾਸ ਕਰਵਾਏ, ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਹੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੋਂ ਮੋਹਰ ਲੁਆਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ, ਉਸੇ ਡਿਕਟੇਟਰਾਨਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਕਾਲੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਲਏ ਹਨ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਬਹਿਸ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਰੌਲੇ-ਰੱਪੇ ਨੂੰ ਠੱਲਣ ਲਈ 12 ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸਭਾ 'ਚੋ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਗੈਰ-ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਵਰਤਾਰਾ

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤਾਂ 2014 ਤੋਂ 2021 ਤੱਕ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਬਿੱਲ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ, ਲਗਭਗ 95 ਫ਼ੀਸਦੀ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਬਹਿਸ, ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਵੇਖਣ-ਪਰਖਣ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਇੱਕ ਸੁਫ਼ਨੇ ਵਾਂਗਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ" ਨੇ ਨੋਟਬੰਦੀ ਕੀਤੀ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਬੇੜਾ ਗੜਕ ਕੀਤਾ। 'ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਟੈਕਸ' ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਲਿਆਕੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦਾ ਗਲ ਘੁੱਟਿਆ, ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ 'ਚ 150 ਸੋਧਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪਈਆਂ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 370 ਧਾਰਾ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਕੀਤਾ। ਜੰਮੂ- ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਟੋਟੇ-ਟੋਟੇ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਕਮਾਨਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੁਲਮ-ਜ਼ਬਰ ਢਾਅ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ?

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 246 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਨਾਉਣਾ ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਹਨਨ ਕਰਕੇ, ਉਹਨਾ ਦੇ ਹੱਕਾਂ 'ਤੇ ਡਾਕਾ ਮਾਰਕੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ 'ਚ ਬਿੱਲ ਲਿਆਕੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਲਏ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 246 ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਲਿਸਟ, ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਅਤੇ ਤੀਸਰੀ ਸੂਬਿਆਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਕਾਨਕਰੰਟ ਲਿਸਟ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹਨਾ ਤਿੰਨਾਂ ਲਿਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸ਼ਡਿਊਲਡ 7 ਅਧੀਨ 12 ਵੇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 245, 246 ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ 'ਚ ਬਹਿਸ ਤੋਂ ਭੱਜੀ ਸਰਕਾਰ

'ਚਿੜੀਓ ਜੀ ਪਓ, ਚਿੜੀਓ ਮਰ ਜਾਓ' ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਖ਼ੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਗਲ ਘੁੱਟ ਕੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਤੇ ਦਾ ਪਿੰਜਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿ ਉਹਨਾ ਨੇ ਤਾਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਕੁਝ ਕਿਸਾਨਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸਦੇ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਇਹ ਮਸਲਾ ਉਠਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਲਗਭਗ 700 ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਹੈ?ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਅੰਕੜੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਈਆਂ, ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਯੂ.ਪੀ. ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਜੋ ਉਜਾੜਾ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਅਣ-ਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤਾਰਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੱਦੀ ਵਤੀਰਾ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਪਨਾਇਆ ਗਿਆ ਉਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਹੋਣਾ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿਸਾਨ ਸਿੰਘੂ ਅਤੇ ਟਿਕਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਾਰਡਰਾਂ 'ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਖੁਲ੍ਹੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਡੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਚਰਚਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਾਂ ਅਤੇ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. 'ਚ ਵੀ ਹੋਈ। ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ,ਜਿਸਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਲਿਹਣੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ, ਯੂ.ਪੀ. ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਇਸ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਹੈ।

ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਹੱਥ ਕੁੰਜੀ

ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਝੋਲੀਆਂ ਭਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੋਂ ਨਿਹੱਥੇ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬੀਜ-ਬਿੱਲ 2019, ਖੇਤੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਬੀਜਾਂ ਉਤੇ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦਾ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਸਾਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਬੀਜਾਂ ਉਤੇ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਐਗਰੋ ਕੈਮੀਕਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਬੀਜਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੱਡੀਆਂ ਕੈਮੀਕਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਛੋਟੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਰੀਦ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਜਜ਼ਬ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਵਧਣ ਨਾਲ ਬੀਜਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਸਮਾਨੇ ਛੋਹ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਜੈਵ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਬੀਜ ਸੰਪੂਰਣਤਾ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗੇ ਬੀਜ ਖਰੀਦਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇੰਜ ਖੇਤੀ ਨਿੱਤ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋਣਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਚ ਨਿਘਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਹੈ।

ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਚ ਨਿਘਾਰ

ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਨਿੱਘਰ ਰਹੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

(ੳ) ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ ਖੜੋਤ ਅਤੇ ਜਿਣਸਾਂ ਦੇ ਅਣਲਾਹੇਬੰਦ ਭਾਅ ਕਾਰਨ ਖੇਤੀ ਦੀ ਵਿਵਹਾਰਕਤਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

(ਅ) ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਠੇਕੇ ਤੇ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

(ੲ) ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਖੇਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਸੀਮਤ ਰਹੀ ਹੈ।

(ਸ) ਛੋਟੇ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਗਤ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪ੍ਰਵਾਹ ਘੱਟ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੁੱਗਣੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬਿਆਨਬਾਜੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਕੇ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਓਤਪਾਦਕਤਾ, ਲਾਹੇਬੰਦ ਭਾਅ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਦੀ ਵਿਵਹਾਰਕਤਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਇਕੱਤਰ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੀਤੀਆਂ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੋੜ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੀਆਂ ਜੋਤਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਲਾਹੇਬੰਦ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ? ਇਹ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਕਿਵੇਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਡਾ: ਐਸ.ਐਸ, ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਿਵਾਇਤੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਜੈਵਿਕ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਕੇ, ਖੇਤੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਕ ਢਾਂਚੇ 'ਚ ਕਿਵੇਂ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਅਪਨਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ।

ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ

ਪਰ ਇਹਨਾ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ-ਪਰੋਖੇ ਕਰਦਿਆਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ਿੱਦੀ ਅਤੇ ਅੱਖੜ ਰਵੱਈਆ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਡਰੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਦਾ ਹੱਥ ਠੋਕਾ ਬਣਕੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਹਨਾ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਣਜ ਅਧਿਨਿਯਮ-2020 The Farmers' Produce Trade and Commerce (Promotion and Facilitation) Act, 2020, ਦੂਸਰਾ ਖੇਤੀ (ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਰਕਸ਼ਨ) ਕੀਮਤ ਆਸ਼ਵਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਸੇਵਾ ਉਤੇ ਕਰਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮ 2020 (The Farmers Empowerment and Protection Agreement on Price Assurance and Farm services Act 2020 ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਨਿਯਮ 2020 (The Essential Commodities (Amendment) Act, B@B@) ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਣਜ ਅਧਿਨਿਯਮ 2020 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾ ਦੀ ਉਪਜ ਵੇਚਣ ਦੇ ਲਈ ਅਧਿਕ ਵਿਕਲੱਪ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਛੀ ਕੀਮਤ ਉਤੇ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਵੇਚਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਇਹ, ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੰਡੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਉਪਜ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦੋ-ਫ਼ਰੋਖਤ ਉਤੇ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਸੰਸਥਾ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਉਪਜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੀ ਖ਼ੁਦ ਤਹਿ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਖੇਤੀ (ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਰਕਸ਼ਣ) ਕੀਮਤ ਆਸ਼ਵਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਸੇਵਾ ਉਤੇ ਕਰਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਹਿ ਮਾਣਕਾਂ ਅਤੇ ਤਹਿ ਕੀਮਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਸਿੱਧੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਜ਼ੋਖ਼ਮ ਘੱਟ ਹੋਏਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਫ਼ਸਲ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖ਼ਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਜਾਕੇ ਲੱਭਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗੀ, ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਖ਼ਰੀਦਦਾਰ ਲੱਭਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਏਗਾ ਬਲਕਿ ਉਸਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵੱਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤਕਾਂ ਤੱਕ ਵੱਧ ਜਾਏਗੀ।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਬਿੱਲ 2020 ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਦੀ ਕਾਲਾ ਬਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ Essential Commodity Act, AIEE ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਇਸਦੇ ਤਹਿਤ ਵਪਾਰੀ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦਾ ਭੰਡਾਰਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਤੈਹ ਕੀਤੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫ਼ਸਲ ਦਾ ਸਟਾਕ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਨਵੇਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਨਿਯਮ-2020 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨਾਜ਼ , ਦਾਲਾਂ, ਤਿਲਹਨ, ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਤੇਲ, ਪਿਆਜ਼ ਅਤੇ ਆਲੂ ਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਫ਼ਸਲਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਪਦਾ, ਅਕਾਲ ਜਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲਟ ਹਾਲਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰਣ ਉਤੇ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗੀ।

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਇਹਨਾ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਧਾਰਨ ਜਨ-ਮਾਨਸ ਉਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚਣੌਤੀ ਸਨ। ਪਹਿਲਾ ਕਨੂੰਨ, (ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਣਜ ਕਾਨੂੰਨ 2020) ਨੇੜੇ ਭਵੀਂਖ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤੀ ਮੰਡੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਿਫ਼ਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦੋ-ਫ਼ਰੋਖਤ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇੜੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਦ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨਾਜ਼ ਦਾ ਖ਼ਰੀਦਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਉਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦਦਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਹੱਥ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਭੰਡਾਰਣ ਅਤੇ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਬਣ ਸਕੇ। ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨੇੜ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਰੋਨਾ ਜਿਹੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਅਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਪਦਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਖ਼ੁਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰੇਗੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਗੋਦਾਮ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤੀ ਮੰਡੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਨੰਤਰ ਅਨਾਜ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉਤੇ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਨਵਾਂ ਬਜ਼ਾਰ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਜਾਏਗਾ ਅਤੇ ਜਿਉਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮੰਡੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਕਤਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋਏਗੀ, ਠੀਕ ਉਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰੱਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮ.ਐਸ.ਸੀ.) ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣ ਹੋ ਜਾਏਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੰਡੀਆਂ ਹੀ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦੂਜਾ ਕਾਨੂੰਨ ਖੇਤੀ ਕੀਮਤ ਆਸ਼ਵਾਸਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਸੇਵਾ ਕਰਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮ 2020 ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਧਿਕ ਚਰਚਾ ਕਾਨਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਮਾਧਾਨ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਵ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਤੱਥ ਉਤੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਵਰੋਧ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਇਸਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਉਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਾਨਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਦੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਰਣ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀਹੀਣ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਵਰਗ ਦੇ ਜੀਵਨ ਉਤੇ ਇਸਦਾ ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਸੰਕਿਟ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2011 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਲ 26.3 ਕਰੋੜ ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਤੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਕੰਮ 'ਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹਨਾ ਵਿਚੋਂ 14 ਕਰੋੜ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਦਕਿ 14.43 ਕਰੋੜ ਕਿਸਾਨ ਭੂਮੀਹੀਣ ਹਨ। ਭੂਮੀਹੀਣ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸੰਖਿਆ ਬਟਾਈ ਉਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪੂੰਜੀਪਤੀ ਨੂੰ ਕਨਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਭੂਮੀਹੀਣ ਕਿਸਾਨ ਇਹਨਾ ਵੱਡੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਫਰਮਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰੇਗਾ? ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕੰਪਨੀ ਬਹੁਤ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 5 ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਐਡਵਾਂਸ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਪਿੰਡ ਦਾ ਭੂਮੀਹੀਣ ਇਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀਹੀਣ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ 14 ਕਰੋੜ ਭੂਮੀਹੀਣ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਮਾਰ ਦਏਗਾ।ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਖੇਤੀ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਵੱਡੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵਰਤਣਗੀਆਂ, ਇਸ ਨਾਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਉਤਪੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ, ਸਗੋਂ ਪਹਿਲੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਾਧਨ ਵੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਤੀਜਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਸਬੰਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਣਾਂ ਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ।ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਸੀਮਤ ਭੰਡਾਰਣ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਪਜ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਛੋਟ ਸੀ।ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸ ਕੋਲ ਕਿੰਨਾ ਸਟਾਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਥੇ ਹੈ? ਇਹ ਜਮ੍ਹਾਂਖੋਰੀ ਅਤੇ ਕਾਲਾ ਬਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਜਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਸਪਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਸੀਮਤ ਭੰਡਾਰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਤਦੇ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮੂਲ 'ਚ ਵਾਧਾ ਦੋਗੁਣਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਾਧੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹੀ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਭੈੜੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਅਤੇ ਨਿਮਨ ਵਰਗ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਧਾਰਨ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋ ਇੰਨਾ ਤਕੜਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੱਡੇ ਗੋਦਾਮ ਬਣਾਵੇ, ਫ਼ਸਲਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰਣ ਕਰੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭੂਮੀਹੀਣ ਕਿਸਾਨ ਇੰਨਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਪੂੰਜੀਪਤੀ, ਜੋ ਪੂੰਜੀ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੀ ਹੱਥੋਂ ਗੁਆ ਬਹਿੰਦਾ।

ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੰਡੀ ਸੁਧਾਰ ਫੇਲ੍ਹ

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨੋਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਮਨਸੂਖ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਚਨਚੇਤੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਤਜਵੀਜ਼ਸ਼ੁਦਾ ਮੰਡੀ ਸੁਧਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਮੁਲਕਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਸਟਰੇਲੀਆ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਅਜਾਦੀ ਲਈ ਲੜੇ ਸਨ ਟੀ ਕੇ ਮਾਧਵਨ

(ਸਫਾ 23 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਅਤੇ ਵਕਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਮਾਧਵਨ ਨੂੰ 1921 ਵਿਚ ਤਿਰੂਨੇਲਵੇਲੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਇਕ ਸੰਖੇਪ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਿਆ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੇਰਲ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ।

ਕੇਲੱਪਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੀ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਮਾਧਵਨ, ਵੇਲਯੁਧਾ ਮੈਨਨ, ਕੇਪੀ ਕੇਸਾਵਾ ਮੈਨਨ, ਕੇ ਨੀਲਾਕੰਤਨ ਨਮਬੋਥੀਰੀ ਅਤੇ ਟੀ ਆਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਸਵਾਮੀ ਅਈਅਰ ਵਰਗੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਫਰਵਰੀ 1924 ਵਿਚ 'ਕੇਰਲ ਪ੍ਰਿਆਤਨਮ' ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਟੀਚਾ ਸੀ ਕਿ ਮੰਦਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇਗਾ, ਬਲਕਿ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਣਗੇ।

ਉਸ ਸਮੇਂ, ਉਸਨੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ "ਅਸਲ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਤੇਜ਼ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ"। ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਾਇਕੋਮ ਦੇ ਮਹਾਦੇਵਾ ਮੰਦਿਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੰਦਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਸੰਬੰਧੀ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਨਿਯਮ ਸਨ। 30 ਮਾਰਚ ਨੂੰ, ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਸਿਰਫ ਤ੍ਰਾਵਣਕੋਰ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸਾਂ ਨੇ ਹੀ ਇਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਗਾਂਧੀ, ਚੱਟਮੀ ਸਵਾਮੀਕਾਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਗੁਰੂ ਵਰਗੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੀ ਬੇਹਿਸਾਬੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵਾਈਕੋਮ ਵਿਖੇ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਤੇ ਸੰਕਲਪ ਨੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ।

ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ, ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਿਲਹਾਲ ਅੰਦੋਲਨ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਚ ਵਰਗ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਆਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜਲਦੀ ਹੀ, ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਗਿਰਫਤਾਰੀ ਸਿਰਫ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਮਾਧਵਨ ਅਤੇ ਕੇਸਾਵਾ ਮੈਨਨ ਸਮੇਤ ਵਾਇਕੋਮ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਝੰਡਾ ਧਾਰਕ ਵੀ ਸਨ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਈਵੀ ਰਾਮਸਵਾਮੀ ਨਾਈਕਰ ਜਾਂ ਮਹਾਨ ਪੈਰੀਅਰ, ਜੋ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਤੋਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਤੁਰੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਗਮਮਾਈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅਨੁਯਾਈਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਅਤੇ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ, ਪਾਰੀਅਰ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੈਕੋਮ ਜਿਥੇ ਉਸਨੇ ਜਨਤਕ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਇਕ ਹਲਕੀ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਕੈਦ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਉਹ ਵਾਇਕੋਮ ਚਲਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਉਸਨੇ ਜਨਤਕ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਇਕ ਹਲਕੀ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਕੈਦ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪਹਿਲੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਈ। ਵੀ। ਰਾਮਸਾਮੀ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਵੈਕੋਮ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹੇ ਜੋ ਉਸਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸਦੀ ਦੂਜੀ ਕੈਦ ਵਧੇਰੇ ਸਖਤ ਸੀ, ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ ਵਿਚ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਨਾਗਾਮਾ, ਈ। ਵੀ। ਰਾਮਸਾਮੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ, ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ।

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਜੋਸਫ਼, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਟੀ ਕੇ। ਮਾਧਵਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਗੋਵਿੰਦਨ ਚੰਨਰ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਨਗਮਾ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਮਹਿਲਾ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ। ਉਹ ਇਸ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ, ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਚਾਵਲ ਅਤੇ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਛੋਟੇ ਬਦਲਾਅ ਬਾਰੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ। 20 ਮਈ 1924 ਨੂੰ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਨਾਗਮਾ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਟੀ।ਕੇ। ਮਾਧਵਨ ਦੇ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿੱਚ 1 ਅਕਤੂਬਰ, 1924 ਨੂੰ, ਅਗਲੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੇ ਤ੍ਰਾਂਵਣਕੋਰ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਸੇਤੂਲਕਸ਼ਮੀ ਬਾਈ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਜਲੂਸ ਵਿੱਚ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਲਈ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ 25,000 ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਸਨ। ਵੈਕੋਮ ਤੋਂ ਮੰਨਥੂ ਪਦਮਨਾਭਨ ਨਾਇਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਮਾਰਚ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 500 ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਜਲੂਸ ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਤਾਕਤ ਵੱਧ ਕੇ 5000 ਹੋ ਗਈ ਸੀ!

ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ 609 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਲੰਬੇ ਵੈਕੋਮ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ ਕੋਈ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਜਾਤੀ-ਪਾਤ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿੰਸਕ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਛੱਡਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੇ ਮੋਢੀ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ।

ਮਹਾਦ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਜਾਂ ਚਾਵਦਾਰ ਤਲਾਬ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਇੱਕ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਏਗੜ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਤਲਾਬ ਵਿੱਚ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ 20 ਮਾਰਚ 1927 ਨੂੰ ਡਾ ਬੀ ਆਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਸੀ। 20 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਦਲਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀ ਟੀ। ਐਨ। ਮਾਧਵ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੌਣੇ 2 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 2 ਮਾਰਚ 1930 ਨਾਸਿਕ ਕਲਾਰਾਮ ਮੰਦਰ ਸਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਫਾਟਕ (ਪੂਰਬੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਿਚ ਅਜੇ ਹੋਰ ਸਮਾ ਲੱਗਾ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਸਤਾਏ ਗਏ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੀ। ਆਖਰਕਾਰ 1928 ਵਿੱਚ ਹੀ 'ਪਛੜੀਆਂ' ਜਾਤੀਆਂ ਨੇ ਜਨਤਕ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤ੍ਰਵਾਨਕੋਰ ਵਿੱਚ ਮੰਦਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ 1936 ਵਿਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੰਦਰ ਦਾਖਲਾ ਐਕਟ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦੇ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਕਰ ਨਵਾਂ ਸਮਾਜ ਉਸਾਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਿ ਅੰਦੋਲਨ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਾੜਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਜਿਹੇ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਸੰਗਠਿਤ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੀ, ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੀ ਰੇਤ ਨਾਲ ਅਲੋਪ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਟੀ। ਕੇ। ਮਾਧਵਨ, ਕੇ ਕੇਲੱਪਨ ਜਾਂ ਕੇਪੀ ਕੇਸਾਵਾ ਮੈਨਨ ਵਰਗੇ ਮਹਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਅਨੋਖੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਬਣਾਉਣ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਠੋਸ ਦੇ ਬਗੈਰ, ਕੇਰਲਾ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਖਰਾ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹਨਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਧਵਨ ਦੀ ਸਿਹਤ ਵੀ ਕਾਫੀ ਕਮਜੋਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਫੀ ਇਲਾਜ਼ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1930 ਨੂੰ ਬਹੁਤ 44 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਵਿਖੇ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਇਹ ਕੇਰਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਅਧੂਨਿਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਕਾਰੀਗਰ ਵਾਲਾ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰਖੇਗਾ। ਚੇਤੀਕੂਲੰਗਾਰਾ ਵਿਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿਚ ਇਕ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ 1964 ਵਿਚ ਟੀ।ਕੇ। ਮਾਧਵਨ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੰਗੀਕਰੂਲੰਗਾਰਾ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਗੈਰ-ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਵਰਤਾਰਾ

(ਸਫਾ 24 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਤੱਕ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫਿਲਪੀਨਜ਼ ਤੱਕ ਬਜ਼ਾਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ, ਉਚੇਰੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੀਨ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕੀਮਤ ਲੜੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਬੀਤੇ 150 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਗਿਰਾਵਟ ਹੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਪੰਜਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨਨਾਮਾ ਕੀ ਸ਼ੇਖਚਿਲੀ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਾਂਗਰ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਤੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ

ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਝਪਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਰੁਖ਼ੀ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਵਧਣ, ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਯੋਗ ਭੰਡਾਰਨ ਹੋਣ, ਐਗਰੋ-ਉਦਯੋਗ ਰਾਹੀਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮੁੱਲ-ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਜਿਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸਿੱਖਿਆ ਸਿਹਤ, ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰੀ ਬੈਠੀ ਹੈ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸਦੀ ਰੁਚੀ ਜੱਗ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਿੱਜੀਕਰਨ, ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਹੱਥ ਜ਼ਮੀਨ ਗਿਰਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੀਜ਼-ਪਿਆਜ਼ ਨੰਗਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਬਰੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਇਹ ਢੰਡੋਰਾ ਪਿੱਟਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧੇਗੀ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘੋਰ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢੇਗੀ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪੰਡ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲੇਗੀ, ਕਿਸਾਨ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਤੋਂ ਨਿਜ਼ਾਤ ਪਾਉਣਗੇ। ਪਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਹੱਥ ਕਿਸਾਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਫੜਾਉਣ ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਏ, ਉਹਨਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਚਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਪੇਂਡੂ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਰਤੀਆਂ, ਛੋਟੇ ਵਪਾਰੀਆਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਬੁੱਧਿਜੀਵੀਆਂ, ਕਲਾਕਾਰਾਂ, ਰਿਟਾਇਰਡ ਪੁਲਸ ਤੇ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮਰੱਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਜਨ ਅੰਦੋਲਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਿਰਜ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰਨ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਉਹਨਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਦਰਦ ਝੱਲੇ। ਆਰਥਿਕ ਘਾਟਾ ਸਿਹਾ, ਮਾਨਸਿਕ ਦਬਾਅ ਝੱਲਿਆ, ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਸ਼ੱਦਦ ਸਿਹਾ ਪਰ ਤਸੱਲੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਮਰੱਥਨ ਪਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨਾਂ- ਚੰਪਾਰਕ ਲਹਿਰ 1917-18, ਖੇੜਾ ਲਹਿਰ 1918-19, ਬਰਡੋਲੀ ਸਤਿਆਗ੍ਰਹਿ 1928, ਮੋਪਲਹਾ ਵਿਦਰੋਹ 1921, ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਕਿਸਾਨ ਲਹਿਰ-1945-46, ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ 1907 ਤੇ 1930 ਆਦਿ ਵਾਂਗਰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸਾਨ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਸੂਝਬੂਝ ਨਾਲ ਸਫ਼ਲ ਹੋਏ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਕਈ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲੜੇ ਗਏ। ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਜਾਰਾ ਅੰਦੋਲਨ, ਵਿਸ਼ਵੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ। ਮੁਜ਼ਾਰਿਆ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਜਿਤਿਆ।1960 ਵਿਆਂ 'ਚ ਖੁਸ਼ ਹੈਸੀਅਤ ਟੈਕਸ ਖਿਲਾਫ ਵੱਡਾ ਅੰਦੋਲਨ ਚੱਲਿਆ।

ਉਦੋਂ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਜੇਤੂ ਰਹੇ। 1980 ਵਿਆਂ 'ਚ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਫੈਸਲੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਰਿਆਇਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਪਰ 2020 'ਚ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਰੰਭਿਆ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ, ਜਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਿਲੀ ਭਗਤ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਥਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਬਣਾ ਗਿਆ।

ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਲੜੇ ਗਏ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਉਠਿਆ ਪਹਿਲਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਘਰਸ਼ "ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਜੱਟਾ" ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੰਧਾਰਨ ਸਤਿਆਗ੍ਰਹਿ, ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦਾ ਖੇਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਢੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕਮੁੱਠ ਹੋਕੇ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਕੂੜ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਮੋਦੀ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਭਾਰੀ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਅਧੂਰੀ ਜਿੱਤ?

ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਬਣਾਉਣ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਹਕੀਕੀ ਸੁਧਾਰ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਤਹਿਤ ਮਿੱਥੀ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਉਤੇ ਖੇਤੀ ਜਿਣਸਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਖ਼ਰੀਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਸੁਧਾਰ ਮੁੱਖੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਕਦਮ ਹੋਏਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 23 ਖੇਤੀ ਜਿਣਸਾਂ ਲਈ ਐਲਾਨੇ ਜਾਂਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰੱਥਨ ਮੁੱਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਔਸਤ ਕੀਮਤ 40 ਫ਼ੀਸਦੀ ਘੱਟ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਆਰਥਿਕ ਸਰਵੇ 2016 ਨੇ ਵੀ ਮੰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ 17 ਸੂਬਿਆਂ, ਜੋ ਕੁਲ ਮਿਲਾਕੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਔਸਤ ਖੇਤੀ ਆਮਦਨ ਮਹਿਜ਼ 20,000 ਰੁਪਏ ਸਲਾਨਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਰਵੇ 2019 ਅਨੁਸਾਰ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਝਾੜ ਤੋਂ ਖੇਤੀ ਆਮਦਨ ਮਹਿਜ 27 ਰੁਪਏ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਮਿਲਣ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ 'ਚ ਪੈਸੇ ਅਉਣਗੇ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿ-ਲੇਗਾ। ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਕਾਇਆ ਕਲਪ ਹੋਏਗਾ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਸਨੱਅਤਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਖੇਤੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਤੇ ਆਰਥਿਕ ਢਾਂਚਾ ਉਸਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਅਰਥਚਾਰੇ 'ਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੋਵੇ। ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਰੰਟੀ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਿੱਤ ਅਧੂਰੀ ਹੈ।

ਕੀ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਰੰਟੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ? ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਤੋਂ ਭਾਵ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਾਲ 1964 ਵਿੱਚ ਐਲ.ਕੇ. ਝਾਅ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਖੇਤੀ ਲਾਗਤ ਮੁੱਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਖਾਧ ਨਿਗਮ ਬਣਾਏ ਸਨ। ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਤੇ ਭੰਡਾਰਣ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕੀਮਤਾਂ ਐਲਾਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ- ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਅਤੇ ਖ਼ਰੀਦ ਕੀਮਤ, ਲੇਕਿਨ 1973-74 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖ਼ਰੀਦ ਕੀਮਤ ਜੋ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਐਲਾਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਕੀਮਤ ਤਾਂ ਕੀ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ 23 ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. (ਸੀ2+50ਗ)ਫਾਰਮੂਲਾ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਲਈ ਵਾਜਬ ਮੁੱਲ ਦੇਣ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਪਹੁੰਚ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਮੇਸ਼ ਚੰਦ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸੀ 2 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਖ਼ਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ (ਗੈਰ-ਤਕਨੀਕੀ) ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੁਨਰਮੰਦ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਮੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ 17 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ।ਪਰ ਕੇ ਅਸਲੀਅਤ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ 23 ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਉਪਰ ਮੁੱਲ 9 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਉਤਪਾਦਨ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਜੇਕਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਖਾਧ ਲੋੜਾਂ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਚਾਰੇ ਅਤੇ ਬੀਜ ਲਈ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਜੇ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਉਤੇ ਖ਼ਰੀਦਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੁੱਲ 7.7 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਕਮ ਹਾੜੀ-ਸਾਉਣੀ 'ਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਖ਼ਰੀਦੀ ਫ਼ਸਲ ਜੇ ਥੋਕ 'ਚ ਵੇਚੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸਤੋਂ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਰਕਮ ਹਾਸਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਖ਼ਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰਣ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਜ਼ਸ਼ੀਲ ਊਣਤਾਈਆਂ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਿਅਰਥ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਕੁਸ਼ਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਾਹੀਂ ਵੱਡੀ ਬਚਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖੇਤੀ ਮਾਡਲ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ

ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਥਾਂ ਸਿਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਚਲਾਏ ਗਏ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਧੁਰਾ ਬਣਾਕੇ ਸੇਧ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਕਰੋ, ਵੰਡ ਛੱਕਣ ਦਾ ਇਹ ਮਾਡਲ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਪੇਂਡੂ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗੜੀ-ਲਾਬੜਾ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤੀ ਮਾਡਲ ਉਤੇ ਮੰਡੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਿਲਕਫੈਡ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਅਮੂਲ ਡੇਅਰੀ ਦੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਰਲ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਕੁੰਟਮਬਸ਼ਰੀ (ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ) ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਖੇਤੀ ਵਾਲੇ ਮਾਡਲ ਤੋਂ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਾਂਝੀ ਖੇਤੀ ਮਾਡਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਂਝੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਮਾਡਲ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਸਰਕਾਰੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਖੇਤੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦੇਣਾ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲਿਆਉਣਾ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਣ ਸਰਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਪਰ ਲੋੜ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਖ਼ੁਰਾਕ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪੋਸ਼ਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ।

ਗੈਰ-ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਾਸ਼ਨ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭੰਨਣ ਵਾਲਾ ਅੰਦੋਲਨ

ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅੰਦੋਲਨ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਅੰਦੋਲਨ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਖਿੱਚਿਆ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਸਦਾਬਹਾਰ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਬੀਜ ਬੀਜਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਾਸ਼ਨ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਚੌਰਾਹੇ 'ਚ ਭੰਨਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਿੱਤ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਨਵੇਂ ਦਿਸਹੱਦੇ ਸਿਰਜੇ ਹਨ। ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ, ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

10 ਦਸੰਬਰ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਭਾਰਤ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਹੀ ਅੱਗੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ

ਅੱਜ 10 ਦਸੰਬਰ ਦਾ ਦਿਨ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਾਲ ਲਈ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ "ਸਮਾਨਤਾ - ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ।" ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ "ਬਰਾਬਰਤਾ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 01 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਸਮਾਨਤਾ 2030 ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਛੱਡਣ ਬਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਾਂਝਾ ਫਰੇਮਵਰਕ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀਆÐ ਡੂੰਘੀਆÐ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹੱਲ ਲੱਭਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋÐ ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆÐ, ਆਦਿਵਾਸੀ ਲੋਕ, ਅਫਰੀਕੀ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕ, ਐਲਜੀਵੀਟੀ, ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਅਤੇ ਅਪਾਹਿਜ ਲੋਕ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਬਰਾਬਰੀ, ਸਮਾਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਭੇਦਭਾਵ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ - ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧਾਰਿਤ ਪਹੁੰਚ ਗੈਰ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ 2030 ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋÐ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਉਹ ਮੁਢਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਨਸਲ, ਜਾਤਿ, ਧਰਮ, ਲਿੰਗ ਆਦਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਚੱਕੀ ਵਿੱਚ ਪਿਸ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਖੁਦ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਚਿੱਤ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕਣਾ ਹੈ। ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ 1948 ਵਿੱਚ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ 04 ਦਸੰਬਰ, 1950 ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ 317ਵੀਂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਮਤਾ ਨੰਬਰ 423 (5) ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਤੋਂ ਬਾਦ ਹਰ ਸਾਲ 10 ਦਸੰਬਰ ਦਾ ਦਿਨ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 10 ਦਸੰਬਰ, 2008 ਨੂੰ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਪਾਸ ਮਤੇ ਦੇ 60 ਸਾਲ ਮੁੰਕਮਲ ਹੋਣ ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸੈਕਟਰੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭਨੂੰ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕਈ ਸੀਮਾਵਾਂ, ਅੜ੍ਹਚਨਾਂ ਅਤੇ ਵਰਗ ਬਣਾ ਲਏ ਹਨ, ਜਿਸਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਵੀ ਗੁਲਾਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆ ਹਨ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਵੱਸਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਗੁਲਾਮ ਬਣਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹਾਲਾਤ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾੜੀ ਹੈ। ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸਨਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਲੱਗਭੱਗ 23 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਯੁੱਧ ਸਬੰਧੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ 22 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਜੋਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੁਢਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਦ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਸਾਫ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਲਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੀਤੀ ਨਿਦੇਸ਼ਕ ਤੱਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਰਤੱਵ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰੇ, ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਾਏ, ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਏ, ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਵਜਨਕ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰਤਾ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਸ਼ੋਸ਼ਣ-ਵਿਰੁੱਧ, ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਸਿਰਫ ਕੁੱਝ ਵਰਗ ਅਤੇ ਲੋਕ ਹੀ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਿਗ ਬੱਚੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ, ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ, ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮੌਤਾਂ, ਦਲਿਤਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰਜ਼ਰੂਰੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਆਦਿ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਅਕਸਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਹੀ ਅੱਗੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਿਊਮਨ ਰਾਇਟਸ ਵਾਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਏਸ਼ੀਅਨ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਹਿਊਮਨ ਰਾਇਟਸ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ 4 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਸੁਧਾਰ ਸੰਸਥਾ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੱਗਭੱਗ 50 ਫਿਸਦੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਤਾੜਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਿਣਸੀ ਸ਼ੋਸਣ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੈ ਅਤੇ ਲੱਗਭੱਗ 23 ਫਿਸਦੀ ਬੱਚੇ ਜਿਣਸੀ ਸ਼ੋਸਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਬਾਲ ਮਜਦੂਰੀ, ਬੰਧੂਆ ਮਜਦੂਰੀ ਅਤੇ ਜਬਰੀ ਮਜਦੂਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਰਤ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਤੇ ਫੈਲੀ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੋਰਾਨ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਨਜਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਰੇਆਮ ਘਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਦੀਆਂ ਕੁੱਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ। 1993 ਵਿੱਚ ਹਿਊਮਨ ਰਾਇਟਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਆਯੋਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਖਤੀ ਨਾਲ ਨਜੀਠਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਆਯੋਗਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਪਣੇ ਅਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾਂ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਰੂਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਯੋਗ ਆਪ ਕਈ ਮਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਯੋਗਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਗੈਰ ਜਰੂਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਘਾਟ, ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਆਦਿ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਆਯੋਗ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਏ ਸਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਆਯੋਗ ਕੋਲ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਗੀ, ਝੂਠੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਜਾਇਜ ਫਸਾਉਣ, ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਟਮਾਰ, ਗੈਰ ਕਨੂੰਨੀ ਗਰਿਫਤਾਰੀ, ਫਰਜ਼ੀ ਮੁਠਭੇੜ, ਪੁਲਿਸ ਜਿਆਦਤੀਆਂ, ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਬੇਇਜਤੀ, ਯੌਨ ਸ਼ੋਸਣ, ਅਪਹਰਣ, ਬਲਾਤਕਾਰ, ਦਾਜ ਲਈ ਮਾਰਨਾ ਅਤੇ ਅਤਿੱਆਚਾਰ, ਬਾਲ ਮਜਦੂਰੀ, ਬਾਲ ਵਿਆਹ, ਬੰਧੂਆ ਮਜਦੂਰੀ, ਕੈਦੀਆਂ ਨਾਲ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਅਤਿੱਆਚਾਰ, ਜੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ, ਅਨੂਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਅਤੇ ਅਨੂਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਅਤਿੱਆਚਾਰ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਫੀ ਜਿਆਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਕਸਿਤ ਸੂਬਾ ਕਹਾਂਉਦਾ ਹੈ ਵਿੱਚ ਮਾਰਚ 1997 ਨੂੰ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਆਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਆਯੋਗ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਆਯੋਗ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਖਿਲਾਫ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾਂ ਦੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ, ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਆਦਿ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੱਕ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਮਨੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਰਖਿਅੱਤ ਰਹਿ ਸਕਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਅਸਲੀ ਮੰਤਬ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕੇ।

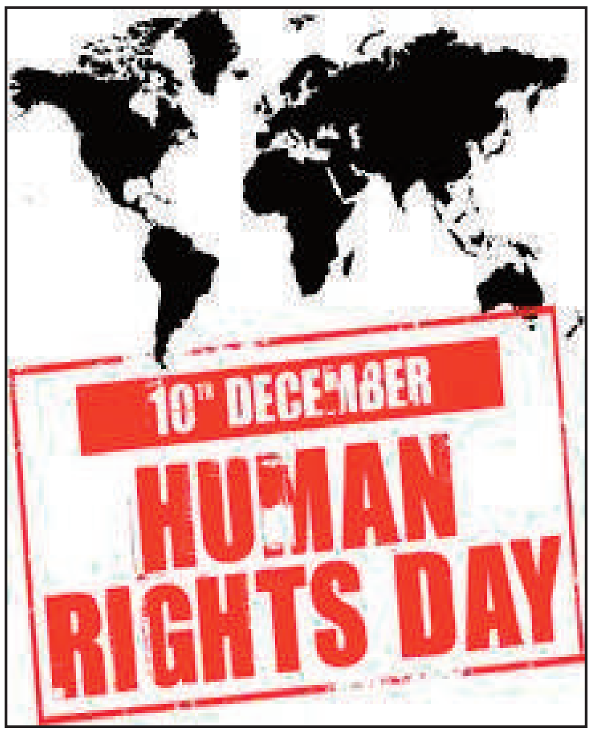

ਕੁਲਦੀਪ ਚੰਦ
91-9417563054

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ (10 ਦਸੰਬਰ ਵਿਸੇਸ)

ਐਡਵੋਕੈਟ
ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
91-78374-90309

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਉਹ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ । ਜਿਨਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਜਨਮ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਹੈ । ਇੰਨਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਜੋ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਲਿੰਗ, ਜਾਤ, ਨਸਲ, ਧਰਮ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਸਮਾਜਿਕ,ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਾਰ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਮਾਪਦੰਡ ਤੈਅ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਨੂੰਨਨ ਜਰੂਰੀ ਹੈ । ਧਰਤੀ ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜੀਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਮਦਰ ਟਰੈਸਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ "ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਵਾਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਵਿਸੇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀ ਹਨ ਮਨੁੱਖਤਾ ਕਾਰਨ ਸਭ ਮਨੁੱਖ ਉਸਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ" ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਵੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸਰੀਰਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਅਧਿਆਤਮਿਕ, ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

ਹਰ ਸਾਲ 10 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ 1948 ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਲੋ ਜਨਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਚੁਣੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋ ਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਰਸਮੀ ਸਥਾਪਨਾ 4 ਦਸੰਬਰ 1950 ਨੂੰ ਹੋਈ । ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਤੋ ਪਹਿਲਾ 317 ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈਆ। ਅਖੀਰ 423(ੜ) ਦੇ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਐਲਾਨ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ ।ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਬਰ ਦੇਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਨ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ । ਜਨਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ 48 ਦੇਸ਼ਾ ਦੀ ਹਾਜਰੀ ਅਤੇ ਅੱਠ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ । ਪਰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਕਾਰਨ ਕੁਲ ਜਹਾਨ ਨੇ ਹਾਮੀ ਭਰੀ । ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਉਪਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਨੇਤਾਵਾ ਦੇ ਐਲਾਨਾ ਨਾਲੋ ਬੇਹਤਰ ਮੰਨਿਆ । ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਕੋਈ ਲਾਜਮੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ । ਕੌਮਤਰੀ ਚਾਰਟਰ ਵਿੱਚ 60 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਿਆਰ ਅਨੁਸਾਰ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸਿਸ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਦਿਨ ਉੱਚ- ਪੱਧਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਅਤੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ--- ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਲਾਈ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਸਦਕਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਅਤੇ ਨੋਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਗਰਮ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਯੂਐਨਓ ਦੇ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਲਾਨਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਜਨੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੈ । ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ 21 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸ਼ਾਰਪਵਿਲੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ 21 ਮਾਰਚ 1960 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਤਲੇਆਮ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰੰਗਭੇਦ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੀ।ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਛੁੱਟੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾ ਦੇ ਝੰਡਾਬਰਦਾਰ ਨੈਲਸਨ ਮੰਡੇਲਾ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ "ਲੋਕਾ ਨੂੰ ਉਨਾ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾ ਤੋ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਉਹਨਾ ਦੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਚਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਹੈ "

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਇਹ ਇੱਕ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ । ਜੋ ਬਿਨਾ ਭੇਦ- ਭਾਵ ਅਟੱਲ ਤੇ ਹੱਕੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਇਥੋ ਤੱਕ ਵਿਆਪਕ ਗਰੀਬੀ, ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਵਿਤਕਰਾ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ । ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਗਲੋਬਲ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਸਭ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਲਾਜਮੀ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਜੋ ਸ਼ਕਤੀ, ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਜਬੂਤ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਸਾਫ਼, ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਲੋੜੀਦੇਂ ਹਨ ।

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਮੂਲ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਅਜਾਦੀ ਹੋਵੇ। ਜੋ ਸਮਾਜ ਸਭ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਨੇ ਉਹ ਵਧੇਰੇ ਲਚਕੀਲੇ ਤੇ ਸੁਖਾਵੇਂ ਸਮਾਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ -ਭੇਦ ਭਾਵ ਸਕੂਨ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਭ ਦੀ ਇਹਨਾ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੋਵੇ ,ਪਰ ਜਦੋ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਸਮੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਅਸਮਾਨਤਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵੱਲ ਝੁਲਦੀ ਹੈ । ਕੁਲ ਆਲਮ ਦੀ ਸਾਂਤੀ ਲਈ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਪਹਿਲ ਹੈ ।

ਹਰ ਸਾਲ ਦਿਵਸ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਸਾਲ 2020 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ ਤੋ ਉਭਰਨ ਲਈ " ਬੇਹਤਰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਖੜੇ ਹੋਵੋ " ਨਾਲ ਲੋਕਾ ਨੂੰ ਹੋਸਲਾ ਦਿੱਤਾ । 2021 ਲਈ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ " ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਛੋਟੇ ਨਹੀ ਹੋ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਵੇ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ "ਜਦੋ ਕਿ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ (ਐਨਐਚਆਰਸੀ) 28 ਸਤੰਬਰ 1993 ਨੂੰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਕਨੂੰਨ ਜਾਂ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ

ਐਡਵੋਕੇਟ
ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
91-78374-90309

ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਹਿਮ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ । ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਮਨੋਭਾਵਾ ਨੂੰ ਖੁਲ ਕੇ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹਨ । ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆ ਮੂਲ ਕਿਰਿਆਵਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸਾ ਹੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇ ਬਾਹਰੀ ਸਰਹੱਦਾ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਰਹੱਦਾ ਵੀ ਖਿੱਚੀਆ ਗਈਆ । ਜੋ ਸਥਿਰ ਸਾਸਨ ਜਾ ਵਸਦੇ ਲੋਕਾ ਦੇ ਸਨਮਨ ਲਈ ਹੀ ਸੀ । ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਰਾਜਾ ਦੀਆ ਸਰਹੱਦਾ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੈਅ ਹੋਈਆ । ਇਹ ਭਾਸਾ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਤਾਕਤ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹਕੂਮਤਾ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜ ਐਲਾਨਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ । ਮਗਰੋ ਚਾਹੇ ਰਾਜਸੀ ਲੋਭ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਨਫੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਲ ਹੀ ਤੋਲਣ ।

ਪੰਜਾਬ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਬਣਿਆ ਸੂਬਾ ਹੈ । ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਕਰਕੇ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। । ਜਿਸ ਦਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਐਲਾਨ 1 ਨਵੰਬਰ 1966 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ । ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਹਿਲਾ 'ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ' 1960 ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ। ਇਸੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਹੈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ 'ਸਾਰੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮਕਾਜ' 02 ਅਕਤੂਬਰ 1960 ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਕੰਮ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰਾ 2 ਅਕਤੂਬਰ 1960 ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਕੰਮਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਧਾਰਾ ਰਾਹੀਂ 2 ਅਕਤੂਬਰ 1962 ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਜ ਬਣਨ ਮਗਰੋਂ 29 ਦਸੰਬਰ 1967 ਨੂੰ 1960 ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਨਵਾਂ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 1967 ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਕਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ 'ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣਾ' ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ਕਾ ਤੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 1960 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਲਟ ਇਸ ਐਕਟ ਰਾਹੀਂ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਕੁਝ ਕੁ ਕੰਮ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ। ਗਣਤੰਤਰ ਦੇ 18ਵੇ ਸਾਲ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 1967 ਨੂੰ 29 ਦਸੰਬਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ । ਜਿਸ ਦੇ ਸੈਕਸਨ ਇੱਕ ਅਨੁਸਰ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਅਤੇ ਸੈਕਸਨ 2 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਲਿੱਪੀ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ । ਉਸੇ ਤਰਾ 3 ਦੇ ਦੁਵਾਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਮਿਲ ਗਿਆ । ਰਾਸਟਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਨਮਾਨ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸੈਕਸਨ 8 ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ । ਨਾਲ ਹੀ ਧਾਰਾ 4 ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਨਿਯਮ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣਾ ਕਦੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

1967 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਰਾਹੀਂ ਮਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਦੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪਹਿਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 30 ਦਸੰਬਰ 1967 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ 1 ਜਨਵਰੀ 1968 ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ। ਦੂਜਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 9 ਫਰਵਰੀ 1968 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ 'ਰਾਜ ਪੱਧਰ' ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਹੁਕਮ 13 ਅਪਰੈਲ 1968 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਹੋਏ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2008 ਰਾਹੀਂ 1967 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੂਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 3-ਏ ਜੋੜੀ ਗਈ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਰ ਉਲਝਾ ਦਿੱਤੀ। ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਖੰਭ ਕੁਤਰਣਾ, ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਸ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ, ਦੋਵੇਂ ਪਾਠ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਛਪੇ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪਾਠ ਵਿੱਚ 'ਸਾਰੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ' ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ('ਦਫ਼ਤਰੀ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ' ਦੀ ਥਾਂ) 'ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਕੰਮਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ' ਦਰਜ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਆਸਮਾਨ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪਾਠ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਿਰਫ਼ 'ਦਫ਼ਤਰੀ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ' ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਕੰਮ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ (ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਕੰਮਕਾਜ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤਕ ਦਾ, ਆਪਣੀ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਲ 2008 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 1967 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ । ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜੇ ਅਦਾਲਤੀ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਕਾਨੂੰਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਣ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਸਿਟੀ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਬਖ਼ੂਬੀ ਰੋਲ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਸਨ । ਜਿਸ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹਿਤੈਸੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਨੇ ਮੁਆਇਦਾ ਕਨੂੰਨ,ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਨੂੰਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ । ਪਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਦੇ ਘੇਰੇ ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਾ ਵਧਣ ਦਿੱਤਾ ,ਸਗੋ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਅਣਗੋਲਿਆ ਕਰ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕੀਤਾ । ਉਸੇ ਤਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਜੋ ਨਵੇ ਲੇਖਕਾ ਨੂੰ ਉਭਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹਫਤਾ ਉਲੀਕਦਾ ਸੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਭੇਂਟ ਚੜ ਗਿਆ । ਵੱਡੇ ਲੇਖਕਾ ,ਗਾਇਕਾ ਤੇ ਜਨਤਕ ਸੰਘਰਸ ਨੂੰ ਵੀ ਬੂਰ ਨਾ ਪਿਆ ।

ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਹਾਉ ਪੀੜੀ-ਦਰ-ਪੀੜੀ ਵਗਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ । ਪਰ ਸਾਡੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਉਪਰ ਕੌਮਾਤਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਜਕੜ ਵੀ ਵਾਧੂ ਭਾਰੀ ਹੈ । ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇ ਦੇ ਬੱਚੇ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਤੰਗ ਨਜਰੀਆ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੇ ਸਮਾਜ ਤਾਣਾ ਬਾਣਾ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਮਾਪੇ ਭਵਿੱਖਮੁੱਖੀ ਸੋਚਦਿਆ ਅੰਗਰੇਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸਦਾ ਫਾਇਦਾ ਅੰਗਰੇਜੀ ਸਕੂਲਾ ਦੀਆ ਦੁਕਾਨਾ ਨੇ ਖੂਬ ਚੁੱਕਿਆ। ਮੇਰਾ ਦਾਗਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਰਸੂਲ ਹਮਜਾਤੋਜ ਨੇ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ "ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਲਈ ਪਿਆਰਾ ਨਹੀ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਮਸਾਣ ਦੇ ਤੁਲ ਹੈ"। ਬੱਚਿਆ ਨੂੰ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤੋਰ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੀ ਸਥਾਈ ਹੱਲ ਹੈ। ਉਹ ਗੁਰੂਆ ਪੀਰਾ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ,ਸਾਹਸੀ ਯੋਧਿਆ ਦੀਆ ਕਥਾਵਾ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੇਹਨਤੀ ਸੁਭਾਅ ਤੇ ਮਿਲ ਕੇ ਰਿਹਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ ਜੀਵਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਨਾਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਫ ਪਾਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੋਹ ਪ੍ਰਪਤ ਬੋਲੀ ਸਦਕਾ ਕਰਨਾਟਕਾ ਦਾ ਗੈਰ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੋ ਪੰਡਿਤ ਰਾਉ ਧਰਨੇਵਰ ਨੇ ਸਿੱਖਾ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾ ਨੂੰ ਕੰਨੜਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ । ਮੂਲ ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਵਾਸੀਆ ਵਲੋ ਕੀਤੇ ਨਿਰਾਦਰ ਵਿੱਰੁਧ ਇਕੱਲੇ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨੋ ਨਹੀ ਡਰਦੇ। ਉਜ ਜੇ ਰਾਸਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਨਜਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾ ਦੱਖਣੀ ਰਾਜ ਜਿਵੇ ਕੇਰਲਾ, ਤਾਮਿਲ ਤੇ ਕਰਨਾਟਕਾ ਵਰਗੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕਰ ਪੰਜਵੀ ਤੱਕ ਮਾਤ ਭਾਸਾ ਨੂੰ ਜੂਰਰੀ ਐਲਾਨਿਆ ਹੈ । ਕੋਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉਪਰ ਅੰਗਰੇਜੀ ਬੋਲਚਾਲ ਤੇ ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਸਾਂਝ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਨਹੀ ਕਿ ਇਸ ਤੋ ਬਿਨਾ ਭਵਿੱਖ ਸੁਨਹਿਰੀ ਨਹੀ ਹੁੰਦਾ । ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਚੀਨ,ਜਾਪਾਨ ਤੇ ਫਰਾਂਸ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾ ਨੇ ਚੰਗਾ ਝੰਜੋੜਿਆ ਹੈ । ਭਾਸ਼ਾ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਨਹੀ ਪਰ ਚੰਗੀ ਤਰਾ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਣ ਅਤਿ ਜਰੂਰੀ ਹੈ । ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਆਨੀ ਸੇਲੇਸਤੇ ਰੋਜਬੈਰੀ, ਮੈਕਬਿਨ ਤੇ ਐਲੀਜਾਂਡਰੇ ਬਰਾਈਸ ਦੀਆ ਖੋਜਾ ਨਾਲ ਤੱਥ ਉਜਾਗਰ ਹੋਏ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ 2030 ਤੱਕ 40 ਫੀਸਦੀ ਬੱਚੇ ਅੰਗਰੇਜੀ ਸਿਖਣਗੇ । ਹੁਣ ਵੀ 70 ਫੀ ਬੱਚਿਆ ਦੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਅੰਗਰੇਜੀ ਨਹੀ ਬਲਕਿ ਸਪੈਨਿਸ, ਫਰੈਂਚ, ਜਰਮਨ, ਪੰਜਾਬੀ ,ਹਿੰਦੀ ਆਦਿ ਹੈ ।

ਅੰਤਰਰਾਸਟਰੀ ਪੱਧਰ ਉਪਰ ਅਫਰੀਕਾ, ਅਸਟਰੇਲੀਆ ,ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਏਸੀਆ ਦੇਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਭਾਸਾਵਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆ ਹਨ । ਕਰੌਸ ਦੇ ਇਕ ਸਰਵੇ ਮੁਤਾਬਕ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ 6800 ਭਾਸ਼ਾਵਾ ਬੋਲੀਆ ਜਾ ਰਹੀਆ ਹਨ । ਜਿਹਨਾ ਵਿੱਚ 50 ਫੀ। ਅਜਿਹੀਆ ਹਨ ਜੋ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਅਫਸੋਸ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਉਹਨਾ ਵਿੱਚ ਸੁਮਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ 50 ਸਾਲਾ ਵਿੱਚ 40 ਫੀ।ਹੋਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵਣਗੀਆ। ਅਸੀ 600 ਬੋਲੀਆ (10 ਫੀ।) ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਰਾਬਤਾ ਰੱਖ ਸਕਾਗੇ । ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਸਾਡਾ ਵਜੂਦ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਨਾਲ ਰੂ-ਬੂ-ਰੂ ਕਰਵਾਉਦੀ ਹੈ । ਰੂਸੀ ਨਾਵਲ ਮੇਰਾ ਦਾਗਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਰਸੂਲ ਹਮਜਾਤੋਜ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ" ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋ ਵੱਡੀ ਬਦ-ਅਸੀਸ ਦੇਣ ਸਮੇ ਲੋਕੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰੱਬ ਕਰੇ ਤੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਭੁੱਲ ਜਾਵੇ ,ਕਿਉਕਿ ਜੋ ਕੌਮਾ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਭੁਲ ਜਾਦੀਆ ਹਨ ਉਹਨਾ ਦੀ ਉਮਰ ਲੰਮੀ ਨਹੀ ਹੁੰਦੀ "

ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਬਚਾਉ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਰੋਧ ਉਭਰੇ ਪਰ ਸਰਕਾਰਾ ਖਾਨਾ ਪੂਰਤੀ ਤੋ ਅੱਗੇ ਨਾ ਵਧੀਆ। ਕਿਉ ਕਿ ਜਿਆਦਾਤਰ ਅਦਾਰੇ ਸਰਕਾਰੇ ਦਰਬਾਰੇ ਪਹੁੰਚ ਵਾਲਿਆ ਦੇ ਹੀ ਹਨ । ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀਆ ਦੇ ਕੁਝ ਉਚ ਅਫਸ਼ਰ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾ ਵਿਚੋ ਹਨ ਦਫਤਰੀ ਕੰਮ ਅੰ-ਗਰੇਜੀ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਉਹਨਾ ਵਲੋ ਭਾਸ਼ਾ ਸਬੰਧਤ ਕੰਮਾ ਨੂੰ ਅਣਗੋਲਿਆ ਕਰਨਾ ਅਣਉਚਿਤ ਨਹੀ ਲਗਦਾ । ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 2008 ਵਿਚ ਸੋਧਾ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕਾਬਲੇ ਏ-ਤਰੀਫ ਹਨ । ਸਕੂਲਾ ਵਿੱਚੋ 9ਵੀ ਤੇ 10ਵੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋ ਵਿਰਵੇ ਕਰਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਰੋਧ ਨਵੰਬਰ 2007 ਬੇਰੁਜਗਾਰ ਅਧਿਆਪਕ ਯੂਨੀਅਨ ਹੁਸਿਆਰਪੁਰ ਨੇ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ । ਉਸ ਲੜੀ ਨੂੰ ਉਦੋ ਹੋਰ ਬਲ ਮਿਲਿਆ , ਜਦੋ 1 ਦਸੰਬਰ 2007 ਦੇ ਅਜੀਤ ਅਖਬਾਰ ਨੇ "ਮਨਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣੀ ਤੇ ਪੜਨੀ " ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਕਾਰਨ ਸਕੂਲਾ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆ ਨੂੰ ਲੱਗ ਰਹੇ ਜੁਰਮਾਨਿਆ ਨੂੰ ਜੱਗ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤਾ। ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਪਿਆਰ ਸ਼ਥਾਨ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀ ਜੇ ਦਿਲੋ ਤਾ ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰੋ ਦੂਰ ਵੀ ਚੀਸ਼ ਉਠਦੀ ਹੈ । ਇਸੇ ਲਈ ਕੇਨੈਡਾ ਦੇ ਐਮਪੀ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਮੱਲੀ ਨੇ ਦਸੰਬਰ 2007 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਰੋਕਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ।

ਜਦੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆ ਨੇ ਕੇਨੈਡਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਨਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਕੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਝੰਡਾ ਬਲੰਦ ਕੀਤਾ । ਪਰ ਮੂਲ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਲਾਹਨਤ ਤੋ ਘੱਟ ਨਹੀ । ਅੰਤ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਉਪਿੰਦਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਰਾਜ ਭਾਸਾ ਐਕਟ (ਸੋਧ) 2008 ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਲਿਆ । ਜਿਸ ਜੋਸ ਨਾਲ ਨਵੇ ਕਨੂੰਨ ਘੜੇ ,ਉਸੇ ਤਰਾ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਝੋਰਾ ਅੱਜ ਵੀ ਹੈ । ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਨੂੰ ਮੋਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੋਧ ਬਿਲ 32 ਪੀਐਲਏ 2021 ਦੁਵਾਰਾ ਹੋਰ ਮਜਬੂਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੈਕਸਨ 8 ਰਾਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਅਣਗੋਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆ ਨੂੰ ਲੱਖਾ ਰੁਪਾਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਭਰਨ ਦੀਆ ਮਦਾ ਹੋਰ ਜੋੜੀਆ ਹਨ। ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਜਿਲਾ ਭਾਸਾ ਕਮੇਟੀਆ ਵੀ ਬਣ ਗਈਆ। ਅਜਿਹੇ ਚੰਗੇ ਉਪਰਾਲਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਖਤੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹਨ।

ਜਿਥੇ ਅਫਸਾਹੀ ਖੜੋਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀ । 2017 ਨੂੰ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਲਫ ਅੰਗਰੇਜੀ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਤੇ ਘੱਗਰ ਤੱਕ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਆਖ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ। ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀਆ 22 ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾਵਾ ਵਿੱਚ ਸਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਰੱਖਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਵੀ ਭੁਲ ਗਏ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ 122 ਮਿਲੀਅਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ 9ਵੀ ਸਭ ਤੋ ਵੱਧ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਜਦੋ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਇੱਛਾ ਸਕਤੀ ਨਹੀ ਜਾਗਦੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਅੰਗੂਰ ਖੱਟੇ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਹੈ । ਹਰ ਹਕੂਮਤ ਵਾਂਗ ਨਵੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬਚਾਉ ਲਈ ਚੰਗੇ ਬਿਆਨ ਦਾਗੇ ,ਨਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਡਰਾਵੇ ਵੀ ਹਨ। ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਹੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾ ਉਪਰ ਪਹਿਰਾ ਦੇਵੇ । ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਨਵੇ ਐਕਟ ਦੁਵਾਰਾ ਗਠਤ ਜਿਲਾ ਤੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਭਾਸਾ ਕਮੇਟੀਆ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਵਾਉਣ ਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਕਰਤਾ ਧਰਤਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਮੇਤ ਡੀ।ਸੀਜ,ਡੀ।ਓ ਤੇ ਹੋਰ ਜਿਲਾ ਪੱਧਰ ਦੇ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ।

ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਰੋਜਗਾਰ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਧਦਾ ਤੇ ਲੋਕਾ ਦਾ ਜੁੜਨਾ ਨਿਰਵਿਘਨ ਚਲਦਾ ਹੈ । ਆਮ ਲੋਕਾਈ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਫਲਸਫਾ ਦੀ ਅਸਲ ਸਮਝ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਬਿਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀ । ਸੋ ਸਰਕਾਰੇ ਦੇ ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਵੀ ਜਿਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਬੇਹਤਰੀ ਲਈ ਆਲੇ-ਦੁਵਾਲੇ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਹਲੂਣਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹੀਏ ।ਅਧੁਨਿਕ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜਨ, ਲਿਖਣ ਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਤਰਕ ਤੇ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਕਰੀਏ, ਤਾ ਜੋ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਘਣਛਾਂਵਾ ਬੂਟਾ ਹੋਰ ਘਣਛਾਂਵਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ (10 ਦਸੰਬਰ ਵਿਸੇਸ)

(ਸਫਾ 26 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਤਹਿਤ 12 ਅਕਤੂਬਰ 1993 ਨੂੰ ਕੇਦਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਪਨਾ ਹੋਈ। ਇਸ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ 1993 ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਲਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ।

ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀ ਸ਼ੁਧਾ ਹਨ ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਧੀਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁ-ਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋ ਸੌਂਪੇ ਕਾਰਜਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਬੰਦ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇ ਭਾਰਤ 26 ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟੇਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹਨ । ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਦੇਸ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਜਾਦੀ ਵਿੱਚ 162 ਦੇਸ਼ਾ ਵਿਚੋ 111 ਸਥਾਨ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ 17 ਮਾਰਚ 1997 ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਭਾਵੇ ਅੱਜ ਅਧਿਕਾਰਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਮਿਸਨਾ ਤੋ ਇਲਾਵਾ ਅਨੇਕਾ ਸੰਸਥਾਵਾ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਖੂਬੀ ਨਿਭਾ ਰਹੀਆ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਗੂਰੁ, ਪੀਰ, ਪਗੰਬਰਾ ਨੇ ਸਦੀਆ ਪਹਿਲਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਧਰਮ,ਜਾਤਾ ਤੋ ਉਤਮ ਦੱਸਿਆ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦ ਬਚਨ ਅਨੁਸਾਰ

"ਮਾਨਿਸ ਕੀ ਜਾਤ ਸਭੇ ਏਕੇ ਪਹਿਚਾਨਬੋ
ਦਿਓੜਾ ਮਸੀਤ ਸੋਈ,ਪੂਜਾ ਨਮਾਜ ਓਹੀ "

ਇਕ ਮਨੁੱਖੀ ਜਨਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਧਿਕਾਰਾ ਨੂੰ ਸੰ-ਸਰਿਕ ਰੀਤੀ--- ਰਿਵਾਜਾ ਨਾਲ ਤੋੜਿਆ ਨਹੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੋ ਆਉ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲੇ ਲੋਚਦੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਮੌਕਿਆ ਲਈ ਮਿਲ ਕੇ ਯਤਨ ਕਰੀਏ ।

****

ਹੁਣ ਤੁਹਾਡਾ ਚਿਹਰਾ ਹੀ ਬਣੇਗਾ ਬੋਰਡਿੰਗ ਪਾਸ, ਇਹਨਾਂ 4 ਏਅਰਪੋਰਟਸ 'ਤੇ ਐੱਫਆਰਟੀ ਮਸ਼ੀਨ 'ਤੇ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ

2 ਦਸੰਬਰ 2021 - 4 ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਤਕਨੀਕ: ਡਿਜੀ ਯਾਤਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰਮੀਨਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਡਿਜੀ ਯਾਤਰਾ ਕੇਂਦਰੀ ਈਕੋ-ਸਿਸਟਮ ਮਾਰਚ 2022 ਵਿੱਚ ਲਾਈਵ ਹੋਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜਲਦੀ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੋਰਡਿੰਗ ਪਾਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ। ਤੁਹਾਡਾ ਚਿਹਰਾ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਬੋਰਡਿੰਗ ਪਾਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਏਗਾ। ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਨਾਗਰਿਕ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਜਨਰਲ ਵੀਕੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਡਿਜੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ 4 ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ (ਵਾਰਾਣਸੀ, ਪੁਣੇ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਅਤੇ ਵਿਜੇਵਾੜਾ) 'ਚ ਫੇਸ਼ੀਅਲ ਰਿਕੋਗਨੀਸ਼ਨ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ (ਐੱਫਆਰਟੀ) ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਾ੍ਰਠ (ਬੇਸਡ ਬਾਇਓਮੈਟ੍ਰਿਕ ਬੋਰਡਿੰਗ ਸਿਸਟਮ) 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਯਾਤਰੀ ਡੇਟਾ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੇੜਛਾੜ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਜਨਰਲ ਵੀ ਕੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਯਾਤਰਾ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਜੀ ਸੈਂਟ੍ਰਲ ਇਕੋ ਸਿਸਟਮ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਯਾਤਰੀ ਲਈ ਵਿਕਲਪ ਹਨ।ਡਿਗੀ ਯਾਤਰਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ, ਯਾਤਰੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਵੇਰਵੇ (ਫਓਯਵੇਰਵੇ, ਫ੍ਰਅਤੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਬਾਇਓਮੈਟ੍ਰਿਕਸ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਪ ਰਾਹੀਂ ਸਬੰਧਤ ਰਵਾਨਗੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਬਾਇਓਮੈਟ੍ਰਿਕ ਬੋਰਡਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਭੇਜਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਯਾਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਡਿਜੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਯਾਤਰੀਆਂ ਕੋਲ ਡਾਟਾ ਨਾ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੈਨੂਅਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਿਉਂ ਖਾਸ ਹੈ ਸਿਸਟਮ?

ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਡਿਗੀ ਯਾਤਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰਮੀਨਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਯਾਨੀ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਯਾਤਰੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਟਰਮੀਨਲ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਅੰਦਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਰਾਹੀਂ ਯਾਤਰੀ ਦਾ ਬੋਰਡਿੰਗ ਪਾਸ ਵੀ ਸਿੱਧਾ ਉਸ ਦੇ ਫੋਨ 'ਤੇ ਜਾਵੇਗਾ।ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਯਾਤਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੀਆਈਐਸਐਫ, ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਕੋਲ ਹੋਣਗੇ, ਫਿਰ ਕੈਮਰੇ ਵਿਚ ਉਸ ਯਾਤਰੀ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹੀ ਫਲੈਪਗੇਟ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣਗੇ।

ਚਿਹਰਾ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇੱਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ

ਇੱਕ ਚਿਹਰਾ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇੱਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਡਿਜੀਟਲ ਚਿੱਤਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਫ੍ਰੇਮ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੇ ਡੇਟਾਬੇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਈਡੀ ਤਸਦੀਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਚਿੱਤਰ ਤੋਂ ਚਿਹਰੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਮਾਪਣ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ 1960 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੱਕ ਰੂਪ ਵਜੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ, ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਰਟਫ਼ੋਨਾਂ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਵਰਤੋਂ ਦੇਖੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਪ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਇਓਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਇਓਮੈਟ੍ਰਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਆਇਰਿਸ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਪਛਾਣ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦੀ ਸੰਪਰਕ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਉੱਨਤ ਮਨੁੱਖੀ-ਕੰਪਿਊਟਰ ਇੰਟਰੈਕਸ਼ਨ, ਵੀਡੀਓ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਇੰਡੈਕਸਿੰਗ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਸਿਸਟਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਪਛਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਲਿੰਗ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਸਲੀ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲਿੰਗ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਮਹ-ੱਤਵਪੂਰਨ ਬਾਇਓਮੀਟ੍ਰਿਕ ਡੇਟਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਕਾਰਨ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਪਾ-ਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੈਟਾ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ.5॥ ਕਿ ਇਹ ਫੇਸਬੁੱਕ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਰਬ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਸਕੈਨ ਡੇਟਾ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏਗੀ।

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ
+91-94636-01616

ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਤਕਨੀਕ ਕੀ ਹੈ

ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਪੈਟਰਨ ਪਛਾਣ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਮਨੁੱਖੀ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤਿੰਨ-ਅਯਾਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਖ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ, ਇਸਦੇ ਦੋ-ਅਯਾਮੀ ਚਿੱਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਪਿਊਟੇਸ਼ਨਲ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਸਟਮ ਚਾਰ ਪੜਾਅ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਚਿਹਰਾ ਪਛਾਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਤੋਂ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਖੰਡਿਤ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਨੂੰ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਪੋਜ਼, ਚਿੱਤਰ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਸਕੇਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਲਾਈਨਮੈਂਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਤੀਜੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਚਿਹਰੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਸਥਾਨੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਕੱਢਣਾ। ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅੱਖਾਂ, ਨੱਕ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਵਰਗੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਇੰਨਾ ਸਥਾਪਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵੈਕਟਰ, ਫਿਰ, ਚੌਥੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ, ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੇ ਡੇਟਾਬੇਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

ਤਾਰੀਫ

ਨਿੱਤ ਲੱਖ ਬਣੇ ਜਿਹੜੇ ਵੈਰੀ ਸਾਡੇ ਦੱਸਦੀ ਹਾਂ ਹੱਡਬੀਤੀ
ਭਾਵੇਂ ਮੀਂਹ ਹਨੇਰੀ ਤੇ ਝੱਖੜ ਆਏ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕੀਤੀ
ਤੂੰ ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਦਿਲ ਮੇਰੇ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਚੋਰ ਨਹੀਂ
ਕਿਵੇਂ ਸੋਹਣੇ ਦੀ ਸਿਫਤ ਲਿਖਾਂ ਮੇਰੀ ਕਲਮ 'ਚ ਐਨਾ ਜੋਰ ਨਹੀਂ।

ਕੋਈ ਕੋਈ ਸਿਰੇ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀਸ ਤਲੀ 'ਤੇ ਧਰਕੇ
ਸਦਕੇ ਜਾਵਾਂ ਸੋਹਣੀ ਦੇ ਜਿਹੜੀ ਆਉਂਦੀ ਘੜੇ ਤੇ ਤਰਕੇ
ਮਹੀਂਵਾਲ ਨੇ ਪੱਟ ਚੀਰਿਆ ਕੋਈ ਪਾਉਂਦਾ ਸੀ ਉਦੋਂ ਸ਼ੋਰ ਨਹੀਂ
ਕਿਵੇਂ ਸੋਹਣੇ ਦੀ ਸਿਫਤ ਲਿਖਾਂ ਮੇਰੀ ਕਲਮ .....

ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ ਕੋਇਲ ਕੂਕਦੀ ਫਿਰ ਮਾਲੀ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਵੇ
ਬੇਈਮਾਨ ਜੇ ਹੋ ਜੇ ਮਾਲੀ ਕੋਈ ਬਾਹਾਂ 'ਚ ਪੈਰ ਨਾ ਪਾਵੇ
ਲੱਖ ਲਾਹਨਤਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਲੋਕੀ ਨਾ ਪੈਲਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਮੋਰ ਨਹੀਂ
ਕਿਵੇਂ ਸੋਹਣੇ ਦੀ ਸਿਫਤ ਲਿਖਾਂ ਮੇਰੀ ਕਲਮ .....

ਦੁੱਖ ਤਕਲੀਫਾਂ ਆਈਆਂ ਅੱਗੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਰ ਤੇ ਜਰੀਆਂ
ਸ਼ਾਮ ਸਵੇਰੇ ਬੈਠ ਮੋੜਾਂ 'ਤੇ ਗੱਲਾਂ ਸਭ ਨੇ ਕਰੀਆਂ
ਪਰ 'ਦੇਵ ਘੋਲੀਏ' ਵਾਲਿਆ ਵੇ ਬੱਸ ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਹੋਰ ਨਹੀਂ
ਕਿਵੇਂ ਸੋਹਣੇ ਦੀ ਸਿਫਤ ਲਿਖਾਂ ਮੇਰੀ ਕਲਮ 'ਚ ਐਨਾ ਜੋਰ ਨਹੀਂ।

– ਦੇਵ ਘੋਲੀਆ ਖੁਰਦ (ਫਰਿਜ਼ਨੋ)
550-232-7764

ਮਾਂ

ਮਾਂ ਤੁਰ ਗਈ ਏ ਦੂਰ
ਉਠੀ ਸਿਰ ਉਤੋਂ ਛਾਂ
ਭਾਰੀ ਰੁੱਖ ਹੋਣ ਲੱਖਾਂ
ਮਾਂ ਵਰਗੀ ਨਾ ਛਾਂ
ਮਾਂ ਤੁਰ ਗਈ ਏ ਦੂਰ
ਉਠੀ ਸਿਰ ਉਤੋਂ ਛਾਂ।

ਮਨ ਬੜਾ ਹੀ ਉਦਾਸ
ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੰਝੂ ਆਏ
ਮਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਗਮ
ਮੈਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਰੁਆਏ
ਅੱਖਾਂ ਰੋਂਦਿਆਂ ਦੀਆਂ
ਹੁਣ ਕਿੱਦਾਂ ਪੂੰਝੂ ਮਾਂ
ਮਾਂ ਤੁਰ ਗਈ ਏ ਦੂਰ
ਉਠੀ ਸਿਰ ਉਤੇ ਛਾਂ।

ਮਾਂ ਨੇ ਬੋਲਣਾ ਸਿਖਾਇਆ
ਕੁੱਛੜ ਚੁੱਕ ਕੇ ਖਿਲਾਇਆ
ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ
ਮਾਂ ਨੇ ਹੱਥੀਂ ਖਿਲਾਇਆ
ਜਦ ਡਿੱਗ ਪੈਂਦੇ ਸੀ
ਝੱਟ ਚੁੱਕਦੀ ਸੀ ਮਾਂ
ਮਾਂ ਤੁਰ ਗਈ ਏ ਦੂਰ
ਉਠੀ ਸਿਰ ਉਤੋਂ ਛਾਂ।

ਮਾਂ ਬਿਨਾ ਸੁੰਨਾ ਘਰ
ਮੈਨੂੰ ਵੱਢ ਵੱਢ ਖਾਵੇ
ਕਮਲਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਲੱਭਾਂ
ਮਾਂ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਵੇ
ਮਾਂ ਬਿਨਾਂ ਅੱਜ ਲੱਗੇ
ਸੁੰਨਾ ਘਰ ਤੇ ਗਰਾਂ
ਮਾਂ ਤੁਰ ਗਈ ਏ ਦੂਰ
ਉਠੀ ਸਿਰ ਉਤੋਂ ਛਾਂ।

ਮਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਸਿਰੋਂ ਉਠੀ
ਧੁੱਪਾਂ ਲੂਹੀ ਸਾਨੂੰ ਜਾਣ
ਮਾਂ ਰੱਬ ਰੂਪ ਹੁੰਦੀ
ਸਾਰਾ ਜਾਣਦਾ ਜਹਾਨ
ਮਾਂ ਜਿੰਨੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ
ਹੋਰ ਠੰਡੀ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਛਾਂ
ਮਾਂ ਤੁਰ ਗਈ ਏ ਦੂਰ
ਉਠੀ ਸਿਰ ਉਤੋਂ ਛਾਂ।

ਪਿਪਲਾਂਵਾਲੀਆ ਵੀ ਦੁੱਖ
ਮਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਹਿੰਦਾ
ਅਕਸਰ ਕਰੂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ
ਜੁਗਿੰਦਰ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਲੈਂਦਾ
ਧਾਮੀ ਦੇ ਵੀ ਸਿਰ ਉਤੇ
ਹੈ ਨਹੀਂ ਮਾਂ ਵਾਲੀ ਛਾਂ
ਮਾਂ ਤੁਰ ਗਈ ਏ ਦੂਰ
ਉਠੀ ਸਿਰ ਉਤੋਂ ਛਾਂ
ਭਾਮੇ ਰੁੱਖ ਹੋਣ ਲੱਖਾਂ
ਮਾਂ ਵਰਗੀ ਨਾ ਛਾਂ
ਮਾਂ ਤੁਰ ਗਈ ਦੂਰ
ਉਠੀ ਸਿਰ ਉਤੋਂ ਛਾਂ।

-ਜੁਗਿੰਦਰ ਧਾਮੀ
ਪਿੱਪਲਾਂਵਾਲੀਆ
530-844-0987

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਜੇਤੂ

ਭਵਾਨੀਗੜ, 7 ਦਸੰਬਰ (ਚਮਨਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ) ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮਾਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਨਲਾਈਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਾਰੀ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਐੱਸ ਸ਼ ਐੱਸ-ਗੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲ ਭਲਵਾਨ ਦੀ ਗਿਆਰਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਦੇ ਜਿਲਾ ਪੱਧਰੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ "ਸਟਾਰ ਆਫ ਦਾ ਡੇ" ਖਿਤਾਬ ਜਿੱਤਿਆ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਨੀਲਮ ਗਰਗ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਲੈਕਚਰਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੰਗਲਿਸ ਬੂਸਟਰ ਕਲੱਬ ਤਹਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ, ਜਤਿੰਦਰਦੀਪ ਕੌਰ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਾਲੀ ਸ਼ਰਮਾ ਆਦਿ ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਸ਼ੇਸ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਿਪਟੀ ਜਿਲਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ (ਸੈ ਸਿੱ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਡੀਐੱਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ/ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁਹੰਮਦ ਅਖ਼ਲਾਕ, ਪ੍ਰੀਤਇੰਦਰ ਘਈ ਬਲਾਕ ਨੋਡਲ ਅਫਸਰ ਨੇ ਸਮੁੱਚੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੱਤੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਲਾਕ ਦੇ 115 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿਲਾ ਪੱਧਰੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਹੱਥੀਂ ਮੈਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਭਾਰਤ ਲਈ ਵੱਡੀ ਲਾਹਣਤ

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ

2 ਦਸੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਅਠਾਵਲੇ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ 43,797 ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਹੱਥੀਂ ਮੈਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 42,500 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।ਕੇਂਦਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ 43,797 ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਹੱਥੀਂ ਸਫ਼ੈਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਜਾਤੀ-ਸੰਬੰਧੀ ਅੰਕੜੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 42,500 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਅਠਾਵਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 42,594 ਹੱਥੀਂ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ, 421 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਅਤੇ 431 ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।ਅਠਾਵਲੇ ਨੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, "ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਹੱਥੀਂ ਮੈਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 43,797 ਮੈਨੂਅਲ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡੇਟਾ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।" 30 ਜੁਲਾਈ ਹੱਥੀਂ ਮੈਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ; ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੱਥੀਂ ਮੈਲਾ ਢੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸਦਨ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 66,692 ਹੱਥੀਂ ਮੈਲਾ ਢੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ "ਅਜਿਹੀ ਮੌਤ" ਨਹੀਂ ਹੋਈ।ਕੇਂਦਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੱਥੀਂ ਮੈਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿੱਖੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਜ਼ਤ ਲੁੱਟੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੌਤ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ

ਹੱਥੀਂ ਮੈਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੱਥੀਂ ਮੈਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਅਠਾਵਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 66,692ਹੱਥੀਂ ਮੈਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੱਥੀਂ ਮੈਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, "ਹੱਥੀ ਮੈਲਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।"ਸਰਕਾਰ ਹੱਥੀਂ ਸਫ਼ਾਈ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਪਟਿਕ ਟੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਸੀਵਰਾਂ ਦੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਫ਼ਾਈ ਕਾਰਨ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੱਸਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ, 10 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਅਠਾਵਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਹੱਥੀਂ ਸਫ਼ੈਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀਵਰ ਜਾਂ ਸੈਪਟਿਕ ਟੈਂਕ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਹੈ।"ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਰੁਖ਼ੀ ਦੀ ਘਾਟ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਨਵੀਨਰ ਬੇਜ਼ਵਾਦਾ ਵਿਲਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਹੱਥੀਂ ਗੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀਵਰਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ 340 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

"ਹੁਣ, ਉਹ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੱਥੀਂ ਸਫ਼ਾਈ ਨੂੰ ਸੁੱਕੀਆਂ ਲੈਟਰੀਨਾਂ ਸਮਝ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁੱਕੀਆਂ ਲੈਟਰੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਮਰਦੇ ਪਰ ਇੱਥੇ ਸੈਪਟਿਕ ਟੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਮਰਦੇ ਹਨ, ਸਰਕਾਰ ਸਭ ਕੁਝ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਹੱਥੀਂ ਮੈਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ", ਉਸਨੇ ਪੀਟੀਆਈ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ।

"ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਹ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਰੋਕਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਲੋਕ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਰੂਪ ਹੈ- ਦਲਿਤ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ, "ਵਿਲਸਨ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ।

ਦਲਿਤ ਆਦਿ-ਵਾਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਚ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਪੀਟੀਆਈ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੈਸੇ ਵੀ ਘੱਟ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤਿ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਇਕੱਲੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗਵਾਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਜ਼ਤ ਲੁੱਟੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।"

ਕਰਨਾਟਕ 'ਚ 3 ਸਫਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਾਹ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ

ਪ੍ਰੈਸ ਟਰੱਸਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਬੈਂਗਲੁਰੂ 4 ਜੂਨ, 2021 ਅੱਪਡੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਰਾਮਨਗਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਨਹੋਲ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਹ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਤਿੰਨ ਸਫਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇੱਥੋਂ ਕਰੀਬ 50 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਕਸਬੇ ਰਾਮਨਗਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੈਨਹੋਲ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਤਿੰਨ ਸਫਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।ਰਾਮਨਗਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਐਸ ਗਿਰੀਸ਼ ਨੇ ਪੀਟੀਆਈ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, "ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੈਨਹੋਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਹੋਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।"

ਪੁਲਸ ਮੁਤਾਬਕ, ਬੇਂਗਲੁਰੂ ਦੇ ਕਮਲਾ ਨਗਰ ਤੋਂ ਇਕ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਸੀਵਰੇਜ ਦੀ ਸਫਾਈ ਲਈ ਛੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਦੀ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਕਿਸਮਤ ਮਿਲੀ। ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਤੋਂ ਲਿਆਇਆ ਸੀ।

ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹੱਥੀਂ ਮੈਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਲਈ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰੋ।

ਸਾਲ 2021 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿੱਚ ਹੱਥੀਂ ਮੈਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਛੇ ਮੌਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਚੇਨਈ, 7 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2021 ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਮੈਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ।ਹੱਥੀਂ ਮੈਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਲਈ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਸਟਿਸ ਸੰਜੀਬ ਬੈਨਰਜੀ ਅਤੇ ਸੇਂਥਿਲ ਕੁਮਾਰ ਰਾਮਾਮੂਰਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਸਫ਼ਾਈ ਦੌਰਾਨ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਥਾਈ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਵੱਲ ਝੁਕ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਉਪਕਰਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੀਵਰੇਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੀਵਰੇਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਤਾਮਿਲ-ਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਰਕ ਆਰਡਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਕੋਈ ਹੱਥੀਂ ਮੈਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਲੈਕਲਿਸਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਚੇਨਈ ਕਾਰ-ਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਸੀ।ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 1993 ਤੋਂ ਹੱਥੀਂ ਮੈਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਪੇਟ ਭਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਲਾਰਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਹੱਥੀਂ ਮੈਲਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਕਾਕੂਸ ਇੱਕ ਤਾਮਿਲ ਫਿਲਮ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਮੈਲਾ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਦਾਸਤਾਂ

ਭਾਰਤੀ 99% ਲੋਕ ਜਿਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਵੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਉਹ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਸੀ, ਰੋਜਗਾਰ ਹੈ, ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਪਾਲ਼ਦੇ ਹਨ। ਗਰੰਟੀ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਫਿਲਮ ਦੇਖ ਲਵੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀ ਖਾਣਾ ਨੀ ਨਹੀਂ ਖਾ ਪਾਓਗੇ। ਲੇਕਿਨ ਜੋ ਲੋਕ ਉਸ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾ ਵਾਰੇ ਸੋਚ ਕੇ ਦੇਖੋ। ਅਗਰ ਤੁਸੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਨਸ਼ਾਨ ਕਹਾਉਣ ਲਾਇਕ ਹੋ ਜਰੂਰ ਉਹਨਾ ਲਈ ਕੁੱਝ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੈ। ਕਾਕੂਸ ਇੱਕ 2017 ਦੀ ਤਮਿਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਕੁਨ ਦਿਵਿਆ ਭਾਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਹੱਥੀਂ ਮੈਲਾ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੱਗੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਸ਼ਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਅਧਿਕ-ਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 2013 ਤੋਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਹ ਆਮ ਅਭਿਆਸ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀਆਂ ਹਨ। ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਲਮ ਜਾਤ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਮਾਜ ਦੇ ਚੇਤੰਨ ਯਤਨਾਂ ਬਾਰੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੱਥੀਂ ਮੈਲਾ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀ ਵਿਤਕਰੇ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਮੇਂ ਦਲਿਤ ਇੱਕ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਜਦੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੱਚੇ / ਪ੍ਰੌਕਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮਲ, ਬਾਇਓਮੈਡੀਕਲ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਅਤੇ ਸੀਵਰ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਬਾਕੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲੋਕ ਉਹਨਾ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾ ਮਜਬੂਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਸੈਪਟਿਕ ਟੈਂਕ ਵਿੱਚ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਦੌਰਾਨ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਲੜਾਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜੀਵਨ ਭਰ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਫਿਲਮ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਵਿਕਲਪਿਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ।

ਜਦੋਂ ਹੱਥੀਂ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਕੂਲ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਤੀ ਪਛਾਣ ਦੇ, ਉਹ ਵੀ ਆਖਰਕਾਰ ਕੱਕੂਆਂ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਨ। ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ, ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮੈਨੂਅਲ ਸਫ਼ੈਵਿੰਗ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਨੇ 27 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜੋ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੀਵਰੇਜ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਰ ਗਏ ਸਨ। ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅੰਦੋਲਨ (ਐਸ।ਕੇ।ਏ।), ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਐਨਜੀਓ ਹੈ ਜੋ ਹੱਥੀਂ ਮਲ-ਮੂਤਰ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਲਾਜ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਨੁੱਖੀ ਮਲ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ - ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 1,370 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਸੀਵਰੇਜ ਦੇ ਮੈਨਹੋਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਚ ਘਿਰੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸਨੂੰ ਛਭਾਂਛ, ਭਾਰਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਥੀਏਟਰਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਠੁਬਏ ਵਿੱਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਆਨਲਾਈਨ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿਵਿਆ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ।

ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਅਤੇ ਮਦੁਰਾਈ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ 20 ਨਵੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਮਦੁਰਾਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ, ਜਸਟਿਸ ਐਨ ਆਨੰਦ ਵੈਂਕਟੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਫਆਈਆਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਿਵਿਆ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੱਥੀਂ ਸਫ਼ਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸ਼ੁਤਰਾਣਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਿੰਡ ਸੋਢੀਵਾਲ

ਰਿਟਾਇਰਡ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੱਗਾ

ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਸ਼ੁਤਰਾਣਾ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਿਟਾਇਰਡ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੱਗਾ ਜੋ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਉੱਥੋ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਸੁਣ ਕੇ ਨੋਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੱਗਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਅੱਜ ਬਾਦਸ਼ਾਹਪੁਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਸੋਢੀਵਾਲ ਪਹੁੰਚੇ ਤੇ ਉੱਥੋ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਇਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਹਲਕੇ ਸ਼ੁਤਰਾਣੇ ਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਬਣਦਾ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਸ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਚਿੱਤ ਚੇਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿ ਸੋਢੀਵਾਲ ਵੀ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਹੈ, ਵਿਕਾਸ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਕੀ ਕਰਨਾ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਹੈ ਜੋ ਅਪਗਰੇਡ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਅਪਗਰੇਡ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਪੰਜ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਪੜਨ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਕਈ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੂਰ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜਦੇ, ਇਸ ਕਾਰਣ ਕਈ ਹੋਣਹਾਰ ਲੜਕੀਆਂ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀਆ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆ ਹਨ, ਦੂਜਾ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ, ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਨਰਕ ਭਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਜੀਅ ਰਹੇ ਹਨ, ਤੀਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੁਵਿਧਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹਪੁਰ ਤੇ ਘੱਗੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪੈਦਲ ਹੀ ਛੇ ਸੱਤ ਕਿ-ਲੋਮੀਟਰ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਘੱਗਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੁੱਖੜੇ ਸੁਣਾਏ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਹਲਕੇ ਸ਼ੁਤਰਾਣੇ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਰਹੇ ਬਸ ਵੋਟਾਂ ਵੇਲੇ ਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਨਜਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਜਿਵੇਂ ਦੁੱਧ ਚੋ ਮੱਖੀ ਕੱਢਕੇ ਸੁੱਟੀ ਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੱਲ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ਬਸ਼ਰਤੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਇਸ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਸ਼ੁਤਰਾਣਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੱਚੇ ਮਨੋਂ ਤੁਰਨ ਤਾਂ ਆਪਾ ਸਾਰੇ ਮਿਲਕੇ ਹਲਕੇ ਸ਼ੁਤਰਾਣੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਤੌਰ ਸਕੀਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਫੌਜੀ ਪਾਲਾ ਸਿੰਘ, ਤਸਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੇਰਾਂ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ ਜਤਿਨ ਬੱਤਰਾ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਜੁਰਗ, ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘੱਗਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਸਾਥ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ।

- ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ

'ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ ਯਾਤਰਾ' 'ਚੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਲੇਖ

ਸੰਸਾਰ- ਪਲ, ਪਲ ਦੇ ਸਮਾਚਾਰ

ਬਾਲ ਆਨੰਦ
91-98107-82732

ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੰਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ, ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਅਨੁਭਵ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਖ਼ਬਰ, ਸੂਚਨਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਅੰਸ਼ ਦੇ ਫੈਲਾਵ ਦੀ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਤੇ ਵਿੱਥ ਦੇ ਫਾਸਲੇ ਤੇ ਸਥਿਤ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਮਾਨਵੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੇ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਸੱਭਿਅਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਸਦੀਆਂ ਦਾ ਸਫਰ ਤਹਿ ਕਰਕੇ ਸੰਚਾਰ ਮਾਧਿਅਮ ਦੀ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਨੇ ਅੱਜ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੇ ਚੱਪੇ-ਚੱਪੇ ਨੂੰ ਗਿਣ-ਮਿਣ ਤੇ ਛਾਣ-ਬੀਣ ਛੱਡਿਆ ਹੈ- ਸੰਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਗ੍ਰਿਹਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਕਦਮ ਵਧਾ ਕੇ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਯਤਨ ਜਾਰੀ ਹਨ।

ਮੇਰੀ ਸੋਝੀ ਤੇ ਸਮਝ ਦੇ ਵਿਕਸਤ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਘੁੰਮਣਘੇਰੀਆਂ ਨਾਨਕਿਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜੰਡਾਲੀ, ਜੋ ਪਿਉ-ਦਾਦਿਆਂ ਦੇ ਨਗਰ ਫਲੌਂਡ ਦੇ 7 ਕੋਹ- ਤਕਰੀਬਨ 14 ਕਿਲੋਮੀਟਰ- ਦੇ ਖਿੱਤੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਨਾਨਕਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਹੀ ਪਹਿਲਾ ਪਰਿਚੈ ਨਹਿਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉੱਪਰ ਬਣੀ 'ਪੁਲੀ' ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਨਿਆਣੇ ਹੁੰਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੋਦੀ 'ਚ ਡਰਦੇ, ਡਰਦੇ ਤੇ ਫਿਰ ਉਂਗਲੀ ਫੜਕੇ ਤੇ ਆਖਰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਖੁਦ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਸਮ੍ਰਿਤੀ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। 1947 ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਧੁੰਦਲਾ ਜਿਹਾ ਸਮਝ ਆਉਣਾ; ਪੂਛਲ ਵਾਲੇ ਤਾਰੇ ਨੂੰ ਡਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਲ ਭਰ ਲਈ ਦੇਖਣਾ ਤੇ ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰਾਂ ਤੇ ਗਾਣੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਪਿੰਡ 'ਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਉਤਸਵਾਂ ਤੇ ਬਰਾਤ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਮੇਰੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਫਲੌਂਡ ਦਾ ਮਿਸਤਰੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹਿਰ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਲਿਆਉਂਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਕਾਹ਼ਲੀ 'ਚ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, ਸ਼ਹਿਰੋਂ 'ਵਰਤਮਾਨ' ਲੈ ਆਉਣਾ- ਉਹ ਸ਼ਰੀਫ ਆਦਮੀ ਕੁਝ ਕੁ ਪੈਸੇ ਪੱਲਿਓਂ ਪਾ ਕੇ 'ਪੱਕੀ-ਮਿੱਟੀ' ਦਾ ਵਧੀਆ ਵਰਤਮਾਨ ਜਾਂ ਮਰਤਵਾਨ ਲੈ ਆਇਆ।

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਨਾਲੇ ਕਿਹਾ, ਉਖ਼ੈਰ! ਕਸੂਰ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਹੀ ਹੈ ਭਾਈ- ਮੈਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ 'ਵਰਤਮਾਨ' ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਹੈ।'' ਫੇਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਕਿਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ 'ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਮੇਰੇ ਕੰਨੀਂ ਪੈ ਗਿਆ। ਮਈ 1951 'ਚ ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਕੂਲ 'ਚ ਤੀਸਰੀ ਜਮਾਤ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ 'ਭਾਰਤ' ਦੇਸ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ-ਨਵੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਨਿੱਤ ਅਨੇਕਾਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵਗਦੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਲੱਗਣ ਲੱਗੀਆਂ- ਸਕੂਲ 'ਚ, 'ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਰਤੀ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਕੌਣ?' ਤੇ 'ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੌਣ? ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕੌਣ?' ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਤੀਸਰੀ ਜਮਾਤ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰਚ 1952 'ਚ ਮੈਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਮੁੜ ਪਿੰਡ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। 3 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਭੂਆ ਜੀ ਸੁਰਜੀਤ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਗਵਾਂਢੀ ਤਾਇਆ ਧਰਮ ਦਰਿਆ ਜੀ ਦਾ ਫੌਜੀ ਜਵਾਈ- ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ- ਆਇਆ ਸੀ- ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਿੰਡ 'ਬੇਰ' ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ 'ਫਿਕਸ' ਕੀਤੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਤੇ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਦੀ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਪਗੜੀ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ- ਉਸਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਚੁਬਾਰੇ 'ਚ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ- ਬਾਂਸ ਦੀ ਇਕ ਨਾਜ਼ਕ ਪੌੜੀ ਰਾਹੀਂ ਉਪਰ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਮਿੱਠੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਬੰਦਾ ਸੀ- ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਨਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕੌਰ ਸੀ, ਜੋ ਨਾਉਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁੰਦਰ ਵੀ ਸੀ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੜਕਾ ਸਵਰਨ ਮੈਥੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੀ ਛੋਟਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਬੱਚੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਲਏ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ 'ਰੇਡੀਉ' ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਗਾਣੇ ਤੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸੁਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਜੇ ਤਾਰਾਂ ਠੀਕ ਜੁੜ ਗਈਆਂ। ਦੋ ਬਾਂਸਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਇਕ ਤਾਰ ਚੁਬਾਰੇ ਦੀ ਛੱਤ ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਤਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੈਟਰੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸੰਦੂਕੜੀ ਜਿਹੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ- ਕੁੱਝ ਘਰੜ-ਘਰੜ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਜਿਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ; ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਦਲਾਂ ਕਰਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ। ਅਚਾਨਕ ਮੈਂ ਇਕ ਵਾਕ ਸੁਣਿਆ, ਉਸਮਾਚਾਰ ਮਿਲਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਲੋਨ ਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸੈਨਾਨਾਇਕੇ ਕੀ ਘੋੜੇ ਸੇ ਗਿਰ ਕਰ ਮ੍ਰਿਤੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ...'' ਘਰ 'ਚ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਸੁਣਦੇ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਮਤਲਬ ਸਮਝ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਖ਼ਬਰ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਪਰਿਚੈ ਵਾਲੀ- ਅਭੁੱਲ ਤੇ ਅਤਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯਾਦ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਸ 'ਸਮਾਚਾਰ' ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਿਵਰਣ ਜਾਨਣ ਲਈ ਖੋਜ ਕੀਤੀ। ਠੀਕ ਵੇਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਡਲੇ ਸਟੀਫਨ ਸੈਨਾਨਾਇਕੇ 21 ਮਾਰਚ, 1952 ਦੀ ਸੁਬਹ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚਹੇਤੀ ਘੋੜੀ 'ਚਿੱਤਰਾ' ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ, ਦੋ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਹਮੇਸ਼ ਵਾਂਗ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਲਈ ਨਿਕਲੇ ਸਨ। ਘੋੜੀ ਨੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਪਕੜੀ ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਮੀਲ ਦੀ ਵਿੱਥ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਚਾਨਕ ਕਾਠੀ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਪਏ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹ 32 ਘੰਟੇ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਵਸਥਾ 'ਚ ਰਹੇ ਸਨ- ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੰਨੇ ਪ੍ਰਮੰਨੇ ਡਾਕਟਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਬਾਦ, ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਵਜੇ, 22 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਮਾਚਾਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਿਲੋਨ-1972 'ਚ ਬਦਲਕੇ ਇਸ ਦੇਸ ਦਾ 'ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ' ਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ- ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਦਾ ਲਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉੱਥੇ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਨਾਂ 'ਸਰ ਜੌਹਨ ਕੋਟਲੇਵਾਲਾ' ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਦਿਲਚਸਪ ਲੱਗਾਜਿਵੇਂ ਉਸਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਮਾਲੇਰਕੋਟਲੇ' ਨਾਲ ਹੋਵੇ!

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੂਰਵ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਸ੍ਰੀ ਭੀਮ ਸੈਨ ਸੱਚਰ ਜੀ ਦਾ 1967 'ਚ ਸਿਲੋਨ 'ਚ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨੇ ਮੇਰੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਪਦਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੰਕਾ ਦਾ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਮਾਇਣ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣਾ ਮੈਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਅਚੰਭਿਤ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਰਾਮ-ਸੇਤੂ-ਪੁਲ- ਬਾਰੇ ਵੀ ਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਚਾਰ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਟਾਪੂਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਮਾਲਦੀਵਜ਼ 'ਚ ਨਵੇਂ ਸਥਾਪਤ ਭਾਰਤੀ ਸਿਫ਼ਾਰਤਖਾਨੇ ਦਾ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਿਹਾ- ਪਰ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਜਾਣ ਦਾ ਸਬੱਬ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਿਆ।

ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦਾ 1948 'ਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਬਾਦ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪ ਤੇ ਉਤਾਰ-ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਤਾਮਿਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਲੰਬੇ ਖ਼ੂਨ-ਖਰਾਬੇ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰਹਿ-ਯੁੱਧ ਨੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉੱਜਲੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬਲ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ 'ਚ ਬੁੱਧਮੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਰੌਚਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਧਿਆਏ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਧਰਮਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਈਸਵੀ ਸਨ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਮਰਾਟ ਅਸ਼ੋਕ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਮਹੇਂਦਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਨਿਰੁੱਧਪੁਰੇ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦੇਵਾਨਮ-ਪ੍ਰਿਯਾ ਤੀਸਾ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਕੂਲ 'ਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਬਾਅਦ ਤੇ ਉਦੋਂ ਦੇ ਵਧੀਆ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਾਤਾਵਰਣ 'ਚ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਦੇਸ਼-ਦੁਨੀਆ ਨਾਲ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਜੁੜ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਆਮ ਚੁਣਾਵ ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਗਾਂਧੀ ਚੌਂਕ 'ਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਰੌਣਕ ਵੀ ਬੜੀ ਦਿਲਚਸਪ ਲਗਦੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ 15 ਅਗਸਤ 1951 ਦਾ 'ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ'-ਹਿੰਦੀ- ਦਾ ਮੁੱਖ ਪੰਨਾ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ- ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਚੰਦ-ਤਾਰੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲੇ ਝੰਡੇ ਨੂੰ ਫੜੀਂ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਮੌਲਵੀ ਜਿਹਾ- ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਦੋ ਸਿੰਗ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਸਨ- ਦੌੜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਇਕ ਲੰਬਾ ਭਾਰਤੀ ਸਿਪਾਹੀ ਬੰਦੂਕ ਪਕੜੇ ਮੁਸਕਰਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਅਚਾਨਕ ਇਹ ਸਮਾਚਾਰ ਸੁਣਿਆ-ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਿਆਕਤ ਅਲੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਕ ਇਕੱਠ 'ਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਅਜੀਬ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਇਹ ਸਮਾਚਾਰ- ਜੋ ਕਿ 16 ਅਕਤੂਬਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਸੀ। ਐਵਰੈਸਟ ਦੀ ਵਿਜੈ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਜੋ 30-31 ਮਈ, 1953 ਨੂੰ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ 'ਚ ਆਈ ਹੋਵੇਗੀ- ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਯਾਦ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

1954 ਦੀਆਂ ਗਰਮੀਆਂ 'ਚ ਕੁਦਰਤ ਵਲੋਂ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੇ ਤੇ ਰਹਿਮਤਾਂ ਦੀ ਅਜਬ ਬਰਸਾਤ ਹੋ ਗਈ- ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵੱਲੋਂ ਇਕ 'ਰੀਡਿੰਗ ਰੂਮ' ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਤੇ ਚੋਣਵੇਂ ਮੈਗਜ਼ੀਨ-ਰਸਾਲੇ ਆਦਿ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਥਾਨ ਪਿਤਾ ਜੀ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਵੈਦਗਿਰੀ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਸ੍ਰੀ ਗਜਨੇਸ਼ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਔਸ਼ਧਾਲਯ' ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਘਰ ਵੀ ਉਥੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੀਰੀਡਿੰਗ ਰੂਮ ਦੇ ਠੀਕ ਉੱਪਰ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਰੀਡਿੰਗ ਰੂਮ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਨਿਗਰਾਨ- ਚਰੰਜੀ ਲਾਲ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹਸਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ- ਉਹ ਮੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ। ਉਮਰ ਤਕਰੀਬਨ 40 ਸਾਲ ਸੀ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਬੂਟਾਂ ਦੀ ਪਾਲਸ਼ ਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਲਾਲਟੈਨਜ਼ ਦੀ ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਤੇ ਤੇਲ ਆਦਿ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਰੀਡਿੰ-ਗਰੂਮ 'ਚ ਬਿਠਾਕੇ ਆਪ ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਵੀ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ- ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਮਜਬੂਰੀ 'ਚ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਤੇ ਰਸਾਲਿਆਂ ਦੀ ਖ਼ੂਬ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ- ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਲਈ। ਮੈਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੀਆਂ- ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ 'ਯੰਗ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕਲੱਬ' ਬਣਾਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ੌਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਸੀਂ ਛੋਟੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਚਰੰਜੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖੇਡਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਅਨੁਭਵ ਤੇ ਸ਼ੌਕ ਸੀ- ਸਭ ਉਸਨੂੰ 'ਉਸਤਾਦ ਜੀ' ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਇਹ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਰੀ-ਡਿੰਗ ਰੂਮ 1961 ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਪਾਸ ਸੀ- ਕੁਝ ਸਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਡੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਠੀਕ ਹੇਠਲਾ ਕਮਰਾ ਹੀ ਸੀ।

'ਦਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' ਤੇ 'ਦਾ ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ' ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ- ਤੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਭ ਖ਼ਬਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਹਿਜ ਹੀ ਮੇਰੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਈਆਂ ਸਨ। 'ਇਲੈਸਟ੍ਰੇਟਡ ਵੀਕਲੀ' ਤੇ ਕਾਰ-ਟੂਨਜ਼ ਦਾ 'ਸ਼ੰਕਰਜ਼ ਵੀਕਲੀ'; ਹਿੰਦੀ ਦੇ 'ਧਰਮ ਯੁੱਗ' ਤੇ 'ਹਿ-ਂਦੁਸਤਾਨ'; ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ 'ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ' ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਾਲਾ 'ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ'; ਉਰਦੂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਸ਼ਮ੍ਹਾਂ' ਤੇ 'ਬੀਸਵੀਂ ਸਦੀ' ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਗਿਣਤੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਲ ਹੀ ਦਾਣੇ ਭੁੰਨਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਭੱਠੀਆਂ ਸਨਪ੍ਰਤਾਪੋ, ਮਾਲਣ ਤੇ ਸ਼ਿਆਮੋ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਸੀ!

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣ-ਪੁਰਸ਼, ਦਾਣੇ ਭੁੰਨਵਾ ਕੇ ਇਕੱਠੇ ਵੰਡ-ਛਕਦੇ ਸਨ- ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿਆਸਤ, ਸਮਾਜ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਸਭ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਵੀ ਡੂੰਘੇ ਸੋਚਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਐਸੇ ਮਿੱਠੇ-ਪਿਆਰੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਣਾ ਵੀ!

ਮੈਨੂੰ 1956 'ਚ ਮੈਲਬੋਰਨ ਤੇ 1960 'ਚ ਰੋਮ ਦੀਆਂ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਬਾਰੇ ਸਭ ਕੁਝ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਪਤਾ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੀ ਖੇਡ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਨ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਰਨ 'ਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ- ਖੇਲ, ਖੇਲ 'ਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਰੱਬ ਦੀ ਮੇਹਰ ਦੀ ਹੀ ਖੇਲ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ- ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣ ਦੀ।ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ- ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਅਚਾਨਕ, ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਜਾਂ ਹੱਤਿਆ ਕਾਰਨ- ਵੱਡੀ ਖ਼ਬਰ ਗਿਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਹੈ। ਮੌਤ ਦਾ ਦੁੱਖ, ਰਹੱਸ, ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਐਸੇ ਪਹਿਲੂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤੂ ਦੇ ਸਮਾਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਬਾਰੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਤੇ ਰਸਾਲਿਆਂ 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ- ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਮੇਰੇ ਮਨ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਲਗਦੀਆਂ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 8 ਜਨਵਰੀ 1955- ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਛੇਵੀਂ ਜਮਾਤ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ- ਤਾਂ ਵਿਵਾਦਤ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਸਆਦਤ ਹਸਨ ਮੰਟੋ ਦੇ 43 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਮਰ ਜਾਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਭਰੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੰਟੋ ਕੌਣ ਹੈ- ਨਾਉਂ ਬੜਾ ਅਜੀਬ ਜਿਹਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਦਾ ਹੋਵੇ! ਖ਼ੈਰ, ਗੱਲਾਂਬਾਤਾਂ ਸੁਣਕੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਬਦਨਾਮ- ਪਰ ਬਹੁਤ ਈਮਾਨਦਾਰ ਤੇ ਅਸ-ਰਦਾਰ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਸੀ।

ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਭਾਰਤੀ ਜਨਸੰਘ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਡਾ. ਸ਼ਿਆਮ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੁਖਰਜੀ ਦੀ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਹੋਈ ਮੌਤ- 23 ਜੂਨ, 1953- ਦਾ ਬਹੁਤ ਸੋਗ ਮਨ-ਾਇਆ ਸੀ- 'ਏਕ ਦੇਸ ਕੇ ਦੋ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਦੋ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਦੋ ਪ੍ਰਧਾਨ...; ਨਹੀਂ ਚਲੇਂਗੇ, ਨਹੀਂ ਚਲੇਂਗੇ!' ਮੇਰੇ 'ਬਾਲ-ਮਨ' ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਨੂੰ ਠੀਕ ਹੀ ਲਗਦਾ ਸੀ। ਬਾਦ 'ਚ, ਮੈਂ ਵੀ ਸੰਘ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ 'ਚ ਖੇਡਣ ਤੇ ਕਵਾਇਦ ਲਈ ਸ਼ੌਕ ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫਿਰ 52 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਦ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਚਿਰੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਖਿਡਾਉਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣੇ ਵੀ ਸਿਖ-ਾਉਂਦੇ ਸਨ- ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਲੱਭ ਕੇ ਮਿਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ 'ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ' ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

ਫਿਰ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਮੇਰੀ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ- ਜੋ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸਨੇਹ-ਸਤਿਕਾਰ ਵਾਲੀ ਆਤਮਿਕ ਦੋਸਤੀ ਬਣ ਗਈ- ਸ. ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਟੇਲਰ ਮਾਸਟਰ ਨਾਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਮੇਰਾ ਇਕ ਜਮਾਤੀ ਮਿੱਤਰ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿੱਲੀ, ਨਾਗਪੁਰ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਣ ਲਈ ਲੈ ਗਿਆ। ਇਹ ਐਸਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਬਣਿਆ ਜੋ 1957 'ਚ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅੱਠਵੀਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ- ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਮਰ ਭਰ- 1994 ਤੱਕ ਉਵੇਂ ਕਾਇਮ ਰਿਹਾ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਵਾਉਣ ਨੂੰ ਮਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਸ. ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸ ਇਕ ਵਧੀਆ ਰੇਡਿਓ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਚੁਬਾਰੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਉਸਦੀਆਂ 'ਏਰੀਅਲ' ਦੀਆਂ ਕੁੱਝ ਤਾਰਾਂ ਵੀ ਬਾਂਸਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸੁਣਨ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਸਵਾ ਅੱਠ ਵਜੇ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਸੁਣਦਾ ਸੀ- ਜੋ ਕਦੀ-ਕਦੀ ਕਵਿਤ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਬਹੁਤਾ ਨਾਉਂ ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੁਣਦੇ ਸੀ। ਹਿੰਦੀ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਦੇਵਕੀ ਨੰਦ ਪਾਂਡੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ- ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ 'ਚੋਂ ਫਿਸਲ ਗਏ ਹਨ, ਬੱਸ ਇਕ ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਹੀ ਯਾਦ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੇਡੀਓ- 1956 'ਚ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ਵੀ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੋਇਆ- ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਧੁੰਨ- ਸਿਗਨੇਚਰ ਟਿਊਨ- ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦਾ ਵਕਤ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਕੁਝ ਦੁਕਾਨਾਂ 'ਚ ਵੱਡੇ ਕਲਾਕ ਵੀ ਲੱਗ ਗਏ ਸਨ- ਸ਼ਾਇਦ, ਮੈਂ ਚੌਥੀ ਜਮਾਤ 'ਚ ਵਕਤ ਦੇਖਣਾ ਸਿੱਖ ਗਿਆ ਸੀ, ਵੱਡੀ ਸੂਈ ਵਾਲੇ ਅੰਕਨਿਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਪੰਜ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਕੇ। ਸਿਲਾਈ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਿਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਇਕ ਅਜਿਹਾ 'ਕਲਾਕ' ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸਦੇ 'ਡਾਇਲ' ਤੇ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਔਰਤ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਸੀ ਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹਰ ਸੈਕਿੰਡ ਹਿਲਦੀਆਂ ਲਗਦੀਆਂ ਸਨ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਦਾ ਘੰਟਾ ਘਰ ਮੈਂ ਜੂਨ 1959 'ਚ ਦੇਖਿਆ- ਉਸਦਾ ਟਾਈਮ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ- ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਸੂਈ ਤੇ ਕਬੂਤਰ ਬਹਿ ਜਾਂਦੇ ਸਨ- ਤੇ ਟਾਈਮ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ! ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਆਰੰਭ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਘੰਟਾ ਘਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਚੇਤੰਨਤਾ ਨਾਲ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਾਡੇ ਘਰ 'ਚ ਸ਼ਾਇਦ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਫੁੱਫੜ ਜੀ ਨੇ 1960 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੂਨੇ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਕੰਟੀਨ 'ਚੋਂ ਘੜੀ ਲਿਆ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਘੜੀ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਟਿਊਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੋਂ ਜਨਵਰੀ 1966 'ਚ ਖਰੀਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਐਮ.ਏ. ਪਾਸ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ! ਖ਼ਬਰ-ਸਮਾਚਾਰ- ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸਦਾ ਤਾਜ਼ਗੀ ਤੇ ਸਫੂਰਤੀ ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ- ਵੱਡੀ ਖ਼ਬਰ ਦੇ ਫੈਲਣ ਦੀ ਅਕਸਰ 'ਜੰਗਲ ਦੀ ਅੱਗ' ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਚਾਰ ਮਾਧਿਅਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਮਾਨਵੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਰੌਚਕ ਤੇ ਮਹਾ-ਕਾਵਿਕ ਕਥਾ ਹੈ- ਤੇਜ਼-ਘੋੜ-ਸਵਾਰ ਸੰਦੇਸਵਾਹਕ ਤੇ ਸਿਖਸ਼ਤ ਕਬੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਆਪੀ 'ਫੌਰੀਬਿਜਲਈ ਸੰਚਾਰ' ਤੱਕ! ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਚਿੰਤਕ ਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ ਜਿੰਨੀ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ, ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਰਹਿਣੀ ਬਹਿਣੀ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ 'ਚ ਆਏ ਹਨ, ਉਤਨੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ 500 ਜਾਂ 5000 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਏ ਹੋਣੇ! ਸੂਚਨਾ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਨੇ ਹਰ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਵ-ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ- ਸਭ ਕੁਝ 'ਆਨ-ਲਾਈਨਡਿਜ਼ੀਟਲ-ਬਿਜਲਈ' ਹੋ ਗਿਆ ਲਗਦਾ ਹੈ- ਤੇ ਇਸਨੇ ਸਿਖਸ਼ਾ, ਚਿਕਿਤਸਾ, ਵਪਾਰ ਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਹੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ! ਮੈਂ ਅੱਜ ਪਹਿਲੀ ਅਗਸਤ 2020 ਦੀ ਸੁਬਹ ਨੂੰ ਇਹ ਸਤਰਾਂ-ਪੁਰਾਣੇ ਮੇਡ ਇਨ 'ਚਾਇਨਾ' ਦੇ 'ਹੀਰੋ ਫਾਊਂਟੇਨ ਪੈਨ' ਨਾਲ ਲਿਖਦੇ ਹੋਏ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੋਝੀ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਤੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਖ਼ਬਰਾਂ- ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ

ਨਿਧੜਕ ਸ਼ਾਇਰਾ ਰਾਜਨਦੀਪ ਦਾ ਮਝੈਲਾਂ ਦੀ ਸੱਥ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋ ਸਨਮਾਨ

ਬੀਤੇ ਦਿਨੀ ਮਾਝੇ ਦੀ ਉੱਘੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸਭਾ ਮਝੈਲਾਂ ਦੀ ਸੱਥ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਤੇ ਰੰਗਕਰਮੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸਭਾ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਮਾਲਵੇ ਦੀ ਨਿਧੜਕ ਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਾਇਰਾ ਰਾਜਨਦੀਪ ਕੌਰ ਮਾਨ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਕਲਮ ਦੀ ਆਹਟ ਦਾ ਮਾਝੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਰਸਮੀ ਘੁੰਡ ਚੁਕਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਮਝੈਲਾਂ ਦੀ ਸੱਥ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਸਹੂਰ ਸਾਇਰ ਤੇ ਅਦ-ਾਕਾਰ ਸੋਨੂੰ ਹੁੰਝਣ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਰਾ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵਿੱਚ ਰਸਮੀ ਪਰਚਾ ਪੜ੍ਹਣ ਦੀ ਰਸਮ ਮਝੈਲਾਂ ਦੀ ਸੱਥ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸ਼ਾਇਰ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਗਨ ਨੇ ਨਿਭਾਈ। ਸ਼ਾਇਰ ਰਵੀ ਸੇਖੋਂ, ਅਭੀ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਇਕ ਮਹਾਨ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ,ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਅਦਬ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਾਇਰ ਸੁਰਜੀਤ ਅਸ਼ਕ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਚਾਵਲਾ,ਨਵਜੋਤ ਕੌਰ ਭੁੱਲਰ, ਵਜੀਰ ਸਿੰਘ ਮੂਧਲ,ਆਰ ਜੀਤ, ਨਰੰਜਣ ਗਿੱਲ,ਸਾਬ ਹੰਦਲ, ਅਰੁਣ ਸਰਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਰੱਖੀਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ਾਇਰਾ ਰਾਜਨਦੀਪ ਕੌਰ ਮਾਨ ਨੂੰ ਮਝੈਲਾਂ ਦੀ ਸੱਥ ਵਲੋਂ ਵਿਸੇਸ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਆਏ ਹੋਏ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਬੇਹੱਦ ਸਫ਼ਲਤਾਂ ਪੂਰਵਕ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਿਆ।

ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਸੰਗਮ ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤਕ ਰੰਗ ਜਮਿਆ

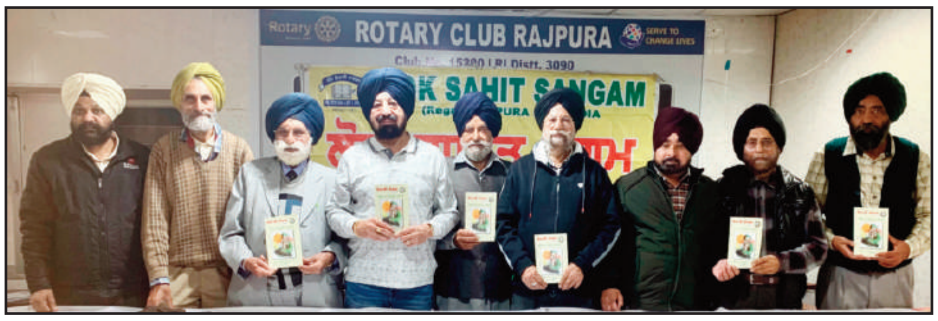

ਰਾਜਪੁਰਾ (ਡਾ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਅਮਨ)- ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਸੰਗਮ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਬੈਠਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਅਮਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਰੋਟਰੀ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਹੋਈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਗ਼ਜ਼ਲਗੋ ਅਵਤਾਰ ਪਵਾਰ ਨੇ 'ਨੇਹਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵੰਡਦਾ ਫਿਰਦਾ ਚਾਨਣ ਦੀਆਂ ਸੌਗਾਤਾਂ ਨਾਨਕ 'ਸੁਣਾਕੇ ਸਭਾ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਹਕੀਰ ਨੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸਮਾਜ ਮਾਏ ਮੇਰੀਏ 'ਸੁਣਾਕੇ ਚੰਗਾਂ ਰੰਗ ਬੰਨਿਆ। ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲੂਬਾਣਾ ਨੇ 'ਤੇਰੇ ਪੜ੍ਹਾਏ ਪਾਠ ਮੈ ਅਕਸਰ ਭੂਲ ਜਾਤਾ ਹੂੰ ' ਸੁਣਾਇਆ। ਅੰਗਰੇਜ ਕਲੇਰ ਦੀ ਗ਼ਜ਼ਲ 'ਕਿਸ ਪਹਿਨਾਏ ਮੈਨੂੰ ਯਾਰੋ ਇਹ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣੇ' ਸੁਣਾਕੇ ਪ੍ਰਪੱਕਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸਲ ਨੇ ਤਰੰਨੁਮ ਚ ਗੀਤ 'ਵੇ ਦੱਸ ਕਾਹਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ,ਬੀਏ ਚੋ ਹੋਗੀ ਮੈ ਫੇਲ , ਸੁਣਕੇ ਵਾਹ ਵਾਹ ਖੱਟੀ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਹਣਾ ਰਾਜੇਮਾਜਰੀਆ ਨੇ 'ਛਾਤੀ ਜੇ ਛਪੰਜਾ ਇੰਚ ਪਿੱਛੇ ਕਿਉਂ ਹਟਿਆ 'ਸੁਣਾਕੇ ਵਿਅੰਗ ਕਸਿਆ। ਜਸਵਿੰਦਰ ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਵਾਈ। ਸੰਗਮ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਅਮਨ ਨੇ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ 'ਤੌਖਲਾ ' ਤੇ 'ਨੇਕ ਸਲਾਹ 'ਸੁਣਾਕੇ ਅਜੋਕੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਕਟਾਕਸ਼ ਕੀਤਾ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖੁਰਾਣਾ ਨੇ ਜਿਥੇ ਕਵਿਤਾ 'ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮੈ ਤੁਰਿਆ 'ਸੁਣਾਈ ਉੱਥੇ ਸਟੇਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਖੂਬ ਨਿਭਾਈ।

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਅੱਜ ਵੀ ਯਾਦ ਬੜੀ ਹੈ ਆਉਂਦੀ ਖੂਹ ਦੀ ਲੱਜ।
ਤੇਰਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਤੜਪਾਉਂਦੀ ਖੂਹ ਦੀ ਲੱਜ।
ਮੇਰੀ ਆਮਦ ਦੇ ਵਿਚ ਜੰਨਤ ਭਰ ਦਿੰਦੀ,
ਮੈਨੂੰ ਤੱਕ ਕੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੀ ਖੂਹ ਦੀ ਲੱਜ।
ਮੇਰੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ-ਬਿੰਬਾਂ ਵਿਚ,
ਅੱਜ ਵੀ ਸਭ ਦੀ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਉਂਦੀ ਖੂਹ ਦੀ ਲੱਜ।
ਨਾ ਉਹ ਖੂਹ, ਨਾ ਉਹ ਪਿੰਡ, ਨਾ ਉਹ ਮੀਤ ਪਿਆਰੇ,
ਖਵਰੇ ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੀ ਖੂਹ ਦੀ ਲੱਜ।
ਥਕਣ, ਸਮਰਪਣ, ਅਰਪਣ, ਤੜਪਣ, ਨਿਰਛਲਤਾ,
ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਜਿੰਦ ਗਵਾਉਂਦੀ ਖੂਹ ਦੀ ਲੱਜ।
ਲੋਟੇ ਦੀ ਟੁੱਬੀ ਨਾਲ ਬਿਖਰੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ,
ਝਾਂਜਰ ਵਾਗੂੰ ਹੈ ਛਣਕਾਉਂਦੀ ਖੂਹ ਦੀ ਲੱਜ।
ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਬਹਾਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਮਿਲ ਲੈਣਾ,
ਵਿਛੜੇ ਹੋਏ ਮੀਤ ਮਿਲਾਉਂਦੀ ਖੂਹ ਦੀ ਲੱਜ।
ਗੋਰੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਜਦ ਉਸ ਨੂੰ ਛੋਹ ਮਿਲਦੀ,
ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੁਰਤਾਲ 'ਚ ਗਾਉਂਦੀ ਖੂਹ ਦੀ ਲੱਜ।
ਪਾਣੀ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਹੀ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਉਂਦੀ ਹੈ,
ਹਰ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਹਰ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦੀ ਖੂਹ ਦੀ ਲੱਜ।
ਸੰਘਰਸ਼ ਮੰਥਨ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ,
ਖ਼ਾਲੀ ਲੋਟੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਖੂਹ ਦੀ ਲੱਜ।
ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਚੁੰਮ ਕੇ ਜਦ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੀ ਹੈ,
ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਹੀ ਫਿਰ ਸ਼ਰਮਾਉਂਦੀ ਖੂਹ ਦੀ ਲੱਜ।
ਜੀਵਨ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਛੁਪਿਆ ਹੈ,
ਟੁੱਟ ਜਾਏ ਤਾਂ ਖ਼ੂਬ ਰਲਾਉਂਦੀ ਖੂਹ ਦੀ ਲੱਜ।
ਕੋਈ ਸੁੰਦਰ ਮੁਖੜਾ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ,
ਮੇਰੇ ਮਨ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਭਾਉਂਦੀ ਖੂਹ ਦੀ ਲੱਜ।
ਬਾਲਮ ਤੜਕ ਸਵੇਰੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਸਾਂ,
ਪਿੰਡ ਦੀ ਨਿੱਘੀ ਯਾਦ ਦਵਾਉਂਦੀ ਖੂਹ ਦੀ ਲੱਜ।

ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
98156-25409 ਐਡਮੰਟਨ ਕਨੇਡਾ

ਅਲੀ ਬਾਬੇ ਦੇ ਚਾਲ਼ੀ ਚੋਰ?

ਔਖਾ ਝਾਕਣਾ ਸਿਆਸਤੀ ਪਰਦਿਆਂ 'ਚੋਂ
ਛਾਈ ਹੁੰਦੀ ਏ ਘਟਾ ਘਨਘੋਰ ਬੇਲੀ।
ਲੋਕੀ ਸਮਝਦੇ ਬੰਦਾ 'ਫਲਾਣਿਆਂ' ਦਾ
ਮਾਲਕ ਹੁੰਦਾ ਏ ਉਹਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੇਲੀ।
ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਵੈਰੀ ਬਣ ਜਾਣ 'ਦੋਵੇਂ'
ਬਣਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਜੋ 'ਚੰਨ-ਚਕੋਰ' ਬੇਲੀ।
ਡੂੰਘੀ ਫੇਰਦੇ ਜੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਆਰੀ
ਦੇਣ ਬਿਆਨ ਜਿਉਂ ਕਰਨ 'ਟਕੋਰ' ਬੇਲੀ।
'ਮਨੋਰੰਜਨ' ਦੇ ਨਾਲ ਹੈਰਾਨ ਕਰਦੇ
ਹੋਣ ਦੇਣ ਨਾ ਜਨਤਾ ਨੂੰ 'ਬੋਰ' ਬੇਲੀ।
'ਅਲੀ ਬਾਬੇ' ਦੇ ਹੋਸ਼ ਵੀ ਗੁੰਮ ਹੁੰਦੇ
'ਚਾਲ਼ੀ ਚੋਰਾਂ' 'ਤੇ ਪੈਣ ਜਦ 'ਮੋਰ' ਬੇਲੀ!

-ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ 'ਦੁਪਾਲ ਪੁਰ'
001-408-915-1268

'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ'
'ਅੰਬੇਦਕਰ ਟਾਈਮਜ਼'
ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ:
www.deshdoaba.com
www.ambedkartimes.com

ਸੰਸਾਰ- ਪਲ, ਪਲ ਦੇ ਸਮਾਚਾਰ

(ਸਫਾ 30 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਤੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਖ਼ਬਰਾਂ- ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਰੋਨਾ-19 ਦੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਹਾਲ ਹੈ- ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਕੀ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਮੁੜ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੱਲ ਪਰਤੀਏ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਦਿਨ- ਬੁੱਧਵਾਰ, 27 ਮਈ, 1964- ਮੇਰੀ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਐਮ.ਏ. ਪਹਿਲੇ ਖੰਡ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਕੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਸਾਂ- ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਦੀ ਨਾਜ਼ਕ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਸੀ. ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਦੇ ਸੰਸਦ 'ਚ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਮਾਚਾਰ ਸੀ, 'ਸੁਬਹ ਤੋਂ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਹਰ ਉਪਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ'- ਦੋ ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮਾਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਗਈ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਉਦਾਸ ਲੋਕ, ਆਪਣੇ-ਆਪ ਹੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਗਾਂਧੀ ਚੌਂਕ 'ਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਮਾਈਕ ਤੇ ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਹੋਰ ਸਭ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਖੋਏ-ਖੋਏ ਦਿਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਮਾਨਯੋਗ ਅਧਿਆਪਕ ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਗਿਆਨੀ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਜੀ- ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਸਥਾਨਕ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਬਣ ਗਏ ਸਨ- ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਾਵਪੂਰਣ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ 'ਕੌਮ ਦੇ ਹਰਦਿਲ-ਅਜ਼ੀਜ਼ ਰਹਿਨੁਮਾ ਨੂੰ।' ਸਥਾਨਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਵਾਮੀ ਹਰੀਵਿਸ਼ਣੂ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਹਿਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਅਮਰ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਤੇ ਅਸੂਲ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ ਮਾਰਗ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਆਇਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਫਰਵਰੀ 1962 'ਚ ਮੈਂ 'ਚਾਚਾ ਨਹਿਰੂ' ਜੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਤੋਂ ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦੁਆਰ ਦੀ ਭੀੜ 'ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ- ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਜੀ.ਟੀ. ਰੋਡ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰੀ ਸੀ। ਜੋ ਕੁਝ ਮੈਂ ਨਹਿਰੂ ਜੀ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਸੁਣਿਆ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਰਾ ਡੂੰਘਾ ਹਾਰਦਿਕ ਤੇ ਬੌਧਿਕ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ-ਅਧਿਆਪਕ ਅਸ਼ਨੀ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਵੀ 'ਨਹਿਰੂ-ਪ੍ਰਸਤ' ਸਨ; ਤੇ ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਨਹਿਰੂ ਜੀ ਦੇ ਅਨੇਕ ਹਿੰਦੂਵਾਦੀ ਤੇ ਅਮੀਰ ਪੱਖੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ 'ਚ ਅੜਿੱਕੇ ਅਟਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਨਹਿਰੂ ਜੀ 1959 'ਚ ਭੁਵਨੇਸ਼ਨਵਰ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸੰਮੇਲਨ 'ਚ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਉਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਾਹ ਹੁਣ ਜੀਵਿਆ ਬਹੁਤੇ ਦਿਨ; ਉਹ ਸਦਾ ਹੀ ਸਵਸਥ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਮਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਹੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਜਾਣੇ।" ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ

ਫਿਰ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ- ਉਮੈਂ ਤਾਂ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਬਿਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਿਹਤ ਵਾਲਾ ਹਾਂ... ਮੈਂ ਪੂਰੇ ਪਰਹੇਜ਼ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਦਤ ਕਰਕੇ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਬੀ ਉਮਰ ਵਾਲਾ ਹੀ ਹੋ ਕੇ ਮਰਾਂਗਾ!" ਨਹਿਰੂ ਜੀ ਦੀ ਉਮਰ 74 ਸਾਲ 6 ਮਹੀਨੇ 13 ਦਿਨ ਦੀ ਸੀ ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਜੀ 1999 'ਚ 83 ਸਾਲ ਦੀ ਆਯੂ 'ਚ ਸੁਰਗਵਾਸ ਹੋਏ। ਨਹਿਰੂ ਜੀ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਸਾਂਝਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ; ਬਹੁਤ ਰੁਚੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵਧੀਆ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਜਿਵੇਂ ਉੱਚੇ ਮੀਨਾਰ ਹੀ ਹਨ ਸੰਸਾਰ ਭਰ 'ਚ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੀ ਹੈਰਾਨੀ ਭਰੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ 12 ਜਨਵਰੀ 1966 ਦੀ ਸੁਬਹ ਨੂੰ, ਸਾਡੇ ਗਵਾਂਢੀ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਂਵੀਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਪਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਫੌਰੀ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, ਉਲੜਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਸਾਡੇ ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਕੋਮਲ ਹਿਰਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ... ਯੁੱਧ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਕਰਨਾ ਸਾਡੇ ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਦੇ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ..." ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸਾਦਗੀ ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਡੂੰਘੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦੀ ਬੜੀ ਚਰਚਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ 'ਧਰਮ ਯੁੱਗ' ਰਸਾਲੇ 'ਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਏ ਕਈ ਭਾਵਪੂਰਣ ਲੇਖਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਐਮ.ਏ. ਦੀ ਡਵੀਜ਼ਨ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਟਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਜੀ ਦੇ ਦੇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਗਾਲਬ ਦਾ ਇਹ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਿਅਰ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਉ...ਪੜੀਏ ਗ਼ਰ ਬੀਮਾਰ ਤੋ ਕੋਈ ਨਾ ਹੋ ਕੋਈ ਤੀਮਾਰਦਾਰ..." ਮੈਨੂੰ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੈਨੂੰ ਮੋਰਾਰਜੀ ਦਿਸਾਈ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ- ਉਹ ਮੇਰੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਛਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗਦਾ, ਉਕੌਣ ਹੈ ਇਹ ਕਸਾਈ?" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ।

ਕੁਝ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਕਾਲਜ 'ਚ ਵਕਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀਆਂ ਸਿਵਿਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ- ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਸਭ ਸਮਾਚਾਰਾਂ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਗਹਿਰਾਈ 'ਚ ਜਾਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ- ਜੋ ਮੇਰਾ ਸ਼ੌਕ ਵੀ ਸੀ ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਵੱਡੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਹਰ ਖ਼ਬਰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਵਿਵਸਾਇਕ ਤੇ ਬੌਧਿਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਗਹਿਰਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਵੀਅਤਨਾਮ, ਬਿਆਫਰਾ, ਅੰਗੋਲਾ, ਨਮੀਬੀਆ ਆਦਿ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਖ਼ਰਾਬੇ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੁਹਣੇ-ਸੁਨੱਖੇ ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਕਸੂਰ ਨੌਜਵਾਨ ਸੱਤ ਦੇਵ 'ਚਿੱਲੂ' ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਪੁਰੀ ਦਾ ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਗਹਿਰੇ ਨਿੱਜੀ ਦੁੱਖ ਤੇ ਸਦਮੇ ਵਾਲੇ ਕਤਲ ਸਨ। ਸ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਵਾਲੀ ਸ਼ਾਮ ਮੈਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਇਕ ਪੁਰਾਣੇ ਮਿੱਤਰ- ਜੋ ਬਹੁਤ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਘਰ ਸੀ। ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮੈਨੂੰ ਦੂਰ ਦੇਸ ਪਨਾਮਾ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਨਗਰ ਚਿਰੀਕੀ 'ਚ ਮਿਲੀ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਫੌਰਨ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਜੀਵਤੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਮੈਣੀ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਤਮਿਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਤੇ ਬੌਧਿਕ ਗੌਰਵ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰੱਬ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜੀਵਨ 'ਚ ਉਸ ਪੇਸ਼ੇ ਦਾ ਵਰਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੜਾਈ ਤੇ ਖ਼ੂਨ-ਖ਼ਰਾਬੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੋਚਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਮੀਰ ਮਿਨਾਈ ਦੀ ਕਾਵਿ ਸਤਰ ਉਸਾਰੇ ਜਹਾਂ ਦਾ ਦਰਦ, ਹਮਾਰੇ ਜਿਗਰ ਮੇਂ ਹੈ" ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਵੀ ਜਿਵੇਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢੁੱਕਦੀ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਲਈ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਮਾਚਾਰਾਂ ਦੀ ਗਾਥਾ ਕਿਵੇਂ ਮਾਰਚ 1952 'ਚ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ 'ਚ ਇਕ 'ਹੈਮ ਰੇਡੀਓ- ਜੁਗਾੜ ਰੇਡੀਓ' ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ., ਵੁਆਇਸ ਆਫ਼ ਅਮੇਰੀਕਾ, ਰੇਡੀਓ ਲਿਬਰਟੀ, ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤੇ ਮੌਲਵੀ ਅਬਦੁੱਲਾ ਦੀਆਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਟੀ.ਵੀ. ਦੀਆਂ ਚੈਨਲਜ਼ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬ ਨਾਲ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਹੋਰ ਦੀ ਹੋਰ ਹੋ ਗਈ। ਅਕਤੂਬਰ 1956 'ਚ ਮੈਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕੂਲ ਬ੍ਰਾਡਕਾਸਟ ਦੇ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮਜੋ ਆਰਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਗੂਰਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ- 'ਚ ਢਾਈ ਮਿੰਟ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਸਕੂਲ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ 'ਹੀਰੋ' ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਬਾਅਦ 'ਚ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਰੁਪਏ ਸੇਵਾ ਫਲ ਵੀ ਮਿਲੇ ਸਨ- ਜੋ ਸਕੂਲ ਉਤਸਵ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਮਾਣ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ.

ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ

ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਵਾਨਾ
510-781-0487

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਅਤੇ ਧਾੜਵੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਲਾਮ ਵਿਚ ਸੂਫੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 1192 ਦੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਰਸਤਾ ਲੱਭਣ ਲਈ ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ ਉਠੀ। ਇਸ ਲਹਿਰ ਦਾ ਆਰੰਭ ਮੱਧ ਕਾਲੀਨ ਸੱਤਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਅੱਗੇ ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਤੱਕ ਫੈਲ ਗਈ। ਇਹ ਲਹਿਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਝੂਠੇ ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਅਤੇ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ। ਭਗਤਾਂ, ਨਾਥਾਂ, ਜੋਗੀਆਂ ਅਤੇ ਸੂਫੀਆਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਸਨਾਤਨੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਥਾਂ ਲੋਕ ਭਾਸ਼ਾ, ਸੰਤ ਭਾਸ਼ਾ ਰਾਹੀਂ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਗਾ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਦੂਰ-ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਰਕਾਂ ਦੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਤਾ ਵਧਦੀ ਗਈ। ਸੂਫੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਨ ਪਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਸਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਬੰਧਨਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬੱਝੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਰੀ। ਸਾਂਝੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਿੰਦਾਦਿਲੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਲੋਕ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਨਗਾਹਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚੇ ਗਏ। ਹੇਠਲੇ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਵਧਣ ਲੱਗੀ।

ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਪਹਿਲੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਦੇ ਸੂਫੀ ਕਵੀ ਸਨ। ਬਾਹੂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾਲ ਦਾ ਸੂਫੀ ਕਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਹੂ ਸਰਵਰੀ ਕਾਦਰੀ ਸੂਫੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦਾ ਮੋਢੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੂਫੀ ਸੰਤ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਕਾਦਰੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਸੂਫੀ ਕਵੀ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਸਰਾ ਮਹਾਨ ਕਵੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਰਵਉਚ ਸੂਫੀਆਂ ਵਿਚ ਦਰਵੇਸ਼ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ-ਧਾਰਾ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਧਾਰਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਾਹੂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਨਾਂ ਹੈ।

ਬਾਹੂ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਅਵਾਣ ਝੰਗ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰ ਬਾਜ਼ੀਦ ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਬੀਬੀ ਰਾਸਤੀ ਕਦਮ-ਸਰਾ ਦੇ ਘਰ 1628 ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਕਰਬਲਾਂ ਦੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇਹਲਮ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਪਿੰਡ ਦਾਦਨਖਾ ਵਿਚ ਆਬਾਦ ਹੋਏ। ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੁਗਲ ਸਮਰਾਟ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਝਨਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਕਹਰਗਾਨ ਵਿਚ ਜਾਗੀਰ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਬਾਹੂ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਰੱਬੀ ਨੂਰ ਸੀ। ਮੁਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਅਧਿਆਤਮਕ ਮਾਤਾ ਕੋਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਉਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਮੁਲਤਾਨ ਜਾ ਕੇ ਹਜਰਤ ਬਹਾਊ ਅਲ ਹਕ ਮੁਲਤਾਨੀ ਦੇ ਮਜ਼ਾਰ ਤੇ ਚਿਲਿਆ ਕਮਾਇਆ। ਫਿਰ ਹਬੀਬ-ਉਲ-ਕਾਦਰੀ ਨੂੰ ਆਣਾ ਪੀਰ ਧਾਰਿਆ। ਆਖਿਰ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਕੇ ਸਯਦ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਦਾ ਮੁਰੀਦ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੀ ਅਧਿਆਤਮਕ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਉਸਦੀਆਂ ਅਰਬੀ ਤੇ ਫਾਰਸੀ ਵਿਚ 140 ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਸੂਫੀ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਹਨ। ਉਸਦੀਆਂ ਫਾਰਸੀ ਵਿਚ 50 ਗਜ਼ਲਾਂ 'ਦੀਵਾਨੇ ਬਾਹੂ' ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਮੌਲਵੀ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲਾਦੀਨ ਕਾਦਰੀ ਸਰਵਰ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਉਸਦੀਆਂ ਕਾਫੀਆਂ ਤੇ ਸੀਹਰਫੀਆਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ। ਸੀਹਰਫੀ ਫਾਰਸੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਭਾਵ 'ਤੀਹ ਅੱਖਰੀ' ਬਾਹੂ ਸੀਹਰਫੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਮੋਢੀ ਸੂਫੀ ਕਵੀ ਹੈ। ਬਾਹੂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦੀ ਤੁਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਹੂ' ਸੰਗੀਤਕ ਲੈਅ ਭਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਾਕੀ ਕਵੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਬਾਹੂ ਦੀ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਾਦਗੀ ਅਤੇ ਮਿਠਾਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ ਬੌਧਿਕ ਅੰਸ਼ ਹੈ। ਆਤਮ ਸ਼ੁੱਧੀ ਅਤੇ ਸ਼ੁਭ ਅਮਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਕਲਾਮ ਨੂੰ ਕਵਾਲਾਂ ਨੇ ਗਾਇਆ ਵੀ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੇ ਅਨੂਠੀ ਛਾਪ ਛੱਡੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਇਸ਼ਕ ਹਕੀਕੀ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਉਹ ਵਿਖਾਵੇ ਅਤੇ ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਦੀ ਵਿਅੰਗਮਈ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਪਾ ਵਾਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਭ ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਦਾ ਇਛੁੱਕ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਰੱਬ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣਾ ਅਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਰਾਹੀਂ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨਾ ਹੈ।

'ਕਾਫ ਕਰ ਮੁਹਬਤ ਕੁਝ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇ, ਉਮਰ ਏ ਚਾਰ ਦਿਹਾੜੇ ਹੂ'

ਰੱਬ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਢੰਗ ਦੱਸਦਾ ਹੈ-

ਯੇ ਯਾਰ ਯਗਾਨਾ ਮਿਲਸੀ, ਤੈਂ ਜੋ ਸਿਰ ਦੀ ਬਾਜੀ ਲਾਈ ਹੂ।
ਇਸ਼ਕ ਅਲਾ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋ ਮਸਤਾਨਾ ਹੂ ਹੂ ਸਦਾ ਅਲਾਏ ਹੂ।
ਨਾਲ ਤਸਵਰ ਇਲਮ ਅਲਾ ਦੇ ਦਮ ਨੂੰ ਕੈਦ ਲਗਾਏਂ ਹੂ।
ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਜੇ ਜਾਤੀ ਰਲਿਆ ਤਦ ਬਾਹੂ ਨਾਮ ਸਦਾਏਂ ਹੂ।

ਇਬਾਬਤ ਵਿਚ ਜੋ ਕਲਮਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਲਮਾ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਚ ਬਾਹੂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਕਲਮਾ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪਾਕਿ-ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਬਹਿਸ਼ਤ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਤੇ ਰੱਬ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਕਰਾਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਕਾਫ ਕਲਮੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਨਾਤੀ ਧੋਤੀ ਕਲਮੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਹੂ।
ਕਲਮੇ ਮੇਰਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਨਾਜ਼ਾ ਕਲਮੇ ਗੌਰ ਸੋਹਾਈ ਹੂ।
ਕਲਮੇ ਨਾਲ ਬਹਿਸ਼ਤੀ ਜਾਣਾ ਕਲਮਾ ਕਰਿ ਸਫਾਈ ਹੂ।
ਮੁੜਨ ਮੁਹਾਲ ਤਿਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹੂ ਜਿਨਾ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਬੁਲਾਈ ਹੂ।

ਅੱਲਾ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰ ਚਾਨਣ ਹੋਵੇ। ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਅੰਧੇਰਾ ਦੂਰ ਹੋਵੇ।

ਜਿਥੇ ਹੂ ਕਰੇ ਰੋਸ਼ਨਾਈ ਉਥੋਂ ਤੋੜ ਅਨੇਰਾ ਵੈਦਾ ਹੂ

ਗਿਆਨ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਹੈ।

ਅਲਫ ਅੰਦਰ ਹੂ ਤੇ ਬਾਹਰ ਹੂ ਵਤ ਬਾਹਰ ਕਿੱਥੋਂ ਲੱਭਦਾ ਹੂ।

ਜਿਵੇਂ ਅੱਲਾ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਬੂਟਾ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਤਿਵੇਂ ਆਤਮਕ ਅਵਸਥਾ ਬਦਲਦੀ ਹੈ। ਅੰਦਰ ਭਿੰਨੀ ਭਿੰਨੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਨਾਲ ਮਹਿਕਦਾ ਅੰਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਅੰਦਰ ਬੂਟੀ ਮੁਸ਼ਕ ਮਚਾਇਆ ਜਾ ਫੁਲਣ ਪਰ ਆਈ ਹੂ

ਜਿਸਦੇ ਅੰਦਰ ਇਲਾਹੀ ਮੁਹੱਬਤ ਜਾਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਬਿਰਹਾ ਦਾ ਭਾਂਬੜ ਮਚਦਾ ਹੈ। ਰਾਤ ਦਿਨ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਆਸ਼ਕ ਨਿਮਾਣਾ ਨਿਤਾਣਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਲਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਚਾਉ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਘਦਾ ਹੈ।

ਐਨ ਇਸ਼ਕ ਮਾਹੀ ਦੇ ਲਾਈਆਂ ਅੱਗੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਕੌਣ ਬੁਝਾਵੇ ਹੂ।
ਮੈਂ ਕੀ ਜਾਣਾ ਜਾਤ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਕੇਹੀ, ਜੇੜਾਂ ਦਰ ਦਰ ਜਾ ਝੁਕਾਵੇ ਹੂ।
ਨ ਖੁਦ ਸੋਵੇਂ ਨਾ ਸੋਵਣ ਦੇਵੇ, ਹੱਥੋਂ ਸੁਤਿਆ ਆਪ ਜਗਾਵੇ ਹੂ।
ਮੈਂ ਕੁਰਬਾਨ ਤਿਨਾਂ ਦੇ ਬਾਹੂ ਜਿਹੜਾ ਵਿਛੜੇ ਯਾਰ ਮਿਲਾਵੇ ਹੂ।

ਸੂਫੀ ਮਾਰਗ ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਮਾਰਗ ਬੜਾ ਬਿਖੜਾ ਹੈ।

ਰਾਹ ਫਕਰ ਦਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਬਾਹੂ ਮਾਂ ਨਾ ਸੀਰਾ ਰਿੱਧਾ ਹੂ

ਸੂਫੀ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ ਕਬੂਲ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਨਾਮ ਫਕੀਰ ਤਿਨਾ ਦਾ ਬਾਹੂ, ਕਬਰ ਜਿਨਾਂ ਦੀ ਜੀਵੇ ਹੂ

ਮੁਰਸ਼ਦ ਮੁਰੀਦ ਨੂੰ ਅਲ੍ਹਾ ਦੇ ਭੇਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਕੁਰਬਾਨ ਮੁਰਸ਼ਦ ਤੋਂ ਬਾਹੂ ਜਿਸ ਦਸਿਆ ਭੇਤ ਇਲਾਹੀ ਹੂ

ਸੂਫੀ ਲਈ ਸਿਦਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਦਕ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸੇ ਸਾਬਤ ਸਿਦਕ ਤੇ ਕਦਮ ਅਗਾਹਾਂ ਤਾਂ ਹੀ ਰੱਬ ਲਭਿਓ ਏ ਹੂ
ਲੂੰ ਲੂੰ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਕਰ ਅਲਾ ਦਾ ਹਰਦਮ ਪੜਿਉ ਏ ਹੂ

ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਨਰਮ ਦਿਲ ਹੋ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੱਥਰ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਪੱਥਰ ਚਿਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਹੂ ਉਤੇ ਜਾਇਆ ਵਸਦਾ ਮੀਂਹ ਹੂ

ਜੇ ਪਰਾਈ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਔਗੁਣ ਨੀਂ ਛੱਡਿਆ ਤਾਂ

ਰਾਤੀ ਜਾਗੇ ਤੇ ਕਰੇ ਇਬਾਦਤ ਦੇਹ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰ ਪਰਾਈ ਹੂ।

ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਪਾਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਮੈਂ ਮਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬੰਦਾ ਕੋਝਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਜੇ ਅੰਦਰੋਂ ਦਿਲ ਕਾਲਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਮੂੰਹ ਰੌਸ਼ਨ ਹੋਵੇ ਇਹ ਚੰਗਿਆਈ ਨਹੀਂ।

ਦਿਲ ਕਾਲੇ ਕੰਨੋ ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਚੰਗਾ ਜੇ ਕੋ ਇਸਨੂੰ ਜਾਣੇ ਹੂ
ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਦਿਲ ਅੱਛਾ ਹੋਵੇ ਇਹ ਦਿਲ ਯਾਰ ਪਛਾਣੇ ਹੂ

ਕਰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਨਿਬੇੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੈਸਾ ਅਮਲ ਵੈਸਾ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਚ ਦਰਗਾਹ ਦੇ ਅਮਲਾਂ ਬਾਝੋਂ ਬਾਹੂ ਹੋਗ ਨਾ ਕੁਝ ਨਿਬੇੜਾ ਹੂ

ਜੋ ਅੱਲ੍ਹਾ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਮਨ ਵਿਚ ਵਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੱਲਾ ਦਾ ਨਾਮ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਨਹੀਂ ਵੱਸਦਾ। ਜਦ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅੱਲ੍ਹਾ ਦਿਨ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਐਨ ਇਸ਼ਕ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਲਿਸਿਆਂ ਜਾਤਾ ਬੈਠਾ ਮਾਰ ਪੱਥਲਾ ਹੂ।
ਵਿਚ ਜਿਗਰ ਦੇ ਸਨ ਚਲਾ-ਯਸ ਕੀਤੋਸ ਕੰਮ ਅਵੱਲਾ ਹੂ
ਜਾ ਅੰਦਰ ਵੜਕੇ ਝਾਤੀ ਪਾਈ ਡਿੱਠਾ ਯਾਰ ਇਕੱਲਾ ਹੂ

ਜਦ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸ਼ਕ ਹਕੀਕੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਨਸ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਗੋਂ ਸੀਨੇ ਅੰਦਰ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਇਸ਼ਕ ਹਕੀਕੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਇਆ ਮੂੰਹੋਂ ਨਾ ਕੁਝ ਅਲਾਵਣ ਹੂ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਅੱਲਾ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਨਿਸਫਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੋ ਦਿਲ ਇਸ਼ਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਬਾਹੂ ਗਏ ਜਹਾਨੋਂ ਖਾਲੀ ਹੂ।

ਸੂਫੀ ਰੱਬੀ ਮਿਹਰ ਦੇ ਮੀਂਹ ਲਈ ਸਦਾ ਤੜਪਦਾ ਹੈ।

ਸੀਨ-ਸੋਜ਼ ਕਨੋ ਤਨ ਸੜਿਆ ਯਾਰ ਦੁੱਖ ਡੇਰੇ ਪਾਏ ਹੂ।
ਕੋਇਲ ਵਾਗ ਕੂਕੇਂਦੀ ਵਡਾ ਮੋਲਾ ਮੀਂਹ ਵਸਾਏ ਹੂ

ਹੰਕਾਰੀ ਰਹਿਬਰ ਨਾਲੋਂ ਹਲੀਮੀ ਨਾਲ ਰੱਬ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਸੂਫੀ ਚੰਗਾ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹ ਇਲਮ ਮਸਾਇਖ ਸਦਾਵਣ ਕਰਨ ਇਬਾਦਤ ਦੂਣੀ ਹੂ।
ਅੰਦਰ ਝੁਗੀ ਪਈ ਲੁਟੀਵੇ ਤਨ ਮਨ ਖਬਰ ਨਾ ਹੋਣੀ ਹੂ।
ਮੌਲਾ ਵਾਲੇ ਸਦਾ ਸੁਖਾਲੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਲਾ ਨਗੂਣੀ ਹੂ।
ਰੱਬ ਤਿਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਬਾਹੂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੱਕ ਨਾ ਕੀਤੀ ਚੂਨੀ ਹੂ।

ਔਰੰਗਜੇਬ ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ ਦਾ ਬੜਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਬਾਹੂ ਨੇ ਕਦੇ ਉਸਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਬਾਹੂ ਆਪਣੇ ਸੂਫੀ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਵਿਚਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ 1691 ਈ: ਵਿਚ 63 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਉਸਨੂੰ ਪਿੰਡ ਕਹਿਰਗਾਨ ਦੇ ਕਿਲੇ ਵਿਚ ਦਫਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਸੰਨ 1775 ਵਿਚ ਝਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਬਰਾਂ ਰੋੜ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਬਾਹੂ ਦਾ ਮਜਾਰ ਵੀ ਰੁੜ ਗਿਆ। ਪਰ ਉਸਦੇ ਸੰਦੂਕ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਕੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਦਰੱਖਤ ਥੱਲੇ ਦਬਾਅ ਕੇ ਵੱਡਾ ਥੜਾ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਈ। ਲੋਕ ਉਸਦੀ ਮਜਾਰ 'ਤੇ ਸੁੱਖਣਾ ਸੁੱਖਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਰਨਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਲੰਬੀ ਛਾਲ ਵਿੱਚ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤ ਕੇ ਰਚਿਆ ਇਤਿਹਾਸ

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਤੱਕ 9 ਗੋਲਡ, 9 ਸਿਲਵਰ, 9 ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਮੈਡਲ ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜਿੱਤੇ

ਜੈਤੋ/ਬਹਿਰੀਨ 6 ਦਸੰਬਰ- ਏਸ਼ੀਅਨ ਪੈਰਾ ਯੂਥ ਖੇਡਾਂ ਜੋ ਕਿ ਮਿਤੀ 2 ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ 6 ਦਸੰਬਰ 2021 ਤੱਕ ਬਹਿਰੀਨ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ 90 ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਿਡਾਰੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਰਨਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਲੰਬੀ ਛਾਲ ਵਿੱਚ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਾਮ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨ ਕੀਤਾ।

ਹਰ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਣ ਉਪਰੰਤ ਬਹਿਰੀਨ ਦੇ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗਾਣ (ਜਨ ਮਨ ਗਨ) ਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ, ਦੂਸਰੇ ਅਤੇ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਐਥਲੈਟਿਕਸ, ਸਵਿੰਮਿੰਗ ਅਤੇ ਪੈਰਾ ਬੈਡਮਿੰਟਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਣਹਾਰ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਮਾਨਚਰਿੱਤਰ ਤੇ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਿੰਰਗੇ ਨੂੰ ਏਸ਼ੀਅਨ ਪੈਰਾ ਯੂਥ ਗੇਮਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ 27 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤੇ। ਭਾਰਤੀ ਚੀਫ਼ ਡੇ ਮਿਸ਼ਨ ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਡਬਾਸ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਚੀਫ਼ ਡੇ ਮਿਸ਼ਨ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੂੰ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੁੱਲ ਐਥਲੈਟਿਕਸ ਵਿੱਚ 22, ਸਵਿੰਮਿੰਗ ਵਿੱਚ 2 ਅਤੇ ਪੈਰਾ ਬੈਡਮਿੰਟਨ ਵਿੱਚ 3 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤੇ। ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਤੱਕ 9 ਗੋਲਡ, 9 ਸਿਲਵਰ ਅਤੇ 9 ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਮੈਡਲ ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜਿੱਤੇ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ ਓਲੰਪਿਕ ਕਮੇਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀਪਾ ਮਲਿਕ, ਸੈਕਟਰੀ ਜਨਰਲ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ ਪੈਰਾ ਸਪੋਰਟਸ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ।ਪੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਸ਼ਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਡਾ ਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟਫ਼ੀ ਬਰਾੜ, ਪ੍ਰਮੋਦ ਧੀਰ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਸਇੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਮਨਦੀਪ ਬਰਾੜ, ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਰੀਸ਼ੂ ਗਰਗ ਆਦਿ ਨੇ ਜੇਤੂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਵਾਦ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਈ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਟੀ ਥ੍ਰੀ ਯੂ ਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਟਰ ਸੋਮ ਥਿੰਦ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਕਰਵਾਇਆ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਾ

ਇੰਗਲੈਂਡ ਯੂਕੇ/ ਜਲੰਧਰ (ਕੁਲਦੀਪ ਚੁੰਬਰ)- ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਰਸਾ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵੰਨਗੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਫ਼ਨਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਕਦੇ ਵੀ ਭੁਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ , ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਏ ਸਹਿਯੋਗ ਯੋਗਦਾਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਤੇ ਅੱਜ ਜਿਊਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕੰਪਨੀ ਟੀ ਥ੍ਰੀ ਯੂ ਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਟਰ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸ੍ਰੀ ਸੋਮ ਥਿੰਦ ਨੇ ਮੇਲੇ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਤਲਵਿੰਦਰ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪੁੱਜੇ ਸਮੂਹ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਮੇਲਾ ਸਾਊਥਾਲ ਦਾ' ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਤਿਕਾਰਤ ਕਲਮ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ, ਕਲੀਆਂ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜਨਾਬ ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵੀਸ਼ਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪਾਰਸ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਕਲਾ ਦੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ੋ ਖਰੋਸ਼ ਨਾਲ

ਯੂ ਕੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ । ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਟੀ ਥ੍ਰੀ ਯੂ ਕੇ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜੀ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਰਸ਼ਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਟੀ ਥ੍ਰੀ ਯੂ ਕੇ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਸੋਹਣ ਸ਼ੰਕਰ, ਰਣਜੀਤ ਰਾਣਾ, ਆਰ ਕੇ ਮਹਿੰਦੀ, ਪ੍ਰਮੋਦ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ । ਟੀ ਥ੍ਰੀ ਯੂ ਕੇ ਪ੍ਰਮੋਟਰ ਸੋਮ ਥਿੰਦ ਜੀ ਨੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟਾਰ ਗਾਇਕ ਲਹਿੰਬਰ ਹੁਸੈਨਪੁਰੀ , ਮੰਗੀ ਮਾਹਲ, ਬਾਦਲ ਤਲਵਾੜ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਲੰਡਨ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਫ਼ਰੀ, ਮਾਹੀ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਰੂਬੀ ਬੈਂਸ, ਰਾਣਾ ਢੋਲੀ, ਜੱਗੀ ਢੋਲੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਦਮਦਾਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਵਾਈ । ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੇਲੇ ਦੇ ਆਯੋਜਕਾਂ ਨੇ ਸਭ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਵਜੋਂ ਟਰਾਫੀ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਚੀਨ ਦੇ 2022 ਬੀਜਿੰਗ ਵਿੰਟਰ ਓਲੰਪਿਕ ਦੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ
91-94636-01616

ਬਿਡੇਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬੀਜਿੰਗ ਵਿੰਟਰ ਓਲੰਪਿਕ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕਦਮ "ਸ਼ਿਨਜਿਆਂਗ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੱਲ ਰਹੇ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ" ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਐਥਲੀਟਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਓਲੰਪਿਕ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇਗਾ। ਇਹੀ ਨੀਤੀ ਪੈਰਾਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਬੀਜਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਇੱਕ "ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਦੇਸ਼" ਭੇਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ "ਆਮ ਵਾਂਗ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ," ਸਾਕੀ ਨੇ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੀ ਇੱਕ ਬ੍ਰੀਫਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ।ਇਹ ਕਦਮ ਚੀਨ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ ਸ਼ਿਨਜਿਆਂਗ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਈਗਰ ਆਬਾਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਸਲੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੀਨ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਆਰਾ ਦਬਾਅ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਿਡੇਨ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੂਟਨੀਤਕ ਬਾਈਕਾਟ ਨੂੰ ਤੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਅਤੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਦੀ ਸਪੀਕਰ ਨੈਨਸੀ ਪੇਲੋਸੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੇ ਚੀਨ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।ਸਾਕੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੀਮ ਯੂਐਸਏ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਥਲੀਟਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ "ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ" ਹੈ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ "ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ।ਯੂਐਸ ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਇਹਨਾਂ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੀਨਜਿਆਂਗ ਵਿੱਚ ਪੀਆਰਸੀ ਦੇ ਘੋਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਅਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਮ ਵਾਂਗ ਵਪਾਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ "ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਘਾਣ ਬਾਰੇ ਉਠਾਵਾਂਗੇ।"

ਸਾਕੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸਾਕੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਨੇ ਓਲੰਪਿਕ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਮਰੀਕਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਕੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕੀ ਅਥਲੀਟਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ "ਸਹੀ ਕਦਮ" ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ 1980 ਵਿੱਚ ਓਲੰਪਿਕ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਿੰਮੀ ਕਾਰਟਰ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸਨ।ਅਮਰੀਕਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਓਲੰਪਿਕ ਲਈ ਇੱਕ ਵਫ਼ਦ ਭੇਜਦਾ ਹੈ - ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਜਿਲ ਬਿਡੇਨ ਟੋਕੀਓ 2020 ਓਲੰਪਿਕ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਵਫ਼ਦ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੋਵਿਡ -19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਬਿਡੇਨ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਦੀ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਦੀ ਸਿਖਰ ਵਾਰਤਾ ਦੌਰਾਨ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿੰਟਰ ਓਲੰਪਿਕ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਨੇ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਬਿਡੇਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਸਿਖਰ

ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ, ਬਿਡੇਨ ਅਤੇ ਸ਼ੀ ਇੱਕ "ਸਿਹਤਮੰਦ ਬਹਿਸ" ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਬਿਡੇਨ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਤਾਈਵਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਚੀਨੀ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀਆਂ।ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਬਿਡੇਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਨਜਿਆਂਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਸੋਲਰ ਪੈਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸ਼ਿਨਜਿਆਂਗ ਦੀ ਉਈਗਰ ਆਬਾਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਸਲੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਰਨ ਪੰਜ ਚੀਨੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਸ਼ਿਨਜਿਆਂਗ ਖੇਤਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਤਪਾਦਨ ਕੇਂਦਰ ਹੈ ਜੋ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਸੋਲਰ ਪੈਨਲਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੂਟਨੀਤਕ ਉੱਚ-ਤਾਰ ਐਕਟ

ਬਿਡੇਨ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਅਧੀਨ ਯੂ ਐਸ-ਚੀਨ ਸਬੰਧਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਨੀਵੇਂ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਪਾਰ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਭੜਕਾਊ ਬਹਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਕੋਵਿਡ -19 ਵਾਇਰਸ ਚੀਨੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵੂਹਾਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉੱਭਰਿਆ।ਬਿਡੇਨ ਨੇ ਬੀਜਿੰਗ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਜੁੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੇ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਵਾਇਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਓਲੰਪਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸੰਤੁਲਨ ਐਕਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਬਿਡੇਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਚੀਨ 'ਤੇ ਟਰੰਪ-ਯੁੱਗ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਟੈਰਿਫਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਲੇਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਗਸ਼ਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਚੀਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਿਡੇਨ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਆਲੋਚਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਨਰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਫਲੈਸ਼ਪੁਆਇੰਟ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇਡ ਪ੍ਰਾਈਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੀਮ ਯੂਐਸਏ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਚ, ਟ੍ਰੇਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ ਅਜੇ ਵੀ ਕੌਂ-ਸਲਰ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ।ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿੰਟਰ ਗੇਮਜ਼ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਲਈ ਕਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਪ੍ਰਾਈਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ -- ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਲਟ -- ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਉਹਨਾਂ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ," ਪ੍ਰਾਈਸ ਨੇ ਕਿਹਾ।

'ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਝਿੜਕ'

ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਲੱਖ ਉਇਗਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤੁਰਕੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੁਸਲਿਮ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਨਜਿਆਂਗ ਦੇ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿਚ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਚੀਨ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਨਸਬੰਦੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਹੈ।ਅਮ-ਰੀਕੀ ਸੈਨੇਟ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੌਬ ਮੇਨੇਂਡੇਜ਼ ਨੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ "ਸ਼ਿਨਜਿਆਂਗ ਵਿਚ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ" ਦੀ "ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਝਿੜਕ" ਵਜੋਂ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ।ਉਸਨੇ ਅਤੇ ਉੱਚ ਸਦਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਗ੍ਰੈਗਰੀ ਮੀਕਸ ਨੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਮੀਕਸ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ "ਉਇਗਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।"ਪਰ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਸੈਨੇਟਰ ਟੌਮ ਕਾਟਨ ਨੇ ਇਸਨੂੰ "ਅੱਧਾ ਉਪਾਅ, ਜਦੋਂ ਦਲੇਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ" ਕਿਹਾ।"ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਬੀਜਿੰਗ ਵਿੱਚ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ," ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ।ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਆਰਾ ਓਲੰਪਿਕ ਦਾ ਆਖਰੀ ਪੂਰਨ ਬਾਈਕਾਟ 1980 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਿੰਮੀ ਕਾਰਟਰ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਉੱਤੇ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਵਾਚ ਨੇ ਬਿਡੇਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ "ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ" ਕਿਹਾ ਪਰ "ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੁਰਮਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਬਚੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ" ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਚੀਨੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਝਾਓ ਲੀਜਿਅਨ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਖੇਡਾਂ "ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮੁਦਰਾ ਅਤੇ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਦਾ ਪੜਾਅ ਨਹੀਂ ਹਨ" - ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਬਾਈਕਾਟ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

"ਜੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣਾ ਰਾਹ ਅਪਣਾਉਣ 'ਤੇ ਤੁਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੀਨ ਠੋਸ ਜਵਾਬੀ ਉਪਾਅ ਕਰੇਗਾ," ਉਸਨੇ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ।ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨਾਲ ਦੇਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਟੋਕੀਓ ਸਮਰ ਗੇਮਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਵਿੰਟਰ ਓਲੰਪਿਕ ਕੋਵਿਡ -19 ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ "ਬੰਦ ਲੂਪ" ਬੁਲਬੁਲੇ ਵਿੱਚ 4 ਤੋਂ 20 ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।ਚੀਨੀ ਸਰਕਾਰੀ ਟੈਬਲਾਇਡ ਅਖਬਾਰ, ਗਲੋਬਲ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ, "ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੋਣ ਲਈ, ਚੀਨੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਹਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਘੱਟ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਉਣਗੇ, ਘੱਟ ਵਾਇਰਸ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣਗੇ।"

ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ "ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ" ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ

ਪੰਜਾਬ ਚੋਣਾਂ: ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਨਾਲ ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਗਠਜੋੜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ "ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ" ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਚੋਣਾਂ ਲੜੇਗੀ ਅਤੇ ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਐਲਾਨ ਜਲਦੀ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ ਫ਼ਛ; ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤਰੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ 2 ਨਵੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਰਵੀਨ ਠੁਕਰਾਲ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਸਿਆਸੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ।ਠੁਕਰਾਲ ਨੇ ਪੋਲ ਬਾਡੀ ਤੋਂ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਮੈਨੂੰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 29ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੁਹਾਡੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ 01 ਨਵੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਇੱਥੇ 31 ਅਕਤੂਬਰ 2021 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਤੁਹਾਡੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਗਲੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਹਾਲਾਂਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੰਜ ਦਹਾਕਿਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡਣ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ।ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਚੋਣਾਂ ਲੜੇਗੀ ਅਤੇ ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਐਲਾਨ ਜਲਦੀ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸਨੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ, ਸੁਖਦੇਵ ਢੀਂਡਸਾ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਹੀ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ," ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ।"ਸਾਡਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਗਠਜੋੜ ਹੋਵੇਗਾ"।

ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ: "ਸਾਰੇ ਗਠਜੋੜ ਭਾਈਵਾਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੇ।"ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇਪੀ ਨੱਡਾ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ: "ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਂ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। 1980 ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ 14 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇੱਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ।"ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੱਟੜ ਵਿਰੋਧੀ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦਿਆਂ, ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਰਿਊਮਰਤੋਂ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ।

ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਗੱਠਜੋੜ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਵਿਰੋਧ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ।

"ਮੈਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਲਈ, (ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ) ਤੋਮਰ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਕਿਸਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ",ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 2022 ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਨੌਜਵਾਨ ਆਗੂਆਂ, ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਆਗਾਮੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਆਪਣੀ ਰਣਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, 'ਹੁਣ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ'। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਖੱਟਰ ਨਾਲ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਧੜੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸੂਬੇ 'ਚ ਅਗਲੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਏਗੀ।

ਸੂਬਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨਾਲ ਤਕਰਾਰਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇੱਕ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਮੇਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲਣੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਚੋਣਾਂ

ਮਿਸ਼ਨ-22 ਚੋਣ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਭਾਂਜ ਦਈਏ!

ਜਗਦੀਸ਼ ਚੋਹਕਾ
91-92179-97445
001-403-285-4208

ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ 16-ਵੀਂ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਲਈ ਆਮ ਚੋਣਾਂ, 27-ਮਾਰਚ, 2022 ਨੂੰ 15-ਵੀਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 'ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਅੰਤ ਜਾਂ ਮਾਰਚ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਮਾਰੂ ਅਸਰ ਕਾਰਨ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੰਦੇ ਕਾਰਨ ਲਟਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ-ਅਸਮਾਨਤਾ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਕਾਰਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਦੁੱਭਰ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਸੇਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ 'ਤੇ ਪਿਆ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟੁੱਟੀ ਪਈ ਸੀ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਨਵੇਂ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨੀ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾੜੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟੀ ਮਾਰੂ ਅਸਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਪਦਿਆ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਹ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਕਿਸਾਨ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਏਕਤਾ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰੀ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਿਫ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਸਮੁੱਚੀ ਕਿਰਤੀ-ਜਮਾਤ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ-ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵਰਗ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਜਿੱਤ ਕਾਰਨ ਰਾਜਸੀ ਸਮੀਕਰਨ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ।

ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਸਿਰ ਤੋੜ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁੱਦਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਮਿਸ਼ਨ-22 ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜਸੀ ਮੌਕਾ-ਪ੍ਰਸਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਹਲ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਹਨ, ਉਹ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਝੂਠੇ ਵਾਹਦੇ, ਭਾਵਕ ਭਾਸ਼ਣ ਅਤੇ ਲਾਰੇ ਲਾਊਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਗਰਮ ਹੈ। ਉਹ ਆਗੂ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਸਰੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਡੀ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਗੱਦੀ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ, 'ਜਿਹੜਾ ਕਾਂਗਰਸ ਅੰਦਰ ਹੋਏ ਤਾਜ਼ਾ-ਤਾਜ਼ਾ ਜੱਥੇਬੰਦਕ ਮੌਕਾ-ਪ੍ਰਸਤ ਬਦਲਾਅ ਬਾਦ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਕਰਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ, ਗੱਦੀ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਰੱਥਵਾਨ ਬਣਿਆ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਜਿਹੜਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ-ਪਾਰਟੀ ਕੌਮੀ ਪਾਰਟੀ ਜੋ ਪੂੰਜੀ-ਪਤੀਆਂ ਤੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ''ਆਪ'' ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਹੁਣ 16-ਸੀਟਾਂ ਹਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਠੋਸ ਜੱਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਲੋਕ-ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਿਆਂ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਤਾਜ ਪਹਿਨਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਟੁੱਟਿਆ-ਭੱਜਿਆ ਸ਼੍ਰੋ.ਅਕਾਲੀ ਅਤਿ ਫਿਰਕੂ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਨਾਲੋ ਯਾਰੀ ਤੋੜ ਕੇ ਹੁਣ ਅਤਿ ਦੀ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਸਤ ਬੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਯਾਰੀ ਪਾ ਕੇ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੁੱਦਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਪਾਰਟੀ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਸਹਿਕ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਕੋਈ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਜਿਹੜੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਕੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਨਵੀਂ ਗੱਲ-ਵਕੜੀ ਪਾਈ ਹੈ, ਦੇਖੋ ਕੀ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲੇਗਾ ? ਲੋਕ ਇਨਸਾਫ ਪਾਰਟੀ, ਸ਼੍ਰੋ. ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਸੰਯੁਕਤ) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਖੱਭ-ਤੋਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਦ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਮੱਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਸੰਜੀਦਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਹੀ ਸੀ। ਬੋਲੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ, ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮੋਹਰੇ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਅਗਵਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਹੀ ਸਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਮੰਗਾਂ ਤੇ ਲੋਕ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਲਾਲ ਝੰਡਾ ਹੀ ਅੱਗੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ (ਐਮ), ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.(ਮਾਲੇ) ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅੰਦਰ ਅੱਜ ਕੋਈ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਭਚਿੰਤਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

1849 ਤੋਂ ਬਾਦ ਪੰਜਾਬ (ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਬਾਦ) ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਜਦੋਂ 1861 ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਕੌਂਸਿਲ ਐਕਟ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕੌਂਸਲ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਇੰਡੀਆਂ ਐਕਟ 1919 ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਲੈਜਿਸਟੇਟਿਵ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਗਠਨ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ 175 ਮੈਂਬਰੀ ਕੌਂਸਲ ਬਣੀ। ਕੌਂਸਿਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇਜਲਾਸ ਪਹਿਲੀ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1937 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਅਗਸਤ, 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 79 ਮੈਂਬਰ ਆਏ ਸਨ। 15-ਜੁਲਾਈ, 1948 ਨੂੰ ਪੈਪਸੂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਮਿਲਾ ਕੇ, 'ਅਪ੍ਰੈਲ, 1952 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋਇਆ। ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ 1956 ਨੂੰ 40 ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਜੋ ਵਧਾ ਕੇ 46 ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਫਿਰ ਗਿਣਤੀ 51 ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 40 ਕਿਰ ਦਿੱਤੀ। ਹੁਣ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 50 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 104 ਤੇ ਹੁਣ ਇਹ 117 ਮੈਂਬਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਾਬਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਸ 80-ਸੀਟਾਂ (38-50% ਵੋਟ), ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪਾਸ 14-ਸੀਟਾਂ (25-24%ਵੋਟ), ਆਪ ਪਾਸ 16-ਸੀਟਾਂ (23.72% ਵੋਟ), ਬੀਜੇਪੀ ਪਾਸ 2-ਸੀਟਾਂ (5.39% ਵੋਟ), ਐਲ.ਆਈ.ਪੀ. ਪਾਸ 2-ਸੀਟਾਂ (1-23% ਵੋਟ), ਪੀਐਲਸੀ (ਕੈਪਟਨ) ਪਾਸ 1-ਸੀਟ ਹੀ ਹੈ। ਅਸੰਬਲੀ ਅੰਦਰ ਕੁਲ 117 ਸੀਟਾਂ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 2017 ਵੇਲੇ 77-ਸੀਟਾਂ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ 15-ਸੀਟਾਂ ਅਤੇ ਆਪ ਨੇ 20-ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਾਂਝੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ-1937 ਤੋਂ 19-ਮਾਰਚ 1945 ਤੱਕ ਤੇ ਫਿਰ 21-ਮਾਰਚ 1946 ਤੋਂ 4-ਜੁਲਾਈ 1947 ਤੱਕ ਯੂਨੀਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਹੀ ਕਾਬਜ ਰਹੀ ਸੀ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਾਦ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ, 'ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜੂਲੇ ਹੇਠ ਹੀ ਰਿਹਾ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਜਾਂ ਅਕਾਲੀ-ਗਠ-ਜੋੜ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 8-ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 11-ਜੂਨ, 1987-ਤੋਂ 25-ਫਰਵਰੀ, 1992 ਤੱਕ 4 ਸਾਲ, 259 ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੀ ਠੱਪ ਰਹੀ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅੰਦਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੁੱਖ 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਭੋਗਣੇ ਪਏ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਬੋਲੀ ਅਧਾਰਿਤ ਹੱਕ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ, ਦਰਿਆਈ-ਪਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰ-ਕਿਨਾਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵੱਜੋ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ 1978 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1994 ਤੱਕ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਘੋਰ ਸੰਤਾਪ ਸਹਿੰਦਿਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅਣਿਆਈ ਮੌਤੇ ਮਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਹਾਕਮ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜਸੀ ਪੱਖੋ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ, ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਨਿਘਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਸ, ਸਨਅਤੀ-ਖੜੋਤ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਸਲਿਆਂ ਅੰਦਰ ਆਪਸੀ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਖਿਚੋਤਾਣੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਰ ਪੇਸ਼ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਕਿਵੇਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਜਾਵੇ ? ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜਮਹੂਰੀ ਲਹਿਰਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ, 'ਰਾਜ ਦੀ ਟੁੱਟੀ ਸਹਿਜ-ਬੋਧ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜੋੜ ਕੇ ਇਕ ਲੜੀ ਬਣਾਉਣੀ ਸੀ, 'ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਸੰਗਕ ਬਣੀਆਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਜਮਹੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਦੁੱਖ ਭੋਗ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੂਰ ਚਿਰ ਤੋਂ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, 'ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ 'ਤੇ ਹੱਕ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ 'ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਥਾਨ ਦੇਣ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਬਜ਼ ਰਹੀ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਦੇ ਹਲ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਸਦੀ ਹੈ! ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ, ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਘਰ ਚੁੱਕੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸ ਵੇਲੇ 3173 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜਾ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਰੋਜ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ (ਕੈਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 2020-21) ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਖਲਾਸੀ ਹੋਵੇ ? ਚਲ ਰਹੇ ਇਸ ਚੋਣ ਦੰਗਲ 'ਚ ਸਭ ਪਾਰਟੀਆਂ ਚੁੱਪ ਹਨ ! ਜਦ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਗਠਜੋੜ ਹੀ ਮੁੱਖ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, 'ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਕਾ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਅੰਦਰ ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਬੇ-ਰਹੁਮਤੀਆਂ ਦਾ ਵਾਪਰਨਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਲਈ ਇਹ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਨਿਜ਼ਾਤ ਮਿਲੇ ਮਿਸ਼ਨ-22 ਪਾਸ ਕੋਈ ਹੱਲ ਦਿਸਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਨਸ਼ੇ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਗੈਂਗਵਾਰ, ਰੇਤ ਮਾਫ਼ੀਆ, ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਮੂੰਹ ਅੱਡੀ ਖੜੇ ਹਨ। ਸਨਅਤੀਕਰਨ ਦੀ ਮੁੜ ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜਾ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਢਾਂਚਾ ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ, ਬਿਜਲੀ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਆਦਿ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ? ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੇ ਵਧੀਆ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਾਕਮ ਬਣਨ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਗੀਆਂ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਕਿਥੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਗੀਆਂ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਹਦੇ, ਭਾਵਕ-ਨਾਹਰੇ ਅਤੇ ਫੋਕੀਆ ਤਸੱਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹੁਣ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਪਰਖੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਲਗਦਾ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਪੋੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਗੇ ?

ਅੱਜ ! ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਯਥਾ-ਸ਼ਕਤੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਿਸਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਭਾਵੇਂ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਖੇਤੀ ਸਬੰਧੀ ਤਿੰਨ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾ ਲਏ ਹਨ, ਅਜੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਮਿਸ਼ਨ-22 ਪਾਰਟੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਚਲਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਹਿਤੂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ? ਅੱਜ 10-ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ-ਵਰਗ ਸਭ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਰ ਸੌੜੇ-ਸਿਆਸੀ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਕੁਝ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲੋਕ ਹਿਤਾਂ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਹੱਟ, ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਅਲਾਪ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਸਗੋਂ ਚਲ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਯੋਜਨਾਂ-ਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਪੁੰਨਸਿਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਸ਼ਰੇਆਮ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਕ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਮਾਫੀਆਂ ਗਰੁੱਪ ਵਲੋਂ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਨੱਕ ਹੇਠਾਂ ਵੇਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਸ਼ਈ ਨੌਜਵਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸੱਕਿਆ, ਪਰ ਉਹ ਥਕਾਨ, ਦਰਦ ਅਤੇ ਮਨਸਿਕ-ਤਨਾਅ ਹੇਠ ਆਕੇ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਹੀ ਗਿਆ,'ਕਿ ਕੀ ਠੀਕ ਹੈ ਤੇ ਕੀ ਗਲਤ ਹੈ ? ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਿਹਤ, ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਰੁਤਬਿਆਂ 'ਚ ਵੀ ਹੇਠਾਂ ਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੁਦ-ਮੁਖਤਾਰ ਜਮਹੂਰੀ ਅਦਾਰਿਆ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖੂਨ-ਪਸੀਨਾ ਡੋਲ ਕੇ ਉਸਾਰੇ ਜਨਤਕ ਅਦਾਰੇ, 'ਜਿਹੜੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਉਨਾਂ ਦਾ ਨਿਜੀਕਰਨ ਕਰਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖੋਹ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਪੱਖੀ ਉਪਰੋਕਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਸਗੋਂ ਉਨਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਂਤ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ, ਆਪ, ਅਕਾਲੀ ਜਾਂ ਬੀਜੇਪੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬੀ.ਐਸ.ਪੀ., ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਣ ਲਈ ਤਰਲੇ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾ ਤਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਹਣੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਤਰਸ ਰੱਖਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਮਦਰਦੀ ਕਰਦੀਆਂ ਲੱਗ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਵਰਗ ਦਾ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ, ਫਿਰ ਪਿਛਲੀ ਕੈਪਟਨ ਤੇ ਹੁਣ ਚੰਨੀ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਵਰਗ ਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੁਲਾਜਮ ਵਰਗ ਨੂੰ ਜਰੂਰ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਸੋਚਣਾ ਪਏਗਾ ? ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਸ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਰਾਜ ਦੀ ਸਭੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਜੋ ਤਸਵੀਰ ਦਿਸ ਰਹੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਲਈ ਰਾਜ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ, ਅਕਾਲੀਦਲ, ਅਕਾਲੀ-ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉਸਰੇ ਗਠਜੋੜ ਸਾਰੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜਰੂਰ ਸੋਚਣਗੇ ਸਮਾਂ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਪਿਛਲੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਵੀ ਪਏਗਾ। ਮਾਰਚ, 1849 ਨੂੰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਬਾਦ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਸਾਮਰਾਜੀ (ਫਰੰਗੀਆਂ) ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਈਸਟ ਇੰਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। 1861 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਪਹਿਲੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇੰਡੀਅਨ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ ਬਣਨ ਬਾਦ 1919 ਨੂੰ ਲੈਜਿਸਟੇਟਿਵ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋਇਆ। ਪਹਿਲੀ-ਅਪ੍ਰੈਲ, 1937 ਨੂੰ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਜਲਾਸ ਹੋਇਆ। ਸਰ ਸਿਕੰਦਰ ਹਿਆਤ ਖਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਯੂਨੀਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ-ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ ਤੇ 5-ਸਾਲ, 265 ਦਿਨ ਉਹ ਇਸ ਪੱਦਵੀ ਤੇ 26-ਦਸੰਬਰ, 1942 (ਮੌਤ ਹੋਣ) ਤੱਥ ਕਾਇਮ ਰਿਹਾ। ਇਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਖਿਜ਼ਰ ਟਿਵਾਣਾ ਵੀ ਪਹਿਲਾ 30-ਦਸੰਬਰ, 1942 ਤੋਂ 19-ਮਾਰਚ 1945 ਅਤੇ ਫਿਰ 21-ਮਾਰਚ 1946 ਤੋਂ 2-ਮਾਰਚ 1947 ਤੱਕ ਮੁੱਖ-ਮੰਤਰੀ ਰਿਹਾ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿਰੁਧ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੋਨੋ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਬਸਤੀਵਾਦੀ-ਪ੍ਰਸਤ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਹਾ ਵਿਰੁਧ ਸਨ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਾਦ 15-ਅਗਸਤ, 1947 ਨੂੰ ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਭਾਰਗਵ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ। ਉਹ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ 18-ਅਕਤੂਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਤੇ ਫਿਰ 21-ਜੂਨ 1964 ਨੂੰ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੀਮਸੈਨ ਸੱਚਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 13-ਅਪ੍ਰੈਲ, 1949 ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ 17-ਅਪ੍ਰੈਲ, 1952 ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ। ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ 23-ਜਨਵਰੀ 1956 ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ 11-ਅਪ੍ਰੈਲ, 1962 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 8-ਮਾਰਚ, 1967 ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ 17-ਫਰਵਰੀ, 1969 ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ-ਗਠਜੋੜ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ + ਜਨਸੰਘ ਵੱਲੋ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 27 ਮਾਰਚ, 1970 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ 20-ਜੂਨ 1977 ਅਕਾਲੀ + ਜਨ ਸੰਘ, ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ 12-ਫਰਵਰੀ, 1997 ਅਕਾਲੀ ਦਲ +ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ., ਚੌਥੀ ਵਾਰ 1-ਮਾਰਚ 2007, ਤੇ ਪੰਜਵੀ ਵਾਰ 14-ਮਾਰਚ 2012 ਅਕਾਲੀ +ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਵੱਲੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੁਣ ਤਕ 14-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (16555 +000 ਚੰਨੀ ਦਿਨ ਸ੍ਰੋ.ਅਦਲ ਦੇ 3-ਮੁੱਖਮੰਤਰੀ (7977 ਦਿਨ), ਯੂਨੀਲਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 2-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (3251 ਦਿਨ), ਆਜ਼ਾਦ ਇਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (2090 ਦਿਨ), ਪੰਜਾਬ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਇਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (272 ਦਿਨ) ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ) ਇਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (262 ਦਿਨ) ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਜੋ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਹੋਈ ਦਿਸ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਟੈਕਸਾਂ 'ਤੇ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੇ ਗੁਲ-ਛਰੇ ਉਡਾਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮੌਜਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਅੱਜ ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਹੋਈ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ ? ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਅੱਜ ਮਿਸ਼ਨ-22 ਪਾਰਟੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵੀ ਹਨ ? ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ (ਮਰਹੂਮ) ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ, ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਮੁੱਖ-ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ।

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਗੌਰਵਮਈ ਵਿਰਸਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 1857 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜੰਗਿ-ਏ-ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਦ ਕੂਕਾ ਲਹਿਰ, ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ, ਜੱਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ, ਨੌਜਵਾਨ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਥੀ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਨੇਕਾਂ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1947 ਤੱਕ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਬੇ-ਮਿਸਾਲ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਭਾਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਤੇ ਹਾਮੀ ਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਚਲੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਇਕ ਲੜੀ ਵਿਚ ਪਰੋ ਕੇ ਸਾਂਝੇ ਕੌਮੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀਆਂ ਫੁੱਟ-ਪਾਊ ਚਾਲਾਂ ਅਤੇ ਸਾਜਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਮੁੱਚਾ ਭਾਈਚਾਰਾ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜੰਗੀ ਜੀਵਨ (ਅਪ੍ਰੈਲ 1686 - ਦਸੰਬਰ 1705)

ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਕਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਹਾਂਗੀਰ ਤਖਤ 'ਤੇ ਬੈਠਾ। ਉਸਨੇ ਜਬਰੀ ਧਰਮ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ ਦੀ ਖ਼ੂਨੀ ਨੀਤੀ ਹੇਠ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ। ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ ਪਹਿਨੀਆਂ। ਇਕ ਰੂਹਾਨੀ ਅਗਵਾਈ, ਦੂਸਰੀ ਸੰਸਾਰਕ ਅਗਵਾਈ ਦੀ। ਉਹਨਾਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਸੰਗਠਿਤ ਫੌਜ ਵਜੋਂ ਜਥੇਬੰਦ ਕੀਤਾ। ਜੰਗਾਂ ਲੜੀਆਂ ਅਤੇ ਜਿੱਤੀਆਂ ਵੀ।

ਮਾਰਚ 30, 1664 ਨੂੰ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਗੁਰਗੱਦੀ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਏ। ਔਰੰਗਜੇਬ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ੁਲਮ ਵਧਦੇ ਗਏ। ਉਸਨੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ। ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਭਿਆਨਕ ਸਮਾਂ ਆਉਂਦੇ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਨੂੰ ਸ਼ਸ਼ਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਭਿਆਸ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਹੋਈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਕੌਮ ਦੇ ਦੁੱਖ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 11, 1675 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹਿੱਲ ਗਈਆਂ। ਹੁਣ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਡਟਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਵੰਬਰ 24, 1675 ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਗੁਰਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠੇ।

ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਵਾਨਾ
510-781-0487

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਬਾਬਰ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਬਾਬਰ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਿਆ। ਮੁਗਲ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਇਸਲਾਮ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਅਤਿ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਹੋਏ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ ਬਣ ਕੇ ਬਕਾਇਦਾ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜ ਰੱਖੀ। ਹੁਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਗਣਰਾਜੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਫੌਜੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਸੀ। ਉਹ ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਠਹਿਰੇ। ਨਾਹਨ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਪਾਉਂਟਾ ਕਿਲਾ ਉਸਾਰ ਲਿਆ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜੰਗੀ ਜੀਵਨ: ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

1. ਭੰਗਾਣੀ ਦੀ ਜੰਗ- ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਵਧਦੀ ਫੌਜੀ ਤਾਕਤ ਵੇਖ ਕੇ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਔਖੇ ਸਨ। ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਦੇ ਰਾਜਾ ਭੀਮ ਚੰਦ ਕਾਹਲੂਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਾਲਕ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਈਰਖਾ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ 6 ਮੀਲ ਦੂਰ ਭੰਗਾਣੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਅਪ੍ਰੈਲ 1986 ਨੂੰ ਜੰਗ ਸਹੇੜ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਜੰਗੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜੰਗ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਸ ਵੇਲੇ 20 ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ ਭੂਆ ਬੀਬੀ ਵੀਰੋ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸੰਗੋ ਸ਼ਾਹ, ਜੀਤ ਮੱਲ, ਗੋਪਾਲ ਚੰਦ, ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਤੇ ਮੋਹਰੀ ਚੰਦ ਸਨ। ਮਾਮਾ ਕਿਰਪਾਲ ਜੀ, ਦੀਵਾਨ ਨੰਦ ਚੰਦ, ਸਾਹਿਬ ਚੰਦ ਪਰੋਹਿਤ ਦਇਆ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਜਥੇ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਫੌਜ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਸੀ। ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਫੌਜ ਵਧੇਰੀ ਸੀ। ਸਿੰਘ ਬੜੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਲੜੇ। ਮਹੰਤ ਕਿਰਪਾਲ ਦਾਸ ਨੇ ਸੋਟੇ ਨਾਲ ਪਠਾਣ ਹਯਾਤ ਖਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਫੇਹ ਦਿੱਤਾ। ਲਾਲ ਚੰਦ ਹਲਵਾਈ ਨੇ ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਬੜੇ ਆਹੂ ਲਾਹੇ। ਉਹ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਰਾਜਾ ਹਰੀ ਚੰਦ ਨੂੰ ਤੀਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿੰਨ ਕੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਉਂਟੇ ਤੋਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਹਿਬ ਮੁੜ ਗਏ। ਉਥੇ ਉਹਨਾਂ ਫੌਜੀ ਸਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰ ਕਿਲੇ: ਅਨੰਦਗੜ੍ਹ, ਲੋਹਗੜ੍ਹ, ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਉਸਾਰੇ।

2. ਨਦੌਣ ਦੀ ਜੰਗ- ਰਾਜਾ ਭੀਮ ਚੰਦ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਮੁਗਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਲਾਨਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜੰਮੂ ਦੇ ਮੁਗਲ ਸੂਬੇਦਾਰ ਮੀਆਂ ਖਾਂ ਨੇ 20 ਮਾਰਚ 1681 ਨੂੰ ਆਲਿਫ ਖਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕਾਂਗੜਾ ਤੋਂ 32 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਨਦੌਣ ਵਿਖੇ ਜੰਗ ਛੇੜੀ। ਕਾਂਗੜਾ ਦੇ ਰਾਜੇ ਕਿਰਪਾਲ ਚੰਦ ਅਤੇ ਬਿਜਾਰਵਾਲ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦਿਆਲ ਨੇ ਆਲਿਫ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖ ਬੜੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਲੜੇ, ਆਲਿਫ ਖਾਂ ਹਾਰ ਕੇ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਰਾਜਾ ਭੀਮ ਚੰਦ ਨੇ ਆਲਿਫ ਖਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ।

3. ਗੁਲੇਰ, ਹੁਸੈਨੀ ਜੰਗ:- ਆਲਿਫ ਖਾਂ ਦੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਮੁਗਲ ਸੂਬੇਦਾਰ ਦਿਲਾਵਰ ਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਰੁਸਤਮ ਖਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ। ਉਹ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਅੱਗੇ ਟਿਕ ਨਾ ਸਕਿਆ ਤੇ ਮੁੜ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਦਿਲਾਵਰ ਖਾਂ 2000 ਦੀ ਫੌਜ ਲੈ ਕੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਵੱਲ ਵਧਿਆ। ਰਾਜਾ ਭੀਮਚੰਦ ਕਾਹਲੂਰੀਆ, ਰਾਜਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਚੰਦ ਕਟੋਚੀਆ ਆਦਿ ਰਾਜੇ ਹੁਸੈਨੀ ਨਾਲ ਜਾ ਰਲੇ। ਉਹਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਲੇਰ ਸਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਆ।

ਗੁਲੇਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਗੀ। ਸੰਨ 1696 ਵਿਚ ਹੋਈ, ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸੰਗਤੀਆ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਿੱਖ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਘਮਾਸਾਨ ਦੀ ਜੰਗ ਲੜੀ। ਹੁਸੈਨੀ ਉਸਦੇ ਦੋ ਸਰਦਾਰ, ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਚੰਦ ਕਟੋਚੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਹਾੜੀ ਸਰਦਾਰ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਉਸਦੀ ਫੌਜ ਭੱਜ ਗਈ। ਭੀਮਚੰਦ ਵੀ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਪਠਾਨਕੋਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗੁਲੇਰ ਸਥਾਨ ਤੇ ਹੋਈ, ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸੰਗਤੀਆ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਥੀ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾ ਗਏ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਔਰੰਗਜੇਬ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਸੀ। ਸੰਨ 1696 ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਮੁਆਜ਼ਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਭੇਜਿਆ। ਸ਼ਾਹਜਾਦਾ ਆਪ ਤਾਂ ਲਾਹੌਰ ਟਿਕ ਗਿਆ, ਉਸਨੇ ਮਿਰਜ਼ਾ ਬੇਗ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਵੱਡੀ ਫੌਜ ਭੇਜੀ। ਮੁਗਲ ਫੌਜ ਨੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਬੜੀ ਦੁਰਗਤੀ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਅਤੇ ਫੂਕਿਆ ਵੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੈਦੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਕਾਲੇ ਕਰਕੇ ਜਲੂਸ ਕੱਢਿਆ। ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬੇਪਤੀ ਵੀ ਹੋਈ। ਉਸਨੇ ਕਰ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਪਰ ਉਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੱਲ ਨਾ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਜੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਧਾਰਮਿਕ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਉਲੰਘਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਜੀ ਮੁਗਲ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਸਕੱਤਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਇਕ ਕਵੀ ਅਤ ਅਰਬੀ ਫਾਰਸੀ ਦੇ ਉਘੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ।

ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਆਗਮਨ- 1699 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਆਇਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਲੱਗਭੱਗ 80000 ਦਾ ਇਕੱਠ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਕੀਤੀ। ਹਾਕਮ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ, ਲੁੱਟੇ-ਪੁੱਟੇ, ਨਿਖਿੱਧ, ਨਿਕੰਮੇ ਅਤੇ ਨੀਵੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਸਮਝਦੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਸੂਰਬੀਰ ਫੌਜੀ ਯੋਧੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਜੋ ਆਪਣੀ ਹੋਣੀ ਆਪ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਵਾਂਗ ਅਜਿਹਾ ਜੋਸ਼ ਭਰਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹੱਕ-ਸੱਚ ਲਈ ਜੂਝਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਏ। ਉਹਨਾਂ ਬਿਨ ਤਨਖਾਹੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾਈਆਂ।

ਖਾਲਸਾ ਆਗਮਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਜੰਗ (1699-1705) ਜੰਗੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਹੋਏ ਜੰਗ

4. ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜੰਗ (1701)- ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਅਤੇ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਸਨ। ਦੁਸ਼ਮਣ ਖਾਲਸੇ ਤੋਂ ਭੈ-ਭੀਤ ਸਨ, ਜੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵਿਚ, ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਦੇ ਹਾਕਮ ਭੀਮਚੰਦ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਛੱਡਣ ਜਾਂ ਕਿਰਾਇਆ ਆਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੇ 1701 ਨੂੰ ਭੀਮਚੰਦ ਨੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਨਾਲ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂਦਾ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ। ਹਾਰ ਦੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ।

5. ਨਿਰਮੋਹ ਦੀ ਜੰਗ (1702)- ਭੀਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮੁਗਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਗੀ। ਸੰਨ 1702 ਵਿਚ ਭੀਮਚੰਦ ਅਤੇ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਫੌਜ ਨੇ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਤਟ ਤੇ ਨਿਰਮੋਹ ਵਿਖੇ ਜੰਗ ਛੇੜੀ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਅਤੇ ਇਕ ਰਾਤ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ।

6. ਸਤਲੁਜ ਦੀ ਲੜਾਈ (1702)- ਨਿਰਮੋਹ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਨਿਰਮੋਹ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਅਜੇ ਸਤਲੁਜ ਵੀ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਫੌਜ ਇੰਨੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਲੜੀ ਕਿ ਚਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਈ।

7. ਬਸੌਲੀ ਦੀ ਜੰਗ (1702)- ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਤਲੁਜ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਬਸੌਲੀ ਚਲੇ ਗਏ। ਭੀਮ ਚੰਦ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਫਿਰ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਬਸੌਲੀ ਅਤੇ ਜਸਵਾਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਮਿੱਤਰਤਾ ਸੀ। ਭੀਮਚੰਦ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ 1702 ਵਿਚ ਸੰਧੀ ਕਰ ਲਈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪਰਤ ਗਏ। ਉਥੇ ਅਮਨ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

8. ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦੂਜੀ ਜੰਗ (1704)- ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਈਰਖਾ ਕਰਨੀ ਨਾ ਛੱਡੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਡਟੇ ਰਹੇ। ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਾਂਹ ਧਕੇਲ ਦਿੱਤਾ।

ਭੀਮਚੰਦ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਮੁਗਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਗੀ। ਸਰਹਿੰਦ ਦਾ ਫੌਜਦਾਰ ਵਜੀਰ ਖਾਂ ਫੌਜ ਲੈ ਆਇਆ। ਸਾਰੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਿਲੇ ਅੰਦਰੋਂ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਸਿੱਖ ਲੰਮੀ ਜੰਗ ਨਾ ਲੜ ਸਕੇ।ਸਿੱਖ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਏ। ਭਾਈ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਜਥੇ ਦੇ ਸਿੰਘ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਵਿਛੜ ਗਏ। ਅਖੀਰ 21 ਦਸੰਬਰ 1704 ਦੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

9. ਸ਼ਾਹੀ ਟਿੱਬੇ ਦੀ ਜੰਗ (1704)- ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਿਲੇ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ 14 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੀ ਲੰਘੇ ਸਨ ਕਿ ਟਿੱਬੀ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਜੰਗ ਹੋਈ। ਭਾਈ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ 50 ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕੀ ਰੱਖਿਆ। ਸਿੱਖ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਗਏ ਕਿ ਸਿਰਸਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਫੌਜਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾ ਗਏ।

10. ਸਿਰਸਾ ਦੀ ਜੰਗ (1704)- ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਿਰਸਾ ਨਦੀ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਮੁਗਲ ਫੌਜ ਉਥੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਭਾਈ ਜੈਤਾ (ਭਾਈ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਰੰਗਰੇਟਾ) ਅਤੇ 100 ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜਥੇ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ। ਸਿੰਘ ਘੋੜਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਿਰਸਾ ਪਾਰ ਕਰ ਗਏ। ਕਈ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾ ਗਏ। ਇਸੇ ਭਗਦੜ ਵਿਚ ਦੋ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ- ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ, ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਵਿਛੜ ਗਏ ਸਨ।

11. ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੰਗ (1705)- ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਿਰਸਾ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਘਨੌਲਾ ਕੋਟਲਾ ਨਿਹੰਗ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ। ਜਦੋਂ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚ 40 ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਨ। ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋਲ ਪੁੰਜ ਸਿੰਘ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਚਮਕੌਰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਮਾਛੀਵਾੜਾ, ਆਲਮਗੀਰ, ਦੀਨਾ ਕਾਂਗੜ ਰਾਹੀਂ ਖਿਦਰਾਣਾ ਪਹੁੰਚੇ।

12. ਖਿਦਰਾਣਾ ਦੀ ਜੰਗ (1705)- ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਖਿਦਰਾਣਾ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਭਾਈ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਭਾਗੋ ਦੇ ਜਥੇ ਵੀ ਆਣ ਰਲੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋਲ 2000 ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਸੀ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਕੋਲ 10000 ਦੀ ਫੌਜ ਸੀ। ਦਸੰਬਰ 29, 1705 ਨੂੰ ਖਿਦਰਾਣੇ ਦੀ ਢਾਬ ਤੇ ਭਿਆਨਕ ਜੰਗ ਹੋਈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਿੰਘ ਬੇਮਿਸਾਲ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਲੜੇ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਰਕੇ ਮੁਗਲਾਂ ਲਈ ਲੜਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸੀ। ਮੁਗਲਾਂ ਨੂੰ ਹਾਰ ਕੇ ਭੱਜਣਾ ਪਿਆ। ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਜੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਭਾਈ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਥੇ ਦੇ 40 ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹਾਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ 40 ਮੁਕਤੇ ਦਾ ਵਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਜੋ ਆਨੰਦਪੁਰ ਛੱਡਣ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਵਿਛੜ ਗਏ ਸਨ। ਖਿਦਰਾਣਾ ਦਾ ਨਾਂ ਮੁਕਤਸਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

ਅੰਤਿਕਾ: ਅਜ਼ਾ ਪਸ ਬਗੁਰਦੰਦ ਰੂਪਸ ਕੁਨੰਦ
ਅਗਰ ਆਬ ਬਾਸ਼ਦ ਦਰ ਆਤਿਸ਼ ਜਨੰਦ
- ਕਾਜ਼ੀ ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ

ਅਰਥਾਤ- ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਹੈ। ਕਾਜ਼ੀ ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਜਦੋਂ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਦੇ ਜੌਹਰ ਵੇਖੇ ਤਾਂ ਕਹਿ ਉਠਿਆ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੋਕੋ ਮੈਂ ਜੰਗੇ ਮੈਦਾਨ ਅੱਖੀ ਡਿੱਠਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ।

ਆਪਣੇ ਅਜੀਬ ਜੰਗੀ ਪੈਂਤਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਖਾਲਸਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲੈਂਦਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਦੁਸ਼ਮਣ ਤੇ ਇੰਨੀ ਦਲੇਰੀ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਸਫਾਇਆ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਮਲਾ ਏਨਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪਾਣੀ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਗੈਰ ਮੁਮਕਿਨ ਨੂੰ ਮੁਮਕਿਨ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਮਿਸ਼ਨ-22 ਚੋਣ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਭਾਂਜ ਦਈਏ!

(ਸਫਾ 34 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਇਕ ਮੁੱਠ ਰਿਹਾ। ਉਪ-ਮਹਾਂਦੀਪ ਭਾਰਤ ਦੀ 1947 ਨੂੰ ਸਾਮ-ਰਾਜੀਆਂ ਅਤੇ ਬੁਰਜੁਆਂ ਤੇ ਫਿਰਕੂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਫਿਰਕੂ ਵੰਡ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁੜੱਤਣ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਬੰਗਾਲ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੇ ਬੰਗਾਲੀਆਂ ਅੰਦਰ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਕੌਮਾਂ ਅੰਦਰ ਅਸਹਿਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਦੇ ਅੱਲ੍ਹੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਅੱਜੇ ਤੱਕ ਭਰੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਹਨ ?

ਪਿਛਲੀਆਂ ਦਰਦਨਾਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੱਜ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ-ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਖੱਬੀਆਂ ਧਿਰਾਂ, ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ-ਪਸੰਦ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਲੋਕ ਸਨ, 'ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਤੇ ਫਿਰ ਲੋਕ ਏਕਤਾ ਲਈ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਰਕੂ ਤੇ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਨੀ ਦੇ ਕੇ ਲੋਕ ਹਿਤੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਚਲ ਰਹੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਬਰੂਹਾਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਕੇ ਬਣਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਭਾਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ-ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਉਤਸਵ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਵੀ ਇਕ ਬਿਆਨ 'ਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ''ਕਿ ਮੋਰਚਾ ਚਲਦਾ ਰਹੇਗਾ ਜਿਨਾ ਚਿਰ ਬਾਕੀ ਮੰਗਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਭਾਵ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲ ਪੜਾਅ ਹੀ ਸਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਵੱਡਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਿੱਤਣਾ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਦੀ ਇਹ ਜਿੱਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਘਵਾਦ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਨਿਜਾਮ ਵਿਰੁਧ ਜਿਹੜਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟੀ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤ-ਪਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ, 'ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੰਜ ਰਾਜਾਂ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਜਿੱਥੇ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, 'ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ। ਖੇਤੀ ਕਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਬਾਦ ਜੋ ਨਵਾਂ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸ ਬਾਦ ਕਿਸਾਨ ਸੰਯੁਕਤ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਟੀਮ ਦੀਆਂ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵੀ ਵੱਧ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਰਾਜਸੀ ਸੁਰ 'ਚ ਸੂਤਰ-ਬੱਧ ਕਰਕੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਤਜਰਬੇ ਅਨੁਸਾਰ 32-ਕਿਸਾਨ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਜਮਹੂਰੀ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਾਂਝਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਹੀਂ, 'ਸਗੋਂ ਏਜੰਡੇ ਅਧਾਰਿਤ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ! ਪੁਰਾਣ-ਿਆਂ ਧਿਰਾਂ ਜੋ ''ਵੋਟ ਸਿਆਸਤ ਲਈ ਮਿਸ਼ਨ-22'' ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਪੁਜੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕਰਕੇ ਭਾਂਜ ਦੇਣੀ ਪਏਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਜੱਲ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੱਸਲਿਆਂ ਤੇ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਹਲ ਲਈ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਅਤੇ ਲੋਕ ਏਕਤਾ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਖੋ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਪਏਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੋਖੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਾਰੀ ਚੋਟ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ ਵਧੀਆ ਪੰਜਾਬ ਉਸਾਰਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਭ ਚਿੰਤਕ ਬਣਨਾ ਪਏਗਾ !

ਬਾਬਾ ਵਿਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਦਦੇਹਰ ਤੇ ਉਹਨਾ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸਾਥੀ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਘਰ ਸਿਲਮਾ ਵਿਖੇ ਸਮਾਗਮ

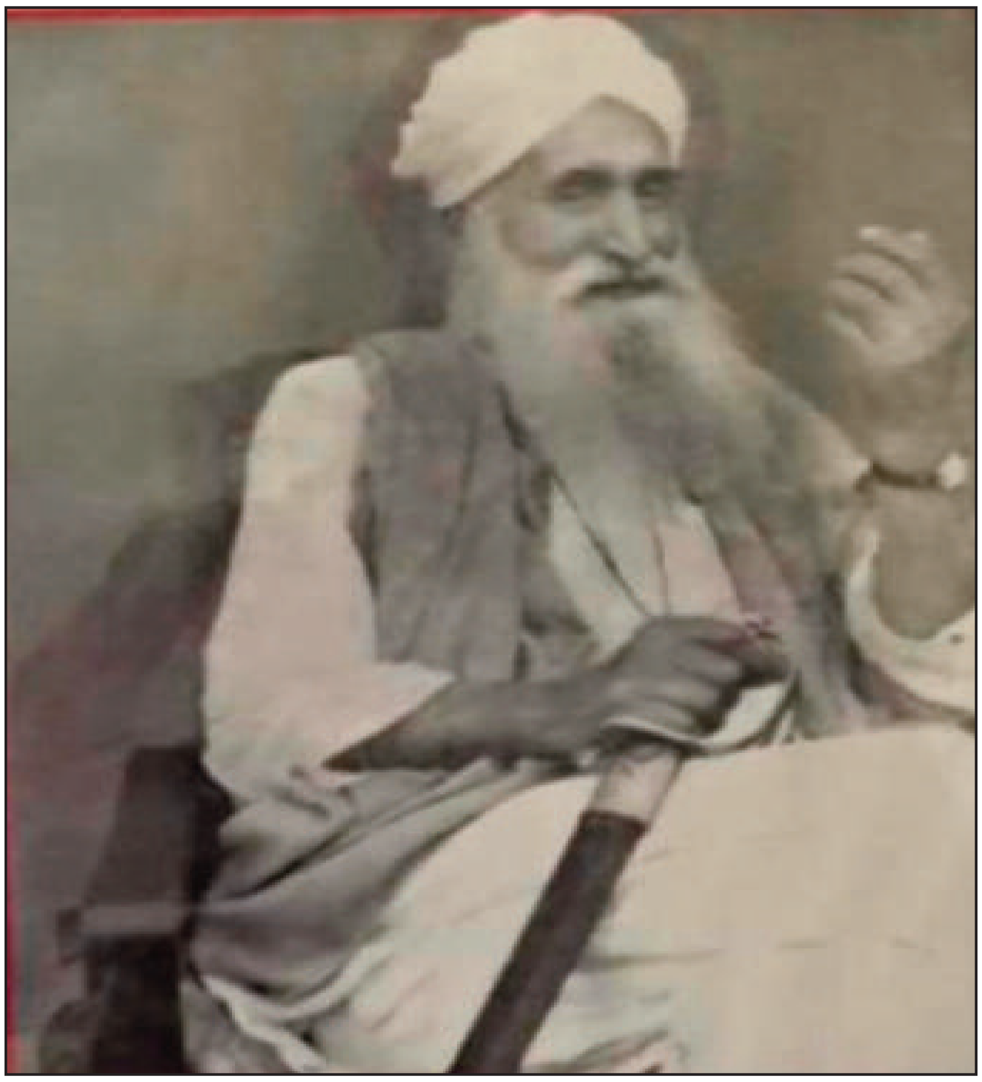

File Picture
Gurdwara Sikh Center Pacific Coast Selma (CA)

ਫਰਿਜ਼ਨੋ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ) ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੇ / ਕੁਲਵੰਤ ਧਾਲੀਆਂ– ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਾਸਾਨੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕੜੀ ਤਹਿਤ ਬਾਬਾ ਵਿਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਦਦੇਹਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੇ ਲਾਗਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਿਲਮਾ ਦੇ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਆਫ ਪੈਸੇਫਿੱਕ ਸਹਿਬ ਵਿੱਖੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ। ਭਰਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ 3 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅਖੰਡ-ਪਾਠ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਅਤੇ 5 ਦਸੰਬਰ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਬਰਸੀ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ-ਪਾਠ ਸਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀਏ ਭਾਈ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰੱਬੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲ਼ਾ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਪੰਛੀ ਝਾਤ ਪਾਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਪਹੁੰਚਕੇ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆ।

ਸ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਊ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਵਿਸਾਖਾਂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1877 ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਦਦੇਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤਰਨ-ਤਾਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਨੇ ਫੌਜ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਪਰੰਤ 1909 ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਗਏ। ਇੱਥੇ ਆਕੇ ਉਹ ਬਾਬਾ ਜਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਬਾਬਾ ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ 7 ਜਨਵਰੀ 1915 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆ ਸਮੇਤ ਇੰਡੀਆ ਆ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਸ਼ਾਉਣੀ ਲਹੌਰ ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਬਾਬਾ ਵਿਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆ ਬਾਬਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਵਿਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋ ਗਏ, ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਡੇਮਾਨ ਜ਼ੇਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਜਿੱਥੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਟੀਬੀ ਵਰਗੀ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋ ਪੀੜਤ ਹੋ ਗਏ। 1920 ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਵਿਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਜ਼ੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚੋਂ ਰਿਹਾ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾ ਆਪਣੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀਆ। 1934 ਵਿੱਚ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵੀ ਬਣੇ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਉਪਰੰਤ 5 ਦਸੰਬਰ 1957 ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਊ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਵਿਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਪਿੰਡ ਦਦੇਹਰ ਵਿੱਚ ਮੇਲਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਅਕਾਲ ਅਕੈਡਮੀ ਬੜੂ ਸਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਸਕੂਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਬਰ, ਸੰਤੋਖਾ, ਤਿਆਗ ਦੀ ਮੂਰਤ ਬਾਬਾ ਵਿਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋ ਸਾਨੂੰ ਸੇਧ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

“ਬਹੁਤਾ ਭਲਾ ਨਾ ਬੋਲਣਾ ਬਹੁਤੀ ਭਲੀ ਨਾਂ ਚੁੱਪ”

-ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੰਡਮ, 91-98766-55055

ਬੰਦੇ ਲਈ ਬੋਲਣਾ ਜਾਂ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ।ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਬੀਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਹੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਬੋਲਦਾ ਹੈ,ਜਿਸ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ,ਜਿਸ ਕੋਲ ਸ਼ਬਦ ਹਨ,ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ।ਪਸ਼ੂ-ਪੰਛੀ ਵੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਿਰਫ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਹੀ ਕਢਦੇ ਹਨ,ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੁੰਦੈ।ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਲੋਕ ਵੀ ਗਲਬਾਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਕੋਲ ਬੋਲਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਐ-ਉਜਬ ਲਗੁ ਦੁਨੀਆ ਰਹੀਐ ਨਾਨਕ ਕਿਛੁ ਸੁਣੀਐ ਕਿਛੁ ਕਹੀਐ''।।

ਬੋਲਣ ਲਈ ਅਖਰ/ਸ਼ਬਦ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।ਅਖਰਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਮਹਿਮਾ ਹੈ-ਉਅਖਰੀ ਨਾਮੁ,ਅਖਰੀ ਸਾਲਾਹ।।ਅਖਰੀ,ਗਿਆਨੁ ਗੀਤ ਗੁਣ ਗਾਹ।।ਅਖਰੀ,ਲਿਖਣੁ ਬੋਲਣਿ ਬਾਣਿ।।੩''(ਗੁਰਬਾਣੀ)।। ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ-ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਅਖਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਐ।ਬੋਲੀ ਦਾ ਲਿਖਣਾ ਤੇ ਬੋਲਣਾ ਵੀ ਅਖਰਾਂ ਰਾਹੀ ਹੀ ਹੁੰਦੈ।

ਸ਼ਬਦ, ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਵਾਹਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬੜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਵੱਲਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਸੁਹਣੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਹਾਵਣਾ ਮਹੌਲ ਸਿਰਜਦੇ ਹਨ,ਮੰਦੇ ਸ਼ਬਦ ਕੁੜੱਤਣ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਜਾਂ ਪਾਲ ਸਾਰਤਰ ਤਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਭਰੇ ਹੋਏ ਪਿਸਤੌਲ ਕਹਿੰਦੈ।ਇਕ ਚੀਨੀ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ ਨਿਕਲੇ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦਾਂ/ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜਾਂ ਵੀ ਵਾਪਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦੀਆਂ।ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗਲ ਜ਼ੁਬਾਨੋਂ ਤੇ ਤੀਰ ਕਮਾਨੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਤਾਂ ਮੁੜਦੇ ਨਹੀਂ।ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗਲ ਕਹਿੰਦੀ ਏ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਮੂੰਹੋਂ ਕੱਢ,ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਿੰਡੋਂ/ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਕੱਢਾਂਗੀ।ਇਸ ਲਈ ਹੀ 'ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਲੋ,ਫਿਰ ਬੋਲੋ' ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।'ਮੰਦਾ ਬੋਲ ਨਾਂ ਬੋਲੀਏ,ਕਰਤਾਰੋਂ ਡਰੀਏ' ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮਹਾਨਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਦੇ 11 ਅਰਥ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।ਇਸ ਦਾ ਮੂਲ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦਸਦਿਆਂ ਬਤੌਰ ਸੰਗਯਾ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਧੁਨਿ,ਆਵਾਜ਼,ਸੁਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਲਫਜ਼,ਗੁਫਤਗੂ,ਗੁਰਉਪਦੇਸ਼ ਵੀ ਅਰਥ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।ਧਰਮ,ਮਜ਼ਹਬ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮ,ਕਰਤਾਰ ਦੇ ਅਰਥ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ-'ਜੋਗਿ ਸਬਦੰ ਗਿਆਨ ਸਬਦੰ ਬੇਦ ਸਬਦੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਹ'' ਅਤੇ ਉਗੁਰੂ ਸੁਰਤਿ ਧੁਨਿ ਚੇਲਾ''(ਗੁਰਬਾਣੀ)।ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਾਕੀਜ਼ਗੀ ਇਸ ਗਲ ਤੋਂ ਹੀ ਸਮਝੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹੀ ਗੁਰੂ/ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ/ਬੋਲਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਨੇਕਾਂ ਅਖਾਣ/ਮੁਹਾਵਰੇ ਹਨ -ਗੱਲੀਂ ਬਾਤੀਂ ਮੈਂ ਵੱਡੀ ਕਰਤੂਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਠਾਣੀ,ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਗੁਲਗੁਲੇ ਪਕਾਉਣੇ,ਗੱਲੀਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਦੰਮੀ ਘੋੜੇ,ਧੀਏ ਗੱਲ ਕਰ ਤੇ ਨੂੰਹੇਂ ਕੰਨ ਕਰ,ਗਾਲੜੀ ਗੱਲ ਕਰੇ ਸਿਆਣਾ ਕਿਆਸ ਕਰੇ,ਗੱਲੋਂ ਗਲੈਣ ਅਗੋਂ ਅਗੈਣ,ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਖਟਿਆ ਖਾਣਾ, ਗੱਲਾਂ ਵਾਲਾ ਜਿਤੇ ਕੰਮ ਵਾਲਾ ਹਾਰੇ,ਗੱਲ ਲਾਈਏ ਗਿਟੇ ਕੋਈ ਰੋਵੇ ਤੇ ਕੋਈ ਪਿਟੇ,ਗੱਲ ਹੋਈ ਪੁਰਾਣੀ ਬੁੱਕਲ ਮਾਰ ਬੈਠੀ ਸਵਾਣੀ,ਗੱਲ ਤੇ ਹੈ ਝਲ ਵਲੱਲੀ ਪਰ ਜਿਸ ਲੱਭੀ ਓਸ ਸੁਖੱਲੀ,ਗੱਲ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤੇ ਵਲ ਨਾਲ ਨੱਕ ਵਢੀਏ,ਗੱਲ ਦਾ ਗਲੈਣ ਬਨਾਉਣਾ,ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਗਲਾਧੜੀ,ਗੱਲੀਂ ਪੈਂਡਾ ਨਿਬੜ ਜਾਂਦੈ,ਗਲੀਂ ਜੋਗੁ ਨ ਹੋਈ,ਗਲੀ ਅਸੀ ਚੰਗੀਆ ਆਚਾਰੀ ਬੁਰੀਆ,ਗੱਲ ਉਡਾਉਣੀ,ਗੱਲ ਅਗੇ ਪਾਉਣੀ,ਗੱਲ ਆਈ ਗਈ ਕਰਨੀ,ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਤੇ ਛਡਣੀ,ਗੱਲ ਗੌਲਣਾ,ਗੱਲ ਗੁਆਉਣੀ,ਗੱਲ ਚੁਕਣੀ,ਗੱਲ ਜੋੜ੍ਹ ਵਿਚ ਆਉਣਾ,ਗੱਲ ਟੁਕਣੀ,ਗੱਲ ਦਬਣੀ,ਗੱਲ ਨਾਂ ਪਚਾ ਸਕਣੀ,ਗੱਲ ਦਿਲ ਲਗਣੀ,ਗੱਲ ਪੀ ਜਾਣੀ,ਗੱਲ ਨਾਂ ਪੋਹਣੀ,ਗੱਲ ਚੁਭਣੀ,ਗੱਲ ਪਲੇ ਬੰਨਣੀ,ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਘਰ ਹੋਣਾ,ਗੱਲ ਮੂੰਹੋਂ ਕਢਣੀ,ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣਾ,ਬੋਲ ਬੁਲਾਰਾ ਪੈਣਾ,ਬੋਲਾਂ 'ਚ ਸ਼ਹਿਦ ਦੇ ਘੁਟ ਹੋਣਾ,ਬੋਲੀ ਮਾਰਨੀ,ਬੋਲ-ਕੁਬੋਲ ਬੋਲਣੇ, ਬੋਲੇ ਬਿਨਾਂ ਤੋਲੇ ਬਿਨਾਂ ਕੈਬੇ ਕਰ ਜਾਣੀਏ,ਬੋਲਾਂ ਦੇ ਬਾਣ ਆਦਿ।

ਗੱਲਾਂ ਵਾਰੇ ਕਈ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ ਵੀ ਹਨ। ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ ਦਾ ਇਕ ਪੁਰਾਣਾ ਗੀਤ ਹੈ-'ਨਿੱਕੀ ਜਿੰਨੀ ਗੱਲ ਦਾ ਖਲਾਰ ਪੈ ਗਿਆ,/ਗੱਲਾਂ ਗੱਲਾ ਵਿਚ ਗਲ ਪਿਆਰ ਪੈ ਗਿਆ'।ਇਕ ਅਜੋਕਾ ਗੀਤ ਵੀ ਦੇਖੋ-'ਮੈਨੂੰ ਨਿੱਕੀ ਨਿੱਕੀ ਗੱਲ ਤੇ ਰਵਾਇਆ ਤੇਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੇ'।1956 ਦੀ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਜਾਗਤੇ ਰਹੋ' ਵਿਚ ਇਕ ਗੀਤ ਦੇ ਅਖੀਰ 'ਚ ਬੋਲਣ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੀ-'ਤੇ ਕੀ ਮੈਂ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ,ਕੋਈ ਨਾ,ਕੀ ਮੈ ਕੁਫਰ ਤੋਲਿਆ,ਕੋਈ ਨਾਂ।'

ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ 'ਬਹੁਤਾ ਬੋਲਣ ਝਖਣ ਹੋਇ'(ਝਖਣ-ਬੇਫਾਇਦਾ)।ਖਾਲੀ ਭਾਂਡਾ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੜਕਦੈ,ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ।'ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਛੂਛਾ ਘਟ ਬੋਲੈ।। ਭਰਿਆ ਹੋਇ ਸੁ ਕਬਹੁ ਨ ਡੋਲੈ'।।

ਅੱਧ ਜਲ ਗਗਰੀ ਛਲਕਤ ਜਾਇ!ਥੋਥਾ ਚਨਾ,ਬਾਜੇ ਘਨਾ।ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਅਨੁਸਾਰ-'ਬੋਲਤ ਬੋਲਤ ਬਢਿਹ ਬਿਕਾਰਾ'।।ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਅਨੁਸਾਰ'ਬੋਲਣ ਕਾਜ ਵਿਗਾੜਿਆ,ਜਿਉਂ ਮੂਲੀ ਪੱਤਾ'।ਵੈਸੇ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ'ਬਹੁਤਾ ਭਲਾ ਨਾਂ ਮੇਘਲਾ,ਬਹੁਤੀ ਭਲੀ ਨਾ ਧੁੱਪ/ਬਹੁਤਾ ਭਲਾ ਨਾਂ ਬੋਲਣਾ,ਬਹੁਤੀ ਭਲੀ ਨਾਂ ਚੁੱਪ'।

ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ-ਇਕ ਚੁੱਪ ਸੌ ਸੁੱਖ! ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦੈ ਕਿ 'ਚੁੱਪ ਰਹਿਸੇਂ ਤੋ ਮੋਤੀ ਮਿਲਸੇਂ/ ਸਬਰ ਕਰੇਂ ਤੋ ਹੀਰੇ'।ਵੈਸੇ ਵੀ ਸਿਆਣੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਤੇ ਮੂਰਖ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ।ਇਸੇ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਨਸੀਹਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ-'ਮੰਦਾ ਕਿਸੈ ਨ ਆਖੀਐ ਪੜਿ ਅਖਰੁ ਏਹੋ ਬੁਝੀਐ।।ਮੂਰਖੇ ਨਾਲਿ ਨ ਲੁਝੀਐ।। ਕਿਉਂਕਿ 'ਮੂਰਖ ਨਾਲਿ ਚੰਗੇਰੀ ਚੁਪਾ।। ਅਤੇ 'ਮੂਰਖ ਸਿਉ ਬੋਲੇ ਝਖ ਮਾਰੀ'।

ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਗੱਲ ਦਾ ਗਲੈਣ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਆਦਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।ਜਾਣੀ ਰਾਈ ਦਾ ਪਹਾੜ ਬਨਾਉਣ ਦੀ।ਪਰ ਆਖਿਰ ਵਿਚ 'ਪੱਟਿਆ ਪਹਾੜ ਨਿਕਲੀ ਚੂਹੀਆ' ਵਾਲਾ ਹਾਲ ਹੁੰਦੈ।ਅਸੀਂ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਇਸ ਕਲਾ ਦਾ ਮਾਹਿਰ ਹੈ।ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਚੀਚੀ ਤੇ ਮਾੜੀ ਜਿਹੀ ਝਰੀਟ ਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਉਹ ਰੌਲਾ ਪਾ ਦਏਗਾ-'ਫਲਾਨੇ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ,ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲਗੀਆਂ,ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਏ ਐ,ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਈ ਬਚੂ'।ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਉਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਊ ਜਦ ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਮਾੜੀ ਜਿਹੀ ਲੀਰ ਬੰਨ ਕੇ ਖੇਡਦਾ ਮੱਲਦਾ ਫਿਰੂ।

ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਬੜੇ ਮਿਰਚ ਮਸਾਲੇ ਲਾ ਕੇ ਗੱਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ।ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੇ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀ ਦੇ 'ਚੱਕਰ' ਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਤਾਂ ਬਸ ਅਲ਼ਾ ਈ ਬੇਲੀ।ਆਲ-ਪਤਾਲ ਦੀਆਂ,ਉਰਲੀਆਂ-ਪਰਲੀਆਂ,ਹੋਈਆਂ-ਅਣਹੋਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪੈਕੇਜ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਘੁੰਮ ਜਾਏਗਾ 'ਤੇ ਗੱਲ ਘਰ ਘਰ ਦੀ ਗਲ ਬਣ ਜਾਏਗੀ।ਜੌਨ ਇਲੀਯਾ ਦਾ ਇਕ ਖੂਬ-ਸੂਰਤ ਸ਼ੇਅਰ ਹੈ-'ਉਸ ਕੀ ਗਲੀ ਸੇ ਉਠ ਕੇ ਮੈਂ ਆ ਪੜਾ ਥਾ ਅਪਨੇ ਘਰ,/ਏਕ ਗਲੀ ਕੀ ਬਾਤ ਥੀ ਔਰ ਗਲੀ ਗਲੀ ਗਈ'।ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਜੋੜ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜੋ ਹੋਈਆਂ ਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ-'ਵੋਹ ਬਾਤ ਜਿਸ ਕਾ ਸਾਰੇ ਫਸਾਨੇ ਮੇਂ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਥਾ,/ਵੋਹ ਬਾਤ ਉਨ ਕੋ ਬਹੁਤ ਨਾਗਵਾਰ ਗੁਜ਼ਰੀ ਹੈ'।ਪਿੰਡ ਦੀ ਆਕਾਸ਼ਬਾਣੀ ਵਰਗੇ ਇਹ ਲੋਕ ਢੰਡੋਰਾ ਪਿੱਟਣ ਅਤੇ ਮਨ-ਘੜਨੀਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।ਇਹਨਾਂ ਵਾਰੇ ਹੀ ਤਾਂ ਇਕ ਸ਼ਾਇਰ ਕਹਿੰਦੈ-'ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੁੱਲਾਂ ਤੇ ਸੀ,/ਰਾਤੀਂ ਜੋ ਮੈਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਦੀਵਾਰਾਂ ਨਾਲ'।ਅਜਿਹੇ ਸੱਜਣ ਅਜੋਕੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ!

ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਊਲ-ਜਲੂਲ,ਜੱਭਲੀਆਂ,ਬੇਤੁਕੀਆਂ ਜਾਂ ਬੇ-ਸਿਰ-ਪੈਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਲਾਵਾਂ-ਫੇਰੇ' ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਬੇਥਵੀਆਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਇਕ ਪਾਤਰ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਡਾਇਲੌਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੇਖਣ/ਸੁਨਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।ਕੇਵਲ ਦੋ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਪੇਸ਼ ਹਨ-'ਜੇ ਬੰਦਾ ਖੇਸੀ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਮਾਰੂ ਤਾਂ ਸਾਈਕਲ ਤਾਂ ਪੰਚਰ ਹੋਣਾ ਈ ਆ','ਜੇ ਟੋਭੇ ਵਿਚ ਡੱਡੂ ਬੋਲਣਗੇ ਤਾਂ ਚੀਨ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਦਲੂਗਾ ਈ'।

ਕਈ ਗੱਲ ਚੋਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਡਾਰਾਂ ਬਨਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰੀਗਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।ਮਹਿਮਾਨ ਅਤੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਵਿਚ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੈ-

ਸ. ਚਾਹ,ਕਾਫੀ,ਲੱਸੀ ਜਾਂ ਠੰਡਾ ਪੀਉਂਗੇ? ਜ.ਚਾਹ।ਸ.ਵਾਈਟ,ਬਲੈਕ,ਗਰੀਨ,ਹਰਬਲ,ਅਦਰਕ,ਮਸਾਲਾ ਜਾਂ ਪੁਦੀਨਾ ਚਾਹ?ਜ.ਵਾਈਟ(ਭਾਵ ਦੁੱਧ ਵਾਲੀ)।ਸ.ਦੁੱਧ ਇਕ ਚਮਚ ਕਿ ਦੋ?ਜ.ਦੋ।ਸ.ਚਮਚ ਵਡੇ ਕਿ ਛੋਟੇ?ਜ. ਛੋਟੇ।ਸ.ਚਾਹ ਮਿੱਠੀ, ਘਟ ਮਿੱਠੇ ਵਾਲੀ,ਫਿੱਕੀ ਕਿ ਸ਼ੂਗਰ ਫਰੀ?ਜ.ਮਿੱਠੀ।ਸ.ਖੰਡ,ਗੁੜ,ਸ਼ਹਿਦ,ਕਿਊਬਜ਼,ਪਾਊਚ ਕਿ ਗੋ-ਲੀਆਂ ਵਾਲੀ?

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦਸੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਪੁਛਦਾ,ਮਹਿਮਾਨ ਕੰਨ ਲਪੇਟਦਾ ਸੁੱਚੇ ਮੂੰਹ ਚਲਦਾ ਬਣਿਆਂ!

ਕਈ ਰੱਜ ਕੇ ਗੱਪੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ,ਜ਼ਮੀਨ ਆਸਮਾਨ ਇਕ ਕਰ ਦੇਣਗੇ।ਗੱਪ ਵੀ ਐਡੀ ਮਾਰਨਗੇ ਕਿ ਵਿਚਾਰੀ ਗੱਪ ਦੀ ਹੀ ਟੰਗ ਟੁੱਟ ਜਾਏ!ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵਡੇ ਵਡੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਵਰਤਣ ਦੀ ਹਰ ਡਿਗਰੀ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।ਇਹ ਲੋਕ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਗੇ।ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ 'ਨੇਮ-ਡਰਾਪਰ'(ਵਡੇ ਰੁਤਬੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕਈ ਬੜੀ ਬੜ ਬੜ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਬਿਲਕੁਲ ਚੁੱਪ-ਗੜੁੱਪ ਮੋਨਧਾਰੀ।ਕਈ ਤਾਂ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਤੱਤਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨ-ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੋਲਾ-ਘੁਟਾਲੇ ਵਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਸਮੇਂ ਇਕ ਸ਼ੇਅਰ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਸਨ-ਉਹਜ਼ਾਰੋਂ ਜਵਾਬੋਂ ਸੇ ਅੱਛੀ ਹੈ ਮੇਰੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ,/ ਨ ਜਾਨੇ ਕਿਤਨੇ ਸਵਾਲੋਂ ਕੀ ਆਬਰੂ ਰਖੀ''! ਕਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਕਹਾਵਤ 'ਬੋਲਣਾ ਚਾਂਦੀ ਤੇ ਚੁੱਪ ਸੋਨਾ' ਜਾਂ 'ਖਾ-ਮੋਸ਼ੀ ਬੋਲਣ ਨਾਲੋਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੁਵੱਕਤੀ' ਹੁੰਦੀ ਹੈ' ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇਕ-ਬਚਨੀ,ਮਨ-ਬਚਨੀ/ਸਵੈ-ਉਕਤੀ/ਖੁਦ-ਕਲਾਮੀ,ਸੰਵਾਦ/ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼,ਸੰਚਾਰ-ਸੂਚਨਾ,ਵਾਰਤਾਲਾਪ,ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ/ਬਹਿਸ-ਮੁਬਾਹਸਾ,ਬਚਨ-ਬਿਲਾਸ,ਭਾਸ਼ਨ,ਗੱਲਬਾਤ ਆਦਿ ਸਭ ਬੋਲਣ ਦੀਆਂ ਵਖਰੀਆਂ 2 ਵੰਨਗੀਆਂ ਹਨ।ਖੁਦ-ਕਲਾਮੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਕੀ ਸਭ ਵਿਚ ਇਕ ਤੋਂ ਵਧ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਗੱਲਾਂ ਮਾਖਿਉਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਤੁੰਮੇ ਵਰਗੀਆਂ ਕੌੜੀਆਂ ਵੀ।ਇਹ ਖਟ-ਮਿਠੀਆਂ ਤੇ ਚਟ-ਪਟੀਆਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਭਾਸ਼ਨ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਕ-ਤਰਫਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੁੰਦੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਫੋਕਸ ਭਾਸ਼ਨਕਾਰ ਉਪਰ ਹੀ ਹੁੰਦੈ।ਗਲਬਾਤ ਦੁਪਾਸੜੀ ਕਾਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਫੋਕਸ ਵੀ ਦੁਵੱਲਾ ਹੁੰਦੈ।ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼ ਮਸਲਾ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਕਰੀਦੈ ਪਰ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਆਪਣੀ ਮਨਵਾਉਣ ਜਾਂ ਦੂਸਰੇ ਉਪਰ 'ਸਕੋਰ' ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦੈ।ਨਾਂ ਹੀ ਗਲਾਧੜੀ ਦਾ ਬਕੜ-ਬਾਹ ਚੰਗੈ ਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਮੋਨਧਾਰੀ ਦੀ ਅਣਬੋਲਣੀ।ਜਿਥੇ ਹਉਮੈ-ਹੰਕਾਰ ਅਤੇ ਲੋਭ-ਲਾਲਚ ਸਾਡੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹਨ,ਉਥੇ ਅਣਬੋਲਣੀ,ਸੰਵਾਦਹੀਣਤਾ,ਗਲਬਾਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਬੰਦ ਹੋਣਾ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹਨ।ਘਰ-ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਸੰਸਾਰ ਤਕ ਸਭ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਲ ਗੱਲ ਹੀ ਹੈ! ਲੜਾਈਆਂ-ਝਗੜਿਆਂ,ਯੁੱਧਾਂ-ਜੰਗਾਂ ਦਾ ਆਖਰੀ ਹਲ 'ਟੇਬਲ-ਟਾਕ'(ਗਲਬਾਤ) ਹੀ ਹੁੰਦੈ!

ਕਈ ਵਾਰ ਬੋਲਣਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦੈ।ਜ਼ਾਲਮ ਨਿਜ਼ਾਮ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।ਵਿਡੰਵਣਾ ਦੇਖੋ ਕਿ ਬੰਦਾ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੈ ਪਰ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ-'ਯੇ ਕੈਸੀ ਜ਼ੁਬਾਂ-ਬੰਦੀ ਹੈ ਤੇਰੀ ਮਹਿਫਲ ਮੇਂ,/ਕਿ ਬਾਤ ਕਰਨੇ ਕੋ ਤਰਸਤੀ ਹੈ ਜ਼ੁਬਾਂ ਮੇਰੀ'।ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਾਰੇ ਇਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸ਼ਾਇਰ ਜ਼ਹੂਰ ਹੁਸੈਨ ਜ਼ਹੂਰ ਦੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਹਨ-'ਸੋਚਾਂ ਦੀ ਮੱਈਅਤ ਨੂੰ ਚਾ ਕੇ ਹੁਣ ਮੈਂ ਕਿਹੜੇ ਦਰ ਜਾਵਾਂਗਾ।/ਜੇ ਬੋਲਾਂ ਤਾਂ ਮਾਰ ਦੇਣਗੇ,ਨਾ ਬੋਲਾਂ ਤਾਂ ਮਰ ਜਾਂਵਾਂਗਾ''।ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀਆ ਲਾਈਨਾਂ ਵੀ ਹਨ-'ਕੁਛ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਹਨੇਰਾ ਜਰੇਗਾ ਕਿਵੇਂ,/ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਸ਼ਮਾਦਾਨ ਕੀ ਕਹਿਣਗੇ'।

ਅਜਿਹੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਹਰ ਹਾਲ ਬੋਲਣਾ ਬਣਦੈ।ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼ ਨੇ ਬਾਕਮਾਲ ਕਿਹੈ-'ਬੋਲ,ਕਿ ਲਬ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈਂ ਤੇਰੇ:/ਬੋਲ,ਜ਼ੁਬਾਂ ਅਬ ਤਕ ਤੇਰੀ ਹੈ/ਬੋਲ,ਯੇ ਥੋੜਾ ਵਕਤ ਬਹੁਤ ਹੈ,/ਜਿਸਮ-ਓ-ਜ਼ੁਬਾਂ ਕੀ ਮੌਤ ਸੇ ਪਹਿਲੇ;/ਬੋਲ,ਕਿ ਸੱਚ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ ਅਬ ਤਕ,/ਬੋਲ,ਜੋ ਕੁਛ ਕਹਿਨਾ ਹੈ ਕਹਿ ਲੇ''।

ਮੌਕੇ ਸਿਰ ਬੋਲਣਾ ਮਾਨਵੀ ਮਹਿਮਾ ਦਾ ਮੁਕਟ ਹੈ, ਬੇਮੌਕਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤਾ ਬੋਲਣਾ ਬੇ-ਫਾਇਦਾ ਤੇ ਮੂਰਖਾਨਾ ਵਰਤਾਰਾ !

ਆਖਿਰ ਵਿਚ ਇਕ ਰੌਚਕ ਕਿੱਸੇ ਦੀ ਕਥਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਜ਼ੁਬਾਨ ਦੇ ਰਸ ਵਾਲ਼ੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸੁਣੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਇਕ ਸਿੱਧੜ ਘਰੋਂ ਤੁਰਨ ਲਗਿਆਂ ਪੁਛਦੈ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੀ ਕਹੇ? ਘਰ ਵਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਕਹਿ ਦਈਂ ਕਿ 'ਅੱਛਾ ਹੋਇਆ'।ਅਗੋਂ ਰੋਂਦੇ ਕੁਰਲਾਉਂਦੇ ਲੋਕ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਹੋਇਐ? ਉਹਨਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਕਿ ਬੰਦਾ ਮਰ ਗਿਐ? ਸਿੱਧੜ ਘਰ ਦਿਆਂ ਦੇ ਦਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਹਿੰਦਾ 'ਚਲੋ ਅੱਛਾ ਹੋਇਆ'! ਬੜੀ ਛਿੱਤਰ ਪਰੇਡ ਹੋਈ!ਕੁੱਟਣ ਵਾ-ਲਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਮਾੜਾ ਹੋਇਆ' ਕਹੀਦੈ।ਅਗੋਂ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਦੀ ਡੋਲੀ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਸਿੱਧੜ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ 'ਕਿ ਮਾੜਾ ਹੋਇਆ'।ਹੋਰ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਕੁਟਾਪਾ ਚੜ੍ਹਿਆ।ਖੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਗ-ਦੀਆਂ ਘਰਾਂਲਾਂ ਨਾਲ ਰੋਂਦਾ-ਕੁਰਲਾਉਂਦਾ ਘਰ ਵਾਪਿਸ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਪੁੱਛਿਆ ਲਹੂ ਕਿਉਂ ਵਗ ਰਿਹੈ? ਸਿੱਧੜ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦਾ ਰਸ ਹੈ ਜੋ ਵਗ ਰਿਹੈ

ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਪੀ.ਕੇ' ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਕ ਬਾਹਰੀ ਮੰਡਲ ਤੋਂ ਆਇਆ ਨਾਇਕ ('ਏਲੀਅਨ') ਬਸ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਇਕ ਔਰਤ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਾਰੇ ਪੁਛਦੈ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਮੁਸਾਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ-ਦਿਆਂ ਕੁੱਟਣ ਨੂੰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਵਿਧਵਾ ਉਪਰ 'ਲਾਈਨ' ਮਾਰ ਰਿਹੈ।'ਏਲੀਅਨ' ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਣ ਉਪਰੰਤ ਕਿ ਚਿੱਟੇ ਵਸਤਰਾਂ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਵਿਧਵਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ,ਬੜਾ ਸੰਤਾਪ ਝੱਲਣਾ ਪੈਂਦੈ।ਉਹ ਈਸਾਈ ਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿੱਟੇ ਵਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਜੀ ਦੁਲਹਨ ਨੂੰ ਵਿਧਵਾ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਦੇ 'ਪਤੀ ਮਰਨ ਦਾ ਅਫਸੋਸ' ਕਰਦੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੁੱਟ-ਕੁਟਾਪਾ ਹੋਣ ਲਗਦੈ।ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਕਿ ਮੌਤ ਸਮੇਂ ਕਾਲੇ ਕਪੜੇ ਪਹਿਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਤਿੰਨ ਬੁਰਕਾਧਾਰੀ ਮੁਸਲਿਮ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਤੀਆਂ ਦੇ ਸੁਰਗਵਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਕਰਦੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਧੁਲਾਈ ਹੋਣ ਲਗਦੀ ਐ!

ਜਾਣੀ ਜੀਭ ਵਿਚ ਹੱਡੀ ਤਾਂ ਬੇਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਪਰ ਇਹ ਇੰਚ-ਡੇੜ ਇੰਚ ਲੰਮੀ ਨਾਮੁਰਾਦ ਸ਼ੈਅ ਬੰਦੇ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਤੁੜਵਾ ਸਕਦੀ ਐ!

ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ – ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ, ਪ੍ਰਚਾਰ, ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਤੇ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਮਾਨ ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ, ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਮਾਨ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ, ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਮਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਤੇ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਮਾਨ ਅਜੈ ਮਾਕਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗਠਿਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ‘ਚੋਂ ਚਾਰ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਆਪਸ ‘ਚ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ।ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੂੰ ਮਨ-ਾਉਣ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹੋਣਗੇ। ਸੂਬੇ ‘ਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪਲਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਖੜ ਨਾਰਾਜ਼ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣਗੇ, ਇਸ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਜਤਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਾਖੜ ਨਾਰਾਜ਼ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ ਨੇ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ‘ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਦਸਤਾਰਧਾਰੀ ਹੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਜਾਖੜ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੇ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਅੰਬਿਕਾ ਨਾਲ ਐਡਜਸਟ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।ਉੱਥੇ ਹੀ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨਾਲ ਵੀ ਜਾਖੜ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਆਗੂਆਂ (ਜਾਖੜ ਤੇ ਬਾਜਵਾ) ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਬਾਜਵਾ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਜਾਖੜ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਟਵਿੱਟਰ ‘ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ ਹਨ।

ਨਾਲ ਹੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰਹਿ ਨਗਰ ਕਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਫਤਿਹਜੰਗ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਕਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਹਨ। ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਫਤਿਹਜੰਗ ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਹੱਕ ‘ਚ ਕਾਦੀਆਂ ‘ਚ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਖੁਦ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।ਅਜੇ ਮਾਕਨ ਨੂੰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਖਿਲਾਫ ਹੋਈ ਬਗਾਵਤ ਵੇਲੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਮਾਕਨ ਨੂੰ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਬਣਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੂਬਾ ਇੰਚਾਰਜ ਡਾ। ਚੰਦਨ ਯਾਦਵ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਲਾਵਰੂ (2017 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਰਗਰਮ), ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਇੰਚਾਰਜ ਹਰੀਸ਼ ਚੌਧਰੀ, ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਕੱਤਰ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ।

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ (1621-1675)

ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਵਾਨਾ
510-781-0487

ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਓ॥
ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਊ॥
ਇਤੁ ਮਾਰਗਿ ਪੈਰੁ ਧਰੀਜੈ॥
ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨਾ ਕੀਜੈ (ਪੰਨਾ 1412)

ਹੇ ਭਾਈ ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਖੇਡ ਖੇਡਣ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰ ਤਲੀ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਮੇਰੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਆ। ਇਸ ਰਸਤੇ ਉੱਤੇ ਤਦੋਂ ਹੀ ਪੈਰ ਧਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਿਰ ਭੇਟਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਨੀਂਹ ਸਤ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਹੈ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਆਜ਼ਾਦੀ। ਫਿਰ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਹਟਿਆ ਜਾਵੇ, ਸਿਰ ਧੜ ਦੀ ਬਾਜੀ ਲਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਜੂਝ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦਰਜ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਧਰਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਿੱਤੀ। ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਭਲੇ ਅਤੇ ਰਾਖੀ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਹੀ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤੀ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਤਿਆਗ, ਸੇਵਾ, ਤਪ, ਸੰਜਮ, ਬਹਾਦਰੀ ਦੀ ਅਨੇਕ ਮਿਸਾਲਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਆਦਰਸ਼ ਲਈ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੋਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਲਈ ਕੌਮ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਲਈ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿੱਤੀ।

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 1621 ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਨਾਨਕੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਪੰਜ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਭੈਣ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਸਨ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ 9 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਉਮਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਗੁਜ਼ਾਰੀ। ਆਪ ਸੰਤ ਸੁਭਾਅ, ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੇ, ਨਿਡਰ ਅਤੇ ਤਿਆਗੀ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਗੁਰਮਤਿ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਸਤਰ ਵਿੱਦਿਆ ਅਤੇ ਘੋੜ ਸਵਾਰੀ ਵਿਚ ਵੀ ਨਿਪੁੰਨ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਲੜੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਜੌਹਰ ਵਿਖਾਏ ਕਿ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਨਾਂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਜਲੰਧਰ ਨਿਵਾਸੀ ਲਾਲ ਚੰਦ ਦੀ ਸਪੁੱਤਰੀ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ।

ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਬਾਰੇ 'ਬਾਬਾ ਵਸੇ ਗਰਾਮ ਬਕਾਲੇ' ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸਨੂੰ ਇਕ ਭੇਦ ਬਣਾ ਕੇ 22 ਗੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਬਣ ਬੈਠੇ। ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਨੇ 20 ਮਾਰਚ 1665 ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਦਾ ਭੇਦ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਦੌਰੇ ਆਰੰਭ ਕੀਤੇ। ਅਨੰਦਪੁਰ ਨਗਰ ਵਸਾਇਆ। ਸਮਕਾਲੀ ਮੁਗਲ ਹਾਕਮ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਗੈਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਜਬਰੀ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀ ਖ਼ੂਨੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹ ਪਰਜਾ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਨ ਲਈ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਦਰੋਹ ਵਿਚ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਸਤਾਏ ਹੋਏ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਤ ਕਿਰਪਾ ਰਾਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਫਰਿਆਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਧਰਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੋ। ਸਮਰੱਥ ਗੁਰੂ ਜਾਣ ਗਏ ਕਿ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡਰਾਓ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਡਰੋ। ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰ ਲਿਆ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਆਗਰੇ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਫੌਜ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਦਿੱਲੀ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ, ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਤੇ ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕੈਦ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਮੁਗਲਈ ਫਿਤਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਨ ਦੇ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਫਿਰ ਡਰਾਵੇ ਤੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮੌਤ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਵਿਖਾ ਕੇ ਭੈਅ-ਭੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਆਰੇ ਨਾਲ ਚੀਰ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ। ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਨੂੰ ਉਬਲਦੀ ਵਲਟੋਹੀ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ। ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਰੂੰ ਵਿਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਸਾੜਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਡੋਲ ਰਹੇ। ਇਹ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਵੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਠੇ ਨੂੰ ਡੇਗ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਅੰਤ 11 ਨਵੰਬਰ 1675 ਨੂੰ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸੀਸ ਉਤਾਰ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ ਦਿੱਲੀ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ। ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਲਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਇਸ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਲੋਕ ਕਰਾਹ ਉਠੇ ਕਿ ਇਕ ਸੰਤ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਭਗਦੜ ਮੱਚ ਗਈ। ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸਿੱਖ ਭਾਈ ਜੈਤਾ (ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਰੰਗਰੇਟਾ) ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸੀਸ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਕੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਉਥੇ ਸੀਸ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਕਿਹਾ 'ਰੰਗਰੇਟਾ ਗੁਰੂ ਕਾ ਬੇਟਾ' ਦਾ ਵਰ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਈ ਲੱਖੀ ਸ਼ਾਹ ਵਣਜਾਰਾ ਅਤੇ ਭਾਈ ਉਦੋਂ ਜੀ ਨੇ ਵਿਉਂਤ ਲਗਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਧੜ ਨੂੰ ਇਕ ਰੂੰ ਨਾਲ ਲੱਦੇ ਗੱਡੇ ਵਿਚ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ। ਵਣਜਾਰਾ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਧੜ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਆਪਣਾ ਘਰ ਸਾੜ ਕੇ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਦਿੱਲੀ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ। ਨਵੰਬਰ 11, 1675 ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਵਜੋਂ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ।

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ:- ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਦੇ 59 ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ 57 ਸਲੋਕ 15 ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਹ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਰਚੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਭਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਵੱਸਦਾ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਮਾਇਆ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਨਾਮੁ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ।

ਕਾਹੇ ਰੇ ਬਨ ਖੋਜਨ ਜਾਈ॥
ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਸਦਾ ਅਲੇਪਾ, ਤੋਹੀ ਸੰਗਿ ਸਮਾਈ॥
ਪੰਨਾ 684

ਹੇ ਭਾਈ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਾਸਤੇ ਤੂੰ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈਂ? ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸਭ ਵਿਚ ਵੱਸਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਸਦਾ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵੱਸਦਾ ਹੈ।

ਜਤਨ ਬਹੁਤ ਸੁਖ ਕੇ ਕੀਏ ਦੁਖ ਕੋ ਕੀਓ ਨ ਕੋਇ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਸੋ ਹੋਇ॥
(ਪੰਨਾ 1428)

ਜੀਵ ਭਾਵੇਂ ਸੁਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਹੇ ਨਾਨਕ ਆਖ- ਹੇ ਮਨ ਜੋ ਕੁਝ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੁਖ ਵੀ ਤਦੋਂ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਹੋਵੇ।

ਮਨੁ ਮਾਇਆ ਮੈ ਫਧਿ ਰਹਿਓ ਬਿਸਰਿਓ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮੁ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਜਨ ਜੀਵਨ ਕਉਨੇ ਕਾਮ॥
(ਪੰਨਾ 1427-28)

ਮਨ ਮਾਇਆ ਵਿਚ ਲੁਪਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੇ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਭਗਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਇਹ ਜੀਵਨ ਕਿਸ ਕੰਮ ਦਾ ਹੈ।

ਮਦਿ ਮਾਇਆ ਕੈ ਭਇਓ ਬਾਵਰੋ ਹਰਿ ਜਸ ਨਹਿ ਉਚਰੈ॥
ਕਰਿ ਪਰਪੰਚੁ ਜਗਤ ਕਉ ਡਹਕੈ ਆਪਨੋ ਉਦਰੁ ਭਰੈ॥
(ਪੰਨਾ 536)

ਹੇ ਭਾਈ! ਮਾਇਆ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਇਹ ਮਨ ਝੱਲਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਕਦੇ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਲਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨਹੀਂ ਉਚਾਰਦਾ, ਵਿਖਾਵਾ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਠੱਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਜੂਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਹਾਕੀ 2021 ਭਾਰਤ ਦੀ ਖੁਸੀ ਸਰਦਾਰੀ-ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਬਣਿਆ ਨਵਾਂ ਚੈਂਪੀਅਨ

ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਬੋਲਦਾ ਹੈ

ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਜਰਖੜ
98143-00722

ਜੂਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਹਾਕੀ ਵਿੱਚ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇਕ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ।ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੇ 2005 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੂਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਹਾਕੀ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸੁਪਨਾ ਸਾਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੇ ਫਾਈਨਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ 6 ਵਾਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਜਰਮਨੀ ਨੂੰ 4-2 ਗੋਲਾਂ ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਖਿਤਾਬੀ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਜਦ ਕਿ ਭਾਰਤ ਜੋ ਜੂਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਚੈਂਪੀਅਨ ਸੀ ਇਸ ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਾਕੀ ਸਰਦਾਰੀ ਖੁੱਸ ਗਈ ਹੈ । ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸੈਮੀ ਫਾਈਨਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਜਰਮਨੀ ਹੱਥੋਂ 2-4 ਗੋਲਾਂ ਦੀ ਕਰਾਰੀ ਹਾਰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਸੀ ਤਗ਼ਮੇ ਲਈ ਹੋਏ ਮੈਚ ਵਿੱਚ ਵੀ ਫਰਾਂਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 1-3 ਗੋਲਾਂ ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਧਕੇਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ।ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਚੈਂਪੀਅਨ ਟੀਮ ਵਾਂਗ ਹਾਕੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਇਹ ਚੰਗੇ ਭਾਗ ਸਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਚੰਗੀ ਕਿਸਮਤ ਨਾਲ ਸੈਮੀਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗਰਾਸ ਰੂਟ ਤੇ ਹਾਕੀ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਜਰਮਨੀ ਫਰਾਂਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਾਲੈਂਡ ਬੈਲਜੀਅਮ ਸਪੇਨ ਨੇ ਕਾਫੀ ਆਲਾ ਦਰਜੇ ਦੀ ਹਾਕੀ ਦਾ ਵਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਹਾਲੈਂਡ ਅਤੇ ਬੈਲਜੀਅਮ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਸੈਮੀ ਫਾਈਨਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜ ਸਕੀਆਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਕੀ ਹੁਨਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਭਵਿੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟੀਮਾਂ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਹੈ । ਜੂਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਹਾਕੀ ਵਿੱਚ ਜਰਮਨੀ ਹੁਣ ਤੱਕ 6 ਵਾਰ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਰਜਨਟੀਨਾ 2-2 ਵਾਰ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣੇ ਹਨ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜੇਤੂ ਖ਼ਿਤਾਬ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਜੂਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਚ ਭਾਵੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ 11ਵੇਂ ਸਥਾਨ ਤੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ 18-2 ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਪੇਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ 17-0 ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਇਕ ਹੋਰ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਜੂਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਹਾਕੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਰਿਕਾਰਡ ਗੋਲ ਹੋਏ ਪੂਰੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿੱਚ 327 ਗੋਲ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 172 ਫੀਲਡ ਗੋਲ 139 ਪਨੈਲਟੀ ਕਾਰਨਰ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਗੋਲ ਹੋਏ ਜਦ ਕਿ 16 ਗੋਲ ਪਨੈਲਟੀ ਸਟਰੋਕਾਂ ਤੋਂ ਹੋਏ । ਹਾਲੈਂਡ ਦਾ ਬੂੱਕ ਮਾਈਲਜ਼ 18 ਗੋਲ ਕਰਕੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦਾ ਸਰਵੋਤਮ ਸਕੋਰਰ ਬਣਿਆ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੋਲ ਸੰਜੇ ਨੇ ਕੀਤੇ, ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 8 ਕੋਲ ਆਏ। ਹਾਲੈਂਡ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 45 ਗੋਲ ਕੀਤੇ ਹਨ । ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਭਾਵੇਂ ਖ਼ਿਤਾਬ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਸਕੀ ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਮਲਾਵਰ ਟੀਮ ਰਹੀ ਜਿਸ ਨੇ 175 ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਟੀਮਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਪੰਕਤੀ ਤੋੜੀ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 12ਵਾਂ ਜੂਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਹਾਕੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਵਿਚ ਹਾਕੀ ਦੇ ਜਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਵਾਧਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣੀਆਂ ਖੱਟੀਆਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਛੱਡਦਾ ਹੋਇਆ ਸੰਪਨ ਹੋਇਆ। ਹੁਣ ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਹਾਕੀ ਸਟੇਡੀਅਮ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਰਹੇਗਾ ਸੀਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਵ ਹਾਕੀ ਕੱਪ ਸਾਲ 2023 ਵਿੱਚ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਹੋਵੇਗਾ । ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਸੀਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਵ ਹਾਕੀ ਕੱਪ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜ ਦੀ ਹੋਈ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣਕੇ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਦਾ ਝੰਡਾ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੁਲੰਦ ਕਰੇ । ਰੱਬ ਰਾਖਾ!

ਸਾਲ 2022 ਲਈ ਗੁਰੂ ਘਰ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ

ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਰੱਲ੍ਹ, ਪ੍ਰਧਾਨ
ਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੱਤੂ, ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ, ਚੇਅਰਮੈਨ
ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਸੂਦ, ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ
ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ
ਦਲਵਿੰਦਰ ਰੱਲ੍ਹ, ਵਾਈਸ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ
ਰਾਮ ਸੇਵਕ ਭਾਟੀਆ, ਕੈਸ਼ੀਅਰ
ਜਸਪਾਲ ਜੱਸਲ, ਵਾਈਸ ਕੈਸ਼ੀਅਰ
ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ, ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਵਾਈਸ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ
ਲਖਬੀਰ ਸੂਦ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ
ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ, ਮੀਡੀਆ ਪਰਸਨ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ

ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ (ਚੇਅਰਮੈਨ), ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਸੂਦ (ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ), ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਰੱਲ੍ਹ (ਪ੍ਰਧਾਨ), ਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੱਤੂ (ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਧਾਨ), ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ), ਦਲਵਿੰਦਰ ਰੱਲ੍ਹ (ਵਾਈਸ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ), ਰਾਮ ਸੇਵਕ ਭਾਟੀਆ (ਕੈਸ਼ੀਅਰ), ਜਸਪਾਲ ਜੱਸਲ (ਵਾਈਸ ਕੈਸ਼ੀਅਰ), ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ (ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ), ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ (ਵਾਈਸ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ), ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ (ਮੀਡੀਆ ਪਰਸਨ), ਲਖਬੀਰ ਸੂਦ (ਡਾਇਰੈਕਟਰ), ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਡਾਇਰੈਕਟਰ)

Sri Guru Ravidas Temple 1480 HAYNE AVE YUBA CITY, CA, Ph- 530-674-2564

KB USED AUTO SALES

8655 B Monterey Street Gilroy, CA 95020

Kashmiri Bhatia, Dealer/Broker
408-848-2365

50% OFF WARRANTY with Qualifying Car Purchase

IN HOUSE FINANCING AVALIABLE
www. kbusedautosales.com

ਅਸੀਂ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਤੇ ਲੋਨ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

Kashmiri Bhatia & his wife

K&K AUTO REPAIR and Car Wash

63 Muckelemi St
San Juan Bautista 95045

Kashmiri Bhatia (Owner)
831-623-4702

20% OFF LABOUR on your next qualifying service

Car Care You Can Trust

CORNING ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਟਰੱਕਰ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ

AAA Truck Wash, Tire, and Lube

* We Carry New and Used Tires All Major Brands
* Smart Way Tires Available
* Used Tires Start From & 135
* Old Change $ 189 + Tax
* We also do truck and car washing and waxing
* Friendly and Professional Staff
* We offer truck and car detailing

AAA TRUCKWASH
Sign of Excellence

ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਲਈ ਸੇਲ

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਰਿਜਸਟੋਨ ਸਟੇਅਰਿੰਗ ਟਾਇਰਾਂ ਦੀ ਸੇਲ ਲਗਾਈ ਹੈ
ਬਰਿਜਸਟੋਨ 283 (ਦੋ ਟਾਇਰ) $1149
ਚਾਈਨੀਜ਼ 749 (ਦੋ ਟਾਇਰ) $749

ਪੁਰਾਣੇ ਟਾਇਰਾਂ ਦੀ ਸੇਲ

ਇਕ ਵਾਰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ

Used Tires American Brand	$99 + Labor
Recap Truck Tire	$ 249 + Labor
Recap Trailar Tires and Kind	$ 199 + Labor

NEW & USED TIRES
WASH, LUBE, BRAKES

Call: 530-824-5134

LUCAS OIL LUCAS INJECTOR CLEANER $28.99

Call: 650-642-0697

3525 Highway 99, West Corning, CA 96021
Across the Street from TA Truck Stop